

I. PLANTÆ PETALODEÆ.

VI. ISOSTEMONES.

Maxima classium, & in tota re herbaria princeps. Repete, quæ p. 228. dicta sunt.

I. POLYPETALÆ.

I. FLORE DIFFORMI.

STAMINIBUS COALESCENTIBUS.

IMPATIENS RIVIN. LINN. n. 1008.

BALSAMINE TOURNEF. t. 235.

Calyx bifolius, minimus *l*). Flos difformis *m*), tetrapetalos, aut hexapetalos, si petalon quodque laterale, profundissime bifidum, pro duobus habueris *n*). Supremum petalon latum, fornicatum, simplex, in mollem aculeum definit *o*). Lateralia, æqualia & similia, profundissime dividuntur, in duas partes; superiorem magnam *p*) ambitu irregulari, sinuato; inferiorem fere elliptinam, perexiguam *q*). Imum petalon, quod LINNÆO nectarium, cornu copię simile *r*), abit in calcar conicum cavumque. Stamina quinque, [ut credas imum petalon posse pro nectario numerari *s*)] circa fructum orta, brevibus filamentis, antheris maximis bilocularibus, coalescentibus. Sub ortu antherarum extus quasi globulus. Tuba simplicissima, convexa, curvula *t*), Fructus quinquevalvis, oblongus; palo per medium axin eunti adnata *v*) habet semina rotunda, quæ tactus cum impetu rejicit, & una totus diffilit, unaquæ valvæ convolvuntur *x*).

557. IMPATIENS caule geniculato, pedunculis ramosis, foliis petiolatis, ovatis, crenatis. Conf. LINN. II. p. 1329.

Balsamita altera, noli me tangere COLUMN. *Echyras.* p. 150.

Balsamita lutea Polonica BARRELIER. *ic.* 1197.

Impatiens RIVIN. *tetr. irreg. t.* 122.

Locis umbrosis, ruderosis; in ipsa urbe, ad gradus, per quos descenditur ad suburbium *die Matte*. In sylvis Aquilejensibus; & in valle *Goufin*; & prope Bernam *im Wylerholz*: Inter *Balsfel* & *Wallenburg*, versus *Haltingen* & *Mönchenstein*. J. GESNERUS circa *Eaden*, & in monte *Uetliberg*, &c.

Caulis & folia succulentæ teneræque indolis: ille brachiatus, cubitalis, sub ramis intumescens. Folia longe petiolata, ovata, rotunde ferrata. Petioli longi, quadriflori, ex foliorum alis nati. Flos pendulus, flavus, lateralibus petalis rubris punctis notatis. Siliqua longa, nutans, per intervalla ventricosa. Semina magna, angulosa, ovalia, quatuor lineis percurruntur. Folia imposita in stranguria profuisse C. GESNERUS *y*), & urinam etiam cum flagitio movere *z*) alii. Quare Impatientem CRATO *a*) ad dolores nephriticos commendat. Alii vulnerariam esse, ad ipsa nervorum vulnera valere, & ad hæmorrhoides, ut putes, mitium esse virium. BOERHAAVIUS tamen venenatam esse docebat, & nocuisse, cum pro Mercuriali habita in lotionem adhiberetur.

Folia & flores lanæ pulchrum colorem flavum imprimunt *b*).

O o o a

VIOLA

l) TOURNEF.

m) F. 1. 2. 3. 4.

n) Pro unico TOURNEF. & RIVIN. LINNÆUS pro duobus.

o) A.

p) C. D.

q) E. E.

r) B.

s) Ita quinque petala fient, & planta Ifoftemon LINN.

t) TOURNEF. L.

v) T.

x) R. S. De altera specie *Anc. Mem. X.* p. 412. De nostris GREW. *anat. of plants* L. IV. c. 5.

y) *Epist.* p. 21.

z) p. 109.

a) *Epist.* L. V. p. m. 233.

b) KÄLM. *Nord America farga orter*:

VIOLA TOURNEFORT. t. 236. LINN. n. 1005.

Calyx c) quinquefolius, foliis flexis & ductum mutantibus, ut pars minor contra petiolum reflexa redeat d), major florem contineat antrorsum educta e): & ea quinque quasi calcaria in flexionis fede bifida sunt. Petala quinque f) ex calyce orta, in ambitum perpendiculariter longiorem disposita g), quando expansa, Jaceæ tamen magis; Martiæ Violæ petala in aliquam floris papilionacei speciem conjuncta h) habent: Suprema duo erecta, subrotunda i) sunt; tum secunda k); imum in transversum longius l) est: idemque per intervallum segmentorum calycis m) calcar obtusum n) remittit. Stamina quinque ex ambitu fructus nata: eorum bina infima in calcar laminas incurvas exferunt: omnia elasticis unguibus, & coalescentibus antheris ovarium cingunt, & anthera in aridam glutinam producitur. Fructus alias pyramidalis, trilaterus o); alias magis ovatus. Ei tria receptacula sunt p): valvæ tres q). Semina plurima r). Tuba conica in Martiis in arcum flexa; in Jaceis infundibulo cavo terminata.

I. VIOLÆ TUBA DEORSUM CURVA.

I. SCAPIS UNIFLORIS, EX RADICE PRODEUNTIBUS.

MARTIÆ.

558. VIOLA a) acaulis, stolonifera, foliis cordatis LINN. II. p. 1324.

Viola purpurea CAMERAR. *Epist.* p. 910.

Viola martia BLAKWELL. t. 55. cum caractere.

Viola RIVIN. *pentap. irreg.* t. 117. MERIAN. *ic.* LI.

β. Flore albo passim lecta circa *Michelfelden* SWEERT. II. p. 2. MORTON. *Northampt.* p. 380. *Roche* in pomario.

II. Eodem pleno RIVIN. *ibid.*

γ. Flore violaceo pleno SWEERT. *HALE Eden* n. 26.

Nihil frequentius ad sepēs & rivulos, primo vere.

Radix perennis, lignosa, geniculata, brachiata, multiceps. Folia ex radice longa, petiolata, cordata, rotunde crenata. Ex radice etiam flagella erumpunt, & novos caules ordiuntur: Scapus debilis, uniflorus, aphyllus, duabus fetis linearibus, lanceolatis, hirsutis. Flos cernuus, colore, cui nomen dedit, odore suavi. Fructus subrotundus.

Duplex in hac plantula vis est, odora, grata b), narcotica c) & ad pectoris morbos apta d), & ad catarrhos e), adque pleuritidem, ita penetrabilis, ut odor impostitæ Violæ in lotium transeat f), & virgo nobilis ex copia violarum interierit g), quas in cubiculo congefferat. Ea cum vi laxans & emolliens potestas conjungitur, laxans equidem alvum in syrupo, in floribus h) siccis, in foliis i), in succo k), in femine l). Emolliens vis in tota planta est, radice, foliis, calycibus, femine, quod ob eam rem ad urinam movendam valere dicitur m).

Aqua destillata vires plantæ non habet, cum acida sit n).

*559. VIOLA acaulis, foliis cordatis, hispidis LINN. II. p. 1324.

Viola martia, hirsuta, inodora H. Ox. II. p. 475. t. 9. f. 1. RAI. *PLOT. natural hist. of Oxfordshir.* p. 146.

Ad se-

e) TOURNEF. D.

d) *ib.*

e) *ib.*

f) A. A.

g) B.

h) A.

i) 1.2.

k) 3.4.

l) 5.

m) ad A.

n) C.

o) F.

p) G.

q) G.

r) G. H.

s) *Viola purpureæ* spontanæ latiori folio statim ex radice carnofo prodeunt PLIN. L. XXI. n. 14. Folium hederæ fere simile, minus & nigrius, cauliculus a

radice prodit, in quo flosculus purpureus, suavissimi odoris DIOSCORID. L. IV. c. 117.

b) Alba viola minus odorata est.

c) MESUE c. XI.

d) FALLOP. *purg. simpl.* c. 40. NICOLAUS p. 185. MESUE c. 9. Etiam oleum NICOL. p. 186.

e) SCHULZ. *mat. med.* p. 192.

f) SIMON SETHUS.

g) TRILLER *in propr. diff.*

h) RECHLIN. *purgant.* p. 51. SERAPIO p. 85.

i) Ad drachmas duas PERVOT. *med. pauper.* p. 482. CRATO L. V. *epist.* Siccitas ait magis purgare.

k) MESUE l. c. ad uncias duas sumto SALADINUS p. 258. b. l) In convulsione ad drachmam unam HOFMAN. *purgant. minus not.*

m) BUCHWALD. p. 292. Inde vis lithonriptica, CRATON dicta.

n) WEDEL *viol.*

Ad sepēs, paulo minus vulgaris. Ad sepēs sub clivo *Sandrein*, inter officinas tinctorias, & balneum exterius. Circa *Roche* sub arboribus, & ad sepēs circa *Verway*. Circa *Fouly*.

Non difficillime a *Martia* distinguitur. Stolonibus non reptat: foliorum petiolos habet valde pilosos; sic folia, eademque longiora, neque vere cordata: flores inodoros, pallidos. Stipulæ satis similes.

*560. VIOLA acaulis, foliis reniformibus.

Viola palustris, rotundifolia, glabra, H. Ox. II. p. 475. RAI *plant.* PLOT. *nat. hist. of Oxfordshire* p. 147. t. 9. f. 1. 2.

Viola martia sylvestris aquate cærulea, caule & flore minore LINN. *flor. Lapon.* n. 278.

Icon OEDERI tab. 83. optima.

Viola alpina minima, Nummularia folio BOCCONE *mus. di piant.* p. 163. t. 127. & ALLIONE t. 2. f. 2. non recedit.

In alpidibus, ut in *Gottardo*: in *M. Chapuisè*: in monte *Fouly*; *la Pierre*: *Bernina*; in monte *Tompey*; & in paludosis inter *Verway* & *le Furet*. In montibus etiam circa *la Brevine*; à *la Chaux d'Abel*, & à *la Biez de la Chaux de fonds*; semper in udis.

Scapus aphyllus, tener, stipulis duabus, in medio petiolo, ciliatis. Folia glabra, tenera, reniformia, obtusa, tamen etiam acuta, imprimis in planitie, rotunde serrata, subtus nervosa. Setæ capillares duæ. Flos minimus, aquosè cæruleus. Petala duo suprema pura: lateralia subvillosa, una duabusve lineis purpureis dividuntur. In imo petalo septem & ultra ramosæ lineæ o). Calycis glabri segmenta exteriora tria latiora, triangularia, duo interiora angustiora: calcaria bicornia. Floris calcar breve & crassum, paulum de calyce eminet. Tuba fine latefcente, emittente spinulam. Cornua fortia & sicca antherarum, & duo styli in calcar retrogradè soliti. Radix reptans subinde nodum habet, & stipulam emittit.

A *Viola Trachelii* folio differt teneritate folii, & quod caule careat. In planitie durior est. Ad Scorbutum Bahusienfibus laudatur p).

561. VIOLA scapis radicalibus nudis, foliis multifidis obtusis.

Viola montana laciniato folio CLUS. *basn.* p. 309.

Viola montana folio multifido I. B. III. p. 544.

Viola alpina folio in plures partes dissecto C. B. H. Ox. II. p. 476. RAI.

Viola acaulis, foliis palmato multifidis & laciniatis. Misc. *Taurin.* III. p. 181. t. 5. f. 2.

I. BAUHINUS legit in monte *Nombre Rhætorum*, haud longe a balneo *Wormiensi*. Nos ex monte *Wurmserjoch*, ex *Findela* monte super vallem *Saas*. Circa *Formazs*.

Præcox est, radice gracili, ramosa, multicipite. Folia ex radice plurima, glabra, pulposa, crassula, nervis conspicuis, fiunt tribus paribus loborum se continuo consequentibus, septimo medio. Loborum primi quadrididi, quinquefidi, laciniis inæqualibus, obtusis, medius obtuse & breviter bifidus & trifidus. Scapus floriger ex radice, fetis duabus capillaribus, ad basin ciliatis. Flos nutans, parvus, violaceus. Calycis segmenta ovata, grandia, alba, ora tenera, supremum minimum. Petala duo suprema glabra; duo media maxima, barbata, lineata, pallida; imum glabrum, gracilius, lineis cæruleis. Cl. ALLIONIUS sæpe tantum bina & terna petala se vidisse monet. Stamina apices habent connatos, margine rufo. Fructus grandis, ovatus, trivalvis, receptaculis tribus, seminibus sphaericis, aurantiis. Tuba sine infundibuli formi, barbata.

II. CAULE RAMOSO MULTIFLORO.

*562. VIOLA caule erecto, multifloro, foliis ovato lanceolatis, serratis. Conf. *Cat. Gott.*

Hort. p. 231. BOEHMER. p. 190. †

Viola foliis mucronatis & serratis N. D. RUPP. p. 289. ed. mex.

Viola flore albo RIVIN. t. 118.

Nam *Jenæ* legi in pratis udis, tum in similibus pratis *Sueviæ*; haud longe *Scaphusia*. Cl. CHATELAIN in paludosis circa *Anet*.

A *Viola* 560. abunde differt, etsi ejus folia habet. Radix lignosa, ramosa, multiceps. Caulis erectus, palmaris, dodrantalis, multifolius & multiflorus. Stipulæ ad ramorum originem maximæ, binatæ, ciliatæ. Folia longe petiolata, similia *Violæ* 560. tamen

o) *Emend.* IV. n. 40.

p) *KALM. wissgöth. ref.* p. 134.

tamen subcordata, ex ovatis lanceolata, glabra, subtus nervis inscripta, rotunde crenata. Ex singulis fere alijs flores. Petioli longi, erecti, uniflori, fetis duabus majusculis. Flos *Violæ martiæ*, pallidus, minor. Calcaria calycis ferrata; folia non ciliata. Petala pallidissima, pene decolora, pulchre lineata; duo media barbata. Pyramis circa fructum solita, cujus pars inferior fit antheris, superior corniculis ficcis staminum. Tuba apice incurvo.

Violæ apetalæ fatis similis, omnes flores perfectos habet, & stipulas magis dentatas: ea vero nobis in Helvetia nondum occurrit.

563. VIOLA caule procumbente, ramofo, foliis petiolis, cordatis.

Viola sylvestris & *inodora* DODON. p. 156.

Viola martia minor flore violaceo BARRELIER. Icon n. 695.

Viola inodora major RIVIN. t. 117.

Viola caule adultiore adscendente foliis oblongo cordatis LINN. II. p. 1324.

II. Flore albo. In sylva *Neslern*. Bernæ; supra *le Furet* prope *Roche*. Basileæ inter *Riehen* & *S. Christianæ* fanum.

β. Foliis mucronatis oblongis & strictioribus THAL. p. 130. C. B. I. R. H.

Viola inodora RIVIN. t. 117.

Ubique in sylvis cæduis & pascuis apertis; serius, quam odorata floret.

Caulès longi, procumbentes, multifolii & multiflori, ramofo, maxime in planta adulta, autumnali. Folia juniora hirsuta, adulta calvescunt, longe petiolata, breviter plerumque cordata, alias longiora & strictiora, rotunde ferrata. Stipulæ sub ramis, longis ciliis barbatae. Petioli uniflori, fetis duabus longis, subhirsutis. Flores dilutiori colore, inodori, cæterum odoratarum similes. Petala suprema duo violacea pura, inferiora tria macula pallente insignia, media barbata.

Hæ sunt *Violæ*, quæ in *Holfatia inodoræ* q) sunt, & in quas aliqui ajunt odoratas degenerare. Iis *Violis* syrumpum *Violarum* sæpe corrumpunt r).

564. VIOLA caule debili, paucifloro, foliis petiolatis, reniformibus, obtuse ferratis.

Icon GESNERI an. 70.

Viola montana I. CLUS. Pam. p. 356. 357.

Viola flore luteo RIVIN. t. 119.

Viola alpina, rotundifolia lutea C. B. I. R. H. It. IV. p. 342.

Icon OEDERI optima T. 46.

Viola caule bifloro, foliis reniformibus, ferratis LINN. II. p. 1326.

β. Minor.

Viola alpina rotundifolia, minor, lutea PLUKNET p. 388. t. 233. f. 7.

γ. Major.

Viola rotundifolia, montana major, seu Phibora Valdensium facie, flosculis luteis PLUKNET. ibid. t. 234. f. 2.

In hiatibus & scrobiculis petrarum Juræ & alpium ubique.

Tota planta tenerrima est. Cauliculi humi fusi, palmares, foliosi, pauciflori, flore unico, aut duobus. Folia reniformia, absque mucrone, rotunde & minute ferrata, subhirsuta, longe petiolata. Stipulæ sub ramis ovatae, lanceolatae. Petioli longi, uniflori, fetis lanceolatis minimis. Calycis folium supremum minimum, media maxima, calcaria nulla, & ejus foliola retrorsum gibba, ea fede subhirsuta sunt. Flos exiguus, petalis superioribus quatuor flavis, rufo lineatis, imo saturate croceo, lineis nigris striato.

II. FLORE PATULO TUBA INFUNDIBULI SIMILI.

J A C E Æ.

*565. VIOLA radice multicauli, foliis petiolatis, ovatis, integerrimis.

Viola acaulos foliis reniformibus, ovalibus, integerrimis ALLIONE Spec. p. 14. t. 3. f. 4.

Viola caulibus filiformibus, indivisis, prorepentibus, foliis ovatis, petiolatis, integerrimis, glabris, stipulis indivisis, pedunculo solitario LINN. II. p. 1325.

Non rara, in altioribus alpinis. Legi in monte *Enzeinda* s), *la Varaz*, *Panérossa*: provenit etiam in monte *Prapioz*, *la Grandvi*, *Fouly*, *Robtenborn* vallis *Kienthal*.

Radix longa, teres, multos caules ex radice producit. Caulis tamen ramofo. Nam ex radice

q) SCHELHAMMER, *physiol.* p. CCCXVI.

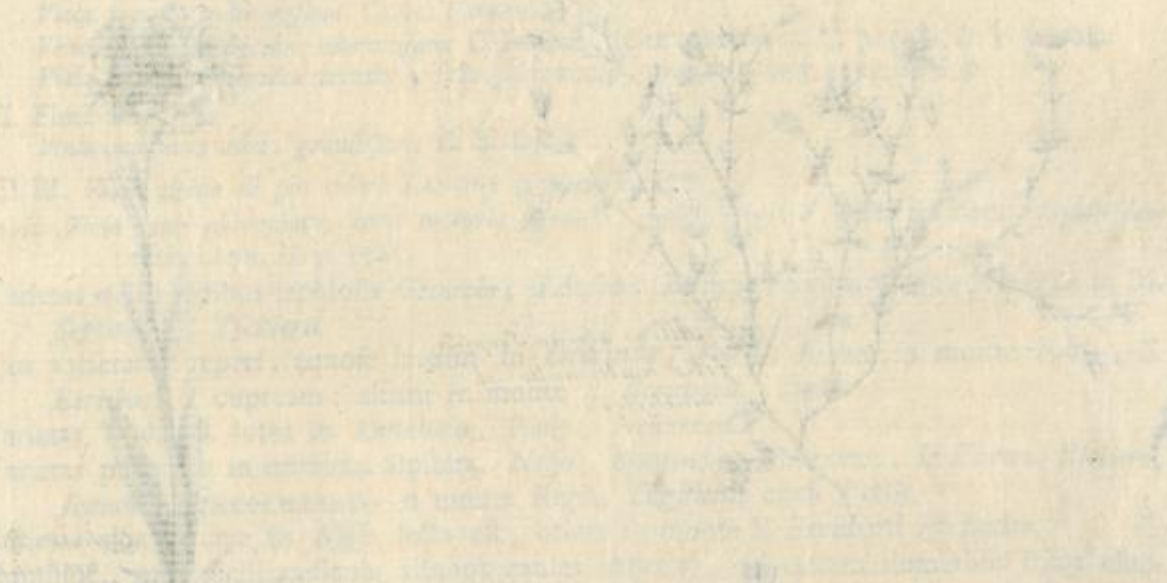
r) RICHTER, *corruptel. medic.* p. 39.

s) *Emend.* l. n. 170.

LYGONIA DIFFUSA

169. LYGONIA DIFFUSA, prostrata, foliis longis, ovatis, sessilibus, ciliatis, stipulis simplicibus, linearibus. *Fl. Mart.* 1. 17. *Fl. Mart.* 1. 17. *Fl. Mart.* 1. 17. *Fl. Mart.* 1. 17.

170. LYGONIA DIFFUSA, prostrata, foliis longis, ovatis, sessilibus, ciliatis, stipulis simplicibus, linearibus. *Fl. Mart.* 1. 17. *Fl. Mart.* 1. 17. *Fl. Mart.* 1. 17. *Fl. Mart.* 1. 17.

171. LYGONIA DIFFUSA, prostrata, foliis longis, ovatis, sessilibus, ciliatis, stipulis simplicibus, linearibus. *Fl. Mart.* 1. 17. *Fl. Mart.* 1. 17. *Fl. Mart.* 1. 17. *Fl. Mart.* 1. 17.

Viola alpina purpurea
ca. exiguis foliis.

Alfine tenuifolia
flosculis umbellatis
minimis.

Alfine alpina Serpyllifolia
foliis multicaulis et
multiflora.

Lechnis Bronnatica
umbellifera minima

Gentiana omnium minima

Androsace angusta nervosa
foliis multiflora

C. G. Rollinus. Sculpsit.

Sculp. C. F. Weichsch. C. filius Acad. Götting. Sculpsit.

radice caulescente adscendit foliosus, & unum alterumque, etiam tertium ramum edit, sæpius unicum. Stipulæ lanceolatæ, aristatæ. Folia ad terram plurima, petiolata, ovato lanceolata, integerrima, etiam ovata: subtiliter ut caulis & calyx hirsuta. Petioli uniflori longi, erecti, robusti, fetis duabus, sub flore latiusculis, adpressis. Flos saturate cæruleus, lineis saturatioribus pictus, magnus, magis apertus, quam Martiæ. Petala media cærulea, pube barbata. Cornicula antherarum aurantia. Tuba infundibuli formis. Calcar longum, subconicum. Calyx calcaria habet retrograda.

566. VIOLA caule erecto, paucifloro, foliis imis subrotundis, caulinis ellipticis, stipulis semipinnatis maximis

Variabilis planta α . acaulos. T. 17.

Icon GESNERI *en.* n. 71.

Viola montana II. purpureo flore CLUS. *Pannon.* p. 356.

Viola alpina purpurea, exiguis foliis C. B. SCHEUCHZER. *It.* II. p. 143.

Viola alpina omnium minima, glauco *Bellidis minoris folio rotundo*, duriusculo, flore purpureo BOCCONE *Mus. di piant.* p. 74.

β . Caulescens I. Flore luteo DE BRY II. p. 173.

Viola tricolor II. CLUS. *Pannon.* p. 358.

Viola montana, lutea, grandiflora C. B. I. R. H. SCHEUCHZER. *It.* I. p. 51.

Viola flore luteo majore RIVIN. t. 119.

II. Flore purpureo DE BRY II. p. 173.

Viola tricolor odoratissima CLUS. *Pannon.* p. 358.

Viola montana tricolor odoratissima C. B. RAI. SCHEUCHZER. *It.* II. p. 143. *It.* V. p. 428.

Viola montana cærulea tricolor, folio subrotundo, crenato BARRELIER. *ic.* 692.

III. Flore albo.

Viola montana alba, grandiflora C. B. I. R. H.

I. II. III. *Viola alpina di piu colori* ZANONI p. 229. T. 177.

α . β . *Viola caule abbreviato*, floris nectario subulato, petalis longiore, foliis subovatis, stipulis dentatis LINN. II. p. 1325.

Varietas α . in alpebus lapidosis Gemmo, d'Ansez, Fouly, Forcletaz. SCHEUCHZER in M. *Septimo & Tschiera*.

Ejus varietates reperi, aquose luteam in Enzeinda, Fouly; flavam in monte Fouly, S. Bernhard: cupream: albam in monte S. Bernhard, Fouly.

Varietas *Violæ* β . lutea in Enzeinda, Fouly, Neunen.

Varietas purpurea in omnibus alpebus, Nesso, Enzeinda, Javernaz, la Varaz, Richard, Jeman. SCHEUCHZERUS in monte Regi, Engstlen, circa Vettis.

Varietas alba, a me in Nesso lecta est, etiam in monte S. Bernhard & Ballon.

Humilior, ex gracili radice aliquot caules habet t), ad terram numerosis foliis cinctos, petiolatis partim rotundis, partim ovatis, integris aut dentatis. Caulis aphyllus, uniflorus, erectus, trientalis. Setæ duæ lanceolatæ. Flos grandis, duplo foliis plantæ major, & calycem multo superans. Calycis folia inferiora postice ferrata. Flos purpureus, odoratus, alio tamen a Viola odore; petali imi origine lutea, mediis petalis in faucibus pubescentibus, infundibulo tubæ perfecto, petiolato. Calcar longum.

Deinde planta caulescit, & ad semipedis altitudinem v) adscendit, & unum alterumve ramum edit. Folia ima, ut prioris: superiora longa, elliptica, acuta, integra, dentata. Stipulæ maximæ, trifidæ, quinquefidæ, semipinnatæ. Flos in varietate α . alias totus pallidus, alias petalis supremis luteis, mediis flavis, cum striis nigris: imo croceo, striis similibus, calcare purpureo. In β . petala quatuor violacea, imo flavo x), aut omnia violacea, origine imi crocea. In γ . color idem albus.

A lutea dentes armentorum quasi inaurari nonnulli y).

CL. JACQUIN suam alpinam negat caulescere, aut ramos educere cultam. Sed in meis omnes sibi succedentes gradus utique vidi. Neque Cl. JACQUINI stirps nostræ satis certo eadem esse videtur.

P p p 2

567. VIOLA

t) *Emend.* I. n. 171.

u) *hi.*

w) In montosis inter Pontum & Armeniam frequens, TOURNEF. *Voyag. au Levant.* III. p. 93.

y) *Plot. natural. hist. of Staffordshire* p. 111.

567. VIOLA caule ato, erecto, foliis ellipticis, crenatis, stipulis femipinnatis.

Viola arborescens CAMERAR. *Epit.* p. 911.

Jacea tricolor serratis caudiculis, quibusdam arborea dicta I. B. III. p. 547.

Viola sylvestris longifolia TABERNEMONT. p. 305.

Viola flore caeruleo. longifolia RIVIN. t. 119.

Viola martia arborescens purpurea GARIDEL. t. 99.

II. Flore albo *Hort. Aichstett. vern. ord.* 5. t. 5. f. 3.

I. II. *Viola caulibus erectis, foliis cordatis, oblongis* LINN. II. p. 1325.

In montosis & subalpinis pratis humidis frequens: ut in valle *Ursaria*, circa pagum *Grindelwald*, sub *Chamoiseire*. Inter montosa prata circa *Chaux de fonds*, *Elenmoos*; & in *Hercyniæ* sylvæ pratis.

Nihil habet duri, quod arborescentis nomini respondeat. Tener caulis est, erectus e-
quidem, pedalis, cubitalis, foliosus & ramosus; sed tamen minime brachiatus.
Folia petiolata, ima subrotunda, vel ovata, rotunde serrata; superiora elliptica.
Stipulæ maximæ, femipinnatæ; extrema pinna maxima, oblonga. Petioli longi,
ex alis erecti, setis maximis lanceolatis: calcaria emarginata. Floris suprema petala
caerulea, media pallida, barbata, imum imberbe, ungue lato flavo, lineis saturate
caeruleis picto. Habeo & flore toto caeruleo. Est etiam ubi magna pars omnium
petalorum flavescit. Inodorus est. Calcar breve. Calyx calcaria habet.

568. VIOLA caule anguloso, diffuso, foliis ovatis, dentatis, flore calyce duplo lon-
giori.

Herba Trinitatis FUCHS p. 813.

Jacea, seu Flos Trinitatis CAMERAR. *Epit.* p. 912. L'ADMIRAL t. 19.

Viola tricolor DODON. *Coron.* p. 17. *hist.* p. 158. RENEALME p. 140. RIVIN. t. 120. BLAK-
WELL t. 44.

Abunde in pratis & arvis montanis, circa *les Granges Aquilejensium*, à *la Joux verte*,
in ascensu montis *Thuiri*. GAGNEBIN à *la Chaux de fonds*, versus *Boinod*, aux
Crocettes de la Sagne, à *la Chaux d'Abelle*. (circa Cellam)

Caulis prostratus, ramosus & brachiatus. Stipulæ femipinnatæ, medio segmento im-
pare obtuso. Folia ovato cordata, breviora. Petioli similibus setis minimis adspersis;
calycis calcaria serrata: flos pulchrior, calycis foliis duplo major; superioribus
petalis violaceis; subtili & tonso quasi nitente villo obsitis, mediis flavis, aut ex
flavo & violaceo variis, pubescentibus, pictis duabus venis saturati coloris: imum
cyaneum, quinque lineis saturatis pictum. Tuba, ut in prioribus, infundibuli
forma.

569. VIOLA caule diffuso, ramofo, foliis ovatis, dentatis, flore calyce paulo majori.

Jacea altera CAMERAR. *Epit.* p. 913.

Viola bicolor arvensis C. B. I. R. H.

a. Flore caeruleo & luteo C. B.

β. Flore caeruleo & candido. Sc.

Vulgatissimum hortorum & agrorum vitium.

Cum priori 568. plurima communia habet, caulem semidecumbentem, ramosum: folia
ovata, ad petiolum emarginata: stipulæ femipinnatæ, media impare obtusa. Flos
longe petiolatus, perexiguus, ut petala paulo calycem superent: plerumque su-
perna petala albida habet, imum flavum, quinque nigris lineis pictum. Sæpe se cae-
ruleus aut violaceus color admiscet.

LINNÆUS cum paulo priori specie communi nomine vocat *Violam caule triquetra diffu-
so, foliis oblongis, incisiss, stipulis dentatis* *Spec.* II. p. 1326.

570. VIOLA foliis cordato lanceolatis, serratis, stipulis lanceolatis, acute dentatis.

Viola pyrenaica, Teucris folio, longius caudata I. R. H.

*Viola caule elongato, florum nectario subulato, petalis longiore, foliis oblongo ovatis, stipulis
dentatis* LINN. 1325.

In pascuis montis *Juræ* RAIUS: præter quem nemo in Helvetia reperit.

Caulis pedalis, ramosus, brachiatus, erectus. Folia cordata, lanceolata, serrata, acu-
ta: stipulæ ab omnibus aliis diversæ, latæ, breves, angulosæ, profundius incisæ,
non tamen femipinnatæ. Flores in longis, erectis, petiolis, setis minimis, petalis lon-
gioribus, & longe ellipticis; nobis videtur decolor. Nam siccam solam possideo.

II. DICARPÆ

II. DICARPÆ BOERHAAVII p. 311.

CONTORTÆ LINN. Class. XXX.

Classis naturalis, calyce, floreque quinquefido, filiquis post quemque florem duabus. Frequens est in hac classe, elastra habere, quæ plerumque stamina contra tubam adprimant. Pleraque venenatæ sunt, multæ etiam lacte manant: folia fere conjugata habent.

ASCLEPIAS a) TOURNEFORT. t. 22.

LINN. n. 306. Conf. SCEPIN. p. 29.

Calycis minimi quinque capillaria b) folia. Flos ex brevi tubo quinquefidus, rotatus c), segmentis lanceolatis. In faucibus floris corolla quinque unguium crassorum d), polygonorum, qui elastica vi stamina comprimunt. Eorum filamenta distincta, antheræ & inter se coalescunt, & cum inverso dolio e), quod tubas tegit. Siliquæ duæ f) erectæ, quarum quæque tubam suam in id dolium mittit. Eæ filiquæ univalves emittunt semina numerosa, multo pappo coronata g), foliacea, ovata, rostrata, hinc convexa, inde cava.

571. ASCLEPIAS ex alis racemosa, caulibus simplicibus erectis, foliis ovato lanceolatis.

Vincetoxicum DODON. *purg.* p. 25.

Asclepias albo flore C. B. MILLER t. 53.

Asclepias foliis ovatis, basi barbatis, caule erecto, umbellis proliferis LINN. I. p. 314.

II. Flore flavescente C. B.

III. Foliis ternis PONTEDER. *tab. bot.* p. 81.

In asperis saxosis incultis inmensa copia nascitur. Bernæ trans sylvam *Dählhölzlein* super villam *das Infelin*.

Radix vastissima, ramosa. Caulis lignosus, erectus, teres, subhirsutus, non ramosus, nisi ex radice. Folia petiolata, ex cordatis acuminata, levia, dura, nervo principe subtus subhirsuto. Petioli multiflori ex foliorum alis, in summo caule umbellam componunt. Flos pulposus, solidiusculus, albus.

Radices amaræ h), acres, sapore & odore quodam ingrato, nauseoso, non carent veneni suspitione, quam Apocynorum, certo venenatorum, vicinia confirmat. Extracta, quæ vocant, gummosa subdulcia sunt & meliora i), ut tamen recentia nauseosam naturam ostendant k), sicca mitigentur, quod etiam in aliis venenatis plantis frequens est. Elementa volatilia ingrato sunt odore l): spiritus & aqua fere inutilis m).

Non intercedunt ista, quin *Asclepias* sudorem movere possit, mensesque, aut hydropicas urinas n). Non ideo amem alexipharmacæ o) tincturæ p) suspectam plantam addere, quæ nauseosa sit q), aut ad pellendas variolas r) adhibere, aut in peste.

Externum usum minus reformidaverim, ad fordida ulcera s); ad mammaram abscessus, ad scrophulas t). In ulcere intestini decoctum profuisse v) lego, sed mistum cum *Virga aurea* & melle.

Folia mitiora sunt, & falsa x).

In sale cinerum dicitur acidum quid superesse y).

PERVINCA

a) *Asclepias folio ederæ*, ramis longis, radicibus numerosis, tenuibus, odoratis. Floris virus grave, semen securidacæ, DIOSCORID. L. III. c. 90. PLIN. L. XXVII. n. 28.

b) TOURNEF. D.

c) A. B.

d) Nectarium LINN. Nectarium exterius SCEPIN.

e) Corpusculum truncatum E. Nectarium interius SCEPIN.

f) E.

g) K.

h) GROFROI, CARTHEUSER.

i) NEUMAN. T. II. P. IV. p. 527.

k) CARTHEUSER *mat. med.* II. p. 418.

l) In volatili tamen vires ponit CARTHEUSER l. c.

m) NEUMAN. p. 528.

n) Decoctum vinosum PARACELsus eo scopo adhibebat.

Laudat etiam F. M. ab HELMONT *dis. on man.* p. 39.

o) Theriacalem esse in NICOLAUM p. 170. b.

p) Cum Scordio & Pimpinella alba. Nimis calidam esse jam

EHRHARDUS ad LONICER. p. 50.

q) CARTHEUSER.

r) TOURNEFORT.

s) IDRM.

t) *Eph. Nat. Cur. Dec. I. am. I. obs.* 57.

u) *EPPLI ulcus intestini sanatum.*

x) GROFROI.

y) BOURDELIN.

PERVINCA a) TOURNEFORTII t. 45.

VINCA LINN. n. 295.

Calyx multo tubo florali brevior, segmentis fit triangularibus b). Flos tubo longo, cylindrico, segmentis patentibus, planis c), oblique d) resectis, ad unum latus se convertentibus. Stamina habent filamentum breve e), squamam ellipticam, convexam, cui duo loculi inscripti. Tuba unica ex intervallo siliquarum f), anulo quodam ambitur g); deinde supra anulum ornamento plumoso h) & rotundo terminatur. Siliquæ duæ teretes i), longæ, coercitæ duobus elastris k), subrotundis, affidentibus. Semina oblonga, absque pappo, raro maturefcunt.

572. PERVINCA caulibus procumbentibus, foliis ovato lanceolatis, petiolis unifloris.
Clematis Daphnoides BLAKWELL. t. 59. optime.

Varietates dantur plurimæ.

I. Flore albo.

II. Flore purpureo obscuro GESNER. *hort.* p. 254. b.

III. Flore purpureo pleno CAMERAR. *Epit.* p. 695.

Vinca caulibus procumbentibus, foliis lanceolato ovatis, floribus pedunculatis LINN. I. p. 304.

Cærulea ubique sepes primo vere ornat.

Purpurea simplex & plena in sylvula super *Muri*, & super scaturiginem *Furet* prope *Roché*. *Laufannæ* GESNERUS.

Procumbit, duro habitu, caulibus pedalibus, vix ramosis. Folia ex ovatis acuminata, levia, laurina, conjugata. Petioli ex foliorum alis uniflori. Flos cæruleus, dilutus.

Amara, vires demonstrat acidas, & adstringit, ut menses sistere putetur; & album fluorem l); & sanguinem de naribus fluentem; etiam si ore contineatur m), & dysenteriam n); sed etiam ad phthisin infusam in fero o) lactis, ob vim, ut puto, vulnerariam laudant; & ad faucium inflammationem p), gargarismi specie.

Eo forte referas, si strumas discutit q). Quare menses, aut lochia pellere non expectes r), neque in hydrope s) valere.

In membranæ pituitariæ morbo, equis pernicioso, *la Morve*, prodest pulvis pervincæ, cum æthiope minerali ad unciam dimidiam, etiam ad fescuncem t) datus.

*573. PERVINCA caulibus erectis, foliis ovato lanceolatis, ciliatis, petiolis unifloris.

Pervinca latifolia, flore cæruleo GARIDEL. t. 81.

Clematis Daphnoides major DODON. p. 406.

Vinca caulibus erectis, foliis ovatis, floribus pedunculatis LINN. I. p. 304.

In ruderosis & vetustis muris pagi *Tvorne*: similibus locis, circa molendinum *Grandchamp* prope *Chillon*.

Caules erecti, altiores, cubitales. Folia petiolata, ovato cordata, acuminata, tenui tomento per oram conspicuo, ciliata. Petioli floriferi erecti, pro portione breviores.

Calycis segmenta multoties quam priori longiora, fere tubo floris æqualia, subhirsuta. Flos major, tuba duobus orbiculis ornata, superiore majore, & denique in cavam quinquefidam pentagoniam cylindrum terminata v).

Class. III. CUCURBITACEÆ BOERHAAVE II. p. 276.

BLAIR. *Essais* t. 2. MALPIGHI p. 53. 54. ic. 225. 226.

LINN. n. XXXIV.

Flores alii mares, alii feminæ, aut in eadem planta, aut in diversis. Illi majores, nullo fructu. Habent tria filamenta, antheris quinque succulentis, quarum una simplex, duæ

a) *Vinca pervinca* semper viret in modum linæ foliis geniculatim circumdata, topiaria herba, *Chamædaphne* PLIN. L. XXI. n. 39. *Chamædaphne*, virgas emittit cubitales, singulari ramulo constantes, rectas, leves, folia lauri similitudine, leviora, viridiora: semen rotundum, rubens, foliis adnexum DIOSCOR. IV. c. 144 Videtur ad *Ruscum* pertinere.

b) TOURNEF. C.

c) B.

d) Utcunque A. A.

e) Inde contortarum nomen LINN. n. 4.

f) TOURNEF. D.

g) D.

b) ibid.

i) ibid. E. F.

k) G.

l) CHOMEL.

m) COSTÆUS p. 82.

n) TOURNEF.

o) ibid.

p) ETTMULLER. AGRICOLA.

q) MARCELLUS p. 111. BUCHWALD. p. 85.

r) MONTE C. HOFMANNO.

s) PLIN. L. XXI. c. 27.

t) *Mem. de l'Acad.* 1761.

v) FABRIC. *Hort. Helmstad.* II. p. 252.

duæ duplices sunt, & omnes inter se cohærent. Feminæ *a*) flores minores insident fructui tereti, sive subrotundo, carnosio, tubamque educunt. Stigmata trifida. Utrisque calyx est quinquefidus. Flos ex calyce ortus, profundissime quinquepartitus, ut quinque petala vocare possis. Pleræque flagellis scandunt. Classis naturalis est, cujus unicum speciem spontaneam habemus.

BRYONIA *b*) TOURNEFORTII t. 28.

LINN. n. 105.

Calyx campanulatus, breviter quinquefidus *c*), segmentis angustis. Flos profundissime quinquefidus *d*), segmentis lanceolatis, lineatis, quæ possis pro petalis numerare. Tuba trifida, stigmatibus lunatis. Bacca ex minutis hujus gentis, spherica, trisperma *e*). Nostræ plantæ constanter duos sexus in distinctis stipitibus proferunt *f*). In aliis uterque sexus in eadem planta conjungitur, tamen ut distinctas suas sedes uterque teneat *g*). Numero mares superant. Melothria est Bryonia sexu, in eodem flore, utroque.

574. BRYONIA foliis palmatis, utrinque calloso scabris LINN. II. p. 1438.

Nobis sola ea varietas nascitur, quæ baccis est rubris; in Germania frequentior ea est, cui baccæ nigræ.

Bryonia TABERNEMONT. p. 893.*Bryonia alba* DODON. *purg.* p. 230. *pent.* p. 400. BLAKWELL. t. 37.*Bryonia aspera seu alba, baccis rubris* C. B. I. R. H. MILLER t. 71.

Ad Alpes Helvetiæ, circa Bernam, Basileam, Neocomum, Roche, Yverdun &c.

Radix alba; succulenta, farinosa, vastissima, ramosa, ut in Mandragoræ speciem fingi possit *h*). Caulis angulosus, hirtus & pene spinosus, volubilis, sepedalis, ramosus: ad cujusque folii originem emittit petiolum florigerum, & una capreolum cinnatum, spiralem. Folia albis pilis scabra, pentagonia, lobis triangularibus, acutis, ferratis. Petioli florigeri ramosi, multiflori. Flos fordide albus, lineis virentibus, etiam rubris.

Radix amara, fetida, turget acri succo stimulante, nauseoso *i*), opium *k*) olente, subacido *l*), quem tamen siccitas mitigat, & ipsum plantæ senium *m*). Extractum resinofum parcum est *n*), gummofum abundat, sed vis est in resinoso. Multum continet olei, ad drachmas decem in duabus libris *o*).

Princeps vis est alvum ducere. Drachmam unam radices præscribunt *p*). Drachmæ duæ ad flagitium usque purgant, in hydrope *q*), & mania; etiam feliciter *r*), si corpus ægri robustum fuerit. Succus etiam a veteribus fumebatur *s*) ad drachmam unam duasve *t*): tum aqua, quæ de radice perforata, immisso in foramen & liquefacto saccharo prodit *v*): & infusio *x*). Fæcula ex radice sæpe lota parata *y*), debiliior est, & vix movet, nisi lotium. Eclegma *z*) & conserva ad hydropem *a*), ad asthma *b*), ad tussim *c*) valet. Splenis tumores a Bryonia solvi MESUE *d*). Pro Mechoacanna suspicio est venditam fuisse *e*), malo effectû *f*). Aqua destillata fetet, & inter hystericas numeratur *g*), & ad eum morbum etiam decoctum vinosum valuisse dicitur.

Q q q 2

- a*) In momordicæ flore femina imperfectiores adsunt antheræ *Euum Plant. Gotting.*
b) Vitis alba, bryonia, foliis, viticulis, pampinis fativam vitem imitatur, sed hirsutiora sunt omnia: ea obvies frutices suis clavicularibus complectitur: fructus rubens in uva dependet, quo coria pilis spoliatur DIOSCOR. L. IV. c. 176. Vitis alba, sarmentis longis, exilibus, internodiis geniculatis, foliis pampinosi hederae, radice alba, grandi, asparagis edulibus, caule & folio purgante PLIN. L. XXVIII. n. 16.
c) TOURNEF. B.
d) A. A.
e) G. H.
f) Ita PONTRER. *antholog.* p. 279. 280. & pro rariori casu SIEGESBEK *vanitas Gled.* p. 33.
g) Ita LINNÆUS, DILLÉNIIUS *Eph. Nat. Cur. Cent. VI.* *append.* p. 79. SIEGESBEK.
h) BLANCAARD. *jaarreg. I. C. III. n. 6.*
i) NEUMAN. T. II. P. I. p. 252. 260. GEOFFROI p. 221.
k) p. 255.
l) GEOFFROI.
m) LUDWIG. *de bon. radic. spec.*
n) CARTHUSER. *mater. med.* p. 535. Conf. NEUMAN. I. c. p. 260.
o) *Anc. mem. I.* p. 373.
p) GEOFFROI p. 222. SYDENHAM.
q) BUCHWALD. Aurei unius & duorum pondere MESUE p. 75.
r) SYDENHAM.
s) DIOSCORIDES.
t) MESUE.
v) Inter arcana STOFFELII apud B. CHOMEL.
x) BOULDU. *Hist. de l'Acad.* ann. 1712. ad semuncem recentis, drachmam siccat, quod mireris.
y) Tota purgat P. ATER. Conf. NEUMAN. p. 262.
z) Habet MESUE p. 118. 126.
a) ZACUT. *Panax hist. I.* p. 433.
b) DIOSCOR. L. IV. c. 176.
c) MESUE cum Scylla comparat.
d) p. 75.
e) NEUMAN. V. II. P. I. p. 257. sq.
f) *ibid.* p. 257. 258.
g) MATTHIOL.

dicitur *b*). Turiones jam a veteribus *i*) in cibis adhibebantur, urinamque movent, alvumque, sed leniter *k*).
 Externo usu valet, ad scrophulas, tumores cysticos, hydropem *l*), acris cæterum & psilothri species *m*). Unguentum ad strumas ex radice, cum oleo cocta, addita cera & terebinthina ZACUTUS laudat *n*). Ipse cinis cum succo mistus verrucas tollit *o*). Parco omnino apud prudentes medicos in usu est. Clysteres ex Bryonia adversus ischiadem sæpe malo effectû Neapoli adhibentur *p*).

IV. SOLANACEÆ HEBENSTREIT.

sens. extern. facult. plant. indic. n. IX.

LURIDÆ LINN. n. 28 a).

Naturalis classis est. Calycis & petali segmenta, & stamina in eodem sunt numero, fere quinario. Flos monopetalos, sæpe leviter inæqualis. Tuba plerumque unica. Folia plerumque alterna, & fere patula: fructus polyspermos, ficcus vel mollis. Vis nauseosa, subdulcis, emolliens, aut mitius anodyna, aut validissime venenata.

SOLANUM *b*) TOURNEFORTII t. 62.

LINNÆI n. 251.

Calyx campaniformis *c*), quinquedentatus. Floris tubus brevissimus *d*), segmenta quinque acuta *e*). Antheræ circa tubam coalescunt *f*). Tubam globulus terminat *g*). Bacca spherica *h*), placenta in centro posita, seminibus numerosis *i*). Nectarium circa germen glandulosum habet.

575. SOLANUM caule flexuoso, frutescente, foliis supremis tripartitis & cordato lanceolatis.

Dulcamara DODON. *purg.* p. 239. *pent.* p. 402.

Solanum k) *lignosum seu Dulcamara* BLAKWELL. t. 34.

Solanum Dulcamara Du HAMEL *Arbres II. c.* 72.

Woody night Shade BROMFIELD.

II. Flore albo HORT. AICHSTETT. *äst. ord. 2. t. 16. f. 2.* PLOT. *natur. hist. of Oxfordshir.* p. 152. Legi circa *Walkenried*.

III. Flore pleno iid.

IV. Folio variegato MUNTING. t. 156.

Solanum caule inermi frutescente, flexuoso, foliis superioribus hastatis, racemis cymosis LINN. I. p. 264.

In paludosis fossis frequens.

Caulis durus, fruticosus, volubilis. Folia inferiora simplicia, ex cordatis lanceolata, superiora partim simplicia, partim trifida, pinnis minoribus transversis, sub folio cordato adjectis. Flores in petiolis ramosis, ex alis foliorum prodeunt. Calyx brevissimus, triangularis: sic floris tubus, cujus quinque segmenta ex ovatis lanceolata, violacei coloris, prope originem duabus maculis viridibus & nitentibus notantur. Antheræ sagittatæ, circa germen coalescunt. Tuba recurva: bacca rubra.

Utique sapor dulcis cum amarore, & odore narcotico *l*) conjungitur. Vis partim solanacea, mitis, partim resolvens, quasi saponacea. Cortex enim calidus, & amarus, & diureticus est *m*). Succus externo usu prodest ad inflammationes, ad cancos *n*). Eo etiam scopo decoctum feliciter datum est *o*). Porro infusum sarmentorum in pleuritide, inque peripneumonia mucosa *p*), adfatim potum, Præceptor mire laudabat, & etiam in malis phtisin

b) p. 1284.

i) DIOSCORIDES apud PLINIUM L. XXIII. n. 17. PECH. LIN. *purg.* p. 86.

k) DERRING. p. 39. *sapidus esse. Negat edules esse FLOYER pharmacob.* p. 104.

l) TISSOT. ad HALLERUM p. 221. 222.

m) THEOPHRAST. L. IX. c. 22. *de Vite Sylvestri.*

n) *Hist. med. mirabil.* obs. 101.

o) G. H. WELSCH. *mitomim.* p. 47.

p) COTURN. *isch. nerv.* p. 68.

a) Adnumerat Digitalem.

b) Στενυχος THEOPHRASTI L. IX. c. 21. Male ergo SUIDAS III. p. 513. στενυχον dici, non στενυχον.

c) TOURNEF. E.

d) C.

e) A.A.

f) ad A.

g) ad B.

h) L.

i) ibid.

k) Solanum esse ex flore & fructu C. GESNERUS docuit *epist.* p. 84. b.

l) Narcoticum esse FLOYER. p. 185. 186.

m) FLOYER.

n) LOBEL.

o) In cancro *Hist. de l'Acad.* 1761. obs. 2.

p) BLAII.

phthifin minantibus ILL. WERLHOPIUS, vi sputa movente, & vires corporis ægri confirmante, prodesse expertus est. Eodem cum lacte temperato decocto ulcera diuturna & morbi cutanei superati fuerunt q). Ad lapsum & contusiones sanguineas infusam cum Cochenilla Dulcamaram FULLERUS commendat: sed etiam ad icterum r) valet. Sanguinem denique acrem contemperare, quales vulgo Chinæ radici & Sarsaparillæ vires tribuuntur WELSCHIUS auctor est s). Ut hujus Solani cum lacte mistum decoctum in siphilide profuerit v). Stipites t), quam folia magis valent. Denique decoctum ad unciam, aut biuncem lignum ipse PRÆVOTIUS x) laudavit, tamquam purgans medicamentum, ut eo facilius LOBELIO credas, in hydrope commendanti y). Baccæ omnino cum violentia purgant & vomitum movent, ut triginta baccæ canem, intra tertiam horam z), occiderint, inque ventriculo indigestæ manferint.

576. SOLANUM caule inermi herbaceo, foliis [ovatis], dentato angulatis, umbellis nutantibus LINN. p. 266.

α. Vulgare, acinis nigris, foliis undatis, glabris.

Solanum hortense a) FUCHS. p. 686. DODON. *purg.* p. 352. BLAKWELL. t. 107. BROMFIELD. ic.

II. Foliis laciniatis.

β. Foliis minus undosis, baccis rubris.

Solanum officinarum acinis puniceis C. B. *Hist. des plant. autour de Paris* p. 41.

γ. Foliis hirsutioribus, valde undulatis, baccis luteis.

Solanum officinarum acinis luteis C. B. *autour de Paris* p. 542.

Prima varietas in hortis, & locis ruderosis vulgaris, altera in hortis subinde, circa Ferrières, sic tertia.

Caulis herbaceus, alis elevatis, brachiatus. Folia longe petiolata, pene pendula, mollia, nervo lato, pene rhomboidea, longe acuminata, angulosa, & ferrata. Petioli florigeri, ramosi. Flos albus, nutans; sic fructus: antheræ connatæ.

Narcoticum est, aquosum, ut sex b) libræ uncias duodecim aquæ inspidæ dederint. Quare etiam duæ uncia c) cani non nocuerunt. Infusum 15. gran. baccarum, & succi plantæ integræ drachmæ tres, nihil mali in hominibus fecerunt c'). Sudorem d) movet, ad grana duo infusum, & urinam e); oculos tamen lædit f). In Dalmatia cum butyro Solanum frixum exhibent, ut blande somnum moveat g): Infusum minima dosi, unius grani, ulcera putrida, cum acri effluxu sanavit h). Suadent tamen abstinere, quando bonum pus generatur: neque is effectus constans est i). Majori dosi ebrietatem, vertiginem, soporem facit k), & nimio pondere sumtum utique mentem turbat l), & a baccis non gallinas solas periisse, sed pueros m) deliria & nervorum distentiones passos esse: & oleris venenatum effectum idoneus testis n) confirmat, ex quo tumor univèrsi corporis cum longo morbo secutus sit.

Externus usus tutior est. Succus ad linguæ rhagades laudatissimus o). Caput succo expresso in phrenitide impleri CELSUS jubet p). Ad profunda apostemata AVICENNA q). Ipse odor somnum conciliat r): succus, aut aqua, mures majores vi saporifica fugat s). Paronychiæ impositum medetur t).

PHYSALIS

q) Journ. de medec. ann. 1765. m. Mars.

r) TRAGUS. In ultimo icteri stadio HILL Knowledge of plants p. 5.

s) LINN. *obstac. medic.* p. 9. *Cens. med. offic.* p. 19.

t) *Mischonim.* p. 60. *Eph. Nat. Cur. Dec. I. ann. 4.* 5. *append.*

v) SAUVAGES in *Fränk. anmerk.*

w) *Med. pauper.* p. 481.

x) *Advers.* p. 184.

y) FLOYER. p. 86.

a) *Solanum hortense* frutex est cibus idoneus, exilis, pusillus, multis concavis alis, folio nigro, majori quam ocimi, & latiore: fructu rotunde viridi, qui post maturitatem nigricat aut putrescit: herba innocuo gultu DIOSCORID. L. IV. c. 66.

b) *Projet pour l'Histoire naturelle* p. 178.

c) COURTEN. *Phil. Transf.* n. 335. Duodecim cochlearia FLOYER. *pharmacopæia* p. 145. 146.

c') GURBIN. *plant. venen. Alfat.*

d) GATAKER. *obss. on the internal use of nightshade and supplm.* BROMFIELD.

e) IDEM.

f) GATAKER. & imprimis BROMFIELD.

g) PUJATI *Narom.* p. 229.

h) GATAKER.

i) GATAKER & BROMFIELD.

k) GATAKER & BROMFIELD.

l) THEOPHRAST. l. c.

m) *Comm. Lit. Nor. ann. 1742. heb. 2.* WEFER. *cicut. aquat.* p. 226. BOERHAAVE. ALBERTI de *Belladonna.*

n) *Comm. Lit. Nor. ann. 1731. n. 47.*

o) BOERHAAVE *morb. nerv.* p. 341.

p) L. III. c. 18.

q) p. 821.

r) BOCCONE *Mus. di fis.* p. 284.

s) BUCHNER. LINN. *Gotlandska resa* p. 209.

t) LINN. *ib.*

R r r

PHYSALIS a) LINN. n. 250.

ALKEKENG I b) TOURNEFORT. t. 64.

Calyx, dum flos viget, campaniformis, quinque-dentatus, per maturitatem abit in per-amplam vesicam, conniventem, quæ fructum continet. Flos campaniformis, conspicuo tubo, segmentis acutis. Stamina non coalescunt. Bacca polysperma. Circulus glandulosus germen ambit.

577. PHYSALIS foliis conjugatis, cordatis, sinuatis, caule ramoso.

Solanum vesicarium DODON. *purg.* p. 355. *hist.* p. 454.

Alkekengi seu Halicacabum BLAKWELL. t. 161. cum caractere.

Physalis foliis geminis, integris, acutis, caule herbaceo, infirmo, subramoso.

Minime rarum circa *Mathod*, *Baume*, *Bex*, *au Furet*, *à la Praille*, locis umbrosis.

Sic Tiguri, Bafilæ ad ædem *D. Albani*, & in dumetis circa *Brüglingen*.

Caulis humilis, herbaceus, brachiatus, ad terram ramosus, cum foliis, calyce, & flore hirsutus. Folia conjugata c), petiolata, ampliter ex cordatis acuminata, per oram obscure dentata. Flores in petiolis nudis, unifloris, albi, tubo conspicuo, campaniformes: Calyx per maturitatem ruberrimus, ex rotundo acuminatus: sic fructus ruber, quem LINNÆUS bilocularem dicit. Germen evolutum, elasticum reflit ex suo femine, & habetur pro dentium vermiculis d). Olim ad eorum dolores DIO-CLES e) laudabat.

Fructus dulcis, subacidus, in Hispania edulis f), etiam nobis, nisi a calycis amari contactu sapor corrumpatur g). Aqua etiam acida h) stillat. Ab omni tempore hæ bacca pro valide diuretico i) remedio habitæ sunt: quatuor, quinque k), etiam plures l), aut una fucci uncia. Sed etiam vinum, cum quo bacca ferbuerint, ad colicam m) nephriticam laudatur, & in dysuria n); demum in hæmoptysi o), ut narcoticam naturam agnoscas. Trochiscis, antiqua formula p), in calculo multum LISTERUS utebatur q). Radicis drachmam in gonorrhœa ARETÆUS r) dabat. Succum ficcatum Veteres reponebant s). Corticem inter mundantia vulnus CELSUS t).

MANDRAGORA TOURNEFORT. t. 12.

Calyx femiquinquefidus v), segmentis lanceolatis. Flos conicus, sursum apertus, plus quam semi x) quinquefidus, segmentis ovatis, acutis. Stamina libera. Tuba apice globofo. Fructus sphaericus y), inque pulpa unica series feminum reniformium z). Abunde a Belladonna mihi differre videtur.

*578. MANDRAGORA a) DODON. *purg.* p. 362. *pempt.* p. 457. BLAKWELL. t. 364. absque flore. MILLER. t. 173.

Mandragora mas LOBEL. *ic.* p. 267.

Atropa acaulis, scapis unifloris LINN. p. 259.

In præcipitiis montis *Generosi*, Helvetiæ transalpinæ LA CHENAL & CHATELAIN.

Radix

a) *φυσάλιδων*. *pharmac.* ARET. *cur. diut.* I. c. 13. *Solanum halicacabum*, aut *Physalis*, foliis hortensi Solano similibus, latioribus, cujus caules, postquam adoleverunt, pauci terram spectant: folliculis orbiculatis, vesicarum similibus, in quibus semen continetur fulvum, rotundum, leve *Diosc.* L. IV. c. 67. *Trychnon Solanum* aliud coccineis, granosis folliculis turbinatis, magnis, & grandi intus acino. Vocant *Halicacabum vesicarium* PLIN. L. XXI. c. 37.

b) AVICENNA T. II. L. II. c. 378.

c) JUNG.

d) SCHNEPPER *Zabrywarne* p. 28. Conf. ETTMULLER.

e) PLIN. L. XXV. n. 105.

f) QUER. II. p. 224.

g) WELSCH. *hecatost.* I. EHRHART. *acon. plant.* *hist.* IX. p. 47.

h) HILL. *mat. med.* p. 508. Obscure GEOPROI.

i) *Pharmacum φυσάλιδων* ARET. *curat. diut.* I. n. 13. BRASSAVOLA p. 198.

k) TOURNEFORT.

l) C. & I. M. HOFMAN.

m) WEDEL. I. M. HOFMAN.

n) WEDEL. I. M. HOFMAN. *Eo fanatus Cardinalis M. ZAULD. med. art.* p. 62.

o) BUCHWALD. p. 7. *art.* 62. Etiam *Halicacabum somniferum* esse PLINIUS l. c.

p) Habet MÉSUE p. 155. b.

q) *Tract. de calcul.*

r) *Cur. diut.* II. c. 5. *ἀλμακαβόν.*

s) DIOSCORIDES.

t) L. V. c. 20.

v) TOURNEFORT. C.

x) A.

y) E. F.

z) F.

*) *Mandragoras*, duo genera, major, angustioribus foliis & minoribus quam lactuce, virosis & graveolentibus, in terra sparsis: mala gerit forbi similia, pallida, odorata, in quibus semen veluti pyrorum; radicibus magnis, binis, ternis, inter se convolutis, nigris foris, intus albis, crasso cortice vestitis, caulem non fert. Alter candidus, foliis magnis albis, veluti betæ, malo duplo majori, colore, ut crocus, jucunde cum gravitate olente, radix major, candidior *Dioscorid.* L. IV. c. 71.

Radix magna, bicurris, inferne fibrosa, fætida. Folia pariter virofa, ovato lanceolata, magna, per oras undulata, ex radice cespitem faciunt. Ex eo plufculi breviores scapi florigeri, erecti, nudi, uniflori. Flos subviolaceus: fructus luteus, fætidus. Glandula circularis germen ambit, in duo cornicula producta *b*).

Varietates Cl. MICHELI *c*) distinguit, conjungit MILLERUS.

Ab omni tempore inter foporifera medicamenta relata fuit. In catapotion dormitivum a CELSO recipitur *d*). Succo corticis recentis radicis, & infuso vinoso ejus corticis, tamquam foporifero medicamento veteres utebantur *e*). Nimia ejus copia etiam olim furorem feciffe legitur *f*). Poma edentes ABUBEKR RHAZE reprehendit, quod *g*) nauseam faciant, & gravedinem, & a quinque pomis syncopen & alia mala fecuta sint, ut tamen fanari possent *h*). Sed etiam nuper in Judæa poma grato odore lecta fuerunt. Stuporifera & venerea *i*) esse, vimque foporiferam habere idonei auctores confirmant *k*), ut etiam solo odore sopiant. Cum radix pro liquiritia devoraretur, cardialgia, syncope, deliria *l*) pene funesta fecuta sunt. Oleum ad inflammationes olim adhibitum fuit *m*), & nuper externum usum ad glandularum tumores, internum tincturæ cum vino hispanico factæ, ex scrupulo radicis, bis, terve de die datæ, contra arthritidem utilem deprehenderunt *n*). Aqua virus retinet *o*).

Magicas radicis vires omitto, ob quas etiam ex Angelica *p*) & Bryonia & aliis modis spurias mandragoras effinxerunt.

BELLADONNA TOURNEFORT. t. 13.

ATROPA LINN. n. 249.

Calyx campaniformis *q*), profunde quinquefidus, segmentis triangularibus, flore brevior. Flos tubulosus *r*); tubi media parte ventricosa *s*), segmentis quinque triangularibus *t*), brevibus, parum repandis, etiam numerosioribus. Stamina libera: tubæ finis curvus, reniformis. Bacca ex spherica latior *v*), septo integro divisa *x*), utrinque ansato *y*), ut femiquadrilocularis fit: feminibus numerosis *z*).

579. BELLADONNA caule herbaceo, brachiato, foliis ovato lanceolatis, integerrimis.

Solanum majus CAMERAR. *Epit.* p. 817. BROMFIELD. *ic.*

Solanum lethale DODON. *purg.* p. 360.

Solanum furiosum a) J. MATTH. FABER. *Strychnomania.*

Belladonna MILLER. t. 62. GARDEN of EDEN t. 40.

β. Foliis minoribus I. R. H.

Atropa caule herbaceo, foliis ovatis, integris LINN. n. 260.

Ubique in sylvis cæduis, circa Bernam: in meis sylvis prope *Goumoëns*.

Radix crassa, longa, ramosa. Caulis erectus, brachiatus, etiam sepedalis. Folia magna, hirsuta, mollia, petiolata, conjugata, sæpe inæqualia, ex ovatis acuminata, integerrima. Florigeri ex alis petioli, uniflori. Floris color luridus, ex virescente & purpureo obsoleto mixtus; lacinia aliquantum inæquales *b*. Bacca nigra, nitens. Semina subrotunda, punctata & alveolata. Fructum anulus glandulosus ambit.

Baccæ sapore fatuo dulci, possunt absque noxa edi *c*), si numerus tres, quatuorve non excefferit: plures etiam a studioso medicinæ Colonienfi, nomine SIMONIS, vidi deglutiri. Pro Rhamno aliquando sibi Pharmacopola comparavit *d*). Succus uncia cani

R I R 2

parum

b) SCRAPIN. p. 28.

c) Hort. Florent. p. 62.

d) L. V. c. 25.

e) DIOSCOR. L. IV. c. 71.

f) CÆLUS L. I. c. 4. AERT. *diut. cur.* I. c. 6. Erubescere

RHAZE.

g) Ad MANSOR. III. c. 2.

h) *Simplic.* c. 315.

i) MYLLER *reise ins gelobte Land* p. 21.

k) DIOSCORIDES I. c. & L. VI. c. 16. CAMERAR. *memorab. Cent.* III. n. 60. LEVIN. LEMN. *herb. sacr.* I. p. 17. CASP. A REIES & C. Defendit innocuum esse J. FABER. de uno pomo.

l) SPON. *Voyag.* II. p. 172. 228.

m) MRSUE p. 188.

n) K. *wetensk Acad.* 1763. *svim.* 3.

o) GROVROI p. 809.

p) *Voyage en France* & de l'Archipel III. p. 295.

q) TOURNEFORT, I. c. C.

r) A.

s) *ibid.*

t) *ibid.*

v) E.

x) F.

y) LK.

z) *ibid.*

a) Esse Mandragoram THEOPHRASTI. GUILANDINUS & P. HÆSSUS p. 88. 89. Non est Solanum somniferum THEOPHRASTI L. IX. c. 12. cui fructus subrubet. Neque fruticosum DIOSCORIDIS L. IV. c. 69.

b) FABRIC. *Butibac.* p. 49.

c) Edit DEERING. p. 29.

d) EHRHARD. *hist.* VII. p. 10. 11.

parum nocuit e); neque succus in abdomen injectus f); sed neque cuniculus a bac-
cis ægrotavit; neque succus per jugularem venam impulsus, nisi stuporem g) movit.
Saporem suum palato potissimum h) imprimit. Succus acoris signa edit i), & tamen
lactis coagulum impedit k). Aqua inde non ingrati odoris stillat l): reliqua ignis
effectu omitto, cum eadem, quæ ex Brassica m), ex Belladonna elementa prodeant.
Acrimonia tamen latens subest, & baccæ, & folia os siccant n), ut æger deglutire ne-
quiret o), ut vomitum p) moveant & fecessum q); etiam cutem totam rubefaciunt r)
& phlogoses excitant s), intestina ipsa & ventriculum inflammant t). Una vi narcoti-
ca appetitum auferunt v), & ventriculum convellunt x) & infant y), oculos debili-
tant z), aut excæcant a], pupillas dilatant b], viresque frangunt, ut totum corpus
vacillet c].

Ita sopit vim irritabilem ventriculi, ut vix d] 14. grana tartari emetici, a sumtis baccis, vo-
mitum excitarent e]. Et in ventriculo enectorum baccæ immutatae f] reperiuntur.

Porro majori dosi sumta, quatuor ab octenni puella devoratae baccæ, & octo aut decem
baccæ g] ab alia, magis nocuerunt: Soporem ergo h] inducunt, vertiginem i], an-
xietates k], delirium & furorem l], convulsionem m], risum sardonium n], ipsam-
que mortem o]. Ipsa aqua periculosum soporem excitavit p], & quadriduo famem
fustulit, absque malo. Vino legimus Belladonna corrupto Danos in soporem ferreum
esse conjectos q], ut facilis Anglorum victoria fuerit; neque aliena conjectura est, Bel-
ladonnam fuisse, quæ M. ANTONII milites intoxicaverat r]. A vino Belladonna in-
fecto gangræna universalis & mors s].

Hæc mala omnium optime excitatus vomitus t] curat, & ea curatione puellas aliquas
Cl. SCHOLLIIUS morte eripuit. Huic medicationi plus tribuerem, quam vino v],
aut aceto x]. Tandiu enim symptomata supersunt, quamdiu baccæ nondum de
primis viis deturbatae sunt, quod demum tertio die fit y].

Etiam sicca radix dementat z]. Usu suo dicitur sanguinis corium augere a].

Externo usu cataplasma populæ paralyfin b] fecit, & cæcitatem superabilem, non tamen
perpetuo c].

Eum usum dudum ad oculi inflammationes WELSCHIUS commendavit d]; ad cancrum
GENDRON, JUNKERUS e] & alii f], felici aliquando eventu g], & folia ulcera mam-
marum sanarunt, ab optimo QUERIO adhibita h].

Internum

- e) ROSSI *plant. venen.* p. 11.
f) IDEM p. 14.
g) XAV. MANETTI *viridar.* p. 21.
h) GREW.
i) OETTINGER *de Belladonna.*
k) *ibid.*
l) *ibid.*
m) GEORGI I p. 122.
n) *Hist. de l'Acad.* ann. 1756. p. 72. *Journ. de medec.* XI p. 509. 510. CLUS. LAMBERGEN.
o) *Eph. Nat. Cur. Dec. III. ann. 10.* obs. 92. MANETTI *Hist. de l'Acad. CLUS.*
p) *Journ. de Medec.* ann. 1766. m. Avril.
q) BROMFIELD.
r) SAUVAGES *nosol.* T. V. p. 497.
s) TIMMERMAN. *Belladonna.*
t) *Comm. Lit. Nov.* 1743. *bebd.* 8.
v) TIMMERMAN. *Journ. de Medec.* I. c. BROMFIELD. MATTHIOL.
x) MANETTI.
y) *Cum intestinis Fränk. anmerk.* n. 13.
z) WIER. *obs.* L. II p. 961. BROMFIELD. LAMBERGEN.
a) RONCALL. *Medicin. Europ.* p. 443. BROMFIELD. JUNKER apud TIMMERMAN.
b) *Journ. med.* ann. 1766. m. Avril.
c) *Journ. de medec.* I. c. JUNKER apud TIMMERMAN.
d) *Obererzgebürg. Journal. Conf. Journ. de medec.* ann. 1766. m. Avril.
e) *Journ. de medec.* *ib.*
f) *Journ. de medec.* ann. 1759. m. August. & tertio demum die decesserunt *Journ. de medec.* 1766. April.
g) *ibid.*
h) WIER *obs.* L. II p. 10. 108. TIMMERMAN. *bist. de l'Acad.* SAUVAGES.
i) *Eph. Nat. Cur. Cent. VI.* obs. 61.
k) *ibid.* DEGNER apud TIMMERMAN.
l) SICEL. [a radice] *bist. de l'Acad.* TRAG. RAI *Eph. Nat. Cur. Vol. IV.* obs. 8. BLAIR *misc.* p. 81. FRANK. p. 34. 36.
WEPFER. *cicut.* p. 228. N. A. N. C. I. c. *Journ. de medec.* ann. 1757. m. August. ann. 1759. m. August. ann. 1766. m. April. TIMMERMAN. HORST. MORANUS T. III p. 8. 161. *Eph. Nat. Cur. Vol. III.* obs. 85. HOECHSTETTER. *Journ. de medec.* 1766. m. Avril.
m) N. A. N. C. Vol. II. obs. 60. *Journ. med.* 1757. August. *Journ. med.* 1763. Febr. SAUVAGES. *Fränk. anmerk.* n. 13. HORST.
n) *Journ. med.* 1759. m. August.
o) TRAG. *Eph. Nat. Cur. Vol. V.* obs. 2. 119. CLUS. *Comm. Lit. Nov.* ann. 1743. *bebd.* 8. *Journ. de medec.* ann. 1757. m. August. *Fränk. anmerk.* XIII. PRACHEY. *herbal* p. 121. Enectorum exempla exstant apud HEUCHER. *nov. prov.* II. p. 977. WAGNER *Eph. Nat. Cur. Dec. II.* ann. 7. obs. 108. Dec. III ann. 8. obs. 161. &c.
p) PORTA *magia naturalis* L. VIII. FRANK p. 50.
q) BLAIR *decads* p. 77. add. CAMERAR. *mem.* III. n. 54. MATTHIOL. p. 1074. FUCHS. LOEHL. *advers.* p. 103
r) FRANK p. 98.
s) EHRMANN. p. 18.
t) *Hist. de l'Acad.* WEPFER N. A. N. C. I. c. *Journ. de medec.* ann. 1763. m. Febr. PRACHEY. FRANK. p. 24. Oleo dato SAUVAGES II P. II. p. 79.
v) Cui confidit TRAGUS, & FRANK. p. 7. aceto MATTHIOLUS.
x) MATTHIOL. HOECHSTETTER.
y) *Journ. de medec.* ann. 1766. m. Avril.
z) HAEN *rat. medenid.* II.
a) PORTA *magia natural.* L. VIII.
b) RAI. WEPFER. *cicut.* p. 228.
c) Non successit Cl. MULLERO *iritat Irrid.* p. 11.
d) *Mistomim.* p. 9.
e) Succum ex patru experimento *de cancro* p. 137.
f) *Journ. de medec.* ann. 1760. m. Jul. p. 50.
g) *ibid.*
h) *Fior. Espann.* III. p. 209.

Internum usum hujus veneni *Conradus* GESNERUS laudabili audacia exploravit, succumque expressum, cum saccharo coctum, ad cochlearis mensuram opii vires imitari reperit, & dysenteriam doloresque suppressere *i]* Pridem equidem populare apud Dithmarfos remedium fuit, ut cum cerevisia contusas baccas contra *Varen* seu arthritidem vagam adhiberent *k]*; ita ut a sumto medicamento somnum arceferent. Ad somnum ciendum *WIERUS l]*.

Inde decoctæ cum aqua herbæ cochlear, eamve dosin dare tentatum est, quæ somnum non moveret. *JUNKERUS m]* porro ejus usu scirrhum mammæ, seu occultum cancrum, superavit. *Tiberius* vero LAMBERGEN duobus, inde tribus, granis in aqua infusis, sensim verum cancrum exulceratum sanavit. Experimenta etiam fecerunt *Cl. TIMMERMANNUS senior n]*, & junior, *Cl. Chirurgi GATAKER & BROMFIELD*, tum *Cl. MARTEAU, DEGNER & alii*. Nemo sine incommodo Belladonnæ dedit, neque absque cæcitate *o]* tamen superabili, absque astitia *p]* & ipsa sponte evanescente, & somnolentia, pariter cum longiori usu diminuta *q]*, & siccitate oris, & ipsa sensim diminuta *r]*, & intellectus fugace debilitate *s]*, & anxietate *t]*, & deliriis, tamen transeuntibus *v]*.

Feliciter tamen 4. vasculis theæ destinatis, infusa cum foliis aqua plenis, scirrhum cancrecentem mammæ ita *Cl. vir* mitigavit, ut septico alcalino medicamento adhibito, pars cancrosa abscederet *x]*. Sed etiam linguæ scirrhum tuberculum conjuncto Belladonnæ usu, & lapidis infernalis contactu sanavit *y]*. Porro *Cl. VANDENBLOK z]* cancrum occultum mammæ usu interno infusi sustulit. *DEGNERUS a]* scirrhum mammæ decocto sanavit, & cruris ulcus, quod dentem pardalidis fenserat *b]*. Etiam intestini scirrhus eo remedio *c]* superatus est. Sed etiam in vomitu, in tussu sicca *d]* & convulsiva *e]*, & in catarrho longo, tinctura spirituosâ Belladonnæ profuit, quæ neque vertiginem faciat, neque mala alia. Eam ex mentha, croco & Belladonna *Cl. MARTEAU* parat *f]*.

Ne tamen nimis his bonis lætemur, faciunt contrarii eventus in fungo cancroso, in quo neque malum sustulit *g]*, neque mortem avertit: in cancro, ubi ejus usus frustra fuit *h]*, & in ulcere cancroso *i]*.

Sed etiam constans inde furor successit *k]*, & constans cæcitas *l]* & arthritidi opposita Belladonna ægrum occidit *m]*.

Potissimum vero *Cl. BROMFIELD* ad unum granum, ad octo demum grana, infusa in aqua Belladonnæ folia plerumque frustra dedit. Neque felicior in cruris ulcere fuit *Cl. GATAKER*, inque mammæ abscessu, cancrosoque labiorum ulcere *n]*.

HYOSCYAMUS *a]* TOURNEF., t. 42. LINN. n. 247.SCHINZ ad libellum *Cl. STOECKLI*.

Calyx campaniformis, modice inæqualis *b]*, semiquinquefidus. Flos campaniformis, tubulosus, tubo brevi, limbo inæquali, segmentis inferioribus profundius incisus *c]* & minoribus. Stamina *d]* inæqualia, longa. Fructus ovatus *e]*, tectus operculo hemisphærico,

i] *Epist.* p. 34. b. p. 39.*k]* *WIER.* L. II. obs. 961. *SMERIUS* L. IV. p. 238.*l]* apud *CLUTIUM*.*m]* *OETINGER de Belladonna*.*n]* apud *fil. de Belladonna*.*o]* *JUNKER.* l. c. *LAMBERGEN*.*p]* *BROMFIELD.* *RONCALLI*.*q]* *TIMMERMAN*.*r]* *Journ. de medec.* XI. p. 509. 511.*s]* *WIER*.*t]* *DEGNER* apud *TIMMERMANN*, & ipse *TIMMERMAN*.*v]* *Journ. de medec.* ann. 1757. m. August. 1759. m. Aug.*w]* *MOIRANUS*.*x]* *TIMMERMANNUS* pater apud filium.*y]* apud filium.*z]* *Journ. de medec.* ann. 1761. m. Febr.*a]* apud *TIMMERMAN*.*b]* *GATAKER*.*c]* *Journ. de medec.* XI. p. 499.*d]* *Journ. de medec.* ann. 1762. m. Maj.*e]* *MARTEAU Gazette salulaire* ann. 1762. n. 25.*f]* *ibid.* 1761.*g]* *TIMMERMAN*.*h]* *ACRELL.* *chir. Bündel* p. 27. *RAULIN.* *fleurs blanch.* II. p. 594.*i]* *BROMFIELD*.*k]* *TIMMERMAN*.*l]* *BROMFIELD*.*m]* *Epist. Nat. Cur.* Vol. II. obs. 119.*n]* *Conf. Phil. Transf.* XLIX. P. I.*a]* Apollinaris seu Hyoscyamus, caulibus crassis, foliis latis, oblongis, divisis; nigris, hirsutis, femine nigro, floribus e caulis latere ordine prodeuntibus, tanquam puniceorum cythi, scutulis septi femine plenis, ut papaveris. Primus femine nigro, floribus pene purpureis, sinilacis, foliis cythi præduris & spinosis, *DIOSCORID.* L. VI. c. 64. *PLIN.* L. XXV. n. 17. Alter femine subflavo, ut irionis, floribus luteis, foliis & siliquis simplicioribus. Tertium mitissimum, pingue, lanuginosum, molle, candidi floris feminisque, *DIOSC.* l. c. Noster videtur primus.*b]* *TOURNEF.* C. E.*c]* *Conf. TOURNEF.* A. B.*d]* *GREW.* L. 56.*e]* *TOURNEF.* D.

pharico f], per maturitatem deficiente, & nudante duos oculos g], septo divi-
fos, cum receptaculis maximis h]. Semina numerosa, punctata i], & exasperata,
nigra k]. Tubæ longæ apex crassus, excavatus. Anulus pulposus germen cingit.

§80. HYOSCYAMUS foliis amplexicaulibus, sinuatis, floribus sessilibus LINN. p. 257.

Hyoscyamus CAMERAR. *Epit.* p. 807. RIVIN. *monop. irreg. t.* 102.

Hyoscyamus flavus FUCHS. p. 837.

Hyoscyamus vulgaris niger DODON. *purg.* p. 345. *pempt.* p. 450.

Bona Icon exstat apud STOERK *de aconit. t.* 1.

Amplexicaul Henbane HILL. T. VIII. t. 50.

In fimetis, ad vias & fossas, in suburbanis, inque pagis: etiam ad Nilum l].

Tota planta longiusculis pilis barbata, unguinosa, fætida. Caulis cubitalis & ultra, fo-
liosus & ramosus. Folia mollissima, lata basi caulem amplexa, semipinnata, pin-
nis acutis, triangularibus, ordinatim decrescentibus, minoribus intermissis. Flores
in petiolis brevissimis, in summa planta congeruntur in spicas fere heteromallas.
Color pallidus, distinctus reti venarum violacearum. Apices ad inferiora coniecti,
superne longiores, breviores inferius.

Radices Hyoscyami dulces sunt m), & eo magis periculosa; folia fatua, cum aco-
ris indicis. Aquam dat cæruleam n). Oleum semina multum, quo lampades
Ægyptii alunt o), in calidis, nostro perpaucum p).

Vires emollientes, & narcoticas, classis suæ potentissimas possidet, ut etiam magis, quam
reliquæ, mentem emovere videatur, & deliria furiosa, rixosaque ciere, unde olim
nomen gessit alterci q). Ea deliria r) aliquando fugacia sunt s), & temulentia; similia t);
alias diutius durant v); & denique in mortem transeunt x). Alias Hyoscyamus hominem
in stuporem conjicit y). Sed & sopores facit z), & vertigines a), convulsiones b),
rifusque fardonios c), & inflationes d), strangulationes e), ardorem faucium f), fri-
gus extremorum g). Si alvum duxit, a resolutione aliqua toni h) id videtur factum
fuisse.

Memini sodalem meum SIMONIUM, cum Leidæ mecum anno 1725. BOERHAAVII scho-
las frequentaret, Aconita, Apocyna, Belladonnae baccas impune devorasse, ab
Hyoscyami vero femine victum, nimia curiositatis pœnas dedisse, atque mente
alienatum, alteroque latere resolutum, tamen a PRÆCEPTORE servatum fuisse.

In lotione adhibitus deliria fecit i).

Etiam vapor rixosa deliria civit, dum radix effodiebatur k), & suffitus feminis sopit l),
& funestum denique eventum habuit m). Narrabat BOERHAAVIUS, se temulentum
factum fuisse, cum emplastrum de Hyoscyamo pararet.

Anserculos Hyoscyamus occidit n). Cani radicis decoctum non nocuit, robusto anima-
li o), neque vaccis p) porcisve q).

Ea vis etiam in albo Hyoscyamo est, quem Veteres mitiorem fecerunt r), cujus grana

25

- f] H.
g] K. GREW. t. 70.
h] TOURNEF. ad I.
i] L.
k] SUIDAS III. p. 530.
l] BELLON. p. 270.
m] FLOYER. GEOFROI.
n] SLEVOGT. *de Hyoscyamo*. WEDEL. *progr.*
o] BELLON. p. 270.
p] SPIELMANN. *Instit. Chem.* p. 35.
q] SCRIBONIUS LARGUS n. 181.
r] Insania ARÆTÆUS *diut.* L. c. 6. HELMONT. *jus duumvira-
tus* a duabus feminis drachmis. A femine WALTHER. *Eph. Nat. Cur. Dec. I. ann. 4. obf. 124. Dec.
III. ann. 9. 10. append.* A femine etiam delirium SAL-
MUTH. L. II. n. 88. BIRLING. *advers.* n. 2. SPINDLER. *obf.*
14. STISSER. *obf. 8. Act. Helvet.* A radice *Phil. Transf.*
n. 429. STORCH. *Kindervrankh. IV.* p. 470. WEPFER.
THRELKELD. p. 12. 13. BORELLUS. *Stupidi, insensiles,
alienati* RAULIN. *vapours* p. 269. 270. A radice Vertigo
Phil. Transf. l. c. SALMUTH. THRELKELD.
s] HELMONT. WEPFER. GMELIN. BORELL. *Cent. IV.*
obf. 45. BLAIR. *miscell.* p. 82. Talia Hyoscyamo
DIOSCORIDES tribuit L. VI. c. 15.
t] ALBERTI *med. leg.* I. p. 279. sq. ex radicibus.
v] Hebetitudo aliquot mensium a radice, BARRERE p. 54.
w] Diuturna mania *Journ. de medec.* ann. 1763. m. Jul.
Durabilia
- Durabilia mala & insanie LOBEL. *advers. Eph. Nat.
Cur. Dec. III. ann. 3. obf. 66. Dec. I. ann. 3. obf. 21.
Dec. III. ann. 2. obf. 112. BUCHNER. miscell. ann. 1729.
p. 160. LINDER. *venen.* p. 560.
x] Funesti eventus WALTHER. *thes.* n. 49.
y] Radix *Journ. de medec.* 1756. FEV.
z] *Phil. Transf.* l. c. GARIDEL. BIRLING. *Act. Helvet. V.*
p. 333. A femine WILLIS. *anim. brut.* p. 227. ut
putat.
a] *Phil. Transf.* n. 429. SALMUTH. THRELKELD.
b] WEPFER. *cicut.* p. 230. a radice BARRERE *Journ. de
medec.*
c] ALBERTI. WALTHER. *thes.* obf. 41. 49.
d] BLAIR. *miscell.* p. 82.
e] RHAZE ad MANSOR. L. VIII. c. 19.
f] WEPFER.
g] RHAZE.
h] SLEVOGT. *de Hyoscyamo.*
i] *Eph. Nat. Cur. Dec. II. ann. 6.*
k] *Eph. Nat. Cur. Dec. III. ann. 8. obf. 66.*
l] HAGEDORN. *Cent. III.* n. 84.
m] *Act. hafs.* I. obf. 14. vide GEOFROI p. 596. sqq.
n] BRADLEY *farm. direct.* p. 30.
o] FLOYER. SPERGEL. p. 19. 22.
p] KALM. *resa T. I.*
q] L'ISLE *busandary II.* p. 232.
r] ORIBAS. *Synopf. II.* c. 5. 6. RHAZE III. c. 29. in Ni-
COLAUM p. 161.*

25 s) soporem, convulsiones, tendinum subsultum, insensibilitatem fecerunt, & cujus usus in alio homine deglutitionem destruxit t), desipientiam fecit, & aphoriam, mala equidem non durabilia; alias mite delirium v). Sed etiam Sibirici Hyoscyami, calycibus inflatis, radices coctæ mentem turbaverunt x).

In cadaveribus hominum ab Hyoscyamo enectorum vasa meningum tumida y); etiam in ventriculo nigrae maculae repertae fuerunt z).

Salus ut in aliis venenis est in vomitu excitato a), aut certe in purgatione alvi b), cum semina diu in intestinis resideant, aut in acri demum enemate c); aliquando etiam vesicatorium emplastrum capiti adposuisse profuit d); variisque nonnunquam auxiliis, extracto castorei e), succo ribium f), aliisque g) remediis æger servatus est.

Ob vires tamen anodynas dudum externus Hyoscyami usus in medendi arte locum habuit. Multus est de succo feminis, caulium, de herba contusa, de seminibus ipsis, DIOSCORIDES h), In collyrium CELSUS recepit i), & inter reprimentia k).

Deinde cataplasma ad dolores externos, & ad apostemata dudum laudatur l), tum ad urinam suppressam m).

Emplastrum de Hyoscyamo ad dolores varios, etiam pertinaces, a WEDELIO, & a difficili viro DANIELE LUDOVICI n) commendatur, meminique etiam mihi opem tulisse, cum lapsus metuens, vehemente nixu me sustinuissem, unde diuturnus mihi & convulsivus in ima fura dolor mansit.

Folia admota aquam hydropicam o) extrahunt. Oleum succo foliorum imbutum tumentes glandulas faucium ad suppurationem cogit p). Oleum ex feminibus pressum, congeneribus efficacius q), ad externos usus notum est ex anodyna vi, ut etiam in clysteres receptum sit r). Folia pro fumo trahendo nicotianæ, adfini plantæ, substituta fuerunt s), & idem fumus ad perniones in usu est.

Idem ad dentium dolores adhibetur, non quidem quod vermiculos aliquos necet t), quæ superstio est v); sed ob vim fumi narcoticam x).

Tandem etiam internus usus hujus veneni tentatus est. Olim CELSUS y) in catapotium somniferum receperat, & decoctum in phrenitide z); in vertigine MARCELLUS a). In antidoto Philonii locum habet b).

Deinde HELIDÆUS ad hæmoptoen femine usus est, magister FORESTI. Theodorus TURQUET idem semen ad grana octo, & denique omnino ad 24. grana, cum succo sempervivi, per quadraginta dies adversus epilepsiam dare ausus est c): ad hæmorrhagiam PLATERUS d), non absque consentiente experimento ROBERTI BOYLE e). In dysenteria CLAUDERUS exhibuit f).

Denique nuper Vir animosus ANTONIUS STÖRK g) extractum succi totius h) plantæ exhalando ad usum medicum paravit, inque cane ejus vim expertus est. Tulit absque noxa i) grana viginti. A duabus drachmis animal sopitum est, pupillasque habuit latissimas, vomitque & alvum laxavit, sponteque convaluit k). Hoc successu excitatus vir ILL. eo medicamento in ægrotis uti adgressus est, quoties nimios in nervis motus compellere necessarium videretur.

Dedit ergo ad convulsiones grana duo, & utiliter eo medicamento hoc in morbo ad

S s s 2

grana

s) Edimburg. Eff. nov. II. n. 16.

t) TARGIONI Voyag. VI. p. 279.

v) SPINDLER. obs. 14.

w) GMELIN. III. p. 84.

x) BARRERE I. c.

y) IDEM.

z) Olim RHAZE I. c. PAULI, HELMONT. *jus diuinoir.*

p. 244. SALMUTH. L. II. n. 88. RAULIN. STISSER.

obs. 8. STORCH. I. c. WEDEL. *de vomit. vis. exhib.*b) *Journ. de medec.* ann. 1763. m. Juill.c) WILLIS *anim. brut.* p. 227.d) *Act. Edimb. I.* MARQUET. obs. 114. *Journ. de medec.*

ann. 1756. m. Febr.

e) BIERLING.

f) GMELIN. *veif.* III. p. 511.

g) Adde sanatos apud WALTHER. n. 41. THRELKELD.

ALBERTI I. c. BLAIR p. 82. & c. WEPFER.

h) I. c.

i) L. VI. c. 6.

k) II. c. 33.

l) In NICOLAUM p. 161.

m) TOWNESFORT.

n) Oper. p. 278.

o) CRAYO Epist. L. V.

p) CHOMEL. *Suppl.* p. 201.

q) LUDOVICI p. 296. NEUMAN. EHRHARD. p. 34.

r) GLAUBERO.

s) GADD. *Satacena bürad.* p. 59.t) MARCELL. c. 12. MESUR II. *agr. c. 7. Act. basn.*v) *Phil. Trans.* n. 429.w) *Act. basn. I.* obs. 14.

x) L. V. c. 25.

y) L. III. c. 18.

z) c. 3.

a) MESUR p. 107.

b) *Prax.* p. 23.c) Conf. FAIK. *venen. us. med.* p. 300.d) *Usilit. philosoph. experiment.* p. 270.e) *Eph. Nat. Cur. II. ann. 6.* obs. 178.f) *Libr. quo demonstratur stramonium Hyoscyamum ac-*
nitum esse remedia salutifera ann. 1762. 8.

g) p. 281.

h) *ibid.*

i) p. 30.

grana quinque *l*), & sex *m*), & quindecim *n*), & sedecim *o*); in adfina crampo *p*); in atrocibus doloribus *q*); in tussi ficca vehemente *r*) usus est. Ipsam epilepsiam granis sex, in diem datis, superavit *s*). In hæmoptoe grana tria bono eventu exhibuit *t*). Porro in melancholia tria in diem grana *v*), & quatuor *x*), & octo *y*), & demum viginti *z*) grana dedit. Sic mania granis tribus *a*), quatuor *b*), octo *c*) superata est. Palpitationem exigua dosi sustulit *d*). Cl. WHYTT ad grana quatuor dedit, & narcoticam vim, atque laxantem, confirmavit *e*).

Non ideo rejecero, quæ de usu feminis Cl. SCARDONA monet *f*); neque nimis narcoticum esse negavero *g*), tantum ut prudentiam medici requiram.

VERBASCUM *a*) LINN. n. 245.

VERBASCUM TOURNEFORT. t. 61.

& BLATTARIA TOURNEF.

Calyx campaniformis, flore brevior, quinquefidus *b*), paulum irregularis, ut duo dentes supremi breviores a tribus inferioribus intervallo distent. Floris tubus brevissimus *c*), segmenta quinque subrotunda *d*); suprema minora; imum longissimum *e*). Stamina contrariam inæqualitatem observant; supremum brevius; ima longissima, sursum curva; anthera uniloculari. Filamenta sæpe barbata. Tubæ apex alias rotundus *f*), alias bicollis. Fructus ex ovato conicus *g*), septo duobus magnis receptaculis aucto *h*), polyspermos *i*).

§81. VERBASCUM foliis decurrentibus, utrinque tomentosis [*lanatis*] LINN. I. p. 252.

Synonyma difficilia.

Verbascum CAMERAR. *Epit.* p. 878. optime. BLAKWELL. t. 3. RENEAULME p. 102.

Verbascum foliis incanis mas latifolium, floribus luteis, arcte caulibus adherentibus, sine foliis angustis inter flores eminentibus HIST. OXON. II. p. 485. Sect. V. tab. 9. f. 1.

White Mullein HILL. t. VIII. t. 36.

Verbascum album BLAKWELL. t. 502. bene.

Ubique in glareosis, in fossis, ad vias.

Caulis altissimus, ad sex pedes & ultra, lignosus, ramis adscendentibus; spica longe cylindrica, unde nomen, floribusque brevissime petiolatis, fasciculatis; infidentibus bracteis lanceolatis, plerumque brevibus, alias de spica eminentibus. Spicæ fere simplices, tamen & ramosæ. Folia perampla, utrinque tomentosa, lanata, longe ovata & elliptica, in margine obiter incisa, ut tomentum dentes abscondat, longe ex caule orta, quem alatum reddunt. Petioli florigeri ramosi, stipula sub flore ovata, lanceolata. Flores majores, pallide lutei, lanuginosi, intus splendidi. Calyx tomentosus, campaniformis, semiquinquefidus, segmentis pene æqualibus, hæc longiora, sursum versa, petiolo latefcente: antheræ miniatæ, filamentorum trium superiorum barba albida, imorum nulla: floris segmenta utique suprema brevissima, imum longius. Tuba simplex, sine lato, sursum versa.

§82. VER-

f) n. 2. p. 126. & in nupero opere p. 230.

m) n. 1.

n) p. 136.

o) *Operis nuperi* p. 128.

p) n. 3.

q) In ultimo opere p. 230.

r) Granis decem p. 137.

s) n. 10.

t) n. 6. 7.

v) n. 5. & 9.

x) p. 134.

y) p. 139.

z) n. 8.

a) n. 5.

b) p. 134.

c) p. 139.

d) n. 4.

e) *Nerv. difor.* p. 363. 364.

f) *Aphor.* I. p. 157.

g) *Miscell. Lips.* P, III. p. 241.

a) *βραλλίς* POLLUC. p. 137. Verbasci seu phlomi plura genera, album mas, nigrum femina, tertium in sylvis, foliis brassicæ latioribus, pilosis, caule cubitali PLIN. L. XXV. n. 73. Feminæ folia brassicæ, pilosiora, latiora, candida; caulis cubitalis, altiorve, albus, subhirsutus: flores albi, aut ex luteo pallentes: semen nigrum, radix longa, digiti crassitie, gustu acerba. Mas oblongius albis foliis & angustioribus, caule tenuiori. Nigrum semen albi, folio nigriore, & latiori Dioscor. L. IV. c. 99.

b) TOURNEF. D.

c) B.

d) A.

e) *ibid.*

f) C.D.

g) E.

h) G.H.

i) L.

582. VERBASCUM foliis ovatis, utrinque tomentosis, inferioribus petiolatis, stigmatibus bicolli. Add. LINN. I. p. 253.

Verbascum montanum tomentosum & incanum, folio rubrotundo, caule non alato, staminibus purpureis TILLI.

Hoc rarius: circa Cellam in arenosis provenit, etiam circa Fouly, Agaunum & Oëdorum Valesiæ.

Folia & habitus consentiunt: & spica densa aphylla, sed nostro angustissimæ foliorum radices per caulem decurrunt a). Bractæe quadrifloræ, intra quas flores brevissime petiolati. Folia ima petiolata, superiora sessilia, ovata omnia & serrata. Caulis hirsutus, nudus. Flores duplo ampliores b), biunciales. Tubæ stigma manifestissime, etsi breviter, bicolle c).

Nondum mihi in hac planta satisfacio.

In utraque specie similes sunt vires emollientes & anodynæ. Flores dulces, mellei.

Dudum folia Verbasci in olla calefacta & admota, ad podagram celebria fuerunt, ut perpetim renovarentur, quæ refrigerant d).

Sed etiam florum, qui contabuerunt, liquamen molliissimum, ad dolentes cæcasque hæmorrhoides e), ad alias inflammationes, ad podagram f), utique utile est: tum cataplasma ad tumores artuum dolorificos g); demum eadem folia in unguentum trita, recentibus vulneribus medentur. NEUMANNO pharmacopolæ non placent h). Gargarisma in angina: clyster in tenesmo utilis. Etiam fumus ad hæmorrhoides commendatur i).

Vis florum & in aquosa extracta transit, quæ dulcescant & grati odoris sunt, & in resinosa, quæ etiam gratiora: ut omnino & infusum & decoctum sæpe utile sit k). Aqua rosam redolet, & admistum l) habet oleum essentielle. In cinere tartarus est vitriolatus, & ferri particula m). Folia & ipsa odoratam dant aquam n). Florum infusum ad phthisin valet o): decoctum ad dysenteriam. Semen aliquantum stupefacit, cum pisces ejus ope capiuntur p) & etiam pereant q).

583. VERBASCUM spica ramosa, foliis ovato lanceolatis, inferioribus petiolatis.

α. Flore luteo.

Verbascum pulverulentum, flore luteo, parvo L. B. III. p. 872.

Verbascum luteum TABERNÆM. p. 565.

β. Flore albo ROSEN obs. 7.

Verbascum flore albo, perperam Verbascum femina vulgo LOBEL. p. 563. caule valde ramoso.

Verbascum album II. TABERNÆMONT. p. 864.

Verbascum flore albo parvo L. B. III. p. 813.

Pale Mulleyn HILL. VIII. t. 36.

α. β. *Verbascum foliis cuneiformi oblongis* LINN. I. p. 253.

Similibus locis, ad vias in Helvetia non rarum.

Caulis humilior, ramosior. Folia juniora fere Cynoglossi, ovato lanceolata, acuta, integra, non decurrentia, cauli nempe longo petiolo non adnata, superne hirsuta, ut etiam calvescant; delapsa lanugine: inferne magis tomentosa. Inferiora petiolata sunt: superna sessilia. Sed caulem, folia, calyces, alba farina frequenter adspersa, contegit: Spica ex multis spicis erectis composita, ad quas multi flores absque petiolo sessiles congeruntur: cuique ramo folium lanceolatum subjicitur, quod de spica eminent. Flores frequenter albi, aut superna duo segmenta alba, tria minora ochroleuca: Plumulæ staminum albæ vel flavidæ. Calyx viridis, glaber. Tuba fine latiori, sursum verso.

584. VERBASCUM foliis imis petiolatis, cordato lanceolatis, superioribus sessilibus, ovatis, acutis.

α. Vulgatius flore luteo.

Verbascum nigrum TRAG. p. 217. RENEALME p. 106. 107.

Verbascum

a) LINNÆUS nullas.

b) FABRIC. WILlich. *disp.* p. 10. n. 22.

c) WILlich.

d) DEMETRIUS PEPAGOMENUS.

e) DEGNER. *dysent.* ad II. p. 185. BOCCONE *offerv.* p. 133.

f) CRATO *consil.* L. III. p. 132.

g) KALM. *resa* p. 224.

h) p. 511.

i) BOCCONE *mus. di fific.* p. 215.

k) NEUMAN. T. II. P. IV. p. 506. 507.

l) RISLER. *de Verbasc.*

m) *ibid.*

n) RISLER.

o) DEKKER. RISLER.

p) BOCCONE *mus. di fific.* p. 212.

q) ARISTOTELIS *hist. anim.* L. VIII. c. 20.

T t t

Verbascum nigrum flore parvo, apicibus purpureis I. B. III. p. 870.
Blak Mullein HILL. VIII. t. 37.

β. Flore albo C. B. LOESEL. VAILLANT. &c.

α. β. *Verbascum foliis oblongo cordatis, petiolatis* LINN. p. 253.

Luteum ad vias vulgare. Album legi *Aquilejæ*: & ad muros Cœmeterii Kunizenfis. J. GESNER Badæ.

Caulis similis, ramosus. Folia multo magis rugosa, superne ex albis virentia, inferne rarius tomentosa, manifesto ferrata, non decurrentia: inferiora petiolata, circa petiolum emarginata: superiora sessilia, ex ovatis lanceolata. Spica rarior, etiam ramosa. Flores flavi, medio circulo purpureo, & barbulis staminum purpureis: In rariori specie petalorum album, reliqua eadem.

585. VERBASCUM spica rarissima, foliis glabris ferratis, cordato lanceolatis, imis semipinnatis, superioribus amplexicaulibus.

GESNER. Icon lign. 82.

Blattaria flore luteo. Hort. Aichstett. est. ord. 10. t. 4. f. 2.

Moth Mulleyn HILL. T. VIII. t. 37.

Verbascum foliis amplexicaulibus, oblongis, glabris, pedunculis solitariis LINN. I. p. 254.

Varietates vide in Hort. flor. p. 16.

In pago Aventico passim, ut circa Urbam, ad pavementum Mosaicum, in Bosseja: circa Montagny, Sussevaz, Treycovagnes. Circa Ebrodunum, Genevam, ad sepem & agrorum limites. Scaphusæ MEYER.

Habitus Verbasci, caulis bipedalis, erectus. Folia glabra, nitentia, rugosa, longe petiolata, semipinnata, dentibus triangulis, ferratis, sessilibus, semiamplexicaulibus: superne ovato lanceolata, ferrata. Spica multo, quam Verbasci rarior, petioli breves, uniflori, sub quibus stipulæ ciliatæ. Calyx & summus caulis viridis, uterque capitatis pilis hirsutus. Flos planissimus, flavus. Stamina pube purpurea ornata. Tuba violacea, globulo terminata. Fructus r) globosus. Stamina & floris segmenta in eadem ratione difformia, ut in Verbasco.

Amara & acris nullius usus est.

Albam Blattariam equidem reperi in der Enge, pro vera tamen cive non habeo, quæ ex hortorum rejectaneis provenire potuerit.

STRAMONIUM TOURNEFORT. t. 43. 44.

DATURA LINN. n. 246. SCHINZ. ad STÖRCK.

Calyx longe tubulosus a), pentagonus b), breviter quinquefidus. Tubus floris prælongus c), paulatim latefcit, & ambitu est pentagono, angulis in aristas molles exeuntibus d). Tuba fungo bicolli. Fructus quadrivalvis e), quatuor septis integris divisus, quibus quatuor receptacula f) totidem dimidia septa addunt; semina rugosa, reniformia.

586. STRAMONIUM foliis angulosis, fructu erecto, muricato, calyce pentagono.

Nuci metelle congener planta CAMERAR. Epit. p. 276.

Solanum manicum g) *Dioscoridis* COLUMN. *phytobas.* p. 47.

Stramonium BLAKWELL. 1313. STOERK. in Lib. de *Stramonio aconito*.

Stramonium pericarpis spinosis, erectis, ovatis, foliis ovatis, glabris LINN. I. p. 255.

Peregrina planta in hortis, fimetis, & circa civitates invalescit.

Caulis latissime diffusus, dichotomus. Folia flaccida, longe petiolata, angulose divisa, margine semilunaribus laciniis exsecto. Flores grandes, albi, divisionibus caulium infident. Fructus ovatus, muricatus, spinis mediocribus, acutis. Eum succingit corolla quasi rotunde resecta, de calyce delapso residua. Germen ab anulo glanduloso ambitur.

Odor

r) Semen pingit TREW. I. p. 74.

a) TOURNEF. C.C.

b) ibid.

c) A.

d) ibid.

e) GREW. t. 71. TOURNEF. G. K. Bilocularem vocat LINNAEUS ibid.

f) GREW. t. 77.

g) *Solanum furiosum*, foliis erucis simile, majus aliquanto; caules ex radice proceri, decem, duodecim,

cubitales: caput in cacumine olivæ figura, sed ut Platani pilulæ hirsutius, majus, latiusque, flos niger, post eum racemus rotundus niger, dens, duodecimve acinis constans, similis hederæ corymbis DIOSCORID. IV. c. 69. Credas stramonium describere, sed admiscere Solani fructus. *Solanum manicum* radice candida, cubitum longa, cava, folio erecto, caule quatuor cubitorum, capite Gethyos piloso, fructu quasi platani THEOPHRAST. L. XI. c. 12.

Odor totius plantæ virosus.

Ex deterioribus plantis narcoticis est. Somnum facit adeo profundum, ut impune pudicitia puellæ violari possit *g*), quæ hoc toxicum sumferit.

Subsultus in eo sopore *i*) indicant admittum virus. Deliria facit, apud Indos grata *k*) equidem, reformata hætenus plantæ virosæ efficacia. Nam omnino Stramonium est Indorum Datura *l*), confirmantibus Missionariis Danicis *m*).

Deliria facit *n*) utique & sopores *o*), inde amentiam *p*), maniam *q*), convulsiones *r*), paralytes artuum *s*), sudores frigidas *t*), fitim vehementem *v*), tremores *x*): A fructus decocto sumto homo tristis, aphonus, sine pulsu, artubus resolutis, inde furiosus *y*) factus est.

Alius a fructu in lacte cocto vertiginosus, insensibilis, delirus, pulsu parvo & celere, demum vix ullo, cruribus paralyticis, deinde furiosus *z*).

Cum cerevisiam Datura Chineses intoxicarent, legibus fraus proscripita est *a*), in furorem enim vertebantur, qui biberant.

Sed etiam funestus effectus secutus est *b*), cum pro Nigellæ femine venditum esset *c*), nam ea fraus frequens est *d*). Et ipse semen Stramonii ex ventriculo miseræ excisum coram habui, cui pro Nigella datum fuerat; ab eo semine cortex cerebri sanguine plenissimus *e*) & ejus sinus duris grumis pleni fuerunt.

Etiam canis a spiritu Daturæ feminum *f*) temulentus fuit.

Si dosis minor fuerit, sponte cedit *g*) delirium & post 24. horas *h*), aut aliquanto serius *i*), aut sanatur mota alvo *k*), vomitu *l*), aceto *m*); denique spirituosis medicamentis *n*).

Non præter rem adeo TRILLERUS *o*) eam plantam pro Stramonio habuit, quæ milites MARCI ANTONII dementavit, nisi minus ad esum invitasse objicias.

Etiam aliæ plantæ hujus generis eosdem virulentos effectus edunt, ut nux Methel *p*), quam SLEVOGTIUS *q*) pro Stramonio habuit: sed descriptio videtur recedere *r*). Ea enim nux stultitiam cum risu facit *s*), & mentis aberrationem *t*), & mortes a Methel RHAZE vidit *x*).

Stramonium aliud fructu rotundo, pendulo, fructu duplici, somnum profundum facit *y*).

Externo usu emollit, relaxat, ut puto valide; lac de mammis dissipat *z*); reprimere a CELSO dictum est *z**)).

Stramonium flore duplici in dysentericis exhibent *a*).

Nuper demum ILL. STÖRCKIUS *b*) succum speciei vulgaris expressit, in sapam exhalando spillavit, ingratam & nauseosam. Ejus vires tentavit adversus nimios naturæ motus, & insaniam *c*), & sesqui granum in diem dedit, felici eventu; deinde grana tria *d*), ut tamen pristina vertigo maneret. Porro convulsiones, epilepsiam *e*) eodem extracto adgressus est, non infelici successu: sanasse etiam maniam *f*) LUDWIGIUS testis est: etli is eventus non est perpetuus *g*). Id autem consentaneum videtur, si naturæ vires frangere oportet, & irritabilem nervorum indolem frenare, id ut per potentiora potius, quam per inertia remedia fiat.

V. ASPERI-

- i*) TROPANINGER. med. leg. p. 296. LINDERN. venen. *e*) BARRERE
spieg. p. 532. *f*) BARTHOLIN. Cent. VI. bebd. 76.
z) STORCH. Kinderkrankh. II. p. 183. *g*) Aët. Edimb. II. art. 9. SAUVAGES nosol. I. c.
k) KÄMPFER. Amoenit. fasc. III. obf. 15. Turcorum hypnoticon ex Datura paratur WELSCH. becaust. I. obf. *h*) GARC. ab ORTA L. II. c. 24. Epb. Nat. Cur. Cent. IX.
 57. Ideo pro Nepenthe habet BÖRRICH. Hermet. Ægypt. *obf.* 94.
l) Berichte contin. XXIX. p. 442. *i*) BUCHNER. miscell. ann. 1729. p. 611.
m) SAUVAGES II. p. 430. *k*) Comm. Lit. Nor. ann. 1744. p. 14.
n) KAAUW. impet. n. 149. LOBSTEN epist. ad GUERIN. *l*) KAAUW. LOBSTEN hora 10.
 plant. venen. Alsat. *m*) KRAMER. Comm. Nor. 1733. n. 32.
o) CLAUDE. prax. med. leg. cas. I. Epb. Nat. Cur. Cent. *n*) DEERING.
 IX. obf. 94. Comm. Lit. Nor. ann. 1744. p. 14. *o*) TRILLER. progr.
p) KAAUW. ibid. Aët. franc. I. p. 200. BUCHNER. 1725. *p*) Dicta AVICENNÆ L. II. fin. 6. t. I. c. 2.
 p. 611. *q*) Progr.
q) Epb. Nat. Cur. Dec. III. ann. 3. obf. 170. *r*) Aliam plantam cum eo nomine habet CAMERAR. Epit.
r) KAAUW. ibid. Comm. Lit. Nor. ann. 1744. p. 14. LOBSTEN. *p.* 175.
s) DEERING. p. 209. *s*) BARTOLETT. diffic. ressp. p. 405.
t) BARRERE nov. ed. p. 48. sq. *t*) RHAZE ibid.
v) Miscell. Lips. XI. P. III. p. 241. *x*) ad MANSOR. L. VIII. p. 21.
w) Comm. Lit. Nor. ann. 1744. p. 14. *y*) RUMPF. L. VIII. c. 49.
y) SAUVAGES nosolog. IV. p. 345. *z*) Fränk. anmerk. I. p. 424.
z) Aët. Edimb. nov. II. art. IX. p. 122. *z**) II. c. 33.
a) SPERAT. bist. p. 162. *a*) RUMPF. l. c.
b) BARRERE. SAUVAGES II. P. II. p. 430. *b*) l. c. p. 6.
c) BUCHNER. miscell. ann. 1727. STORCH. bekenntn. *c*) Exp. r. p. 9. sq. & in casu a SCHMIZIO communicato.
 p. 149. Mors intra 48. horas. *d*) Exp. 2.
d) CLAUDE. Aët. franc. *e*) Exp. 4.
e) *f*) Comm. Lips. l. c.
f) *g*) ibid.

V. ASPERIFOLIÆ.

BOERHAAVE p. 187. ROYEN. p. 403. LINN. n. 41. OEDER. p. 294.

His calyx quinquefidus: flos quinquepartitus: stamina quinque: tuba simplex, apice sæpe leviter bifido. Semina in imo calyce quatuor, in fundo calycis nuda, aut rarissime duæ capsulæ dispermæ. Facies etiam in tota classe consentit caulis ramosi, foliorum simplicium, oblongorum fere, & alternorum, denique florum in spicas simplices frequens dispositio, quæ in juniore planta in curvam spicam convolvuntur, inde sensim se in rectitudinem explicant.

Vires etiam medicæ viscidæ, emollientes, leniter anodynæ. Quare classis est naturalis.

CYNOGLOSSUM a) TOURNEFORTII t. 57.

CYNOGLOSSUM LINNÆI n. 103. & MYOSOTIDIS sp. EJUSD.

Mei character specificus est in feminibus exasperatis, pene spinosis b); siue ea corticem asperum habeant liberum, siue adhærentem. LINNÆUS istas removet, & palos quinque subhirsutos in faucibus floris pro characterè Cynoglossi substituit, quorum locum nobis aliquando glabri tumores tenent. Cæterum tubus floris brevis c): segmenta subrotunda d) sursum cava: femina compressa, ad se invicem in speciem latissimi conii adaptata e), ad receptaculum pyramidi quadrilateræ simile f).

587. CYNOGLOSSUM foliis ellipticis, lanceolatis, sericeis, caule folioso.

Cynoglossa BLAKWELL. t. 249.

Cynoglossum vulgare MATTHIOL. cum duabus plantæ ætatibus p. 1190. Planta acaulos est stirps primi anni g).

Cynoglossum staminibus corolla brevioribus, foliis late lanceolatis, tomentosiss, sessilibus LINN. I. p. 172.

Waved Houndstongue HILL. VII. t. 45.

β. Flore albo C. B. &c.

Ad vias & fossarum aggeres frequens.

Radix magna, ramosa. Caulis erectus, crassus, cubitalis, ab imo ad summum ramosus, foliisque tectus, angulosus. Folia mollia, brevina, sericea hirsutie incana, ex ovatis & ellipticis longe lanceolata, undulata. Spicæ nudæ, ex alis foliorum. Calycis segmenta lata, ovata. Flos sanguinis emortui colore. Pali in faucibus hirsuti, concolores: antheræ palis breviores. Semina a suis capsulis secedunt, compressa, mucronata, nigra h).

Ipse odor vires narcoticas nuntiat. Aqua destillat nauseosa i), ingrata, narcotica. Radicis extractum falsum, subamarum est, dat etiam parcius resinofum extractum, neutrum narcoticum, procul dubio quod ea vis tenuis sit, & in exhalatione distilletur, ut facile credam, effectum pilularum de Cynoglossi esse ab opio k).

Cataplasma ad mitigandi scopum olim præscribatur ad ambusta l).

Internum usum rariorem esse, medici norunt, cum præterea funestos effectus experientia ostenderit m). Laudant tamen nuperorum aliqui n), & aquam cum radice decoctam ad gonorrhœam o), ad phthisin p), ad diarrhœas q), addito cinnamomo exhibent.

Canis non nocuit r). Sed id animal etiam Cicutæ inmensam vim ferre notum est. Plantæ odor pediculos fugat s).

588. CYNOGLOSSUM foliis planis, sessilibus, elliptico lanceolatis, asperis.

Cynoglossum sylvaticum hercynicum THAL. p. 31.

Cynoglossa folio virenti I. B. III. p. 600. cum icone asperuginis.

Icon

a) Cynoglossum folia habet plantaginis latifoliæ, arctiora, minora, lanuginosa, caule vacuo, & humi steruntur [planta primi anni] DIOSCOR. L. IV. c. 124. Cynoglosson cum ea comparat, quæ lappas fert PLINIUS L. XXV. n. 41.

b) TOURNEF. E.H.L. GREW. t. 75.

c) TOURNEF. B.B.

d) A.A.

e) F.

f) F.

g) MARANTA p. 88. 94. 95.

h) TOURNEF. G. GREW.

i) SCHREK de Cynoglossi.

k) BUCHWALD. p. 96. 97.

l) CELSUS L. V. c. 27. Sic LOBEL. advers. p. 250.

m) BLAIR.

n) HOFMAN. laborat. Altdorf.

o) JOURDAIN DE PELLERIN p. 226.

p) FULLER. gymnast. p. 96.

q) HILL. mat. med. p. 641.

r) FLOYER.

s) RAI.

Icon *Cynoglossa montana media rubro flore* COLUMN. p. 175. nostram exprimit, sed flores AUCTOR dicit duplo, quam vulgari majores.

Cynoglossum apemimum HILL. VII. t. 46.

In montanis sylvis, au *Creux du Vent* in aditu boreali, à la *Chenau* supra *Aquileiam*. A la *Combe de la Ranceniére*, prope molendinum *Cul de Roches*; à la *Combe Grède* GAGNEBIN t).

Folia pauciora, petiolata, aspera, & hirta, non sericea, pilis distitis. Caulis minus foliosus, magis nudus. Pali in flore longiores, emarginati, de faucibus eminent. Flos minor v).

Omphalodes lini folio, quod *Cynoglossum* IV. LINN. Basileæ nascitur in pomario ad S. *Elisabetham*, quod ad optimum olim, neque absque tristi recordatione nominandum B. STÆHELINUM pertinebat; sed certo videtur exotica esse.

589. CYNOGLOSSUM glandulis in faucibus florum glabris.

Cynoglossum minus I. B. III. p. 600. SCHEUCHZER. It. I. p. 34.

Cynoglossa minor montana serotina altera COLUMN. p. 179. 180. icon plantæ majoris.

Myosotis Lappula HILL. VII. t. 52.

Myosotis seminibus aculeatis, glochidibus, foliis lanceolatis, pilosis LLEN. I. p. 183.

II. Flore albo RUPP.

Idem videtur *Cynoglossum Narbonense*. Hort. Aichstett. est. ord. 8. t. 6. f. 3. etiam procerum.

In Gubernio *Aquilejensi*, inque *Valesia* vulgo, & ubique a *Laufanna* ad *Bevioux* usque. Circa *Altdorf*, *Genevam*, *Scaphusiam*: in *Rhætia*, in *Helvetia transalpina*, *Belinzona*, *Chiavennæ*; ad vias aridas, inque muris.

Inter *Cynoglossum* & *Scorpiurum* quasi medium, pedale & paulo ultra, valde tamen ramosum, foliis lingulatis, plerumque perangustis; incurva spica scorpioide. Calycis segmenta capillaria. Flos *Scorpiuri*, parvus, cæruleus, quinque glandulis luteis in faucium sine notatus, quæ cum quinque plicis albis alternæ ponuntur. Semina grandia, hispida, cortice non separabili. Tuba bifida.

SCORPIURUS a) MORISON. III. p. 450. & KNAUTH.

LITHOSPERMI spec. TOURNEFORT.

MYOSOTIS DILLEN. nov. gener. p. 3. LINN. n. 180.

Ab ultimo *Cynoglosso* parum distat; glandulas enim, pro palis, in faucibus floris habet, interque eas plicas alidas. Cæterum calyce est campaniformi, minus profunde diviso, segmentis gracilibus, semine nitido, *Lithospermi*.

590. SCORPIURUS annuus, radice exigua.

Auricula muris cærulea TABERNÆM. p. 197.

Scorpiurus annuus arvensis, hirsutus, cæruleus MORISON. l. c.

Myosotis b) arvensis HILL. VII. t. 52.

Varietates flore albo, rubello, & demum β . flore minimo, cujus pars interior latiuscule lutea fit.

Echium Scorpioides minus flosculis luteis C. B. Prodr. p. 119.

Ad vias, in pratis & arvis vulgo. Varietas β . in arvis macilentioribus.

Vita annua, radix exilis. Caulis hirsutus, pedalis, ramosus. Folia hirsuta, lingulata; ima petiolata; superiora sessilia, sine obtusiori. Spicæ accurate scorpioideæ, incurvæ, aphyllæ. Calyx hirsutus. Amabilis flosculi segmenta cærulea; fauces & glandulæ luteæ. Semen nigerrimum, ex ovato acuminatum.

591. SCORPIURUS radice longa, fibrata, perenni.

a. Varietas glabra, palustris, cui tamen potius breviores pili sunt, quam nulli.

Lycopsis montana cærulea, seu Biglossium minimum montanum BARRELIER. ic. 404.

Anagallis aquatica PASS. P. ult. ic. 45.

Orecchia

t) Alfatica planta, circa *Marmosier* I. B.

v) *Cat Plant. Gotting.* p. 227.

a) *Scorpiurus*, herba ad febres ALEXANDER L. XII. Pituitam purgat RUPP. p. 18.

b) *Myosotis* caulibus pluribus ab una radice, aliquatenus ab imo rubentibus, & concavis; foliis angustis,

oblongis, dorso acuto, elato, nigricantibus, per intervalla assidue geminatis, in mucronem desinentibus flosculo ut *anagallidis* cæruleo, radice digitali DIOSCORID. L. II. c. 179. Non videtur nostra ob folia conjugata.

Orecchia di topo alpina maggiore ZANON. p. 198. t. 151.

Myosotis Scorpioides HILL. VII. t. 2.

Ludit flore albo, Bernæ & in alpibus non infrequente, tum carneo, etiam in eadem planta carneo & cæruleo.

β. Varietas altior, dumetorum, manifestius hirsuta.

Myosotis Scorpioides latifolia, hirsuta DILLEN. apud RAI. *Synopf.* III. p. 229. f. 2. t. 9.

Lithospermum arvense majus SCHEUCHZER. *It.* II. p. 137.

In paludosis α. frequens est, β. in tepibus, circa Bernam vulgatissima.

Caulis, quam priori altior; radix major, longa, nigra, fibrosa, perennis: folia majora: flos multo major, colore dilutiori.

Cum priori LINNÆUS c) conjungit, cum nomine *Myosotidis*, seminibus nudis, foliorum apicibus callosis p. 188. Separant alii d).

Ovibus nocere IDEM e).

592. SCORPIURUS foliis ovatis, spica pauciflora, calycibus tomentosis *It. helv.* II. n. 68.

Lithospermum alpinum, tomentosum, minimum I. R. H. SCHEUCHZER. *It.* II. p. 137.

Lithospermum montanum saxatile minus, perenne, flore cæruleo SEQUIER *Suppl.* p. 112.

In alpibus: circa fontes Gurben fl. in monte Simplon, in alpibus vallis D. Nicolai, en Chaud commun.

Plantula humilissima, ne trientalis quidem, cespite foliorum densissimo. Folia subrotunda, serpylli, subhirsuta. Spica parva pauciflora, triflora, aut paulo ultra; ut unicuique flos totam occupet; grandes enim sunt, & latissime cærulei. Calyx longo, fericeo, villo barbatus. Flos maximus in tota gente, pulcherrime cæruleus, tubo pallido, glandulis pallide luteis. Oriuntur eæ ex tumore bicolli, ex quo exit saturatoris coloris spherula.

Si hæ tres varietates fuerint ejusdem plantæ, luculentæ certe sunt & memoria dignæ.

HELIOTROPIUM a) TOURNEFORT. t. 57.

LINN. n. 179.

Multa similia Scorpiuri: plicas ejus habet b), sed in fauce floris glandulas nullas: tubum floris brevem. Stamina perinde in tubo floris latent, & spicæ recurvæ maxime conspicuæ sunt. Calyx non integre femiquinquefidus c).

593. HELIOTROPIUM foliis petiolatis, ovatis, spicis inferioribus simplicibus, supremis gemellis.

Heliotropium majus CLUS. p. XLVI. b.

Heliotropium vulgare BOCCONE *plant. Sicil.* p. 91. t. 49.

Heliotropium foliis ovatis, integerrimis, tomentosis, rugosis, spicis conjunctis LINN. I. p. 187.

Woolly Turnsol. HILL VII. t. 49.

β. Jasmini odore, provenit circa Mathod, versus Valeyre, circa Yvorne. Videtur esse *Heliotropium siculum majus, flore amplo, odorato* BOCCONE l. c.

Basilæ, Genève, in Aquilejensi Dominio; circa Chexbres & alibi in agro Vaudensi.

Caulis brachiatus & ramosus, pedalis. Folia molliter hirsuta, petiolata, ovata. Spicæ spirales longissimæ & evidentissimæ. Calyx hirsutus, segmentis lanceolatis. Flos albus, faucibus virentibus non raro subrotundus. Etiam inter segmenta floralia plicæ. Semina rugosa & aspera, ex ovatis conica d).

LOBELIUS ad strumas laudabat, adque phagædenica ulcera. Ad verrucas MARCELLUS e); ad scorpionis ictum CELSUS f). Naribus inditum polypos sanare scriptum est g). Medicis tamen vulgo ignotum est.

Amarum est.

An idem *Heliotropium*, cujus pulvis contactu polypum cogit delabi, aut succus in nares injectus h)?

594. HELIO-

c) *Gotlandska resa* p. 335.

d) GUETTARD II. p. 85. BOEHMER. *flor.* p. 15. HILLIUS.

e) *Gotlandska resa* p. 335.

a) *Heliotropio magno* flos est effigia scorpionis caudæ.

Folia ocimi hirsutiora, candidiora & majora, ramuli a radice terni, quaterni, sæpe quini, multis alis concavi: flos ex cacumine candidus, aut subfulvus, incurvatur, ut scorpionis cauda DIOSCORIDES L. IV. c. 185. *Heliotropium paniculatum* floret, & ab imo incipit, hinc floret diutissime PLIN. L. XIX. c. 6. Semipedale est, ex ima radice ramosum. Semen

in folliculo colligitur IDEM L. XXII. c. 29. ut credas nostrum esse. Folia habet alterna & per partes floret L. XXI. c. 17. Odor in eo est conchylii L. XXI. n. 22.

b) Stella in TOURNEFORT. A.

c) C. D.

d) F.

e) c. 19.

f) L. V. c. 27.

g) VATER. *polyyp. nar.* p. 26. ex POTERIO.

b) HÆCQUET. *Chirurg. des pauvres* p. 91. 92.

594. HELIOTROPIUM foliis lingulatis, floribus tubulosis.

Lithospermum sylvestre, arvense vel nigrum CAMERAR. *Epit.* p. 660.*Anchusa arvensis minor, facie Milii folis* TABERNÆM. p. 849.*Echioidei flore albo* RIVIN. t. 9.*Lithospermum* BLAKWELL. t. 436. *arvense* HILL. VII. t. 40.*Lithospermum seminibus rugosis, corollis vix calycem superantibus* LINN. I. p. 190.Flore cæruleo ROSEN. *obl.* p. 5.

In fegetibus pene totius Helvetiæ abunde, potissimum planioris.

Radix exigua, cortice rubro, tingente. Caules brachiati, asperi, parum erecti, pedales. Folia elliptica, acuminata, pilosa. Flores infident congestis in summa planta foliis, in petiolis brevibus sessiles. Semina in longa spica rara & heteromalla maturefcunt. Calyx hirtus, profunde incisus, longitudine tubi floralis. Flos albus, tubo erecto, non curvo, sed sub faucibus tumente, segmentis subrotundis. Nulla corona palorum, sed quinque juga, ut divisionem segmentorum quasi striatam reddant *d*), ut in Heliotropio, & stellam in faucium ostio faciant. Tuba, apice diviso subtrifido. Semina Buglossi, rostrata, conica, rugosa.

Hæc planta varie per genera hujus classis agitata, a Lithospermo *k*) differt semine rugoso, & glandularum defectu: a Lycopside *l*) (Echioide) flore non difformi; a Buglossio *m*), quod palos non habeat. Ad Heliotropium proxime accedit, differt tamen tubo floris longiore.

Butyrum potabile hac radice rubro colore tingunt *n*), & ad pleuritidem laudant, ut Itali suum anserinum adipem *o*).

LITHOSPERMUM *a*).

LITHOSPERMI TOURNEFORT. t. 55.

& LINNÆI species n. 181.

Calyx profundissime incisus *b*), in lacinas graciles *c*). Tubus floris, quam proximis plantis longior *d*), gracilis. Segmenta subrotunda, sursum cava. Quinque squamæ emarginatæ, obtusæ, supra stamina corollam faciunt. Semina dura, nitida, ex ovatis acuminata *e*). LINNÆUS plantas admiscet feminibus rugosis.

595. LITHOSPERMUM caule erecto, ramosissimo, floribus calycem vix superantibus.

Lithospermum minus MATTHIOL. p. 918.*Lithospermum arvense* TABERNÆM. p. 850.*Lithospermum seminibus levibus, corollis calycem vix superantibus, foliis lanceolatis* LINN. I. p. 189.

In Helvetia vulgatissimum ad vias, & potissimum in glareosis ripis & insulis fluviorum.

Radix extus rubra & intus, magna, ramosa, carnosæ. Caulis durus, erectus, ramosus, brachiatus, teres, foliosus, cum foliis subasper. Folia elliptica, longe lanceolata, pilis albis hirsuta, subtus venosa. Flores ex alis foliorum exigui, solitarii, breviter petiolati. Flos albus, vel ochroleucus, pallens, tubo virente; in eo squamulæ, quales diximus, & sub iis antheræ, perbrevis filamentis. Tuba simplex.

Semina insipida, terrea, ut cum acidis liquoribus effervescent *f*).

Non facile dixeris, cur antiquitus *g*) ad calculum frangendum, adque urinæ iter expediendum semina Lithospermi laudentur. Merito de ea virtute C. HOFMANNUS dubitavit. Miki tota planta narcotica videtur, odoris Cynoglossi æmula *h*)

V v v 2

596. LITHO-

f) Conf. BLAKWELL.*k*) Et LINNÆUS.*l*) Monuit DILLENIUS.*m*) Et BOEHMER. p. 11.*n*) EHRHARD.*o*) ROTARIUS.

a) Lithospermum a feminis duritie, foliis oleæ longioribus, latioribus, mollioribus, ramulis rectis, tenuibus, firmis, crassitudine acuti junci, lignosis, in quorum cacumine bifidi exortus cauliculorum speciem exhibent, foliis longis, inter quæ parvum semen, Ervi magnitudine DIOSCORID. III. c. 141.

Lithospermum herba quincuncialis, folio duplo majori Rute: ramulis furculosis, junci crassitie. Juxta folia

gerit singulas veluti barbular, & in cacumine grana candore, & rotunditate unionum, ciceris mole, lapidea duritie: crescit in Italia PLIN. LXXVII. n. 75.

Miliu folis RHAZE ad MANSOR. III. c. 46.

Grana folis NICOLAI PLAT. p. 168. Sed ex India adferantur SERAPIO c. 67.

b) TOURNEF. C. D. E.*c*) B.*d*) A. A.*e*) G. PARSONS *microsc. theatr.* p. II. t. I. f. 3.*f*) GREW. *mixt. corpor.* p. 22.*g*) Lapidem frangit RHAZE l. c. Semina frigida & diuretica NICOLAI PLATER. p. 168.*h*) Recte FLOYER. *pharmacobasan.* p. 148.

596. LITHOSPERMUM caulibus decumbentibus, radicatis, ramis floralibus erectis.
Icon GESNERI lign. 86.
Lithospermum majus DODON. p. 83.
Anchusa repens Lithospermi facie, floribus caeruleis, secundum folia provenientibus PLUKNET.
p. 30. t. 76. f. 2.
Lithospermum umbellatum latifolium BOCCONE plant. rar. p. 75. t. 40.
& angustifolium ibid. t. 41.
Blue Grenill. PETIVER. t. 129.
Lithospermum purpureo caeruleum HILL. VII. t. 49.
Lithospermum seminibus levibus, corollis calycem multoties superantibus LINN. I. p. 190.
 Abunde in sepibus Gubernii Aquilejensis, in colle *Soquenil*, in ipso prato *Pré pourri*, circa scaturiginem *le Furet*, supra *Bevieux*, circa *le Bullet*. Circa Genevam, versus *Champé*. Basileæ, versus *Dornach*: in sylva, qua itur a *Munchenstein* ad *Mittenz*, ad dextera. Circa *Scaphusiam*.
 Pulchræ plantæ radix longa, crassa, nigra. Caules decumbunt, vix ramosi, ex apice radicati. Folia longa, linguiformia, duriusculis pilis, bulbosis, hispida. Flores in ramis ascendentibus i), cubitalibus, per summos ramos solitarii, in brevibus petiolis. Calycis segmenta profundissime incisâ, linearia, hispida. Flos speciosus, caeruleus, calyce multo major, pulmonariæ facie, segmentis tamen ovato lanceolatis. Sed duplicem corollam habent. Prima stellæ similis plicis fit concoloribus: eæ fiunt linea eminente & duobus tumoribus lateralibus, qui inter se conjuncti secundam coronam intra eam stellam efficiunt. Tuba simplex k), longa, filiformis. Semina ab altera parte ferrata, fulco inscripta.

PULMONARIA TOURNEFORTII t. 55.

LINN. n. 184.

Calyx tubulosus, pentagonius l), tubo floris æqualis, breviter quinque-dentatus m). Floris tubus longus n), cylindricus, ad basin latior o): segmenta subrotunda, sursum cava p). Ad fauces tumores bipartiti, superne ornati serie pilorum q), palorum æmuli, minus quam in aliis congeneribus a tubo floris distincti. Tubæ tinnis est infundibulum r): semina ovato fine, quasi truncato s). Germen insidere glandulis conicis t) lego.

597. PULMONARIA foliis radicalibus cordatis, scabris LINN. I. p. 194.

α. Foliis maculis albis distinctis.

Pulmonaria altera MATTHIOL. p. 840. CAMERAR. Epit. p. 784.

Pulmonaria maculosa LOBEL. ic. p. 586. BLAKWELL. t. 376.

Icon EDEN. t. 27.

Pulmonaria officinarum HILL. III. t. 36.

II. Flore albo.

β. Folio non maculato CLUS. THAL. Aliæ varietates MICHELI hort. flor. p. 72.

Nobis aliquanto rarius maculata, cæterum in sylvis, sepibus, locis subhumidis, umbrosis provenit: maculosa circa Genevam, Basileam, circa *Roche*.

Radix dura, lignosa, brachiata. Caulis cum foliis hirsutus, ramosus, brachiatus. Folia ima petiolata, superiora sessilia, ex ovatis lanceolata, angustiora. Flores ex summis ramis longius petiolati, in curvas spicas dispositi, tubo albo, segmentis v) purpureis, dum juniores sunt, in caeruleum continuo degenerantibus. Semina nigra, nitida, conica.

Sapor classicus, herbaceus, viscidus, cum signis acidæ naturæ. Inter omnes plantas maximam cineris portionem dare dicitur, ad septimam partem totius ponderis.

Im medicina parcius locum habet. Faucium asperitatem lenire crediderim; ad hæmoptoen valuisse experimentum narratur. Vulnerariam esse, & Symphyti adfinem, probabile fit.

598. PULMO-

i) DODON. BOCCONE. HILL.

k) Etiam SCOPIN. p. 24.

l) TOURNEFORT. E.

m) C. E.

n) B.

o) B.

p) A.

q) ad A.

r) ad C.

s) F.

t) SCOPIN. p. 25.

v) Sic Scorpiurus, Buglossum &c.

598. PULMONARIA foliis radicalibus lanceolatis LINN. I. p. 195.

Pulmonaria angustifolia, cæruleo flore CLUS. Pann. p. 673. 674.*Pulmonaria alpina angusto folio* BOCCONE mus. di piant. t. 86. p. 110.*Pulmonaria angustifolia* HILL. ibid. folia potius latiora.β. *Pulmonaria rubro flore* CLUS. pann. p. 671. foliis *Echii* I. B. III. p. 597.

γ. Albo I. R. H.

δ. *Pulmonarie* III. species altera CLUS. pann. p. 676. 677.*Pulmonaria foliis Echii* LOBEL. ic. p. 586. I. R. H.

Nobis montana est, & maxima copia provenit in montibus Gubernii Aquilejensis, ut in sylvis versus *Luan*, au *Richard*, circa *les Plans*. Ad rivum prope *Domum novam Basileæ* *). In Comitatu Neocastrensi *DIVERNOI*. Circa *Ferrières GAGNEBIN aux Convers*.

Planta nobis multo quam prior altior, tripedalis & ultra; foliis imis ellipticis, obtusis; superioribus cordiformibus, sessilibus. Flores perinde immaturi purpurei, in cæruleos degenerant. Calyx hirsutus, quinquedentatus, tubi floris longitudine; cylindricus iste, tubo floris pilis clauso, ut in priori. Tuba staminibus longior, obtuso fine. Calyx maturæ plantæ peramplus, quasi vesicarius, ad tertiam partem divisus.

BUGLOSSUM a) TOURNEFORT. t. 53.

ANCHUSA LINN. n. 182.

Calyx profunde quinquefidus b), tubulosus, tubo floris æqualis. Longus iste, cylindricus c). Segmenta subrotunda d), sursum cava, deinde plana. Fauces floris pali fortes, albi, pilosi, conspicui e) claudunt. Semina rugosa. Tuba leniter bicollis.

599. BUGLOSSUM foliis linguiformibus asperis, spicis supremis gemellis.

Buglossa altera TRAG. p. 231. 232.*Buglossa longifolia* CORD. Hist. L. II. c. 45.*Echii folia Buglossum minus flore rubente* LOBEL. ic. p. 576.*Buglossum vulgare nostrum* Hort. Aichjett. astiv. ord. 8. t. 6. f. 1.*Buglossum angustifolium minus* C. B. I. R. H.*Buglossum sylvestre majus nigrum* ZANNONI p. 57. t. 39.*Buglossum angustifolium majus, flore cæruleo* MILLER t. 72.*Anchusa angustifolia* HILL. III. t. 47.*Anchusa racemis subnudis conjugatis* LINN. I. p. 191.

LINNÆUS nunc f) separat alterum, in hortis potissimum nascens, latifolium Buglossum, quod quidem mihi non videtur differre. Certe icon BLAKWELLI nostra Rhætica exempla bene exprimit g). Cæterum nostrum flore violaceo h) inter *Vettis & Melinspösch* Rhætiae a CL. HUBERO lectum est; cæruleum [quod immaturum rubet] multis locis. Circa *Versoi*: supra *Gorgier*, circa *Gonthey* [Jenæ frequens]. Circa *Chur* & in tota Rhætia. In valle *Lepontia*: circa *Chiavennam*. In agris Huningensibus CHERLER.

Pulchra planta, junior pilosa, senescens peraspera est, pilis nunc albis & asperis. Caulis perinde asper & florum petioli; cubitalis ille, & brachiatus, ut in matura planta, summaque, fere duæ spicæ longæ & raræ se efferant, nam inferiores spicæ solitariae sunt. Folia nostris lingulata; ima petiolata, deinde sessilia; superiora pauca, unum alterumve, amplexicaulia, & ovato lanceolata. Calyx hirtus; flos speciosus, palis cavis, in dorso plumosis, de faucibus eminentibus, tubo cylindrico paulum tumefcente. Radix crassa, fulva, ramosa, viscida, mollis, humida, oleacea i), etiam edulis, refrigerans. Veteres suæ plantæ vires alias tribuebant, ut etiam in vinum dejecta lætitiā auget, & euphrosynes nomen mereretur k).

Decoctum

a) *Basler Merkwürd.* p. 712.

b) Buglossum nascitur in campestribus DIOSC. L. IV. c. 129.

Buglossos boum linguæ similis PLIN. L. XXV. p. 40.

Anchusa folia habet lactucæ. in acumen fastigiata,

hirsuta, aspera, nigra, multa, a radice undique

humi sparsa, spinis horrida: radix cubitalis digiti

crassitie, æstate inficit sanguineo colore DIOSCORID.

L. IV. c. 29. Non nostra.

b) TOURNEF. E. G.

c) B.

d) A.

e) A. C. In nonnullis perexigua SCERIN. p. 24.

f) Nam conjungebat.

g) t. 500.

h) Habet utrumque BEAKWELL.

i) In Uplandia LINN. *musc. oisitor.* p. 127.

k) PLIN. L. II.

X X X

Decoctum cum lacte ad dysenteriam CHOMELIUS laudabat, etiam expertus: tum ad tussim siccam, papaveris equidem viribus auctam. BOERHAAVIUS succum ad pleuritidem, & abunde sumtum ad melancholiam; laxandi, ut puto, sine. Nihil certe calidi habet, aut cordiaci.

SYMPHYTUM TOURNEFORT. t. 56.

SYMPHYTI LINNÆI spec. n. 185.

Calyx profunde divisus, latis segmentis *l*). Floris tubus latior *m*), cylindricus, superne latior *n*), ore erecto, dentibus quinque brevibus inciso *o*).

In specie vulgari pali *p*) quinque acuti, triangulares, stamina introrsum cogunt: in altera nulli sunt. Tuba simplex *q*). Semina nitida, gigartina: infident glandulis conicis *r*).

600. SYMPHYTUM foliis ovato lanceolatis, decurrentibus LINN. I. p. 195.

α. Varietas in Helvetia vulgatio, ad rivos, in pratis paludosis, sylvis, flore ochroleuco.

Walwurz weiblein BRUNFELS. I. p. 76.

Symphytum majus flore albo, consolida major TABERNÆM. p. 559.

Pro rariori SCHEUCHZER. *It. VII.* p. 519.

β. Flore rubro breviori Tiguri *a*) frequentior, & Basileæ in arenosis cis *Birsam*.

Walwurz männlein BRUNFELS. I. c.

Symphytum majus flore purpureo TABERNÆMONT. p. 559.

α. β. Symphytum majus CAMERAR. *Epit.* p. 700.

Consolida major BLAKWELL. t. 252.

Symphytum b) officinale HILL. VII. t. 38.

Radix maxima, lignosa, nigra, brachiata. Caulis cum foliis asper, erectus, brachiatus, initiis foliorum alatus. Folia petiolo longo, foliaceo; ipsa ex ovatis longe lanceolata, alterna. Spica longa, unilateralis, petiolis ramosis, floribus cernuis *c*). Sub ea spica foliorum conjugatorum par, etiam in Symphyto tuberoso. Calyx profunde incisus, ultra medium, dentibus acutis, triangularibus. In flore pali. Segmenta ejus brevissima, vix acuminata.

Vidi varietatem flore extus quinque petalis accessoriis ornato.

Planta viscida, fatua, visci, sive mucii plurimum, terræque, resinosi parum *d*) habet, quare leviter *e*) radicem decoquere præstat, ne nimio glutine medicamentum nimis ingratum reddatur. Valide externo usu putatur conglutinare *g*), ut etiam ridiculam historiam vulvæ *h*) conserventis narrent, aliamque similem, deglutitionis *i*) impedita. Quare cataplasma ad recentia vulnera, ad ossium fracturas, ulceraque fordida *k*), & contusiones valet. Sed etiam ad hernias hoc idem cataplasma commendatur, & emplastrum, æque *l*) hujus plantæ vires a plurimis auctoribus celebrantur. Alio modo QUERCETANUS ex iis radicibus cum pane tritis, & cum vino in fimo calente tabescentibus, sanguinis speciem faciebat, cujus scrupulum unum ad hernias propinabat; sed etiam in arcano ad hernias D. RENTON *m*) Symphyti princeps est potestas. Ad podagram cataplasma ex pulvere radicis TACHENIUS parabat *n*). Similis vis est, qua ad imi ventris fluxus sanguineos *o*), adve narium profluvia *p*) valere dicitur. Florum infusum ad catarrhos falsos, & ad ipsam phthisin adhibetur; tum syrupus de Symphyto *q*). Eodem fine extractum præscribitur; tum ad hæmorrhagias, & ad suppressos menses. Nihil habet virium volatili-
lium.

l) F.G.D.

m) A.A.

n) ibid.

o) A.A.

p) ad A.

q) E.

r) SCERPIM. p. 25.

a) SCOPOLI p. 447.

b) Symphytum alterum caule bicubitali, majori, crasso, levi, anguloso, inani; folia angusta, Buglosso proxima, hirsuta: caulis secundum angulos quosdam striatus, folia tenuia, ex alarum fine, prodeunt, flore luteo, semine quasi verbasci: folia & caules aspera lanugine hortent, tactuque pruritus concitant. Radix nigra intus candida, viscosa DIOSCORIDES L. IV. c. 9.

c) Emend. V. n. 39.

d) NEUMAN. T. II. P. II. p. 158.

e) GEOPROI p. 356.

g) Hæc, puto, est herba, quæ carnes dissectas conglutinat, cum quibus coquitur THEOPHRAST. L. IX. c. 19.

h) SCHURIO. *Stalogr.* p. 68.

i) HOFCHSTETTER. *Dec. III.* c. 5. cum radix symphyti in vino malvatico infusa esset.

k) BUCHWALD. p. 88. 89.

l) Pro viribus ad hernias testimonia collecta habet HOUSTOUN *on ruptur.* HOFMAN. SCHULZE *cinnabar.* p. 178.

m) EJUSDEM libr. p. 74.

n) *Morb. princip.* p. 199. etiam in ischiade CAMERAR. *Epb. Nat. Cur. Dec. III. ann. 8. obs. 26.*

o) In NICOLAUM p. 165. b.

p) MARCELL. c. 10.

q) TOURNEFORT. *plant. autour de Paris.*

lium r). Ex radice in pulverem redacta, cum aqua cocta, decocto per linteum depurato, calide super laccam effuso, pulcher color kermesinus paratur s). Gluten ex Symphyto fit, ad lanam caprarum Ancyranarum necessarium, ut absque eo in fila duci nequeat t).

*601. SYMPHYTUM foliis lingulatis, hispidis *Cat. rar. n. 650. †*

Anchusa exalbido flore CLUS. *pannon. p. 677. 678.*

Anchusa Echioides, Cerinthes flore, montana COLUMN. *p. 182. 183.*

Anchusa tertia CAMERAR. *Epit. p. 736.*

Anchusa tertia DALECHAMP. *LUGD. p. 1102.*

Cerinthe Echioides HILL. *VII. t. 39.*

Onosma foliis lanceolatis, hispidis, fructibus erectis LINN. *I. p. 196.*

In *Valefia* abunde, circa *Branson, Fouly, Gouthey, Sideram*. In *via le Tombey* inter *Verchier & Olon* magna copia.

Radix lignosa, crassa, ramosa, cortice rubente. Caulis ramosus, femidecumbens, lignosus, una cum foliis asperrimus. Folia longa, lingulata. Flores cernui, in spicas heteromallas, incurvas dispositi. Calyx hispidus, profundissime divisus. Flos longissimo tubo, pene unciali, superne tumidiori, dentibus rectis, brevibus, obtusis, ochroleucis. Pali nulli. Semina nitentia, glauca. Stigma leviter bifidum.

Cerinthes genus non videtur debere turbari v), cum a femine character certissimus sumatur.

CERINTHE a) TOURNEFORT. t. 56.

LINN. n. 186.

Calycis folia tota divisa, etsi in campanulam aliquam disponuntur; duo angusta, tria latiora ovata b). Flos campanulatus c), cylindricus, superne contractior, dolii similis, in quinque segmenta divisus: pali nulli. Loco quatuor feminum *Cerinthe* habet duas capsulas d), pedis bisulci figura, dicoccas e), ut omnino tetraspermam naturam retineat. Nam ex uno, quod vocant, femine, duae plantae proveniunt. Haec femina insident nectariis sive tumoribus concis f).

602. CERINTHE foliis amplexicaulibus ovatis, floris denticulis revolutis brevissimis.

Cerinthe quorundam CLUS. *hisp. p. 410.*

Cerinthe quorundam major flore ex rubro purpurascente EJUSDEM *p. CLXVIII. MILLER. t. 91.*

Cerinthe quorundam minor CLUS. *hisp. p. 412.*

Cerinthe quorundam major flavo flore IDEM *hisp. p. CLXVII.*

Cerinthe V. folio non maculato app. *alt. p. CLXVIII.*

Cerinthe foliis amplexicaulibus, fructibus geminis, corollis obtusiusculis patulis LINN. *I. p. 195.*

Cerinthe major HILL. *T. VII. t. 38. &*

Cerinthe maculata EJUSDEM *ibid.*

In montosis & alpinis sylvis. PIPERINUS in Bernensium montibus circa *Thun*. Inter *Gurnigel & Neunen* legi, in monte *Stokhorn & Rothenhorn*, & in *Joch*, sur la dent de *Jaman* GAGNEBIN. Sed abundat in omnibus montibus subalpinis Gubernii *Aquilejensis*, ut in monte *Fouilloux*, & solebat in meis segetibus provenire aux *Esserts*. Neque a *Jura* monte abest. Cl. GAGNEBIN reperit aux *Bulles* prope *Chaud de Fonds*, haud longe a *Valanvron*.

Singularis plantae caules cubitales & ultra; ramosi & foliosi. Folia glauca, etiam per aetatem caerulea, pura, glabra, punctata, per oras ciliata, lata basi caulem amplexa, emarginata. In alia varietate puncta nostrae in verrucas excrescunt, & tota folia maculis albis varia sunt, & ex inferiori parte pili asperi exeunt. Rami foliosi, nutantes, flores habent inter folia, ex longis petiolis pendulos. Tubus flavus, os purpura varie mistum, denticuli pallent, qui breves sunt & parum acuti. Perennat.

Cerinthe alpina perennis minor TOURNEFORTII frequens circa *Jenam* ad pedem montis *Künizberg*, flore pallido, ad tertias inciso, nondum in Helvetia occurrit.

X x x 2

ECHIUM

r) NEUMAN. p. 159. Inter alexipharmaca PLATER. p. 179. b.

s) HELLOT. *teinture* p. 357.

t) LEISTEN *Chem. tillämpning til Ullen manufactur.* p. 9.

v) Ita etiam suadet SCERPIN. p. 25, 26.

a) *Cerinthe* flore candido, incurvo, cubitalis, capite concavo, mellis succum habente, apibus amatissima PLIN. L. XXI. c. 12. Nostra videtur veterum planta MILLER. l. c.

b) Utcunque ad E.

c) E.

d) G.

e) H. Minorem dispermam esse ERNDL. *Eph. Nat. Cur. Vol. III. append.*

f) SCERPIN. p. 25.

ECHIUM g) TOURNEFORT. t. 54.

LINN. n. 191.

Flos etiam longus, pene campaniformis *h*), sed paulum difformis, ut pars superna longius *i*) procurrat, & segmenta floris superiora longiora sint, obtusa omnia & undulata *k*). Stamina de flore eminent *l*). Calyx profundissime *m*) in longas lacinias divisus, quarum ima minima est, supernæ maximæ. Tubæ apex bifurcatus *n*). Semina subaspera, rostrata, angulose conica.

603. ECHIUM foliis asperis, lingulatis, calycibus hirsutis, ex singulis alis spiciferum. *Echium* MATTHIOL. p. 969. BOOT. ic. 30. RIVIN. *monop. irreg. t. 7.* BLAKWELL. t. 299. cum caractere.

& *Onosma* MATTHIOL. p. 892.

Echium caule tuberculato, hispido, foliis caulinis, lanceolatis, hispidis. floribus spicatis lateralibus LINN. I. p. 210.

Painted vipers Bugloss HILL. VII. t. 34.

α. Flore albo passim reperi à la grande Eau. MORTON *Northamptonshir.* p. 380.

Τ. Flore rubro.

δ. Caule lato C. B. habet.

& ε. Crispa panicula VAILLANT.

Varietates vide *Hort. Florent.* p. 34.

Vulgo ad vias. Caules cubitales, erecti, cum foliis asperi, pene pungentes, pilis bulbosis, ramosi, maculosi, spicis numerosis, de singulis fere alis prodeuntibus, unilateralibus, incurvis. Folia numerosa, lingulata, lanceolata; ima petiolata; superiora sessilia. Flores *o*) sessiles, immaturi rubri, deinde cærulei. Stamina in ima parte floris posita, exserta, sursum curva.

604. ECHIUM foliis hirtis, lingulatis, calycibus pungentibus, ex alis spiciferum.

Echium flore albo CAMERAR. *Epit.* p. 758.

Echium albo flore majus C. B. III. p. 588.

Echium caule erecto, piloso, spicis hirsutis, corollis subequalibus, staminibus longissimis LINN. I. p. 200.

β. *Echium rubro flore* CLUS. *pannon.* p. 681. Ita videtur, & ex figura, & ex nota C. BAUHINI, manu ad CLUSII librum adscripta, qui nunc meus est: ait enim C. B. se Geneva habere, ut nostras sit

Albo flore in Valesia passim provenit *p*).

Caulis erectus, ramosus, asperrimus, pilis durissimis bulbosis: floribus minoribus, tamen etiam difformibus *q*) perpetuo albis, certe nobis, neque cæruleis. Stamina utique prælonga.

LYCOPSIS LINN. n. 190.

ECHIOIDES RIVIN. DILLEN. *nov. gener.* p. 100. t. 3.

Flos difformis, tubo in unum latus curvo, ad alterum latus flexo. Squamæ in faucibus conniventes. Calyx profunde divisus. Semina rostrata, rugosa, magno umbilico.

605. LYCOPSIS foliis asperrimis, undulatis, ferratis, linguiformibus.

Echioides RIVIN. t. 7.

Buglossum sylvestre BLAKWELL. t. 234. *asperius* C. B.

Lycopsis arvensis HILL. VII. t. 44.

II. Flore albo.

Lycopsis foliis lanceolatis, hispidis, calycibus florescentibus erectis LINN. I. p. 199.

In agrorum limitibus & ad vias inque ruderosis Aquilejæ, Aventici. Circa Bernam in *Lindenthal*.

g) Echion habet folia prælonga, aspera, Anchusæ proxima, minora, subrubra, pingua, spinulis tenuibus horridula, cauliculos exiles, numerosos, minuta ab utroque latere folia, pinnataque, nigra, in summo caule pro portione minora, flores secundum folia purpureos, in quibus semina capiti viperarum familia nidulantur. Radix nigricat, digito tenuior DIOSCORID. IV. c. 25. Echios una Pulegii folio, altera spinosa, lanugine distincta, capitulis similibus viperæ PLIN. L. XXV. n. 58.

h) TOURNEF. A.B.

i) ibid.

k) ibid.

l) ibid.

m) F.I.

n) Trifurcum TOURNEF. E.

o) Sunt B. TOURNEF.

p) Puto esse A. & C. TOURNEF.

q) SAUVAGES *Flor.* p. 61.

Caulis

Caulis & folia asperrima, ut Echium 604. æquent, aut superent. Cubitalis ille, erectus, ramosus, folia lingulata, undulata, per oram etiam ampliter incisa, pilis bulbosis. Flores in petiolis unifloris, longiusculis. Tubus floris longus, flexus, & in se redeuns. Segmenta subrotunda, sursum cava, cærulea, venis albis picta, etiam rubella. Supra antheras pali pilosi conniventes.

Pulla Lycopis in Helvetia nondum lecta est, circa Jenam frequens.

ASPERUGO *r*) TOURNEFORT. t. 54.

LINN. n. 189.

Floris tubus brevis *s*), latiusculus. Segmenta subrotunda, sursum cava *t*). In faucibus squamæ super antheras subrotundæ. Tuba simplex. Semina levia, piriformia *v*). Sed character est in calyce. Ille, dum junior, tubulosus est & quinquentatus *x*). Maturus idem quindecimfidus est, dentibus alterne majoribus & minoribus: idemque in duas sibi congruentes valvas *y*) plicatus fructum comprehendit, qui nunc de brevi petiolo pendet.

606. ASPERUGO calycibus fructus compressis LINN. I. p. 198.

Icon an. GESNERI 142.

Aparine major Plinii TABERNÆMONT. p. 788.

Borrago minor sylvestris καεπερχηνοπος COLUMN. I. p. 181. 183.

Decumbent Hartwort. HILL. VII. t. 33.

β. Floribus albis MENZEL. t. 7.

Passim circa Roche, Aquilejam, à Fontanai, à nôtre Dame du Sex. In Rhætia & Valesia. Caulis brachiatus, procumbens: folia petiolata, oblonge ovata, hirsutie aspera, alterna, superiora sibi vicina, & pene conjugata. Flores in planta juniori per summos ramos congesti, in maturioribus solitarii. Flos violaceus exiguus, vix calycem excedit.

BORRAGO TOURNEFORTII t. 53.

LINN. n. 188.

Calyx ad basin usque dissectus *a*), expansus, dum flos viget, circa maturefcentia femina contractus *b*). Floris tubus brevissimus *c*). Segmenta plana, in hac sola asperifolia lanceolata *d*). Palorum duo ordines *e*). Alii exteriores *f*) cavi, succulentissimi, emarginati, in faucibus floris corollam constituunt. Alii interiores *g*) communi principio cum filamentis orti, his exteriores imminent, lata basi, unguibus acutis, & antheras contra tubam urgent, ut eam in tubum quasi conjuncti cingant *h*). Tuba simplex, sine cavo.

607. BORRAGO foliis asperis, lanceolatis, palis florum duplicatis.

Borrago DODON. p. 627. BLAKWELL. t. 36.

Buglossum *i*) FUCHS p. 142.

Great Borage HILL. VII. t. 42.

Variat flore albo, carneo.

Eadem est sylvestris Borrage TRAG. p. 278. pariter colore ludens.

Borrago foliis omnibus alternis, calycibus patentibus LINN. I. p. 197.

Non putem veram esse indigenam, quæ ex rejectaneis hortorum, in ruderosis & circa hortos, videatur nasci. Caulis humilis, brachiatus, foliis tectus asperrimus. Folia amplissima, ex ovato lanceolata. Flores in spicis vagis, nudis, ex petiolis longis, unifloris penduli. Calyx absque calcaribus. Flos læte cæruleus, unguis palorum cyanei.

Sapor

r) Lycopis quæ & Anchusa, vide Buglossum DIOSCORID. Lappago similis Anagallidi, ramosa, pluribus foliis, aspera, rugosa, asperioris fucci, gravis odoris, asperugo, foliis asperioribus PLIN. L. XXVI. n. 65.

s) TOURNEF. B.

t) A. B.

v) K.

x) C. Sed pingit ferratum, nimis manifesto.

y) D. D. G. H. I.

a) TOURNEF. D.

b) E.

c) B.

d) A.

e) ad A.

f) ad A.

g) In nostra specie, non in omnibus.

h) JUNG. phytogr. c. 22.

i) Buglossum MARSUS est Borrage SYLV. ad MARSUS.

Y y y

Sapor nitrosus *k*), aquosus, oleraceus, subsalsus, cum viscore. Videtur acido *l*) abundare. Quare recte monitum est *m*), refrigerare, humectare, nihil habere cardiaci. Nam & ad pleuritidem *n*) succi plusculæ uncia propinatur, & in febrium declinationibus. Mitigandi etiam scopo ad calculum præscribitur. Eodem succo ad unciam, cum malvæ succo & Endiviæ, hypochondriacum malum sublatum fuisse dicitur *o*). Post fermentationem succum vinosum dat *p*). Extracti vires debiles sunt *q*). Color florum non potest extrahi *r*).

ORDO VII.

VASCULIFERÆ. RAI *method. plant.* p. 81.

FLORE MONOPETALO UNIFORMI.

ROTACEÆ LINNÆI n. XX. & PRECIÆ n. XXI.

Etiam hæc classis naturali proxima est, potissimum si solas plantas monangias admiseris. Calyx longe plerumque quinquepartitus, & una flos quinquefidus, & stamina quinque, & tuba unica. Aliquot plantas diangias, triangias, pentangias, adfinitas separare vetat. Numerus autem partium solus audiri non potest, cum & in eodem genere, & in eadem specie, & quadrifidi flores sint, & quinquefidi.

Rotaceas a Preciis separare vetat vel sola Gentiana, in qua infundibuliformes, campaniformes, & rotati flores miscentur.

I. FRUCTU UNILOCULARI.

Hic ordo est plantarum omnium maxime regularium *a*). Adnotatum est, in re herbaria numerum quinarium dominari *b*): & in his nostris plantis calycis quinque æquales partes sunt, & petali, & quinque stamina: cum tuba unica: & unico loculo fructus.

PRIMULA LINN. n. 197.

PRIMULA VERIS TOURNEFORT. t. 47.

& AURICULA TOURNEF. t. 46.

Commune generi est habere florem tubulosum, tubulo cylindrico, tum segmenta quinque, emarginata, absque glandulis faucium; tubam globofo capite; stamina in nodulo tubi floralis *c*) abscondita: fructum in multas valvas dehiscentia *d*); ad unum receptaculum multa habentem subrotunda semina *e*). Peculiare est Primulæ, habere calycem longum, tubulosum, quinque *f*) lineis elevatis distinctum, ad tertias divisum; floris segmenta minus *g*) sursum cava; fructum cylindricum, oblongum *h*). Auriculæ calyx perbrevis *i*) est, campanulatus, non pentagonus: segmenta floris magis cava *k*); fructus sphericus *l*). Possis, non invita natura, duo genera facere *m*), possis & unicum, multum enim his in rebus est arbitrarii.

608. PRIMULA foliis hirsutis, rugosis, dentatis, scapis unifloris.

Icon en. GESNERI 65.

Sylvarium Primula LOBEL. ic. p. 568.

Βραχυστάμνος RENEAULME p. 116. cum icone.

Alisma Sylvarium COLUMN. Φυτοβασανος p. 19. icon opt.

Primula veris BLAKWELL. t. 52.

Primrose paly HILL. VIII, t. 24.

Icon OEDERI t. 194.

II. Flore

- k*) Verum nitrum ex Borragine habuit Cl. MARGGRAF. *Mem. de Berlin* ann. 1747. p. 79.
l) GEOPROI p. 203.
m) A. BORRHAAVIO & C. HOPMANNO.
n) ad Cyathum MALOUIN. *Chym. medic.* edit. I. p. 261.
o) GHELI *Offerv.* 42.
p) *Phil. Transf.* n. 68.
q) CARTHEUSER. *mat. med.* II. p. 475.
r) IDEM *ibid.*
a) LINN. *fundam. botan.* n. 93. sqq.
b) THOM. BROWN apud GREW. *anat.* p. 265.
c) MALPIGHI f. 171. 173.
d) H. in Auricula, F. in Primula.
e) I. K. in Primula.
f) TOURNEF. D. E. MALPIGHI f. 139.
g) TOURNEF. A.
h) I. H.
i) TOURNEF. C. Etiam auriculæ pentagonum LINNÆUS tribuit.
k) TOURNEF. A. B.
l) E.
m) Suadet HEISTER. *method.* LINN. Cl. C. A. v. BERGEN *Catalog. plant. Francfort.* p. 62.

II. Flore viridi, pleno, &c.

In magna parte, sed australis Helvetiæ, spontanea. Incipit Laufannæ, inde per Vaudensia vineta in Aquilejense Gubernium continuatur, & ubique etiam hiemem ornat. Circa *Neocomum*, & *Curia*.

Radix anisum redolet: flores in petiolis unifloris plerumque, quam foliis, paulo longioribus. Folia Primulæ, superne glabra, inferne hirsuta, petiolata, petiolo folioso, ambitu ovato, rotunde crenato, nervis subtus conspicuis, parallelis. Ex eadem radice numerosi, multo majores, quam sequenti pallidæ, flores. Floris limbus, planus; segmenta cordata, pallida, in origine sua macula crocea notata. Calyx dimidii tubi floris longitudine, ad tertiam quinquedidus. Tuba faucibus brevior, clavata, cava. Stamina in dimidio tubo floris.

609. PRIMULA foliis rugosis dentatis, scapis multifloris, floribus exterioribus nutantibus.

Icon GESNER. *en.* 64.

Primula veris altera CAMERAR. *Epit.* p. 884.

Primula sylvestris III. TABERNÆMONT. p. 320.

Oxlip palsy wort. HILL. VIII. t. 24.

Ερσβιαζωος RENEAULME p. 515.

Primula veris CAMERAR. *Epit.* p. 883.

β. Calyce colorato *Proliferous cowslips* HALE EDEN. t. 30.

Hæc vulgatissima in sylvis, sepibus, locis umbrosis. Semiplenam ex *Gotthardo* monte CHERLER.

Radix fibrosa n). Folia prioris, sed caulis pedalis, aphyllus, multiflorus, florum gerit racemum ad alterum latus nutantium. Stipulæ cuique subjunctæ, longe lanceolatæ. Flos pallet, ungue flavo: tuba flore maturo dimidio brevior. Valvulæ fructus decem.

610. PRIMULA foliis rugosis, dentatis, hirsutis, scapis multifloris, floribus omnibus nutantibus.

Herba paralytis DORSTEN. p. 146.

Ανωσημων RENEAULME p. 112.

Αλισμα pratorum COLUMN. *phytobasan.* p. 11.

Paralytis BLAKWELL. t. 226. cum caractere.

Cowslip palsy wort. HILL. t. 24.

Flore pleno HALE EDEN. t. 30.

In pratis, imprimis apricis.

Habitus prioris, ut etiam discrimen LINNÆUS expungat. Habet tamen habitum humiliorum, racemum magis cernuum, florem minorem, segmentis brevioribus, saturate flavum, absque maculis, crocea lata linea notatum, odoratum, calycem & totam plantam tenerius hirsutam, idque discrimen in culta planta manet o). Separant etiam Cl. viri BOEHMERUS p), HILLIUS q), WILLICHIIUS r), SCOPOLI s). A staminum ad tubum floris habitu discrimen sumi non potest t), nam in utraque specie stamina floris immaturi in ipsis sunt floris faucibus, in maturo flore medio in tubo resident.

Hæc ultima in officinas debet recipi, grato odore conspicua, quam pro cephalico habent, experimento nondum, ut puto, accurate facto. Aqua stillatitia gratum medicamentis cephalicis vehiculum præbet. Infusum leviter anodynum, vertigines virginum maligne menstruatarum, fere ut Chamæmelum, compescit. In Anglia cum vino fermentant, & medicamentum vinum v) faciunt, etiam cum succo limonum & saccharo x). Radix acris est, & in pulverem redacta sternutationem ciet, fere ut *Helleborus* y).

Omnibus tribus speciebus, flores, dum ficcantur, virescunt, si vel paulum putredinis accesserit.

LINNÆUS omnes tres species conjungit, & vocat *Primulam foliis dentatis, rugosis* I. p. 204.

Y y y 2

*611. PRIMU.

n) GREW. t. 5.
o) *British. herbal.* p. 69.
p) *Flor.* p. 18.
q) In magno opere.
r) *Disp. inaug.* p. 30.

s) p. 294.
t) In eo Cl. RENEAULME quaesivit.
v) BRADLEY *lad. direct.* p. 70.
x) BRAUNER in prop. lib. p. 7.
y) FLOYER. p. 169.

— *voiv*

*611. PRIMULA foliis glabris, ellipticis, rugosis, ferratis, floribus umbellatis, tubo longissimo *Emend. VI. n. 57. †*

In monte *Montemor* *Valesiæ* superioris.

Multo pulchrior vulgari *Primula rubra*, etsi similis. Rosula foliorum similis, sed ea inferius non sunt farinosa, etsi pallida sunt, pro portione longiora. Caulis altior, dodrantalis; stipulæ multo longiores, calcare quasi aliquo deorsum productæ, novem lineas longæ. Flores in umbella pauciores, quini, aut circa eum numerum. Calyces brevibus pilis nigris adspersi, pene quinquefidi, eminentibus quinque lineis distincti, non farinosi, multo majores. Tubus floris purpureus, longissimus & gracilissimus, fescuncialis, longe de calyce elatus. Flos speciosior, violaceus, non ruber, petalis angustioribus, semibifidis. In origine segmentorum circulus spongiosus, ex quo alba macula in quodque floris segmentum exit. Tuba longe emittens, sine crassiori. Stamina longitudine tubi floralis.

Auricula

612. PRIMULA umbellifera, foliis ferratis, glabris, carnosis.

GESNERI Icon an. 69.

Lunaria arthritica GESNER. m. fract. p. 64.

Auricula urfi CAMERAR. Epit. p. 706. flore luteo.

Αισμα COLUMN. phytobasam. p. 17.

Primula foliis ferratis, glabris LINN. I. p. 205.

In omnibus alpibus.

Vulgaris varietas est luteo flore, tamen etiam albam passim reperi, & *GESNERUS* circa *Wesen*. In montanis *Juræ* etiam legitur. *Au Rocher des Vouitières près d'Ondervilliers.*

Uti priores foliorum ad terram rosulam habet, in orbem dispositorum; sed ea carnosissima sunt, ovata, glabra, aut leviter circumferrata, aut integro etiam margine, tumente tamen. Petioli longi, foliosi. Scapus aphyllus, umbellatus. Stipulæ inæquales, latæ, lanceolatæ, etiam obtusæ. Umbella erecta: calyx brevis, campaniformis, quinquedentatus, farinosus. Tubus floris minus cylindricus, infundibuli similior, sensim dilatatus, duplo calyce longior; segmentis floris sursum cavis, late cordatis, suaviter odoratis. Tuba floralis tubi longitudine. Fructus sphaericus, sexvalvis.

Hæc mater est omnium tot coloribus, ex rubro & flavo variis, ludentium *Auricularum hortensium*.

613. PRIMULA foliis ciliatis dentatis, scapo pauciflora. †

Auricula urfi rubro flore II. CLUS. pannon. p. 345. 346.

Sanicula alpina rubra TABERNÆM. p. 376.

GESNERI ic. 77. bene.

In alpibus passim legi, in monte *Scheidek*, *Gottthard*, aliis montibus vallis *Grindelwald*; tum in monte *Fouly*, *Jeman*, *S. Bernhard* &c. In planitiem cum rupibus descendit, & abundat circa fissuram rupium, per quam torrens *le Trient* in vallem prope *Martigny* erumpit. Majorem in monte *Fouly* vidi. *J. GESNERUS* in monte *Ganor*. *ARETIUS* in *Nesso* monte. I. B. inter *Chiavennam* & *Burnium*.

Rosula longissima, multiceps. Folia carnosissima, sed hirsuta, odorata, in varietate minori petiolata, rhomboidea, duobus lateribus anterioribus dentata. Scapus pollicaris, uniflorus, biflorus. Stipulæ ovatæ & lanceolatæ. Flos toti cauli æqualis, aut folio, purpureus, segmentis cordatis longioribus, incis, centro pallente. Calyx non farinosus, hirsutus, campaniformis, obtusus, dimidii tubi longitudine.

Major varietas, quam *CLUSIUS* depictam dedit, habet scapos semipedales, flores ad usque septem in eodem scapo: folia multo majora, petiolata, rhomboidea, vel ovata, pene calva, semper tamen in parte anteriori magnis dentibus incisa, orisque ciliatis.

Non est varietas *Primulæ 612.*

minima

614. PRIMULA foliis cuneiformibus, nitidis, scapis unifloris *JACQUIN. obs. p. 25. t. 14. LINN. spec.*

Auricula urfi VI. CLUS. pannon. p. 350.

Sanicula alpina minima LOBEL. ic. p. 871.

CHERLERUS ad iconem *LOBELII* adscripsit, legisse se supra *M. S. Gottthard*.

Radix magna, multiceps, folia perexigua, vix ungui æqualia, basi angustiori, inde latescencia, sine rectilineo, lato, ferrato. Caulis vix digitalis, duabus stipulis acutis, angustis; flore unico, etiam duobus, carneo, petalis petiolatis, angulose cordatis, inodoris, ad tubum floralem pubescentibus.

Nunquam

Nunquam reperi. Differt a priori foliis nitidis, non hirsutis, ambitu non in circuli arcum flexo, multo minoribus: flore intus lanuginoso, calycis segmentis obtusis.

615. PRIMULA foliis ciliatis, ellipticis, carnosis, integerrimis.

GESNERI *ic. an.* 67.

Auricula ursi IV. CLUS. *pannon.* p. 359.

Auricula ursi carnei coloris, foliis minime serratis I. B. III. p. 868. SCHEUCHZER. *It. I.* p. 31. *It. II.* p. 131.

Auricula ursi flore rubello DE BRY: &

Auricula ursi secunda, foliis carnosis, mucronatis EJUSDEM *t.* 38.

Icon OEDERI *t.* 188.

Primula foliis integerrimis, glabris, oblongis, calycibus tubulosis, obtusis LINN. *I.* p. 205.

Primula integrifolia JACQUIN. *t.* 15. & *vindob.* p. 209.

Passim in alpiibus, non tamen ubique. SCHEUCHZERUS in monte *Joch, Surenenek* & *Septimo*. HUBERUS in monte *Lunæ*. In *Hohenkasten, Krajalp* & *Furkmatt* Abbatiscellanorum J. GESNER. In *Mürtschen* & *Galanda* Cl. RAMSPEK. In *Speluga saxosis* & *paludosis ficcis* Cl. LA CHENAL, & Cl. DICK. In *Gottardo* monte. In alpiibus occidentalibus nondum lecta est.

Radix dura, folis squamis tecta. Rosula foliorum ex ovatis lanceolatorum, breviorum, aut longiorum, margine integerrimo, ciliato. Cauliculi unciales, biunciales, uniflori, biflori. Calyx campaniformis, coloratus, subhirsutus, segmentis obtusis. Floris scapus toti cauli æqualis, uncialis, petalis profunde incisis, semibifidis.

ARETIA *Enum. Stirp. Helvet.* p. 485.

LINN. *n.* 195.

Adfinis Primulis, tubo floris cylindrico, segmentis floralibus planissimis, integris, aut emarginatis, ovario sphaerico; differt potissimum glandulis quinque, aut decem, in principio segmentorum floris positis. Ab Androsace ipsa hac cylindrica floris figura differt, & glandulis, & calyce diversissimo, parvo, non repando.

*616. ARETIA foliis rugosis, acutis, retroversis, scapis brevissimis, unifloris.

Sedum alpinum F. Gregorii Rbegiensis COLUMN. *Ecphraf. II.* p. 63. *t.* 65.

Vitaliana SESLER. *Epist.* apud DONATUM p. 76.

Primula foliis linearibus, integerrimis, floribus sessilibus LINN. *I.* p. 206.

Pulchra planta provenit in altissimis alpiibus inter *Valesiam* & *Italiam* positis, ut in *Sempronio* monte, super vallem *S. Nicolai* & *Praborgne*, & in *vallée d'Angrogne*.

Radix multos & distantes etiam foliorum cespites orditur a). Folia linearia, acuta, duriuscula, subtiliter villosa, per oras ciliata, retroversa. Caulis uniflorus, brevissimus, unciali minor. Calyx campaniformis, villosus, semiquinquefidus, & ultra, segmentis longis virentibus, lanceolatis. Flos longe de calyce eminet, intense flavus, tubo longo, dimidia sui parte nudo, in quo stamina sessilia nodum sub divisione efficiunt. Segmenta quinque longe ovata b). In faucibus floris quinque magnæ glandulæ. Staminum breves petioli. Fructus rotundus exiguus. Semina quinque, reniformia c).

Ad Aretiam pertinere etiam Cl. ALLIONE d).

*617. ARETIA foliis subhirsutis, ovatis, cauliculos tegentibus, floribus brevissime petiolatis *t.* 11.

Androsace alpina minima HALLER. *Comm. Lit. Nor.* ann. 1731. p. 380. *It. Helv. I.* n. 33.

Diapensia floribus subsessilibus LINN. *I.* p. 203.

Cloje moorwort. HILL. *T. VIII.* *t.* 21.

In alpiibus occidentalibus non rara, in *Gemmio un die Daube*: in montibus *sur Champ, Chapuisse, Enzeindaz, Orgevaux, Isenau, Javernaz, la Varaz, Prapioz, Serin* &c. Supra *Portvaley*, supra *Bagnes*, in monte *Salanfe, Herbagere, Dent de midi*, J. GESNER ex monte *Pündtnerberg*.

Radix perennis, lignea, innumeros caules producit, qui in densissimos cespites congesti rupes tegunt, fere ut seda. Cauliculi muscosi fedi facie, toti tecti foliis, imis emarcidis,

a) COLUMN. SESLER.

b) SESLER.

c) SESLER. DUO COLUMNA.

d) *Specim.* p. 25.

emarcidis, superioribus recentibus, brevissimis, ovatis, conniventibus, ad caulem imbricatim se contegentibus; totis cæterum hirsutis albidis. Singulum ramum flos unicus terminat, in scapo vix semilineam alto, ut sessilis videatur. Calyx magnus totum florem tegit, femiquinquefidus, segmentis robustis, lanceolatis. Tubus floris latus, circa fructum contractus; segmenta planissima, rotunda, lactea; glandulæ quinque bifidæ, flavæ, in fauce floris, cum circulo ex flavo viridi. Fructus subrotundus, angulis percursus, in quinque valvas dehiscit. Tria semina femiconica, ad medium receptaculum congesta. Tuba recta, filiformis, staminibus brevior.

*618. ARETIA foliis ovatis, repandis, scapis unifloris t. 11. *Emend. IV. n. 149.*

Sedum alpinum hirsutum, lacteo flore C. B. ex fide Horti sicci.

Aretia villosa scapis unifloris. LINN. I. p. 203.

Triplex varietas est hujus plantulæ.

Prima in montibus vallis *Ormond deffus, Prapioz, Audon*, etiam *Taveyannaz, Richard, la Varaz, Kienthal*. Durior tota est, & folia pene glabra habet. Radices lignæ in ramos & cespites innumerabiles abeunt. Cauliculi vetustis foliis tecti, superne finiuntur rosula foliorum ciliatorum, ellipticorum, multo longiorum, etiam lineatorum, divergentium. Ex media rosula scapus bilinearis. Calyx hirsutus, non angulosus, ad duas tertias divisus, segmentis rectis, angustis. Flos major. Tubus floris brevis, cylindricus: segmenta emarginata, ferrata, alba. Ex tubo floris duæ glandulæ longiusculæ in segmentum quodque ita eunt, ut quæque in duo segmenta se dividat. Stamina quinque in dimidio tubo floris. Tuba sine crasso, rotundo. Fructus rotundus, compressus, quinquevalvis.

β. Differt paulum plantula, quæ in monte *S. Bernhard, Simplon*, glacialibus supra *Bagnes & les Martinets* lecta est. Tenerior est, foliis magis villosis, nec ita expansis, brevioribus. Flores similes, ex rosulis foliosis proveniunt, sæpe ex latere, tamen etiam ex summo cespite, in petiolis bilinearibus. Calyx similis albus, quinque lineis elevatis, in valida lanceolata segmenta exeuntibus. Flos roseus. Segmenta subrotunda, ovata, glandulis quinque in divisione floris sedentibus, & stella quinque angulorum in divisione segmentorum per ea ipsa exeunte. Stamina quinque in fine tubi floralis. Inter istas dantur plantulæ unciali petiolo, qualis est planta *C. BAUHINO* in nostra tabula picta.

γ. Denique ex monte *Trone Rhætorum*, & in alpihus vallis *S. Nicolai* foliis pene similibus lecta est, sed totis tectis denso, albo, villo, qui etiam in calyce est: flore purpureo, in petiolis aliquanto longioribus, cauliculis purpureis. Fructus quadrivalvis.

*619. ARETIA foliis crassis, rugosis, gramineis, scapis multifloris t. 17.

J. GESNERUS in alpihus *Abbatiscellæ* invenit; nos in *Fouly, S. Bernhard, Salanfe*. In summo *Canigon* *Cl. GAGNEBIN*, & in summo monte *Ballon*.

Creditur esse *Androsacen foliis subulatis, glabris, umbella involucrium æquante* *LINN. I. p. 204.* & *Primulam vitalianam* *HILL. t. 25.*

Multo prioribus durior & major, satis similis *Vitaliane*, umbellifera, caule diversa, & floris parvitate & colore.

Radix lignosa, perennis, multiceps, ut in *Vitaliana*. Ex singulo radicis capite cespes foliorum gramineorum, ciliatorum, sed rugosorum, subhirsutorum, quorum multa retrorsum vertuntur. Scapus trientalis, hirsutus, umbellam fert compactam, trium ad septem florum. Stipulæ ovato lanceolatæ, majusculæ. Calyx validus, pentagonus, femiquinquefidus, segmentis robustis, lanceolatis. Flos ex brevi & lato tubo, sub faucibus contracto, segmentis ovatis, roseis: in faucibus habet quinque luteas glandulas. Stamina in tubo floris ex brevibus pedunculis. Fructus rotundus, quinquevalvis, tuba simplici. Habeo unicum exemplar scapis unifloris.

*620. ARETIA foliis ovatis, villosis, scapis umbellatis.

Icon GESNERI an. 76.

Sedum alpinum alterum lacteo flore *CLUS. pannon. p. 489. 490.*

Androsace villosa *HILL. T. VIII. t. 22.*

Androsace alpina, perennis, angustifolia, villosa & multiflora *L. R. H. SCHEUCHZER. It. I. p. 30. It. IV. p. 320.*

Sedum

Sedum crenatobaleucum RICHER.

Androsace foliis pilosis perianthiis hirsutis LINN. p. 203.

β. Flore carneo, non infrequens plantæ imprimis vetulæ, varietas R. A. I. *Syll. exter.* p. 304.

Vulgatior longe, in omnibus alpidibus, etiam in *Juræ jugis, Dolaz, Falconario.*

Radix exigua, longa: rosa foliorum longius ellipticorum, obtusorum & lanceolatorum, mollium, albo tomento pubescentium. Scapus floralis subhirsutus, uncialis, & biuncialis. Stipulæ subhirsutæ, longiusculæ, ovato lanceolatæ. Flores ad septem, majusculi. Calyx campaniformis, femiquinquefidus. Flos albus, petalis emarginatis, centro floris modo luteo, modo rubro. Glandulæ quinque, in faucium ostio, & stella quinque plicarum in mediis segmentis.

*621. ARETIA foliis ellipticis, lanceolatis, glabris, scapis umbellatis *Emend. I. n. 151.* †

Aretia glabra obtuso folio umbellifera ALLIONE *spec. p. 22. t. 4.*

Ορεκτογκυλων & ορειμακροληιστοροφος RICHER.

Androsace lactea HILL. T. VIII. t. 23.

In monte *Jeman, Col de Ferry, S. Bernhard: supra les Martinets; supra le Val de Bagnes, in Speluga.*

Vicina priori, quæ & ipsa pene calvescit, tamen diversa. Habitus idem, sed altior; folia potius longiora, glabra, aut leviter ciliata: caules glabri, aut leviter subhirsuti. Stipulæ lanceolatæ, glabræ, multo minores, bacilli umbellæ longiores, etiam in nostris biunciales visi, floribus numerosioribus; calyce glabro, lineis eminentibus diviso. Floris minoris segmenta potius latiora, ovata e), non emarginata, alba, etiam rosea. Glandulæ f) quinæ, similes, luteæ, in floris faucibus. Fructus similis, quinquevalvis.

Non est *Alpine verna Androsaces capitulis* C. B. *Prodr. p. 118. OEDER. t. 7.*

Androsace montana, flore minore BUXBAUM. *Comment. petrop. II. p. 369. t. 23. f. 2.*

Androsace sibirica ROSEN. *obsf. 284.*

Androsace elongata JACQUIN. t. 19. calyces, non flores.

Androsace foliis lanceolatis dentatis, glabris, perianthiis angulatis corolla brevioribus LINN. I. p. 203. ROSEN. *obsf. p. 83.*

Non eadem est cum nostra: Bacilli enim umbellæ longiores sunt, & nonnunquam proliferas umbellas educunt, & folia lata, striata, & calyx universalis latus, multifolius.

622. ARETIA foliis gramineis, scapis paucifloris. † *Conf. It. Helv. II. n. 39.*

Sedum alpinum tertium, lacteo flore CLUS. *pannon. p. 490.*

Sedum alpinum alterum COLUMN. *Ecphraf. II. p. 64. 65. folio nimis angusto.*

Phyllo Dalechampii aliquatenus similis I. B. III. p. 762.

Alpine alpina minima, glabra C. B. *Prodr. p. 118. ex fide Horti ficii.*

In Jura monte frequens, in *Creux du Vent, Wasserfall, Thuiri &c.*

Habitus cespitum est fere Aretiæ 619. ut alia erigantur, folia etiam satis similia, graminea, acuta, oris complicatis, aliqua retroverfa. Caules altiores, quatuor unciarum, glabri & firmi, uniflori, biflori, etiam multiflori: sub istis stipulæ duæ plicatæ, lanceolatæ. Calyx campaniformis, sed lineis eminentibus percursus, segmentis firmis, lanceolatis, femiquinquefidus cæterum, & tubo floris fere æqualis. Flos in hoc genere longe maximus. Segmenta floris plana, lactei coloris, fere cordata, cum decem in ostio floris glandulis. Tuba brevis. Fructus quinquevalvis.

Odor gratus Primulæ.

Adparet has sex Aretias genus naturale constituere, cujus omnes species se ex proximo subsequuntur. In plura vero genera eas dividere omnino non licet.

623. ARETIA foliis glabris, ellipticis, rugosis, subtus farinosis, floribus umbellatis.

Primula veris rubro flore CLUS. *pannon. p. 340. DE BRY flor. t. 27. VALLOT. t. 87.*

Icon OEDERI t. 125.

Primula foliis crenatis, glabris, florum limbo plano LINN. I. p. 205.

β. Varietas flore albo CLUS. *Pannon. p. 341.*

Vulgo in pratis humidis subalpinis, etiam Bernæ, inter utrumque balneum, & inter *Seelhofen & Arolam fluv.* Ita circa *Roche versus le Furet.* Similibus locis circa

Z z z 2

Tigurum,

e) OEDER. ALLIONE.

f) Decem OEDER. Quinque etiam ROSEN. p. 80.

Tigurum, *Scaphusiam*, &c. Inde in alpes ascendit, nam in monte *Enzeinda* & *Fouly* provenit. Flore albo in alpebus supra *les Plans* & *Valefiacis*.

Ad terram foliorum, ut in prioribus, rosula: sed ea firmiora, longiora, graciliora, angustius ovata, levius ferrata, petiolo folioso, denique glabra & subtus farinosa. Flores umbellati, non cernui, stipulis sub divisione lanceolatis, in umbella duodecimi, etiam pene innumeri. Calyx tubi floris longitudine, qua nota ab *Auriculis* dissentit, ad unam tertiam quinquefidus. Segmenta floris planissima, cordata, sed angusta, purpureo cærulea. In divisione floris, inter segmenta quinque, flavæ glandulæ, in transversum latiores, quibus exterius circulus albus succedit, & a quibus ad *Aretiam* revocatur. Fructus, ut in *Auriculis*, cylindricus, sexvalvis: tubæ apex globosus, paulo tubo floris brevior.

Hæc planta *Primulæ* petalon habet, calycem & fructum & farinam *Auriculæ*; & glandulas *Aretia*.

Ad *Primulam* 613. comparata habet petala breviora, magis cordiformia, calycem farinosum, glandulas veras.

ANDROSACE g).

ANDROSACES species TOURNEFORT. t. 46.

& LINN. spec. n. 196.

Calyx peramplus, quinque segmentis profunde divis, dentatis *b*). Tubus floris inferne latior, superne contractus *i*). Flos sursum cavus, segmentis subrotundis *k*). Glandulæ nullæ. Fructus subrotundus *l*), intra calycem petiolatus *m*), tuba simplici. Semina plurima *n*).

*624. ANDROSACE stipulis quinque amplissimis.

Androsace altera CAMERAR. *Epit.* p. 639. CLUS. p. CXXXIV.*Androsace perianthiis fructuum maximis* LINN. I. p. 203.*Crown navelwort* HILL. T. VIII. t. 22.In fegetibus circa *Aven* *Valefiæ*.

Ex radice exili & annua rosula foliorum, in orbem sparsorum, petiolatorum, ovato rhomboideorum, dentibus per oras rectis, exstantibus. Caulis semipedalis & drontalis, umbellifer: sub umbella maximæ stipulæ ovatæ, patulæ, dentatæ. Umbella quinque ad octo florum. Calyces amplissimi, multoties flore majores. Albus iste, qualem descripsi.

ANAGALLIS a) TOURNEFORTII t. 59.

LINN. n. 206.

Calyx profundissime quinquefidus *b*). Floris tubus brevissimus, pene nullus *c*); segmenta rotunde lanceolata *d*). Fructus rotundus *e*), tectus operculo hemisphærico *f*), nisi malis per medium in duo hemisphæria dehiscere *g*). In placentæ rugosæ *h*) alveolis femina minuta *i*), hemisphærica, cava.

625. ANAGALLIS caule procumbente, foliis ovato lanceolatis, calycis segmentis lanceolatis.

Anagallis mas CAMERAR. *Epit.* p. 394.*Anagallis terrestris mas* BLAKWELL. t. 43.*Icon OEDERI* t. 88.*Scarlet pimprenell.* HILL. T. VIII. t. 40.

β. Flore

g) *Androsace* herba amara, tenues spargans juncos, sine foliis, folliculos in capitulis habens, in quibus femina continetur DIOSCOR. L. III. c. 133. alia planta.

b) TOURNEF. D.

i) A.A.

k) A.A.

l) F.

m) ad D. n) F.

o) Duo sunt genera, quæ tantum flore distant: quæ cæruleo flore est femina dicitur, mas quæ phœniceo. Frutices sunt parvi, in terra jacentes, foliis in quadrangulo cauliculo pusillis, subrotundis, ad helixines folia accedentibus, femine rotundo DIOSCOR.

L. II. c. 174. *Anagallis mas* flore phœniceo PLIN. L. XXV. n. 92. palma non altior, frutice tenero, foliis pusillis, rotundis, in terra jacentibus IDEM. *Anagallis veris primitivæ* LONGUS III. p. 105. L. IV. p. 142.

b) TOURNEF. D.

c) B.

d) H.

e) E.

f) GREW. t. 71. TOURNEF. E.

g) TOURNEF. G. K. F. GREW. L. IV. n. 5. fin.

h) TOURNEF. K. GREW.

i) TOURNEF. I.

β. Flore albo PLOT. *Oxfordshire* p. 152.

Ubique in arvis, & hortis.

Cauliculi teneri, succulenti, quadrangulares, ramosi. Folia conjugata, ex ovatis lanceolata, succi plena. Flores nutantes ex petiolis conjugatis, aut alternis, longis, aphyllis, unifloris. Flos miniatus, tubo albo. Stamina barbata; tuba simplex, apice crassiori.

Succulenta, oleracea, edulis *k*) plantula, leniter acida *l*) & adstringens. Volatile omnino nihil. Succus inspissatus amari, acres, cum spiritu vini extracti potentiores *m*). Cum his signis, quæ merum lene *n*) alimentum promittunt; tamen ab omni tempore viribus medicis inclaruit. Ad insaniam valere, vel nomen Germanicum promittit; deinde experimenta Cl. MICHAELIS *o*) & BONNEKEN, qui cum sanguine asinino ejus usum conjunxerunt. Nuper tamen Cl. GUMPRECHT *p*) monuit, decoctum a maniaco absque fructu sumtum esse. Multo major esset efficacia, si etiam morfui canis rabidi mederetur. Ita olim C. HOFMAN *q*), & nuper Cl. BRUCH *r*), non sine experimentis, etiam quando confirmata hydrophobia cum furore conjungebatur. Ita factum est, ut Bambergensium edicto *s*) drachma una, adversus fevissimum morbum, pro certo medicamento suadeatur, & ea herba in sua aqua trita plerumque malum subito tollere dicatur, certissime si dosis repetita fuerit: non absque consensu aliorum testium *t*). Sed ego novi, certa fide, Vivisci ab optimo viro ROULET adhibitam, mortem ægrotae non impedivisse. Ad caligantes oculos MARCELLUS *v*) laudabat, & ad capitis dolores *x*). Abstergere, festucas extrahere, succum nares purgare antiqui *y*).

626. ANAGALLIS caule procumbente, foliis ovato lanceolatis, petalis ferratis, calycis foliolis subulatis.

Anagallis femina *z*) CAMERAR. *Epit.* p. 395.

Anagallis terrestris femina BLAKWELL. *t.* 274.

β. Foliis ternis, quaternis.

Hæc in agro Aventico & Mülhusæ provenit, Bernæ nulla.

Paulo altior, folio potius minori *a*), flore majori *b*); fructu magis ovato *c*), & imprimis calycis foliis angustioribus: denique ora floris ferrata *d*).

Conjungit cum phœnicea LINNÆUS, cui est *Anagallis foliis indivisis, caule procumbente* p. 211.

Separat Cl. BLAIR, & BOEHMERUS *e*), neque, ut solent varietates a flore sumtæ, altera in alteram degenerat.

Alfiantherum, Anagallidi vicinum *f*), in Helvetia nondum lectum est.

CENTUNCULUS *g*) DILLEN. *nov. gener.* p. 111.

Eph. Nat. Cur. Cent. VI. append. p. 65. t. 10. f. 31. LINN. *R.* 145.

ANAGALLIDASTRUM MICHELL.

Fructus anagallidis *h*) hemisphæricus, transversim dehiscens, multis seminibus prægnans.

Calyx quadrifidus, sæpe etiam quinquefidus, patens, segmentis acute lanceolatis, expansis, etiam quinis *i*). Flos Cuscutæ, fundo fructum comprehendit, globosus, tubo brevi, segmentis quatuor lanceolatis *k*). Stamina quatuor *l*). Fructus membranaceus, tuba simplex *m*), cylindrica *n*).

627. CENTUN-

k) Amant oves SCHREBER. *Saml.* p. 315. 316.

l) GEOPROI. p. 90.

m) BRUCH. LEWIS.

n) Lenire DIOSCORIDES.

o) apud ETTMULLER.

p) ad LÖSECKER *araneymitt.* p. 329.

q) *Medicin. officinal.* p. 125.

r) de *Anagallide Argent.* ann. 1758.

s) HASENEST. *medic. Richt.* III. p. 3.

t) Jenæ, eadem dosi, symptomata nulla fuisse SCHRE-

BER. *Saml.* VIII.

v) p. 61.

x) p. 34.

y) SUIDAS p. 159.

z) *Anagallis femina cærulea*, prior floret PLIN. *l. c.*

a) Etiam CAMERAR. *Epit.*

b) BLAIR.

c) IDEM.

d) Etiam in CAMERAR. *Epit.*

e) *Flor.* p. 16.

f) BLAIR. *Eff.* p. 161.

g) Centunculus generis Clematidis, foliis ad similitudinem

capitis penularum PLIN. *L. XXIV. n. 88.* planta ig-

nota.

h) DILLEN. OEDER.

i) IDEM.

k) OEDER.

l) IDEM.

m) IDEM.

n) IDEM.

A a a a

*627. CENTUNCULUS DILLEN. LINN. I. p. 169.

Alsine palustris minima, flosculis albis MENZEL. pugil. var. t. 4. f. 5.*Anagallis palustris* VAILLANT. p. 12. t. 4. f. 2. bene.*Anagallidajirum exiguum foliis lanceolatis alternis* MICHELI nov. gener. p. 14. t. 18.

Icon optima OEDERI. ic. t. 177.

Abunde reperi inter lacum Lemnum & les Grangettes, ultra Noville. Cl. LA CHENAL o) circa Domum rubram.

Ex minoribus plantis. Caulis uncialis, ex minima radice, procumbens, tamen ramosus. Folia magna, alterna, serpylli, acuminata, sessilia; sic flores in alis foliorum sessiles, solitarii, minimi, albi, pellucidi, postque eos fructus frequentes remanent.

LYSIMACHIA p) TOURNEFORTII t. 59.

LINN. n. 205.

Anagallidi proxima differt fructu in decem valvas diviso.

628. LYSIMACHIA caule decumbente, foliis ovato lanceolatis, petiolis alaribus, unifloris.

Anagallis luteo flore CLUS. pannon. p. 492. 493.*Anagallis lutea nemorum.* Ic. Rob. n. 20.*Oval loofstrife* HILL. T. VIII. t. 35.*Lysimachia foliis ovatis, acutis, floribus solitariis, caule procumbente* LINN. I. p. 211.

Icon OEDERI t. 74.

Anagallis alpina ramosa, lutea MURALT. p. 703.Circa Bernam in sylvis vulgaris, ut *Bremgarten*, sylvula sub *Wabern*, &c. Etiam in alpes ascendit.

Caulis prostratus, & per intervalla radicans, teres q), ruber. Folia petiolata, ex ovatis lanceolata. Petioli florales longi, aphylli, uniflori, alterni & conjugati. Calyx ad basin usque divisus, segmentis acutis, angustis. Floris flavi segmenta subtiliter ferrata, ex rotundis lanceolata; staminum circulus barbatus, brevissimus; fructus ovatus.

629. LYSIMACHIA caule prostrato, foliis subrotundis, petiolis alaribus, unifloris.

Nummularia CAMERAR. Epit. p. 755.*Hirundinaria seu Nummularia major* TABERNÆM. p. 874.

& minor EJUSDEM.

Moneywort loofstrife HILL. VIII. t. 35.*Lysimachia foliis subcordatis, floribus solitariis, caule repente* LINN. I. p. 211.

In humidis vulgo provenit.

Caulis quadrangulus, accurate terram sequitur, & radículas subinde demittit. Folia conjugata, pene orbiculata, brevibus pedunculis. Petioli florales conjugati, longi, aphylli, uniflori. Calycis foliola cordata, basi ampliori reduplicata, qua nota insigniter a reliquis speciebus differt. Stamina in circulum pilosum coalescunt.

Vires habere videtur Anagallidis, ut leniter adstringat, cum vi subacida. Ob vim suam mitem BOERHAAVII laudes experta est in scorbuto calidiori, ad hæmorrhagias uteri, variosque sanguinis fluxus. Cum Bellide conjunctum succum ad phthisin Cl. BUCHWALD r) commendavit. CLAUDIUS AGERIUS non aliam certiore vulnerariam stirpem esse adfirmabat, sive extus inponeres, sive intus uteris. Externo usu dicitur in fenibus molesta tibiærum ulcera sanare.

630. LYSIMACHIA foliis ovato lanceolatis, spicis paniculatis.

Lysimachia MATTHIOL. p. 349. BLAKWELL. t. 278.*Lysimachia lutea.* Hort. Aichstett. æstiv. ord. 10. t. 6. f. 3.*Broad loofstrife* HILL. t. 32.*Lysimachia paniculata racemis terminalibus* LINN. I. p. 209.

β. Foliis binis, ternis, quaternis.

In

o) Basler merkwürd. T. XX.

p) Lysimachia, aliis lytron, caulibus cubitalibus vel altioribus, fruticosis, tenuibus, foliis geniculatim prodeuntibus, tenuibus, falcis figura, gustu adstringentibus, flore rufo, aut aureo; gignitur in aquis DIOSCORID. L. IV. c. 3.

Lysimachiam Rex LYSIMACHUS invenit, celebratam ERASISTRATO, falcis foliis viridibus, flore purpureo, fruticosam, ramulis erectis, odore acri, in aquis proveniente. PLIN. L. XXV. n. 35. Videtur ad Ephemerum MATTHIOLI spectare.

q) Aliam sulcato caule distinguit Cl. SCOROLI.

r) p. 184.

In udis, pratis & fossis frequenter.

Caulis erectus, ramosus, hirsutus, angulosus. Folia plerumque ternata, ad ramos binata, ex ovatis lanceolata, subtus hirsuta. Rami conjugati. In summa planta petioli conjugati, exiguis foliis adspersi, denique in paniculam triangularem consentiunt. Calycis segmenta ovato lanceolata, peracuta, oris miniatis. Flos saturate flavus, segmentis ex ovatis acuminatis. Stamina in tubum circa tubam coalescunt. Tuba longe de flore eminent.

Adstringentem & vulnerariam esse, ad faucium s) inflammationes valere: ad pestem t) denique legas; sed officinis v) ignota est.

*631. *LYSIMACHIA* racemis densissimis, alaribus, folio brevioribus.

Lysimachia lutea altera Lobelii CLUS. p. LIII.

& *Lysimachia lutea* III. seu minor EJUDEM ibid.

Tuffed loesjtrise HILL. T. VIII. t. 32.

Lysimachia racemis lateralibus pedunculatis LINN. I. p. 209.

In Suevia circa *Memmingen* CL. EHRHARDT. ILL. GESNERUS misit circa *Hegnau* agri Tigurini lectam, novam civem.

Caulis ramosus & foliosus, erectus, latus, foliis binatis, longe ex ovatis lanceolatis, plurimis punctis nigris notatis. Ex foliorum alis petioli racemosi, foliis breviores. Racemi densi. Stipulae longae, angustae. Calyx ad basin usque sectus, segmentis perangustis: sic flos exiguus, in gracilia segmenta pene subulata profundissime divisus, ceterum lateus, & versus apicem punctis aurantiis notatus, tubo brevissimo. Stamina longe de tubo floris erumpunt; tum tuba.

Vix potest *Lysimachia* genus in tanta characteris diversitate manere x).

HOTTONIA BOERHAAVE p. 206. LINN. n. 203.

STRATIOTES VAILLANT. *Mem. de l'Acad.* ann. 1719. p. 20.

Calyx profundissime in quinque partes lanceolatas divisus y). Flos tubo cylindrico, sursum ventricoso z), & segmentis planis, oblique resectis, emarginatis zz). Fructus ex pentagonio rotundus, seminibus circa receptaculum plurimis. Tuba globulo ornata.

532. *HOTTONIA* florum verticillis spicatis.

Hottonia BOERHAAVII, PONTEDER. *Anthol.* p. 272.

Myriophyllum a) alterum MATTHIOL. p. 1168. *Epit.* p. 897.

Viola aquatilis DODON. *purg.* p. 230.

Stratiotes vulgare, flore albo VAILLANT. l. c.

& flore purpureo ibid.

Hottonia pedunculo verticillato, multifloro LINN. *Spec.* p. 208.

Hottonia palustris HILL. T. VIII. t. 21.

β. *Millefolium aquaticum*, dictum *Viola aquatica sectordum* C. B.

Abundat in paludosis, quæ inter tres lacus sunt, Neocomensem, Moratensem, & Bien-nensem: tum in fossis sub pago *Bühl*, *Walperswyl* &c. *Michelfelde*.

Caulis fistulosus longe per aquas repit, & per intervalla radicularum fasciculos emittit: inde erigitur, non ramosus, nisi in paniculatos petiolos. Folia in aqua reflexa, supra eam expansa, quina, pinnata, pinnis planissimis, linearibus, ultimis simplicibus b), mediis bifurcatis, primis ramosis, pinnulis denique bifurcatis, aut trifurcatis. Stipulae sub petiolis floralibus. Illi in verticillos quinati, etiam plures, sursum minores, in conicam paniculam spicatam continuantur. Flos petiolatus, albus, aut purpurascens umbilico subluteo.

MENYANTHES c) TOURNEFORT. t. 15.

LINN. n. 202.

Calyx brevis, quinquefidus, segmentis lanceolatis d). Flos tubulosus e), sursum latef-cens,

A a a a 2

s) *Weiderich* CORD. *botanolog.* p. 75.

t) LOBEL. *advers.* p. 344.

v) RUELL. III. c. 78.

x) Conf. etiam CL. SCEPIN. p. 26. 27.

y) VAILLANT, e.

z) c.

zz) d. 2.

a) *Myriophyllum millefolium*, caule tenero, foeniculi foliis plurimis, in palustribus PLIN. L. XXIV. n. 95.

b) VAILLANT, g.

c) Trifolii genus III. *Menyanthes*, aliis *Asphaltum* majori folio PLIN. L. XXI. n. 30.

d) TOURNEF. C.

e) B.

cens, femiquinquefidus *f*), segmentis patulis, etiam reflexis, per marginem eleganter fimbriatis *g*). Fructus ovatus *h*), bivalvis *i*). Semina numerosa *k*), subrotunda, ad tres carinas collecta. Tuba bicollis, mitræ similis.

633. MENYANTHES foliis ternatis LINN. I. p. 208.

Trifolium palustre CORD. *hist.* p. 96. BLAKWELL. *t.* 474. *majus* TABERNEMONT. p. 520.

Acopa Dioscoridis HIST. OXON. III. p. 604. s. XV. *f.* 2.

Menyanthes trifoliata HILL. VIII. *t.* 41.

Frequens in fossis paludosis totius Helvetiæ; circa tres lacus nuper dictos: circa lacus Genevensis initia, prope *Noville*, &c. Etiam prope Bernam, in sylva *Bremgarten*: circa *Frienisberg*: in subalpinis, ut circa *Weissenburg*. In montanis Juræ circa *Nodz* & alibi.

Radix longa, repens, teres, anulata, fibrosa. Caulis vaginis tectus, erectus, pedalis, cubitalis. Ex iis vaginis scapi florigeri. Folia longe petiolata, ternata, ovata, leviter ferrata. Caulis terminatur spica florum laxa: flores petiolati. Stipulae *l*) magnæ, ex ovatis contractæ. Calycis maximi segmenta obtusa. Flos albus, roseo tinctus. Segmenta floris & calycis sæpe unitate abundant.

Sapor amarissimus, & tamen pecus *m*) folia devorat, tum lepores *n*). Vis stomachica & resolvens valet ad febres intermittentes, ad morbos chronicos, ad scorbutum *o*), ad hypochondriaca, & arthritica *p*) mala, ad podagram *q*), ad initia hydropis *r*), ad atoniam *s*), ad ulcera antiqua *t*), ad pectoris adfectus *v*) phthisin minantes. Paralytin hypochondriacam VIRIDETUS hoc auxilio superavit. Sunt, qui inter lithontriptica numeraverint *x*). Pulvis caulis ad drachmam fumtus alvum movet *y*) & vomitum. Sicca planta vires fere amittit *z*). In sale fixo acor est & phlogiston *a*). Coctum & expressum facit colorem viridem *b*).

Menoanthen rotundifoliam nondum in Helvetia reperi.

SOLDANELLA TOURNEFORT. *t.* 16.

LINN. n. 199.

Calyx in quinque lanceolata segmenta profundissime divisus *c*). Floris tubus latus, campanulatus *d*). quinquepartitus, segmentis laciniatis & tenuissime divisus *e*). Filamenta brevia: antheræ tubam circumdant: tuba simplex *f*). Fructus longe cylindricus *g*), in summa parte multis dentibus incisus *h*), lineis intortis inscriptus. In ejus ima parte placentia *i*), ad quam numerosa semina *k*).

634. SOLDANELLA.

Soldanella minore folio CLUS. *pannon.* p. 355.

& *Soldanella alpina* EJUDEM p. 354.

Soldanella alpina CAMERAR. *Epit.* p. 254. *minor* MANGET. *Pharmac.* II. *t.* 24.

Soldanella alpina rotundifolia SCHEUCHZER. *It.* I. p. 50.

Blue spirewort HILL. Vol. VIII. *t.* 43.

β. Flore albo SCHEUCHZER. *It.* IV. p. 341.

Ubique in alpibus, qua nix nuper deliquescit. In monte *Dolaz*. Dicunt etiam in montanis nasci, in *Ramlisberg*.

Radix perennis, lignosa: folia petiolata, reniformia, sed rotundiora, firmula, levia, integra. Scapi nudi, uniflori, biflori, triflori: flos saturate cæruleus; sic fructus.

Alvum acriter purgare CONSTANT: vereor autem, ne cum marina Soldanella alpinam confuderit: ea enim alvum ducit, & de gente est convolvuli.

CYCLA-

f) ad B. & C.

g) A.

h) E.

i) G. H.

k) L.

l) WILLI.

m) SCHREBER. III. *Saml.* p. 57.

n) BERNHARD. *Wiesenbau* p. 180. LINN.

o) Decocto DU CLOS. *anc. mem.* p. 329. tum WILLI. S.

PAULI. In cerevisia BARTHOL. *bibl.* p. 69.

p) *Eph. Nat. Cur. Dec. I. ann. III. obs.* 123. Cum sero

lactis in se ipso expertus est BORRHAAVIUS.

q) BORRHAAVE.

r) S. PAULI. Etiam formatam MELLI.

s) WILLI *Ath. bafn.* III. *obs.* 75.

t) BORRHAAVE.

v) SCHULZE *mat. med.* p. 445. cum cerevisia decoctum,

addito semine lycopodii.

x) *Berol. Saml.* 1723. m. Febr.

y) WILLI.

z) SCHREBER.

a) GMELIN. *Comm. Acad. Petrop.* V. p. 289.

b) LINDER. *färgekunst* p. 96.

c) Latiuscule TOURNEF. C.

d) B.

e) A.

f) ad D.

g) E. F.

h) F.

i) G. *k*) H.

CYCLAMINUS a).

CYCLAMEN TOURNEFORT. t. 68.

LINN. n. 201.

Calyx campaniformis, femiquinquefidus, segmentis ovato lanceolatis b): floris tubus brevis c), cernuus d), contractus; ex eo quinque segmenta ovato e) lanceolata, etiam elliptica, sursum reflexa. Stamina brevissima filamenta: antheræ germen circumstant: fructus mollis, subrotundus f), multivalvis, polyspermos: femina in orbem circa placentam disposita g).

635. CYCLAMINUS flore cernuo, segmentis sursum reflexis.

Cyclaminus CAMERAR. *Epit.* p. 357.

Cyclaminus odorato purpureo flore CLUS. *pannon.* p. 253.

Artanica Cyclamen BLAKWELL. t. 147. cum caractere.

Cyclamen corolla retroflexa LINN. I. p. 207.

Hearted fowbread HILL. Vol. VIII. t. 42.

Varietates habet innumerabiles. Ecce MUNTINGII tabulas 144. 146. 147. PASSÆI t. 13. 14. ANGUILLARAM p. 173.

In Helvetiæ submontanis & subalpinis rupibus. Rupe au Rocher de la Praisse, & e regione ad scopulos sub Porta Saxi. Circa Wesen, Walenstadt, Chur, & passim in Rhætia, ad lacum Thunensem. In monte Saleva, Generoso.

Inter submontana loca reperi circa Baume & Cressier, qua descenditur a Linière. Cl. DIVERNOI au Bois de l'Iter & alibi, & passim in Neocastrensi Comitatu. Circa Nods Cl. ROSSEL.

Albo flore C. GESNER.

Radix est crassum, informe, durumque tuber. Ex eo multi petioli prodeunt, aut unifolii, aut uniflori. Folia crassa, membranacea, reniformia, aut cordata, oris integris, maculis albis picta, nigrove inscripta circulo, subtus rubra. Flos dilute purpureus, suaveolens.

Radicem circa *Astracan* b) edulem esse lego: sed ea gens neque fungis venenatis parcat. Ad drachmam sumta cum flagitio alvum movet, ut a Præceptore inter venena numeretur: ficcum tamen debilius est i). Ex radice pisces intoxicari OPIANUS k). Pro irritante medicamento laudat ARETÆUS l), quo flatus deorsum pellantur. Succum ad aureos duos & quatuor Veteres m) propinabant. Manducata radix ad dolorem dentium præscribitur, etsi cum videtur augere n). Trita unguentum dat o), quod per integram cutem alvum ducit, etiam nimis vehementer p). Ad lienis scirrhus laudatur q), & ad vermes.

Nullam memorabilem varietatem in Helvetia reperi, sed habet TRAGUS

β. *Hermodytylum* p. 758. quæ exigua *Cyclaminus* EJUSDEM p. 905.

Cyclaminum radice avellane magnitudine CLUS. *pannon.* p. 235.

Cyclamen parva radice I. B. III. p. 553.

TRAGUS in fylvis haud longe a Curia Rhætorum.

Deinde γ.

Cyclaminus radice oblonga GESNERI *hort.* p. 256.

Κυκλαμινός μακρορριζός KENTMANNI WOLF. *pollic.* p. 52.

Cyclaminus odorata macrorrhizos CLUS. *hist.* p. 264.

Cyclaminus μακρορριζός CAMERAR. *Epit.* p. 358.

Radix ex longo filamento pendula, sub terra depacta.

δ. POIRO *Cyclamen odoratum æstivo solstitio florens folio maculato* C. B.

Inter Fläsch & Lucissteig SCHEUCHZERUS, foliis aliquantum angulosis.

Denique

- a) Cyclamini radix repo similis, cortice nigro, foliis Hederæ minoribus, nigrioribus, tenerioribus, sine angulis, in quibus macula supra & infra albicantes; caule exiguo, inani, nudo, floribus purpureis, rosarum effigie DIOSCORID. L. II. c. 158. PLIN. L. XXV n. 67. Cyclamini flos colossinus in coronas admittitur EJUSDEM L. XXI. c. 9. Cyclaminus bis in anno floret, vere & autumnno L. XXI. c. 38. Cyclamini succus ARETÆUS *cur. acut.* II. c. 5. Herba Cyclaminus MARCELLUS. Radix Cyclamini OPIAN. L. IV. Radix terræ mali MARCELL. c. 12. Cyclamen flore vere Violæ PLATEAR. p. 179. b. Cyclamen parvum vere floret MESUR p. 78. Arthanita EJUSDEM p. 77. 160. b.

b) TOURNEF. H.

- c) B.
d) A.
e) C.D.E.F.G.
f) K.
g) L.M.
h) MULLER. *Saml.* VII.
i) GLEDITSCH. *meth.* p.
k) L. IV.
l) I. c.
m) MESUR p. 776.
n) MARCELL; c. 12.
o) DUO MESUR p. 169.
p) SYLVIVS.
q) GATTINARIA p. 114.

B b b b

Denique LOBELIUS recenset.

e. *Cyclamen ex montibus Rhaeticis folio Hedera triplici mucrone distinctum* LOBEL. *advers.* p. 264. & *ic.* p. 605.

Dented Sowbread HILL. l. c. & *Gashed Sowbread.*

Cyclamen folio anguloso I. B. III. p. 553. quod ILL. ALLIONIUS r) a subrotundo distinguit. Nemo, præter LOBELIUM, in Helvetia vidit.

GENTIANA LINN. n. 322.

GENTIANA a) TOURNEFORTII t. 40.

& CENTAURIUM MINUS TOURNEF. t. 48.

Multiforme genus, neque tamen SWEERTIAM separare licet, ob similia fere ornamenta, quæ sunt in Gentianis. Vastum tamen & multiforme genus egeret diminutione. Mihi sufficit species rite constatuisse.

Calyx in tot segmenta fissus, quot sunt floris partes; numerus enim ab octo ad quatuor mutabilis est, & sæpissime quatuor & quinque in eadem stirpe partes sunt, aut quinque & sex; cæterum aut profunde divisus, aut tubulosus, & sæpe spathaceus. Flos perinde nullam certam fabricam habet; tubo brevi, rotato b), aut longiusculo, aut campaniformi c), aut infundibuliformi, longo & stricto. Segmenta modo erecta, modo patula. Ornamenta varia in plurimis speciebus. Squamæ hirsutæ, tubercula, pili, plicæ demum inter segmenta mediæ. Stamina alias circa tubam coalescunt, alias minime. Fructus semper oblongus, conicus d), sed latior e), aut angustior f), bivalvis g), polyspermos. Tubæ alias duæ sessiles, curvæ, revolutæ h); alias etiam unica. Omnibus folia conjugata, & glabra, simplicia, & communis habitus, saporque, ni fallor, omnibus amarus.

I. FLORE QUINQUEFIDO.

I. FLORE ROTATO.

I. TUBO FLORIS BREVISSIMO.

636. GENTIANA foliis radicalibus petiolatis, ovatis, floribus paniculatis, rotatis, spicatis. Conf. *Emend.* III. n. 144.

Icon ænea GESNERI in prima parte Operum.

Gentiana XII. CLUS. *pannon.* p. 292.

Μελανοσικτη RENEAULME p. 65.

Gentiana palustris latifolia flore punctato C. B. SCHEUCHZER. *It.* IV. p. 156.

Gentiana Pennei cerulea punctata BARCELIER *ic.* 91.

Oval Felwort HILL. VIII. t. 60.

Sweertia LINN. *gen.* n. 321. *corollis quinquefidis, foliis radicalibus ovalibus* LINN. L p. 328.

In pratis montanis udis Helvetiæ passim. In monte Rigi SCHEUCHZER. In pratis udis Harzersboden inter Tschangnau & Habcheren abunde legi. Cl. GAGNEBIN aux Pontins, à l'Echelette, à l'Anvers de Renans, à la Varode. Gener. de SAUSSURE circa lacum des Rouffes.

Radix lignosa, nigra, obliqua, fibras plurimas dejiciens, amarissima. Folia ad terram petiolata, obtusa, quinquenervia: ad caulem sessilia, acutiora. Caulis cubitalis, erectus, ramosus. Flores in summo caule, ex petiolis erectis, multifloris, in paniculam ramosam continuatis. Calyx ad basin usque quinquefidus, segmentis latiusculis. Flos tubo brevi, segmentis ellipticis & elliptico lanceolatis, lineatis & punctatis, cæruleis. In principio cujusque segmenti floralis duo tumores barbati i). Stamina distincta. Fructus fusi forma, in medio ventricosus, utrinque acutus. Tuba simplex Cl. GLEDITSCHIO, nam recentem non præsto habeo.

637. GEN-

r) *Flor. Sard.* p. 92.

a) Gentianam invenit GENTIUS, Rex Illyriorum; in Illyria præstantissima provenit, foliis proxime radicem juglandis aut plantaginis, partim e medio caule, & præsertim juxta cacumen, magnitudine lactucæ, caule tenero, unciam crasso, cavo, inani, ex intervallis foliato, tricubitali nonnunquam, radice longa, aristolochiæ longæ, crassa, amara: femine in calycibus lato, levi, flore sphondylii: in aquosis subalpinis multa DIOSCORID. III. c. 3. PLIN. L. XXV.

n. 34. Possit esse nostra magna Gentiana. Add. RHAZE ad MANSOR. L. III. c. 30.

b) TOURNEF. A.A.

c) B.C.

d) D.E.H.

e) H.

f) E.

g) L.L.

h) ad D.H.E.

i) HILL. ad C.

637. GENTIANA caule folioso, foliis ovatis, nervosis, floribus rotatis, verticillatis. Conf. *It. Helv. II. n. 23.*

Gentiana CAMERAR. epit. p. 415. DODON. purg. p. 69.

Gentiana insignis alpina floribus aureis BESLER. Gazophylac. t. 2.

Great yellow Gentian HILL. VIII. t. 54.

Gentiana major vulgaris flore pallido BARRELIER. ic. 63.

Asclepias RENEALME p. 63. 64.

Gentiana lutea MILLER. t. 439.

Gentiana corollis quinquefidis, rotatis, verticillatis, calycibus spathaceis LINN. I. p. 329.

In pratis montanis & subalpinis, post horæ adscensum ex planitie ubique, ut super *Neuenstatt* versus *Nods*, sub *Panax*, in pratis *Jorogne*. Latos tractus occupat, quæ a pecore non tangatur.

Radix omnium maxima, aliquot pedum, cylindrica, rugosa, anulata, cortice nigro, intus flavescens. Caulis in toto genere maximus, bicubitalis, non ramosus. Folia ima petiolata, superiora sessilia, amplissima, ovata, nervis subtus notata, in apice convenientibus. Flores in petiolis unifloris, erectis, ex ala foliorum prodeuntibus, densum circa caulem verticillum faciunt. Calyx tenuis, in quinque segmenta divisus, plerumque spathaceus, bivalvis, lacer, altera parte dentata. Flos ex brevi tubo rotatus *k*). Segmenta quinque ad octo *l*), longa, acuta. Ad ortum germinis tot viridia tubercula, quot floris partes. Stamina longa, de flore eminentia, libera antheris maximis. Fructus brevis, in medio ventricosus *m*), longe conicus, subquadratus, rostratus. Tubæ duæ brevissimæ. Semina magna, foliacea *n*), ex ovatis reniformia, fere sterilia *o*).

Radix ab antiquissimis temporibus inter celebria medicamenta fuit. Infusum *p*) aquosum amarissimum est, sic extractum *q*): sic spirituosa tinctura *r*) & extractum. Pars resinosa ab abundantiori gummosa vix potest *s*) separari. Aqua amara est & stomachica: spiritum etiam fortem dat, quo *Sanganenses t*) plurimum utuntur. In sale ipso *Garayana* arte parato, etsi in principio dulcis videtur, tamen denique amaror prævalet *v*). Etiam oleum cum aqua amarum adscendit *x*).

Veteres pro adstringente medicamento habebant *y*), & recipiebant in antidoto *z*) *MITHRIDATIS*. Succum ad vermes exhibebant *a*), & ad asthma *b*). Vinum ex *Gentiana* *PLINIUS* habet *c*).

Nostris temporibus ob vim stomacho amicam in medicinam recipitur. A multis etiam medicis ad febres *d*) intermittentes propinatur, non ideo aut corticis æmula futura, aut perpetuo efficax *e*). Infusa cum vino ad menses movendos confert, & ad cachexiam *f*) utilis est; denique ad podagram *g*). Nimio usu dicitur vaccis diarrhoeam excitare *h*), etiam vomitum movere *i*). Extractum cum carne digestum acorem expedit, & carnem diu sanavit integram, estque inter magna antiseptica *i**).

Externo usu in fistulis turundæ loco est. Veteres ad menses ciendos *k*) pelli loco imittebant.

In arte veterinaria princeps medicamentum est, ad vermes, ad arcendam putredinem *l*).

In officinas Angliæ radix *m*) venenata & magis olens cum *Gentianæ* nomine irrepfit, quæ canes occidebat. Thoræ radicem *n*) fuisse vix credas, quæ tantilla fit.

B b b b 2

II. FLORE

k) *TOURNEF. A.A.*

l) *RIVIN. ad RAI p. 24.*

m) *H.*

n) *H.L.*

o) *BOD. & STAPEL. in THEOPHRAST. 1045.*

p) *CARTHUSER. mat. med. p. 481.*

q) Inter officinalia habet *LEWIS. p. 576.*

r) Eam absque viribus esse *HEYDE obs. 74.*

s) *CARTHUSER.*

t) *FASI Geograph. III. p. 315.*

v) *LA GARAYE p. 132.*

w) *FLOYER. pharmacob. p. 23.*

y) *CÆLIUS Sard. II. c. 13.*

z) *CÆLIUS L. V. c. 23.*

a) *CÆLIUS Sard. IV. c. 8.*

b) In *NICOLAUM p. 163.*

c) *L. XIV. c. 16.*

d) *GESNER. epist. p. 63. CHOMEL. BUCHWALD. p. 72. proprio experimento. LENTILIUS dicit radice, ad unciam semis cum Fraxini cortice.*

e) *TRALLES Carlsbad p. 110.*

f) *BUCHWALD. p. 132.*

g) *LAUDAT WHITT. nerv. disord. p. 383.*

h) *BOCCONE offerv. p. 187.*

i) *GUMPRECHT. ad LOESSCKE arzneymitt. p. 181.*

*i**) *Ess. sur la putrefact. p. 324. 325.*

k) In *NICOLAUM p. 63.*

l) *BRUAND. Mémoires sur la maladie des bêtes p. 64.*

m) *Phil. Trans. n. 486. Gentlem. mag. 1758. March.*

n) *LEWIS p. 575.*

II FLORE CAMPANIFORMI
STAMINIBUS CONNATIS.
PNEUMONANTHE GLEDITSCH.

638. GENTIANA foliis ovato lanceolatis, nervosis, floribus campaniformibus, fasciculatis, creberrime punctatis.

Gentiana major pallida, punctis distincta CLUS. *pannon.* p. 280.

Gentiana alpina, floribus punctatis, nigricantibus, flavescens BESLER. *Gazophyl.* T. I.

Gentiana alpina major, flore aureo & purpureo obsoleto ZANONI p. 120. t. 82.

Gentiana major, flore punctato L. R. H. SCHEUCHZER. *It. IV.* p. 334.

Gentiana corollis quinquefidis, campanulatis, punctatis, verticillatis, calycibus quinqueidentatis, LINN. I. p. 329.

Great dotted Gentian HILL. VIII. t. 54.

Gentiana punctata JACQUIN. *obl.* II. t. 39.

Aliquanto rarior priori, & magis alpina, neque montana. In monte *Javernaz, sur Champ, Taveyannaz, les Martinets*, aliisque montibus ad pagum *Bex* pertinentibus. In *M. Fouly & Jeman, S. Bernhard Valesia*. Ad rupem glaciale, ex qua *Rhodanus* scaturit. In monte *Gamor* *Abbatiscellanorum* J. GESNER.

Radix teres, anulata, cubitalis, rariter ramosa, ramis conicis, multiceps. Caulis pedalis, cubitalis, non ramosus. Verticilli tantum duo, ad summum tres, in summa planta, summus maximus, & confertissimus. Flores in petiolis unifloris. Calyx spathaceus, albus. Flos campaniformis, bivalvis, utroque segmento, dentibus notato, segmentis quinque *o*), & frequenter sex, etiam septem & octo, ex rotundo lanceolatis: tubo luteo, segmentis pallidis, maculis exiguis, fuscis, punctatis. Fructus ex natura generis. Stamina longis filamentis, antheris coalescunt, ut fit de genere *Pneumonantes Gleditschii*.

639. GENTIANA foliis ovato lanceolatis, nervosis, floribus campaniformibus, fasciculatis, rariter punctatis.

Gentiana l. seu major, purpureo flore CLUS. *pannon.* p. 277. 278.

Gentiana major alia CAMERAR. *epit.* p. 416.

Κοιλανθη RENEAULME p. 65.

Gentiana major purpurea C. B. SCHEUCHZER. *It. IV.* p. 334.

Icon OEDERI t. 50.

Gentiana purpurea HILL. t. 54.

Gentiana corollis quinquefidis, campaniformibus, verticillatis, calycibus subspathaceis LINN. I. p. 329.

β. Flore albo CLUS. p. 279.

γ. Flore roseo legi in monte *Liofon*.

Aliquanto frequentior priori: eam reperi in monte *Perche, Liofon*, in valle *les Mosses*. In *M. Javernaz, Ovamaz, Richard, sur Champ, Enzeindaz*, ad originem montis *Argentine*: in paludosis *die Mösler* supra *Habcheren*: in monte *Waach & Stokhorn*: in pratis vallis *Ursaria*, circa fontes *Rhodani*; in *Gotthardo*. C. GESNERUS in *Pilato* monte; ARETIUS in *Nesso*; I. B. *Burmii* *Rhætorum*; J. GESNER. in monte *Bärenboden, Rigi & Pilato*. Sed etiam in *M. Speluga & Fouly* nascitur, in pratis alpinis.

Radix, ut in priori, amarissima, quæ in Norwegia, & ut puto, in Germania, luteæ locum in pharmacopoliis tenet. Caulis non ramosus, erectus, pedalis, cubitalis: verticilli, ut in priori, tantum fere duo, in supremis foliis. Ea similia prioribus, potius aliquanto latiora sunt. Calyx spathaceus, bivalvis *p*), aliquot dentibus notatus. Flos similis, aliquanto durior & firmior, campaniformis, segmentis lanceolatis quinque & sex *q*), obscure purpureis, in basi sua dilatatis. Puncta, quæ in pallida undique sparguntur, amant hic in lineas quasdam ordinari. Tubus floris luteus: stamina antheris coalescunt, ut fit *Pneumonante r*). A priori vix potest separari.

640. GENTIANA floribus campaniformibus, alis paucifloris, foliis ovato lanceolatis.

Icon an. GESNER, 80. 99.

Gentiana

o) Nunquam quinque SCOPOLI de purpurea. Quinque & sex JACQUIN.

p) *Emend.* III. n. 214. I. n. 142.

q) Etiam septem JACQUIN. *obl.* p. 213.

r) Etiam CL. OEDER.

Gentiana Asclepiadis folio CLUS. *Pannon.* p. 280. 281. BARRELIER. *ic.* 70.
 Αλτικελεστροφος RICHER.
 Δασυσεφαιη RENEULME p. 67. 68.
Gentiana corollis quinquefidis, campanulatis, oppositis, sessilibus, foliis amplexicaulis LINN. I.
 p. 329.
Twin flowering Gentian HILL. t. 55.

β. Flore albo, in pascuis alpinis *Nideren* & *Büel* Glaronensium, supra *Biltèn*.
 Flore cæruleo passim reperi, abunde in monte *Javernaz* & *Mayen*: in *Habek* & *Nollen*
 inter *Tschangnau* & *Habcheren*: in descensu a monte *Scheidek* versus *Hasli*. Cl.
 GAGNEBIN in monte *Chaud* supra *Villeneuve*, in monte *Altmatt* prope *Einsidlen*,
 ad *heil. Creux* vallis *Entlibuch*, super *Hergottswald*, prope *Meiringen*, *Lauter-*
brunn & *Grindelwald* Cl. GAGNEBIN. Etiam in monte *Generoso* Cl. CHATELAIN.
 In montanis etiam reperi, ut in monte *Arni* supra *Sumiswald*, in monte *Vogelberg*
Basileensium.

Humilior, pedalis caulis, non ramosus. Radix lignosa, ramosa. Folia similia, quin-
 quenervia, ex ovatis lanceolata, fatis *Asclepiadi* adfinia, pene amplexicaulia. Flo-
 res in brevibus petiolis bini, binis foliis insident, in nostris tamen etiam plures a),
 in verticillos congesti. Calyx campaniformis, pentagonius, tubo floris brevior,
 quasi resectus, ut in campanis, segmentis quinque subulatis. Flos campaniformis,
 pentagonius, cæruleus, segmentis quinque lanceolatis, ad basin suam utrinque la-
 xiori margine auctis, qui bini binique plicam efficiunt. Tubus floris, & aliquando
 segmenta, maculata. Antheræ circa tubam coalescunt, ut sit ex GLEDITSCHII b)
 placitis *Pneumonanthe*. Tuba simplex unica.

641. GENTIANA alis floriferis, foliis linearibus.

Gentiana angustifolia CLUS. *Pannon.* p. 284.
Pneumonanthe CORD. I. p. 162. b. LOBEL. *ic.* p. 309. GLEDITSCH c) *Mem. de l'Acad. de Berlin*
 T. VII. p. 158. & f. 6. 7. 8.
Gentiana minima CAMERAR. *Epit.* p. 418. BARRELIER *ic.* 51. n. 11. quo etiam figuræ 52. n. I. II.
 Κουνη RENEULME p. 68. 69.
Gentiana corollis quinquefidis, campanulatis, oppositis, pedunculatis, foliis linearibus. LINN. I.
 p. 330.
Linear Gentian HILL. t. 55.
Icon OEDERI t. 269.

Non rara in Helvetiæ pratis udis, ut circa *Bernam* sub *Seelhofen*, versus *Belp*. In pa-
 ludosis prope *Method*, versus *Urban* fluv. Circa *Roche* abunde in pratis. In
 montanis circa *Nodz* & *Linières*. Circa *Wesen*, *Ragaz*, *Sargans* (Cellæ abunde).

Radix flava, teretibus foliis capillata. Caulis cubitalis, erectus, vix ramosus. Folia
 alias elliptica & obtusa, alias linearia, acuta. Flores in alis foliorum pene sessi-
 les, folitarii. Calyx tubulosus, quasi resectus, segmentis subulatis. Flos pulcher-
 rime cyaneus, campaniformis, segmentis quinque triangularibus, tubo intus pun-
 ctato. Inter floris segmenta plicæ, ut in præcedente, & glandulæ quinque circa
 germen, ut in *Gentiana lutea*. Fructus in medio ventricosus. Stamina in unum
 conum coalescentia. Semina minutissima, acuminata.

Amarorem gentis suæ habet & vires d). Vulnerariam esse, valere ad subluxationes e).
 Genus *Pneumonanthes* vix admitti potest, ob summam adfinitatem cum *Gentiana* 638.

642. GENTIANA foliis lanceolatis, caule unifloro, flore maximo, campaniformi.

Gentianella verna major CLUS. *Pannon.* p. 284. 285.
 Ουλακίης RENEULME p. 68. 70.
Gentiana major, flore cæruleo SWEERT. T. II. t. 11. & minor *ibid.*
Gentiana alpina latifolia, magno flore C. B. *Prodr.* p. 97. SCHEUCHZER. *It. I.* p. 37.
 & *Gentiana alpina angustifolia, magno flore* C. B. I. R. H.
Icones BARRELIER. n. 47. 105. 106. 110.
Gentianella purpurea, Viole mariana flore BOCCONE *mus. di piant.* p. 21. t. 6.
Gentiana corolla quinquefida, campanulata, caulem excedente LINN. I. p. 330.
Dwarf Gentian HILL. t. 55. foliis valde latis.
 & *Vast flowerd Gentian.* t. 56.

In omnibus subalpinis & montanis Juræ pratis frequentissima.

Radix

a) CLUS. RENEULME.
 b) *Emend. I.* n. 143. GLEDITSCH. f. 5.
 c) *Probat* Cl. BOEHMER. p. 25.

d) S. PAULI.
 e) *Comm. Lit. Nor.* ann. 1743. *hebd.* 7.

C c c c

Radix magna, lignosa, multiceps. Ad terram rosula foliorum firmorum, trinerviorum, ex ovato lanceolatorum, aut ex elliptico. Caulis fere reclinatus, humi fusus, uno pari foliorum, duobusve donatus, uniflorus. Sed is flos maximus est, totoque caule major, saturate cyaneus, tubo intus punctato. Calycis segmenta ovato lanceolata. Flos campaniformis, ventricosus, segmentis lanceolatis, in basi latioribus, pligis inter quæque duo *f)* segmenta intermediis albidis. Stamina circa *g)* tubam antheris suis coalescunt. Tuba longa, sine bifido. Fructus fusiformis; semina ex ellipticis utrinque acuminata, undique sulcata. Germen quinque tuberculis melliferis comitatum *h)*, ut in *Gentiana lutea*.

III. FLORIBUS INFUNDIBULIFORMIBUS.

643. GENTIANA foliis ovato lanceolatis, nervosis, vaginalibus, floribus verticillatis & umbellatis.

Cruciata DODON. *piæg.* p. 71.

Gentiana minor CAMERAR. *Epit.* p. 417.

Τρητοροίχα RENEALME p. 73.

Gentiana corollis quadrifidis imberbibus, floribus verticillatis, sessilibus LINN. I. p. 334.

Clusterd Gentian HILL. t. 58.

Bernæ satis vulgaris, in prato carnificis suburbano: in sylvula *Weissenstein*. In Aquilejensibus frequens, en *Ormond dessus*, &c. In pratis montanis circa *Ferrière*.

Radix ramosa, intricata, unde nomen. Caulis firmus, erectus, dodrantalis, pedalis, totus tegitur foliis firmis, quinque nervis parallelis inscriptis, ex ovato lanceolatis, petiolatis, petiolis spathaceis. Flores de foliorum alis, in perbrevis pediculis verticillos faciunt, & in caule duos, tres, & in summis ramis caulem terminantes. Calyx tener, membranaceus, brevis, brevibus & acutis denticulis, tot segmentis incisus, quot sunt floris, fere quaternis, tamen & quinis: etiam in spathæ modum laceratur. Flos tubulo minus lato, tamen ventricoso, triangularibus dentibus quatuor, etiam quinque, patulis, pulcherrime cæruleis: Inter segmenta floralia pali *i)* simplices aut bifidi, aut trifidi. Stamina libera. Fructus ovalis fusiformis: tubæ duæ pariter crassescens. Semina pene ovata.

Penetrante & diuturno est amarore. Datur, ut officinarum lutea *Gentiana*, ad drachmam ante paroxysmum febris intermittens. Eadem est vis extracti. Ad ulcera phagedænica laudatur *k)*.

644. GENTIANA foliis ovato lanceolatis, caule unifloro.

Gentianella verna minor CLUS. *hipp.* p. 354. *Pannon.* p. 287. caule folioso.

Ηρικαλη RENEALME p. 68. 75. non bene, petalis ferratis.

Gentianella, que Hippion I. B. III. p. 527.

It. BARRELIER. 109. n. 1. 2. exscriptæ.

Gentiana corolla quinquesida, infundibuliformi, caulem excedente, foliis radicalibus, confertis majoribus LINN. I. p. 331.

Frequens in pratis udis circa Bernam, *Eymatten*, *Seelhofen*, *Drakau*. Etiam in alpes adscendit, *Dansez*, *Chapuisse*, *la Varaz*, *Fouly*, *Simplon*. Albo flore aliquoties reperi.

Radix multiceps, lutea, cauliculos plures fundit: in quolibet folia ovato lanceolata, obscure nervosa, conjugata & cruciata, ad sex paria, in terra sibi vicinissima: deinde paria tria, duo caulina distantia, & supremum calyci vicinissimum, sed etiam unicum vidi. Caulis biuncialis, nunquam ramosus, perpetuo uniflorus. Calyx pentagonus, alis quasi eminentibus percursus, dimidii floris longitudine, quinis segmentis brevibus, lanceolatis. Flos tubulo cylindrico, segmentis ovato lanceolatis, patulis, per oram ferratis, & quasi adrosis: pulcherrime & saturate cyaneis: inter duo quæque segmenta auricula bicornis, cornubus ferratis, ex albo cærulea. Stamina longe tubo floris adglutinata. Fructus fusi similis, longus, adtactus dissilit. Tuba longa, terminata disco plumoso, semicirculari.

Ex florum succo pulcherrimum colorem paravi *l)*.

Non satis novi, an separare liceat plantam *m)* humiliorem, unciali paulo altiorem, ad terram

f) GLUDITSCH. f. 3.

g) IDEM f. 4.

h) IDEM.

i) Habet CAMERARIUS.

k) RAYMAN. *Comm. Lit. Nor.* ann. 1733. *bebd.* 46.

l) SLOANE.

m) *Emend.* V. n. 36.

terram rosulam habentem foliorum breviorum, quam prior, non ita nervosorum, pene subrotundorum, accurate lanceolatorum, & argutorum. Flos minor, similibus ex albo & cæruleo variis ornamentis inter segmenta floralia distinctus. Summarum alpium solarum est, *Fouly*, *S. Bernhard*; etiam in *Taveyannaz*. Diceret hybridem inter *Hippion* & *Bavaricam*.

Gentiana pumila Cl. JACQUIN. obfl. II. p. 29. t. 49. aliquanto angustiori folio, non difert. Ad eam accedit icon RICHERII *Gentianella Εαγακαρβορεος*.

645. GENTIANA foliis ovatis, caule unifloro. Conf. *It. helv. II. n. 64.*
Gentianella elegantissima Bavarica CAMERAR. Hort. p. 65. ic. XV. n. 1. & II. & ex eo BARRELIER n. 101. tum 98.

Hanc esse potius *Pneananthen* CORDI, cum ad ripas Lici & Vindonis nascatur, WELSCH n).
Gentianella corolla quinquefida, infundibuliformi, serrata, foliis obtusis LINN. I. p. 331.

β. Flore albo, supra les Plans.

In alpinis ubique. *Getthard*, *Gemmi*, *Neuenen*, *Scheidek*, *Enzeinda*, *S. Bernhard*, *Pilato* &c. Descendit etiam in prata alpina.

Huic foliorum etiam rosula fastigiata ad terram, sed perfecte rotundorum. Caulis saepe prostratus, trientalis & ultra, foliis multorum octo, decem, parium, ovatis, rotundis, absque acumine. In caule pariter flos unicus, grandis: calyx tubulosus, campanulatus, dimidio tubo floris æqualis, non ultra tertias in quinque acuta segmenta divisus, saepe violaceus. Tubulus floris longus. Segmenta ovata, modice acuminata, paulum serrata, pulcherrimi cælestis coloris. Auriculæ ex alba linea tubi floralis notæ, breviter bicornes. Fructus & ornamentum tubæ plumosum, hemisphæricum ut in 644.

646. GENTIANA caule ramoso, calycibus alatis.

Gentianella cerulea cordata COLUMN. p. 220. 221.

Ex eo BARRELIER. lc. 122. n. 2.

Gentiana cerulea, calyce turgido SCHEUCHZER. It. I. p. 37.

Gentiana corollis quinquefidis hypocrateriformibus, calycibus plicato alatis LINN. I. p. 336.

β. Flore albo, supra les Plans.

Alpina & montana. In valle *Ursaria*, *M. Splügen*: in monte *Joch* & *Ochsenstok*. In *M. Intrame*. Inter montana prope montem *Feuerstein*, à *Valanvron*, à *la Chasseralle*. In planitiem descendit prope *Vervay*, ubi ad fossas abunde reperi, eundo versus *le Furet*.

Radix gracilis, flava. Folia radicalia minus insignem rosulam efficiunt, ex ovatis acuminata, cito emarcida; ad caulem septem & ultra paria sunt foliorum lanceolatorum. Caulis erectus, ab imo ad summum ramosus, dodrantalis, plerumque humilior. Quemque ramum flos suus terminat. Calyx laxè florem continet, pene ovatus, alis quinque, etiam sex, per suam longitudinem ita percursus, ut in speciem alarum feminis *Laserpitii* emineant. Flos paulum super calycem producitur, tubo cylindrico, segmentis quinque & sex ovatis, extus subviridibus, intus pulcherrimi cælestis coloris. Auriculæ inter segmenta mediæ bicornes. Tuba longa coronatur ornamento plumoso discoide, rotundo. Stamina libera. Fructus pene cylindricus, longus; feminibus innumeris, ovatis, acuminatis, rugosis.

647. GENTIANA caule ramoso, foliis ovato lanceolatis, floribus infundibuliformibus.

Gentiana XI. CLUS. Pannon. p. 291.

Gentiana minima LOBEL. advers. p. 131. ic. p. 310.

Icones BARRELIER. 103. n. 3.

Gentiana alpina pumila Centaurii minoris folio L. R. H. SCHEUCHZER. It. II. p. 133.

& *Gentianella minor, seu Gentianella alpina, brevi folio* SCHEUCHZER. It. IV. p. 334.

Icon OEDERI n. 17.

Gentiana corollis quinquefidis, infundibuliformibus, ramis unifloris alternis.

β. Flore albo SCHEUCHZER. It. II.

Vera alpina planta, quam in *Gemmio*, *Joch*, *Enzeinda*, *Gottbardo* legerim. SCHEUCHZER ad lacum *Siliensem*, & *Sylvæ planæ*, & in summo monte *Flimsensum*. Abundè provenit etiam in montibus *Ai* ad *Leyfin* pertinentibus; tum in *Arpille*, *Simplon*, *Fouly*, *Taveyannaz*, *Serin*, *Pilato* &c.

C c c c 2

Radix

n) *Hecatost. II. obf. 93.*

Radix *o*) exigua, caulis alias uniflorus, frequenter tamen ramosus, ut ab imo ad summum, ex cujusque paris foliorum ala, unus flos exeat, & supremi super inferiores, tamquam gradus scalæ se efferant: ii rami sæpe alterni, tamen & conjugati sunt *p*). Folia radicalia ovata, obtuse lanceolata, pauca: caulina paulo longiora, ovata, acuminata, parium ad octo. Calyx pentagonus, dimidia floris longitudine, longior, finditur ad unam tertiam in segmenta quinque, longo & demum peracuto mucrone. Flos, quam prioribus, aliquanto strictior, hætenus ad Centaurium minus accedit. Segmenta quinque lanceolata, extus subviridia, intus sature cærulea, non absque virore. Auriculæ inter segmenta mediæ, ex albis floris lineis natæ, ut in prioribus. Fructus similis fursum conicus: tuba unica, sine hemisphærico, plumoso.

648. GENTIANA caule dichotomo, floribus infundibuliformibus, striatis, quinquefidis, vide LINN. I. p. 332.

Centaurium minus q) DODON. *purg.* p. 52. CAMERAR. *Epit.* p. 428. cum caractere. BLAKWELL. t. 452.

Πικριον Erythraea RENEAULME p. 76. 77.

Est laudata Peruvianis *Caiche lagua* QUER. *flor. Espan.* IV. p. 120. 121.

β. Flore albo TABERNÆMONT. p. 780. BARRELIER. ic. 424. &c.

γ. *Centaurium minus palustre ramosissimum*, flore purpureo VAILLANT. p. 32. t. 6. f. 1. *Hort. flor.* p. 126. & olim *Act. hafn.* II. p. 130. tum ROSEN. obf. 8.

In sterilibus, montosis apricis, in ipsis fossis orbis *an der Kniebreche*. Flore albo *am Worberwege*, *im Muribolz*. Varietas *γ*. in paludosis circa *Anet*, & in monte *Zurichberg* J. GESNER. Separat Cel. GERARDUS *r*), mihi videtur cum officinali manere posse.

Radix exigua. Ad terram foliorum rosula, quæ glauca, ex ovatis lanceolata, trinervia. Caulis quadrangulus, alis ex angulis exeuntibus, pedalis, ramosissimus, dichotomus, ut flores ultimo umbellam planam efficiant. Stipulæ breves, triangulares. Flores in petiolis longiusculis, erectis. Calyx brevis *s*), ad basin usque incisus, quinque segmentis capillaribus. Floris tubus strictus *t*). Segmenta quinque patula, ex ovatis lanceolata *v*), rosei coloris. Filamenta longe ad tubum floris adnata. Tuba unica, ornamento crasso, spongioso, bilobato. Ovarium cylindricum *x*), longum, gracile, bivalve *y*). Quæque valva dimidio septo distinguitur, axin tamen nullum habet, neque duo loculi plane separantur. Semina plurima, minutissima *z*). Flos quasi resectus fructui adhæret.

Amarissima *a*) est, cum ingrato sapore, ideo *fel terre* veteribus dicta *b*), cum acore manifesto *c*); sicca tamen saporem amittit, ut a pecore depasci possit *d*). Multum dat extracti gummosi, multum etiam resinosi, in quibus & in spirituoso extracto vis plantæ ponitur *e*). Flores parum amari habent *f*), neque radices *g*); neque in aqua destillata vires sunt *h*). In sale fixo acor admixtus superest *i*). Vires habet stomachicas *k*), tonicas, quæ vires languidas naturæ stimulent. Ad febres intermittentes drachmæ *l*) pondere: ad icterum, ad hydropis metum *m*), ad menses ciendos *n*): ad arthritidem *o*), ad podagram, per D. DU VOISIN experimentum longo usu confert. Veteres inter purgantia medicamenta numerabant *p*); monebat tamen MESUE, salem *q*) oportere addi. Decoctum tamen strenue purgare lego, si ad drachmas herbæ duas, octo aquæ uncias addideris *r*), & nuper recentem alvum ducere

e) *Emend.* III. n. 218.

f) JACQUIN. p. 214. 215.

g) Graveolentia Centaurea VIRGIL. *Georg.* IV. p. 270. Centaurion lepton foliis minutis: aliis Libadion; Origani simile, aut Hyperico, foliis Rutæ longis & planis, caule anguloso fruticante, flore Lychnidis, puniceo in purpuram vergenti; fructu tritici, radice tamen supervacua amara PLIN. L. XXV. n. 31. Dioscorid. L. IV. c. 7.

h) *Flor.* p. 311.

i) TOURNEF. t. 48. B.

j) B.C.

k) A.

l) D.

m) E.

n) G.

o) Amarissima *κένταυρις* THEOPHRAST. *caus. plant.* L. VI. c. 4.

b) PLIN. L. C. MARCELL. p. 62. 174.

c) GEOFFROI p. 276.

d) SCHREBER. III. p. 219.

e) NEUMAN. T. II. P. I. p. 413. NICOLAI *mat. med.* II. p. 216. HOFMAN. *purg. min. cogn.*

f) NEUMAN. p. 415.

g) LEWIS p. 354.

h) NEUMAN. p. 420.

i) GMELIN. *Comm. Acad. Petrop.* V. p. 237.

k) MARCELL. p. 139.

l) SLEVOGT. *Centaur. min.* de siccata planta.

m) Ad hydropem *Eph. Nat. Jar. Cent.* X. obf. 24.

n) BLAIR. SLEVOGT.

o) MARCELL. p. 174.

p) Dioscor.

q) p. 62.

r) PREVOT. *medic. pauper.*

cere Cl. SCHULZE s) confirmavit. Ipsam essentiam HOFMANNUS t) inter purgantia censet. Externo usu adhibetur in clysteribus apoplecticorum, & ad mundanda ulcera; neque ei vulneraria vis magis deerit, quam adfina Gratiolæ.

649. GENTIANA foliis radicalibus ovatis, caulinis triangularibus, perfoliatis, floribus octofidis. Conf. LINN. p. 335.

Centaurium luteum CAMERAR. epit. p. 427.

Icones BARRELIER. 515. n. 1. 516. n. 2. 3.

Χλωρα RENEAULME p. 76. 80.

β. Foliis angustioribus Hort. flor. p. 126.

γ. Foliis ternis AMBROSIN. nov. plant. hist. c. 7. In majori opere p. 145. BUXBAUM. Cent. V. p. 17.

In calidiori Helvetia. Circa Genevam passim legi, & versus *Versoi*, & versus *Thuri*: in ipso torrente *Baye de Clarens*: & ad rupes versus *Viviscum*, prope *le Basset*. In pratis humidis *Michelfeldensium*.

Pulchra planta cubitalis, in summitate brachiata & umbellata, non dichotoma. Folia inferiora ovata, caulina basi lata sunt, ut connata coalescant, cordata, lanceolata, glauca. Flores in erectis petiolis. Calyx tubo floris æqualis, ad basin usque in octo capillamenta divisus. Floris v) tubus latus & brevis, in octo segmenta plana, ovalia, patula, flava sectus. Fructus ex ovato tetragonius, bivalvis, polyspermos, succo aureo turget. Tuba simplex, sine quadrifido.

Etiam amarior x) est, quam rubra, ut easdem vires possidere videatur.

A reliquis Gentianis non una nota differt. BLAKSTONIAM vocat Cl. HUDSON.

Minimum illud *Centaurium luteum*, filiforme, in Helvetia nondum reperi, quod ad pagum *Engesen* abundat, ultra *Cellam*.

IV. LAXE CAMPANULATÆ.

ORIS CILIATIS.

650. GENTIANA faucibus barbatis, calycis foliis quaternis, alterne majoribus.

Difficilis planta. Quare primum plantam in Helvetia vulgatiorem solam propono, cui duo folia in calyce reliquis multo latiora sunt.

Οψανθη RENEAULME p. 71.

& Ευρυβαλειη EJUDEM.

An *Gentiana corollis quinquefidis hypocrateriformibus, fauce barbatis* LINN. I. p. 334. ob nomen RENEAULME. Sed numerus segmentorum nostræ potius quaternarius est. In *Philosophia Botanica* a) pro varietate habet b). Albo flore legi à *Comba Aquilejæ*, GAGNEBIN *près de Pertuis*, Gener. de SAUSSURE circa *Chamoisy*.

Nihil vulgatius in submontanis & subalpinis pratis: etiam in *Muteto* monte C. B. Etiam in alpes ascendit, ut *Col de Ferry*, *Chamoisy* &c.

Radix gracilis: caulis purpureus, omnium Gentianarum fere ramosissimus, ramis a summo ad imum foliosis. Folia radicalia petiolata, ovata, caulina lata basi caulem amplexa, lanceolata, sublividi coloris. Flores ex ælis foliorum longe petiolati, ob copiam ramorum undique caulem obtegunt. Calyx ad dimidia quadrifidus, duobus foliis peramplis, ex ovato lanceolatis, reliquis minoribus, omnibus purpura tinctis. Flos late campaniformis, profundius in quatuor segmenta fissus, aut quinque, triangularia, dilute & obsolete purpurea, parum patula. Cuique segmento in fauce floris ornamentum adhæret, in lacinias capillares profunde sectum. Tuba brevibus duobus corniculis recurvis. Fructus cylindricus, longus. Stamina libera. Semina glabra, subrotunda.

De SCHEUCHZERI plantis It. IV. p. 334. It. VII. p. 512. nihil potest definiri.

651. GENTIANA faucibus barbatis, calycis segmentis quinis, æqualibus.

Icon lignea GESNERI 193.

Gentianella purpurea minima COLUMN. p. 221. 223. BARRELIER. ic. 97. n. 2.

Gentianella species quibusdam, an Cordi Pneumonanthæ aut Gentiana fugax altera CLUSII I.B.

III. p. 526.

Icones

r) *Mat. med.* p. 140.

s) *l. c.* p. 33.

9) LISTER apud LOWTHORP. II. p. 698. DERHAM in

epist. ad RAJUM.

u) *Misus purg.* c. 10. SALADIN p. 359. h.

a) p. 248.

b) *Flor. Suec.* p. 83.

- Icones BARRELIER. n. 102. 509. 510. n. 1. & 510. n. 2.
Gentianella Bellidis folio BOCCONE mus. di piant. t. 101.
Downy Gentian HILL. VIII. t. 57.
 & *Bearded Gentian* EJUDEM t. 58.
 An *Gentiana corollis quadrifidis*, fauce barbatis LINN. I. p. 338.
 β. Flore albo PLOT. natur. hist. of Oxfordsh. p. 152.
 In suis montibus Cl. GAGNEBIN: ego circa *Panex*, circa *Candersteg* & in monte *Feuerstein*. Basileæ Cl. LA CHENAL.
 Pleraque simillima habet, florem frequentius quinquefidum, ornamenta paria, & calycem campaniformem, in segmenta quinque aequalia divisum, etsi vera plantæ folia calyci incumbentia fallere possunt, & pro latis foliis calycis imponere.
 Hæc in Germania & Anglia frequentior est.
 Fructum bicapsularem esse P. C. FABRICIUS c). Non inveno, etsi duo sunt feminum ordines.
 Ad pleuritidem *Babusienses* d).

*652. GENTIANA floribus solitariis, longissime petiolatis, faucibus fimbriatis *Emend. VI.*
 n. 60. †

- Nova planta lecta est in monte *Auffès* super *Saas* Valesiæ superioris.
 Radix gracilis, lutea; caules cespitosi, triunciales, uniflori, raro triflori. Cuique cauli duo, tria, ad terram folia elliptica, lanceolata, duo etiam, aut tria ad caulem foliorum paria sessilia, ex ovatis lanceolata: denique quatuor folia lanceolata, sublivida, sub quoque flore. Petioli florigeri triunciales, caulis longitudine, hinc curvuli, ex qua sola nota plantulam satis distinguas. Calyx, ut in præcedente, campaniformis, in quatuor, aut quinque lata, ex ovato lanceolata segmenta divisus. Flos tubulosus, calyce paulo longior, perparvus, in nostris inapertus, in quatuor & quinque segmenta erecta divisus: in quorum origine ornamentum ciliatum est: stamina libera. Fructus ex ovato conicus, tubis duabus brevibus.

653. GENTIANA flore quadrifido, oris ciliatis.

- Icon GESNERI an. 81.
Gentianella cerulea fimbriata, autumnalis, angustifolia COLUMN. p. 221. 223. BARRELIER ic. 97. & EJUDEM ic. n. 121.
Gentianella autumnalis, folio Centaurii minoris, flore ceruleo. Hort. Aichstett. autumn. ord. 2. t. 3. f. 2.
Gentiana corollis quadrifidis, margine ciliatis LINN. I. p. 334.
 β. Angustifolia C. B. AMMAN. n. 2.
 In Helvetia frequens. Etiam Bernæ in der *Eymatte nach Pümpliz bin*. Circa *Mathod*, *Roche*, *Neufchatel*. Circa *les Plans*. In monte *Muteto*: circa *Ferrière* Cl. GAGNEBIN.

- Radix gracilis. Caulis erectus, pedalis, simplex aut ramosus. Folia longa, ex ellipticis linearia, acuta, erecta. Flores in robustis petiolis, ex alis foliorum adscendunt. Calyx latus, tubi floris longitudine, ad tertias quadrifidus, segmentis lanceolatis, etiam dentatis. Floris tubus latus, profundius, quam in campanis, in quatuor longa, cerulea, segmenta sectus, ex tota ora ciliis concoloribus pilosa. Fructus longe in ipso flore pedunculatus, ex ovato quadrangularis: tuba duobus maximis stigmatibus terminatur, ad similitudinem mitræ. Valvulae duæ ovatae. Stamina scobiformia. Stamina libera. Septembri fere mense floret.

ISOSTEMONES VASCULIFERÆ.

II. FRUCTU BILOCULARI.

CUSCUTA e) TOURNEFORTII t. 422.

LINN. n. 170. GUETTARD. *Mem. de l'Acad.* ann. 1744. p. 177.

Calyx profunde quinquefidus, aut quadrifidus, campaniformis, coloratus f), in basi carnosus.

e) *Primit. Britishac.* p. 14.

f) KALM. *wälfgeb. resa* p. 202.

g) Est herbula Syriaca *Cadytis*, quæ arboribus, rupibus

aliisque innascitur THEOPHRAST. *caus.* L. II. c. 21.

PLIN. L. XVI. c. 44.

f) GUETTARD. t. 9. F. H. TOURNEFORT, D.

nosus. Flos monopetalos, campaniformis, quadrifidus *g*), & quinquefidus *h*), segmentis semipatulis. Totidem ornamenta fimbriata, ut in Gentianis nonnullis, in segmentorum floris intervallis *i*) posita. Stamina quatuor & quinque, pro numero segmentorum floris *k*). Fructus subrotundus *l*), bilocularis, quatuor sulcis inscriptus *m*), tetraspermos *n*): tubæ duæ, recurvæ *o*). In feminibus planta convoluta latet *p*).

654. CUSCUTA floribus sessilibus LINN. I. p. 180.

α. Varietas major, plerumque quadrifido *q*) flore, in urtica vulgo nascens *r*), pestis Trifolii fativi, linique.

Cuscuta CAMERAR. *Epit.* p. 984.

Cassiba TABERNÆM. p. 901.

β. Minor, in Thymo nascens, *Epithymum* veterum, in Sideritide, Origano, Serpyllio, Erica, aliisque plantis minoribus provenit, in calidis rupibus vulgaris, filamentis tenuioribus, rubris *s*), flore sæpius quinquefido *t*).

Epithymum v) CAMERAR. *Epit.* p. 983. COLUMN. *Ephras.* II. c. 23.

Cuscuta minor I. R. H. VAILLANT. p. 23.

Tota planta fit caule succulento, se circa plantas obvias convolvente. Edit papillas fucatorias *x*), quæ in poros corticis plantarum se infigunt, cuscutamque nutriunt, cum destructione plantæ ipsius, quæ Cuscutam alit. Folia describit & pingit CL. GUETTARD, nobis minus conspicua, nisi aliquas sub ramis squamas velis. Sed fasciculos densos florum sessilium habet, qui ad divisionem caulis & originem rami adfident, albi, subrubelli, succulenti.

Etiam feritur *y*).

Succo prægnat subacido *z*): qualis etiam in sale fixo natura superest *a*). Quare vires videtur habere Sedi, resolvere adeo vi nitrosa saponacea, absque morfu: posse in morbis convenire hypochondriacis *b*), aliisque, in quibus absque impetu resolvere oportet. Veteres succum inter medicamenta alvum ducentia numeraverunt, cujus quinque drachmis Arabes *c*), quatuor Dioscorides *d*), duabus Aretæus *e*), & Orbasius *f* atram bilem expurgabant; sex drachmis Rufus *g*). Habebant & syrupum *h*). Decoctum alvum ducere Mesue *i*), sed formula composita est, dosis magna *k*). Decocto etiam & infuso Fallopius *l*) utebatur, & ad febrifuga medicamenta Wedelius admiscebat *m*). Vis purgans obsoleta est, succum aliis formulis prætulerim. Aquam facile credo nullius momenti esse *n*): & spiritum empyreumaticum, ad finem spiritui tartari *o*), etiam aliæ plantæ fundunt. Vim plantarum aliquam retinere, ex quibus alitur, omnino non videtur improbabile *p*).

PLANTAGO LINN. n. 142.

PLANTAGO TOURNEFORT. t. 48.

& PSYLLIUM TOURNEFORTII t. 489.

& CORONOPUS TOURNEF. *ibid.*

Calyx quadrifolius, latis foliis, ut se invicem contegant, tubo floris æqualis. Is cylindricus,

D d d d 2

g) GUETTARD. t. 10. H. K. TOURNEF. B. OEDER. t. 199.

b) GUETTARD t. 9. G. TOURNEF. A. A. A.

i) GUETTARD. t. 10. K. OEDER.

k) GUETTARD. t. 10. H.

l) IDEM t. 10. N.

m) TOURNEF. F. G. H. I.

n) GUETTARD. OEDER. TOURNEF. *voyag.* p. 209. Di-

spermos LINN. TOURNEF. N

o) GUETTARD. t. 10. L. M. TOURNEF. OEDER.

p) TOURNEF. *voyag. au Levant.* T. III p. 209. GUETTARD.

q) Quatuor esse segmenta FABRICIUS *butisbac.* p. 52.

Quatuor in Succia LOEFLING. *resu.* p. 74. 85.

r) Etiam in arboribus WEDDEL. p. 76.

s) Rubrum melius MESUE c. 16. Rubens habet AMATUS p. 462

t) In Hispania LOEFLING. l. c. LINN. & ego in nostra

planta β. lecta circa Fontanay super Aquilejam, &

à la Murbrière prope Roche.

u) Epithymum flos ex thymo duriore, satureia simili,

capitula habet tenuia, levia, & in iis cauliculos

quasi capillamenta Dioscorid. IV. c. 172.

Quidam aliud Epithymum faciunt, sine radice nascens,

tende, pallioli simile, rubens PLIN. L. XXVI.

n. 35. Epithymum simile est Cuscute, ex Syria

SALADIN p. 258. b.

a) GUETTARD. p. 174.

b) BROSSÉ p. 112. in vinaceis.

c) GEOFROI III. p. 387.

d) Sulfur inesse GMELIN. *Comm. Acad. Petrop. V.* p. 287.

e) FRANK. *von der Flachsseite.*

f) SERAPIO p. 85.

g) l. c.

h) *Cur. diutern.* l. c. 5.

i) *Synops.* l. c. 17.

j) p. 17.

k) MESUE p. 141.

l) p. 149.

m) IDEM c. 16.

n) c. 42.

o) *Diff.* p. 109.

p) BUCHWALD. p. 94.

q) WEDDEL. p. 116.

r) DODON. *Cereal.* BOEHMER. p. 9.

dricus, ventricosus, ficus, in quatuor a) segmenta pariter ficca, triangularia, ovato lanceolata, patula, a summo fructu divisus. Stamina quatuor de flore eminent b). Tuba longa, simplex c). Fructus, intra floris tubum, ovato d) conicus, per transversum dissiliens e), bilocularis f), polyspermos g).

655. PLANTAGO scapo unifloro LINN. I. p. 167.

Gramen junceum capitulis quatuor longissimis filamentis donatis MORIS III. t. 8. f. 9. f. 3. PLUKNET. *almagest.* p. 180. t. 35. f. 2.

Plantago floribus femineis sessilibus, ad exortum scapi uniflori maris JUSSIEU *Mem. de l'Acad.* ann. 1742. p. 131. t. 7.

Icon OEDERI t. 170.

Ex viro monente est *Subularia repens, foliis convexo planis* DILLENII *Hist. Musc.* p. 542. t. 81. ubi cornicula utique videntur polypi esse.

Ad oras lacuum sabulosas, ut à *Poudail* prope *Bonneville*, & *im Horn* ad lacum *Tigurinum*. SCHEUCHZERUS ex lacu exemptum inter herbas siccas habet.

Plantula graminis faciem habet: radículas parvas, cespitem foliorum gramineorum, ex origine, ut solent, latorum, carinatorum. Flores ex eo cespite numerosi, solent in fasciculos congregari. Masculus longum, uncialem, habet petiolum, cum squamula in medio lanceolata. Calyx totum, præter segmenta, florem complexus, segmentis longe lanceolatis. Tubus floris cylindricus; dentes quatuor, breves, lanceolati. Stamina longissima, ad unciam, de flore eminentia. Flores femine bini, etiam terni, ad basin floris maris, sessiles. Calyx totum flosculum amplectitur, qui perexiguus est. Prælonga filiformis tuba. Fructus ad gentis legem.

656. PLANTAGO foliis lanceolatis, quinquenerviis, scapo nudo, spica ovata LINN. I. p. 164. n. 6.

Multiformis planta, uti fere plantæ in cultis vulgares varietatibus abundant.

α. Vulgaris latifolia.

Plantago longa MATTHIOL. p. 481. CAMERAR. *Epit.* p. 263.

Plantago angustifolia quinquenervia BLAKWELL. t. 14.

β. Minor, humilior.

Plantago angustifolia minor b) TABERNEMONT. p. 732. C. B. *Bas.* p. 56. &c.

γ. Varietas alpina capitulo nigro, scapo longe lanuginoso i).

Plantago angustifolia alpina L. B. III. p. 506.

Ορειμυλλοπειριουσιδης RICHER.

δ. *Plantago trinervia angustissimo folio* C. B. *Prodr.* p. 98. *Bas.* p. 56.

ε. *Hirsuta flor.* *Suec.* p. 46. & LYONS *fasc.* n. 20.

ζ. γ. Varietates aliæ caulis summa parte foliosa, quam nuper CL. GAGNEBIN misit: & spicis in summo caule numerosis apud C. B. I. B.

Ad vias ubique: varietas vero γ. in alpihus mediocris altitudinis.

Radix nigra, grandis, depacta. Foliorum ex terra rosula humi fusa: petiolata, petiolo sentim dilatato: folio ipso longe elliptico, lanceolato, in cujus utroque fine quinque nervi conveniunt: ora ferrata, raris dentibus. Scapus aphyllus, non remolus: spica brevis, ovata, crassior, quam sequentibus. Bractea cuique flori subjecta, spadicæ, lata, obtusa. Flos ex albo spadiceus, in alpina niger.

Vires medicæ, quæ sequentium, potius celebriores.

657. PLANTAGO foliis linearibus, planis, spica cylindrica.

Holostium hirsutum nigricans C. B.

Plantago alpina angustifolia SCHEUCHZER. *It.* VII. p. 517.

Coronopus serpentina L. B. III. p. 510. lecta in monte *Thuri*.

& *Coronopus serpentina omnium minima* L. B. III. p. 511. lecta *Burmii Rhetorum*.

Synonyma plantarum L. B. LINNÆUS separat, neque de ea re disputo. LOEFLINGIANA planta, ex Anglia ad me missa, non differt.

Plantago foliis linearibus, planis, hirsutis, spica oblonga, erecta LINN. I. p. 165.

β. *Coronopo*

a) TOURNEFORT. A.A.

b) B.B.

c) C.C.

d) D.

e) D.E.

f) E.F.G.

g) H. SEMEN PARSONS. *microscop. observ.* t. 2. f. 2.

h) *Plantago minor* foliis angustioribus & nigrioribus, levioribus, tenuioribus, linguæ pecorum similibus, caule anguloso, in terram inclinato, floribus pallidis, semine de summis caulibus emicante *PLIN. L.* XXV n. 39. *Diosc. L. II. c. 119.*

i) *Emend. I. n. 139.*

β. *Coronopo di spica multiplice alpino* ZANON. t. 140. p. 184. spicis ramosis.

In omnibus alpibus, inque montis Juræ summis jugis vulgaris, *Nadelgras* dicta alpicolis, qui plurimi ea pascua faciunt, in quibus abundat.

Radix crassissima, longissima, perennis, ramosa, multiceps. Folia in densum cespitem ad terram congesta, linearia, nempe latitudine longe eadem. Dantur enim quatuor lineas lata, glabra, dantur etiam linea angustiora, ut illa ex monte *Cenero* Infubriæ; cæterum firmula. Caulis hirsutus, aphyllus, teres. Spica, dum flores vident, brevis; quando nunc semina maturescunt, longa & cylindrica: bractæ ovato lanceolatae, fuscae: flores albidii.

A lanceolata sola fere spica differt.

*658. PLANTAGO foliis subhirsutis, semipinnatis, pinnis raris, lanceolatis.

Herba stelia seu Cornu cervinum DODON. p. 109.

Sea plantain PETIVER. Brit. herbal. t. 4. nostræ propior.

Plantago foliis linearibus dentatis, scapo terete LINN. I. p. 166.

Icon OEDERI t. 272.

Coronopus BLAIWELL. t. 460. foliis valde incisis.

Gen. de SAUSSURE prope *S. Julien* versus *Fragy*.

Multa prioris similia habet. Folia ad terram strata, subhirsuta, ex petiolo latescencia, alias semipinnata, pinnis paucis, lanceolatis, nonnunquam dentatis, minoribus intermissis, alias linearibus, modice & sparsim dentatis, ut in hac Helvetica cive. Caulis simplex, aphyllus, subhirsutus, teres, dodrantalis & minor: spica cylindrica. Squamæ ovatae, albæ, nervo viridi in aristam educto.

Hanc esse plantam, quam DAMPIER ad morsum canis rabidi commendaverit, non Lychnidem muscosam, monet Cl. STEWARD *Phil. Transf.* n. 451.

659. PLANTAGO k) foliis subhirsutis, ellipticis, spica cylindrica, densa. Conf. LINN. I. p. 163.

Plantago media CAMERAR. *Epit.* p. 262.

Plantago major hirsuta, media a nonnullis cognominata I. B. III. p. 504.

In pratis, exola rusticis.

Folia ad terram in orbem sparsa, petiolo brevi, herbaceo, ex ovatis lanceolata, quinque nervis conspicuis, utrinque hirsuta. Caulis pedalis & ultra. Spica cylindrica, brevior tamen, & crassior, quam sequenti. Bractæ lanceolatae, subhirsutæ.

660. PLANTAGO foliis petiolatis, ovatis, glabris, spica cylindrica.

Plantago rubra BRUNFELS. I. p. 25.

Plantago major l) CAMERAR. *Epit.* p. 261.

Plantago septinervia BLAKWELL. t. 35.

Plantago foliis ovatis, glabris, scapo tereti, spica flosculis imbricatis LINN. p. 163.

β. *Latifolia minor* TACERNEMONT. p. 731.

γ. *Rosea*, foliis ex spica pronatis.

δ. *Spica bifida, multifida* SENKENBERG. *lib. conv.* p. 10.

ε. *Foliis dentatis* MENZEL. *pugill.* p. 10.

Ubique, in hortis.

Hæc nostratum maxima, amplissima nonnunquam folia producit. Eorum petioli, quam priori n. 659. longiores, etiam pedales, pallidi: ipsa brevius ovata, glabra, septem nervis subhirsutis, magis, quam in priori, divergentibus notata; ora modo integra, modo varie dentata & sinuata. Spicæ longissimæ, gracilissimæ. Bractæ lanceolatae.

Plantagine adstringunt m), ficcant, inter vulneraria medicamenta ita eminent, ut Cl. viri putent solas sufficere n) pro omnibus: tum impositas, tum succum. Eundem ad vomitum sanguinis o), nimia lochia, diarrhoeas p), lenterias q), phthisin demum r), & gonorrhœam s) perinde laudant, tantum ut satis magna copia fumatur. Etiam semen

k) THERISON celebravit Plantaginem PLIN. L. XXV. n. 39.

Spicata Stelephuros, aliis Plantago particulatim floret

PLIN. L. XXI. c. 17.

l) *Plantago major*, foliis septinerviis, latis, oleraceis,

caule cubitali, erecto, anguloso, subrubro, a medio ad verticem tenui femine circumdato, radicibus tenuibus, hirsutis, candidis, digiti crassitiem

æquantibus DIOSCORID. II. c. 119. Heptapleuron

PLIN. I. c.

m) Analysin habet WEDELIUS in disp.

n) LUDOVICI p. 332.

o) BOYLE.

p) GALEN. *method. medend.* L. V.

q) POTER.

r) *Eph. Nat. Cur. Cent. VII. obs.* 10.

s) S. PAULI.

E e e e

femen adversus alvi fluxum, dysenteriam *t*) & ad abortus *v*) metum laudatur, ad drachmam dimidiam *x*) & integram *y*) sumtum. Infusum iisdem laudibus celebratur *z*), & decoctum *a*), quod etiam ad luem veneream, sed non minori, quam libræ in diem, dosi *b*) commendatur. Ad febrem intermittentem, etiam epidemicam, sed incipientem *c*) valere aliqui. Aquam stillatitiam tamquam vulnerarium medicamentum insigne laudatur *d*), quam de julo florente meliorem stillare *e*) crediderim, ut tamen tota parvarum virium sit. Amuleta fidem amiserunt *f*).

II. CAULE RAMOSO, FOLIOSO, MULTIFLORO.

PSYLLIUM *g*) TOURNEFORT. t. 49.

661. PLANTAGO caulibus erectis, herbaceis, foliis linearibus, patulis, capitulis ovatis, hirsutis.

Psyllium herba pulicaris L. TABERNÆMONT. p. 145. & II. EJUSDEM.

Psyllium BLAKWELL. t. 412.

Psyllium majus erectum L. B. III. p. 513. I. R. H.

Plantago caule ramoso, herbaceo, foliis subdentatis, recurvatis, capitulis aphyllis LINN. I. p. 167.

Genevæ ad vias I. B. RAI. CONSTANT. *Essai* p. 292.

Caulis durus, erectus, ramosus, ramis & foliis conjugatis, sæpe ruber. Folia conjugata, ex vagina prodeuntia, patula, linearia, aliquot sæpe denticulis notata: caulibus, vaginae, & ramorum principia hirsutissima; folia subhirsuta. Ramos, capitula brevia, subrotunda, terminant in uncialibus petiolis. Bractææ longe lanceolatae, aristatae, primæ longissimæ. Calyces hirsuti, flos subviridis, argute lanceolatus.

*662. PLANTAGO caule lignoso, prostrato, foliis linearibus erectis, capitulis subhirsutis.

Psyllium majus sispinum L. B. III. p. 513.

Psyllium sempervivens. *Hist. Oxon.* III. p. 262. s. VIII. t. 17. f. 1.

Plantago caule ramoso, fruticoso, foliis filiformibus integerrimis, striatis, capitulis subfoliatis, LINN. I. p. 167.

Genevæ Gen. de SAUSSURE.

Radix in caulem lignosum, procumbentem abit. Ex eo eriguntur rami innumerabiles, lignosi, erecti, foliosi, foliis etiam ex vaginis natis, sed strictioribus, angustioribus, quam paulo priori, subhirsutis, integris, planis, linea divisis. Flores in quoque ramo florifero pauci, in longissimis quatuor unciarum pedunculis, subhirsutis. Capitula similia; primæ bractææ longius mucronatæ, reliquæ minus, & ipsæ & calyces leviter hirsuti.

Antiquis semen pulicis simile *h*), fuscum, leve, convexum, plurimo in usu erat ad alvum ducendam, infusum, vel cum aqua conquassatum *i*). Electarium etiam ex Psyllio *k*) parabant, quo alvum ducerent; sed addebant validiora. In Ægypto hac mucilagine ad arduas febres medici etiam nuper utuntur *l*), & autumant, aliquando inde alvum turbare *m*), aut sudorem moveri. Imo refrigerare quidem Psyllii corticem, medullam vero calidam esse & venenatam, antiqua est opinio *n*), mceroremque inde & asthma, & syncopem mortemque secutam *o*). Sed innoxiam plantam esse experiendo compertum est *p*); & recentiores facile viderunt gelu, quod ex semine Psyllii plurimum paratur, mitem potius adstringendi vim possidere, lenire *q*), emollire, in dysenteriis clysteres facere mitigantes, in ardore urinæ prodesse, in penem injectum. Dudum etiam Psyllium glutinare *r*) etiam Veteres no-

verant,

1) Cum lacte *Bresl. Saml.* 1719. m. Septemb. CHOMEL.

2) DETHARDING. *Spez.* p. 112.

3) IDEM.

4) *Eph. Nat. Cur.* l. c.

5) *Eph. Nat. Cur. Dec. II. ann. 9. obs.* 63.

6) Adversus dysenteriam THOMSON *Chém.* L. IV. c. 6

7) *Comm. Lit. Nor.*

8) LENTIL. *etodrom.* p. 356.

9) CARDAN. *Subtil.* & L. II.

10) LUDOVICI.

11) Radix ad pestem MONAVIUS apud WILHELMI, de *Colcbic.*

12) Psyllium est foliis coronopi non dissimilibus, hirsutis, longioribus, herbula sarmentosa, ramis dodrantali-

bus, coma a medio caule exoriente, duobus tribusve convolutis in summitate capitulis, in his femine duro, nigro, pulicum simili DIOSCORID. L. IV. c. 65.

13) PARSONS. t. 1. f. 1. 2.

14) MESUE c. 20.

15) IDEM p. 116.

16) ALPIN. *hist. natural. Ægypt.* p. 124.

17) IDEM p. 183. Duas vires diversas habere SALADIN p. 258: b.

18) MESUE c. 20.

19) RHAZE ad MANSOR. L. VIII. c. 24.

20) DESSENIUS l. c.

21) FALLOP. *purg. simpl.* c. 45. Non calidum esse DESSENIUS p. 448.

22) CRUSUS L. V. c. 2.

verant, & lenire *s*), inque cholera *t*) & phthisi *v*) præscribent. In morbis ergo oculorum, in externis inflammationibus *x*) adhibetur, & ad gargarismos. Pectus lenire, ad febres & intestinorum vulnera valere RHAZÈ *y*).

In tinctoria arte ad nigrum colorem requiritur *z*).

III. FRUCTU TRILOCULARI.

CONVOLVULUS TOURNEFORTII t. 17. LINN. n. 215.

Calyx quinquefolius *a*), foliis ovato lanceolatis, inique magnis. Flos tubo continuo ampliori, vere conicus *b*): cæterum in quinque angulos plicatilis, quorum vestigia in flore supersunt, & segmenta etiam obscuriora quinque. Fructum ambit in nostris glandula circularis, colorata: is pyriformis est, trilocularis *c*); tuba simplici, stigmatibus duobus latiusculis, seminibus cuneiformibus *d*). Convolvuli fere lactescunt, certe nostri.

663. CONVOLVULUS *e*) foliis sagittatis, hamis emarginatis, angulosis, petiolis unifloris, stipulis cordatis maximis.

Volubilis major TABERNÆM. p. 875.

Smilax levis major DODON. *purg.* p. 210.

Convolvulus major albus BLAKWELL. t. 38.

Convolvulus foliis sagittatis, postice truncatis, pedunculis tetragonis unifloris LINN. I. p. 218.

Ramping Bindweed HILL. VII. t. 3.

Ad sepes ubique fruticibus circumvolutus.

Sepedalis est. Folia alterne sagittata, cordata, retrorsum projectis hamis emarginatis, angulosis, paulum dentatis. Stipulæ duæ cordatæ, maximæ, flori proximæ. E regione folii flos longe petiolatus, in petiolo unifloro. Calyx quinquefolius campaniformis. Flos peramplus, lactei coloris, obscurissime divisus. Filamenta pilosa; inter stamina nectaria seu foramina quinque sunt *f*), sive potius filamentorum intervalla sursum aperta. Tubæ duo stigmata lata, foliacea. Glandula circa germen pentagonia.

Caulis & foliorum petioli albo & acri lacte manant, quod possit alvi *g*) ducendæ causa in hydropse & ictero dari. Succus inspissatus vires habet Scammonei, quod ipsam de eadem gente fit; sed ad viginti grana sumi debet, & ad triginta. Canem decoctum non purgavit *h*). Cataplasma cum oleo ad tumorem in genu dissipandum imposuit ANT. DEIDIER *i*). Edulem esse OSBEKIUS *k*) hariolatur, cum affinis species in China inter cibos recipiatur. Radix certe non acris a suis expetitur *l*).

664. CONVOLVULUS foliis sagittatis, latefcentibus, petiolis unifloris, stipulis remotis, subulatis.

Smilax levis minor DODON. *purg.* p. 213.

Helxine foliis sagittatis, cisampelos MATTHIOL. p. 1011. CAMERAR. *Epit.* p. 753.

Convolvulus foliis sagittatis, utrinque acutis, pedunculis unifloris LINN. I. p. 218. & eo suadente

Convolvulus minimus, angusto, auriculato folio BOCCONE *mus. di piant.* t. 33.

Creeping Bindweed HILL. VII. t. 3.

In agris & hortis nimis frequens, frumenta circumvolutus deprimit.

Multo humilior in agris procumbit, plantam autem nactus, qua fulciatur, circa eam scandit. Folia alterna, hamis alias perbrevis, alias longis, cæterum cis finem latefcentia, & demum lanceolata. E regione folii flos petiolatus, stipulis in medio petiolo perangustis. Calycis folia ovata, obtusa. Flos albus, extus stella carnei coloris pictus. Fructus rotundus. Glandula circularis crocea. Ungues staminum barbati: filamenta glabra.

Etiam iste Convolvulus lacte suo alvum movet. Aqua destillata ad hydropem *m*) adhibita fuit. Pro vulnerario medicamento habet Cl. ROSIER *n*).

E e e e z P O L E

r) Atque humectare in NICOLAUM p. 1. fumere vero jubet, quod in fundo subsidet.

s) MESUR II. c. 13.

t) In NICOLAUM p. 176. b.

x) FALLOP.

y) *ibid.* L. III. c. 29.

z) *Art de teindre en Soye* p. 63.

a) TOURNEF. D.E.

b) A.

c) H.

d) L.

e) Convolvulus inter fruteta nascens, flore Lili quasi rudimento PLIN. L. XI. n. XI.

f) BLAIR. p. 290.

g) Inter purgantia MESUR.

h) FLOYER. *pharmacob.* p. 116.

i) ROSIER p. 9. II. p. 372.

k) *Resa* p. 196.

l) J. BAUHIN.

m) HORNUNG. *cist. med.* p. 315. 316.

n) *Demonstr. Element. de botan.* II. p. 10.

POLEMONIUM o) TOURNEFORT. t. 61.

LINN. n. 217.

Calyx campaniformis, ad duas tertias p) quinquefidus. Flos tubo brevi, segmentis quinque patulis, subrotundis q). Stamina initium latum, barbatum, reliqua pars angusta, de flore erumpens. Fructus ex ovato conicus r), trilocularis s), polyspermos. Tuba apice trifido. Semina angulosa irregularia t).

665. POLEMONIUM foliis pinnatis, floribus erectis, elliptico lanceolatis. Conf. LINN. l. p. 230.

Valeriana græca DODON. p. 352.

Polemonium vulgare ceruleum L. R. H. SCHEUCHZER. It. VI. p. 460.

Icon OEDERI t. 255.

Polemonium ceruleum HILL. t. 60.

β. Flore albo Hort. Aichstett. aest. ord. 9. t. 11. f. 2.

In insula Rheni supra Märk Cl. MIEG. In Rhætia sylvis I. B. In Albulæ descensu vetus *Bergin* SCHEUCHZER & HUBER. In descensu *Speluga* IDEM SCHEUCHZER. Ad rivum, qui a *Noirvaux* descendit ad *S. Croix* DIVERNOI. *Sur le grand chemin de la Brevine, à Chatagne* GAGNEBIN. In sylva *Bremgarten* legi cis *die Neuebrük* prope Bernam.

Caulis erectus, cubitalis & ultra, ramosus. Folia pinnata, paribus duodecim, extremo impare. Pinnæ ex ellipticis lanceolatae, integræ. Flores in summis ramis, in petiolis ramosis spicas efficiunt, cærelei, speciosi, in ortu pallidi, alba radiorum quindecim stella picti, cum totidem lineis purpureis ramosis. In ortu segmentorum floris corona pilorum fauces claudit, & ex ea stamina exeunt.

IV. QUINQUELOCULARI

AZALEA LINN. n. 212.

CHAMÆRHODODENDRI spec. TOURNEFORT.

Calyx campaniformis, profundissime quinquefidus, deorsum gibbus. Flos breviter campanulatus, semiquinquefidus, repandus. Stamina libera. Tuba simplex: fructus subrotundus, quinquelocularis, quinquevalvis, polyspermos.

666. AZALEA caule procumbente, foliis ovatis, margine introverso Enum. rar.

Asowmos foliis thymi CLUS. panon. p. 57. 58. 521.

Chamærhododendros supina, ferruginea, thymi folio, alpina BOCCONE mus. di piant. p. 64. t. 13.

Icon OEDERI t. 9.

Azalea ramis diffuse procumbentibus LINN. I. p. 215.

In alpinis inprimis Gubernii Aquilejensis omnibus abunde, in *Enzeinda, Meuveran, la Varaz, Richard, Chaud commun, Isenau, Fouly*. In *Val de Lie, Gemmio, Gottardo, Grimsula, Speluga, Albulæ, Adula*.

Caules procumbentes, ramosi, semipedales, & paulo ultra. Folia dura, convexa, oris contractis, subtus cava, nervo eminentè, ovato lanceolata. Flores vicini, ex summa planta, in petiolis unifloris, terni, quaterni. Calyx purpureus, flore paulo brevior: flos late roseus, aut kermesinus dilutus. Tuba capitata. Fructus ovatus. Ad ortum petioli stipulæ duæ ovato lanceolatae.

V. FRUCTU MOLLI.

AQUIFOLIUM v) TOURNEFORT. t. 371.

ILEX LINN. n. 272.

Nulla causa fuit mutandi nominis x). Bacca rotunda y), ex quatuor z) tuberculis composita, tetracocca. Calyx semiquadrifidus, segmentis quatuor brevibus, triangulis a). Floe

o) Polemonium Rutæ simile, nigro semine, radice crassa, exilibus ramis majoribus tamen foliis & longioribus, calaminthæ aut sanguinali proximis; utrinque pinnatis, a quibus summis corymbi pendent, nigro semine, radice cubitali albicante DIOSCORID. L. V. c. 8. PLINIUS L. XXV. n. 28.

p) TOURNEF. C.C.

q) A.

r) E.

s) G.

t) H.

v) Crategon Theophrasti Itali Aquifolium vocant PLIN.

L. XXVII. n. 40.

x) Retinet Du HAMEL arb. T.I.

y) TOURNEF. E.

z) F.

a) C.D.

Flos rotatus *b*), quatuor rotundis segmentis sursum cavis *c*), quatuor etiam stamina. Semina ossea. In medio flore fructus bicollis subnascitur. Flores sexu distingui, alias in diversis plantis, alias in iisdem, & alium florem marem esse, cum germine abortivo, alium feminam, cum staminibus abortivis *d*), denique androgynum, passim lego. Addit CL. GERARD, florem androgynum esse pentapetalon. Id neque apud LINNÆUM reperio, neque in floribus, quos coram habeo, qui omnes eandem habent fabricam, & in quibus bicollem cum staminibus fructum video succrescere, eumque polline feminali confertum.

667. AQUIFOLIUM *e*). MATTHIOL. p. 161. CAMERAR. *Epit.* p. 84. BLAKWELL. t. 205. MILLER. t. 46.

LE HOUX *Spectacle de la Nature II.* p. 90.

Hulse CRAMER. t. 31.

β. Varietas absque spinis, præter mucronem, MUNTING. *ic.* 39.

Omitto alias varietates inauratis, & argentatis foliis, & baccis luteis, & folii superficie echinata *f*).

Speciosus frutex vulgo nascitur in sepibus & in sylvis. Prope Bernam trans *Pantiger-Hubel* versus *Thorberg*. Absque spinis in colle *Soquenil* prope *Roche*.

Frutex humilis, ramosus, frondosus, forficis patiens, sepibus utilis, etiam in arborem excrescit *g*). Folia dura, laurina, viridissima, margine alias integro plano, alias alterne undulato & plicato. Flores albi, ex alis foliorum, in petiolis brevibus, ramosis, quam folia brevioribus.

Cortex exterior rejicitur, interior tunditur, ut in pastam fiat, tunc in olla sepelitur, fermentationi exponitur, eximitur, in aqua lavatur, eximuntur fila lignea, manet optimum viscum *h*).

Materiem dat durissimam *i*): & facilius, quam alia ligna, lapideam naturam induit *k*).

Cæterum cortex amarus & mucilagineus est *l*): folia in colica utilia. Baccæ alvum movent *m*). Succo plantæ in cerevisia recepto icterum sanatum fuisse lego.

VII. CORONATÆ.

Succulento fructu arbusculas inter *dumosas* LINNÆUS habet. Nobis character classicus est idem cum vasculiferis, tantum quod flores fructibus innascentur.

OPULUS TOURNEFORT. t. 376.

Flores duorum habet sexuum. Sed in eadem planta, & in eadem umbella, flores exteriores steriles *a*) sunt, difformes, extremo segmento maximo, cum staminum obscuris vestigiis. Interiores *b*) minores, regulares, minus plani, tubo longiori, crassis quinque antheris *c*) in perbrevis pediculis; tuba tribus punctis notata, fructu rotundo, succulento, plano *d*); semine feto hinc hilo inciso, inde rostrato *e*). Calyx minimus, quinquedentatus. LINNÆUS ad Viburnum reduxit, cui utique Opulus vicinus est n. 370. Sic HILLIUS *f*).

668. OPULUS.

Sambucus aquatica CAMERAR. *Epit.* p. 977. cum caractere.

Viburnum foliis ovatis, petiolis glandulosis LINN. p. 384.

Schwalchenbaum CRAMER. *forstwesen* p. 39.

β. Varietas sterilis, in qua fere flores omnes difformes sunt, & plani, cum rudimentis tubarum & staminum; umbella in globum contracta.

Sambucus

b) A.B.

c) *ibid.*

d) MARTYN. *jun. flor. Cantabrig.* p. 22. *Phil. Transf.* Vol. 48. P. 2. GERARD. p. 461.

e) Aculeata folia Aquifolio PLIN. L. XVI. c. 24. Aquifolii baccæ sine succo EJUDEM L. XV. c. 24. Agri-foliae utilitates L. XXIV. n. 70.

f) Habet varietates 33. DU HAMEL.

g) TRAGO teste. Sexaginta pedum arbor BRADLEY. *new improv.* p. 71.

h) *Demonstr. botan. II.* p. 567. CONF. EVELYN. *syto* p. 165.

i) DU HAMEL. CATO apud PLINIUM L. XVI. p. 843.

k) LISTER. *ars medic.* II. p. 137.

l) FLOYER. *pharmacob.* p. 91.

m) *IDEM.*

a) CAMERAR. *Epist. de sex plant.* p. 36. TOURNEF. A.A.

b) TOURNEF. B.

c) *IDEM.*

d) H.H.L.

e) *ibid.*

f) *Brit. herbal.* p. 352.

F f f f

Sambucus arbor rosea. Hort. Aichstett. vern. ord. frut. t. 10. f. 1.
Gelder Rose HALE Eden t. 37.

Prior ad sepes, fossias & rivos abunde, altera hortensis.

Frutex sepedalis, ligno albo, fragili, inutili. Folia conjugata, trilobata, lobis lateralibus obiter bipartitis: dentibus per oras magnis & raris. Ex alis foliorum scapus floriger, aphyllus, ramosus. Umbella lata, plana, ex sex sæpe petiolis sexfidis. Flores albi, segmentis fere revolutis: baccæ rubræ. Post multos flores baccæ pauca.

Nulla nobis in usu est. Ruffi baccas edunt *g*), quæ ingrato sint sapore. Syrupus nauseosus, cani alvum non movit *h*).

VIBURNUM TOURNEFORT. t. 377.

VIBURNI spec. LINN. n. 370.

Calyx minimus, quinque-dentatus *i*). Flos campaniformis *k*), quinquefidus: fructus planus *l*), ovalis, mollis, fetus unico semine *m*), satis simili ejus, quod in Opulo nascitur *n*).

669. VIBURNUM foliis ovatis, serratis, subtus tomentosis.

Viburnum CAMERAR. Epit. p. 122. &c.

Viburnum foliis cordatis, serratis, venosis, subtus tomentosis LINN. I. p. 384.

Nihil vulgatius ad sepes.

Frutex sepedalis, foliosus & frondosus. Folia conjugata, ovata, acuminata, per oram denticulata, lanuginosa, subtus incana. Flores umbellati ramos terminant in brevibus & hirsutis pedicillis. Flos albus, segmentis subluteis, non ingrato odoratus. Tuba papillaris, crassula. Bacca nigra.

Lenta *Viburna* pro vinculis inferviant.

Baccas & folia bobus *o*) ægris utilia esse, ramum loco fetacæ adhiberi lego. Cortex internus *p*) pro vesicatorio adhiberi potest. Polonis est pro fistula tabacaria *q*). Fructus adstringere dicuntur, cum vi refrigerante, & ad gargarisma infervire *r*). Sed officinis hæ plantæ ignotæ sunt.

SAMBUCUS *a*) TOURNEFORT. t. 386. LINN. n. 372.

de solo flore quinquefido, qui frequentior est.

Perfimilis *Viburno*, præter fructum. Calyx denticulis quinque (etiam quatuor) incisus. Floris tubus brevissimus *b*). Segmenta rotunda *c*) quinque & quatuor. Fructus rotundus *d*), dispermos, trispermos, succulentus. Duo corpuscula *e*) brevissima de calyce eminent, cum flore quadrifido, & tria, cum quinquefido.

670. SAMBUCUS arborea, floribus umbellatis.

Sambucus CAMERAR. Epit. p. 975. BLAKWELL. t. 151.

Sambucus cynis quinquepartitis, caule arboreo LINN. I. p. 385.

Hollunder CRAMER. t. 32.

II. Baccis viridibus C. B. Bas. p. 109. Basl. Merkwürd. T. V. p. 568.

III. Baccis albis LOBEL. ic. II. p. 162. ELLIS vom Zimmerholz p. 173. PLOT. Staffordshire p. 206.

IV. Foliis laciniatis LOBEL. ib. p. 164.

Nigro fructu ubique in sepibus: fructu viridi Basileæ extra portam *Eschemerthor*, & ad viam versus *Gundeldingen*.

Frutex

g) KALM. *vesa* p. 134.

h) FLOYSE. *pharmacob.* p. 179.

i) TOURNEF. ad C.

k) A. A.

l) D.

m) C.

n) Conf. de Characteribus FABRIC. Hort. Helmst. p. 224.

o) MANGET. *reflex.* p. 142.

p) PARR' *Oper.* p. 538.

q) RZASZYNSKI p. 205.

r) DU HAMEL II. p. 351.

a) *Sambucus prima* in arborem adurgit, furculos spat.

gens arundinaceos, teretes, cavos, candidantes, *b*) A. B.

proceros; folia juglandis, ternis quaternave, ex intervallis circa ramos exeunt, gravis odoris, minutim in ambitu secta, & in ramorum cacuminibus cauliculisque circinatæ umbellæ, quæ florem candidum pariunt, mox acinos terebintho similes, in nigredine subpurpureos, racemosos, succo madentes, vinososque DIOSCORID. L. IV. c. 168. *Sambucus fungosus*, acinos habet nigros, parvos, lento humore PLIN. L. XVI. c. 37.

c) A.

d) F.

e) E.

f) F.

g) G.

h) H.

i) I.

k) K.

l) L.

m) M.

n) N.

o) O.

p) P.

q) Q.

r) R.

s) S.

t) T.

u) U.

v) V.

w) W.

x) X.

y) Y.

z) Z.

aa) Aa.

ab) Ab.

ac) Ac.

ad) Ad.

ae) Ae.

af) Af.

ag) Ag.

ah) Ah.

ai) Ai.

aj) Aj.

ak) Ak.

al) Al.

am) Am.

an) An.

ao) Ao.

ap) Ap.

aq) Aq.

ar) Ar.

as) As.

at) At.

au) Au.

av) Av.

aw) Aw.

ax) Ax.

ay) Ay.

az) Az.

ba) Ba.

bb) Bb.

bc) Bc.

bd) Bd.

be) Be.

bf) Bf.

bg) Bg.

bh) Bh.

bi) Bi.

bj) Bj.

bk) Bk.

bl) Bl.

bm) Bm.

bn) Bn.

bo) Bo.

bp) Bp.

bq) Bq.

br) Br.

bs) Bs.

bt) Bt.

bu) Bu.

bv) Bv.

bw) Bw.

bx) Bx.

by) By.

bz) Bz.

ca) Ca.

cb) Cb.

cc) Cc.

cd) Cd.

ce) Ce.

cf) Cf.

cg) Cg.

ch) Ch.

ci) Ci.

cj) Cj.

ck) Ck.

cl) Cl.

cm) Cm.

cn) Cn.

co) Co.

cp) Cp.

cq) Cq.

cr) Cr.

cs) Cs.

ct) Ct.

cu) Cu.

cv) Cv.

cw) Cw.

cx) Cx.

cy) Cy.

cz) Cz.

da) Da.

db) Db.

dc) Dc.

dd) Dd.

de) De.

df) Df.

dg) Dg.

dh) Dh.

di) Di.

dj) Dj.

dk) Dk.

dl) Dl.

dm) Dm.

dn) Dn.

do) Do.

dp) Dp.

dq) Dq.

dr) Dr.

ds) Ds.

dt) Dt.

du) Du.

dv) Dv.

dw) Dw.

dx) Dx.

dy) Dy.

dz) Dz.

ea) Ea.

eb) Eb.

ec) Ec.

ed) Ed.

ee) Ee.

ef) Ef.

eg) Eg.

eh) Eh.

ei) Ei.

ej) Ej.

ek) Ek.

el) El.

em) Em.

en) En.

eo) Eo.

ep) Ep.

eq) Eq.

er) Er.

es) Es.

et) Et.

eu) Eu.

ev) Ev.

ew) Ew.

ex) Ex.

ey) Ey.

ez) Ez.

fa) Fa.

fb) Fb.

fc) Fc.

fd) Fd.

fe) Fe.

ff) Ff.

fg) Fg.

fh) Fh.

fi) Fi.

fj) Fj.

fk) Fk.

fl) Fl.

fm) Fm.

fn) Fn.

fo) Fo.

fp) Fp.

fq) Fq.

fr) Fr.

fs) Fs.

ft) Ft.

fu) Fu.

fv) Fv.

fw) Fw.

fx) Fx.

fy) Fy.

fz) Fz.

ga) Ga.

gb) Gb.

gc) Gc.

gd) Gd.

ge) Ge.

gf) Gf.

gg) Gg.

gh) Gh.

gi) Gi.

gj) Gj.

gk) Gk.

gl) Gl.

gm) Gm.

gn) Gn.

go) Go.

gp) Gp.

gq) Gq.

gr) Gr.

gs) Gs.

gt) Gt.

gu) Gu.

gv) Gv.

gw) Gw.

Frutex ramosus & frondosus, ad decem, etiam 15. & viginti pedes ascendit, arboreo caudice, ligno fragili, ramis intus cavis. Folia totalia conjugata, pinnata, extremo impare, paribus duobus, tribus, pinnis ovato lanceolatis, acute serratis. Pediculi floriferi aphylli, ramosi, & subdivisi umbellas sustinent. Flos albus, odoratus, tubæ fuscae; baccæ rotundæ; femina tria, (vel duo) in conum compacta, mucronata, inde convexa, hinc excavata.

Arbor multarum virium, quas sapor, odor, & vis tinctoria promittit. Flores *f*) sicci aroma habent cum ficitate conjunctum: eorum infusum *g*), ad theæ modum sumtum, sudorem movet & sustinet; in exanthematicis febribus, in sputo sanguineo proficuum. Cum lacte cocti flores, lac dicuntur angere, & amissum fuscitare. Recentes alvum ducunt, cum sero lactis cocti. In sale fixo acida & sulfurea vis latet *h*). In deliquium contabescentes oleum dant, ad dolores commendatum. Aqua sambuci aroma *i*) florum habet, & coloris debet esse viridis. Spiritum etiam ad morbos *k*) acutos laudant. Impositi flores, ut folia, ad erysipelas, ad tumores varios, & ad inflammationes profunt.

Baccæ dulces blande alvum ducunt; inque Germania boreali in cibum recipiuntur.

Electarium laudes BOERHAAVII meruit vi saponacea, resolvente, in chronicis morbis, & pectoralibus utile, ut longo usu tamen vires demum exferat. In morbis acutis non bono *l*) successu datum est. Ad erysipelas HEISTERUS laudabat *m*). In angina proficuum *n*) est. Succus, sed sepius, calculum solvit *o*).

Ex iisdem baccis albis cum saccharo, zingibere, & caryophyllis fermentatis *p*), etiam cum solo saccharo *q*), in regionibus vites non alentibus vinum parant, simile Frontiniani, ejusque vini medicatas vires laudant *r*). Etiam alias saporem moschatelinum vino *s*) Sambuci baccæ conciliant.

Baccæ maturæ linum fusco tingunt. Filum *t*), cum alumine maceratum, coquitur in decocto baccarum Sambuci, addito pauxillo viridis æris, & continuo rotatur.

Semini vis, ut in Ebulo, inest purgatrix.

Folia trita ad erysipelas *v*), ad pleuritidem in cataplasmate *x*) valent, & adeo vehementer laxant, ut inposita oedema faciant *y*). Succus recens emmenagogus est, renesque purgat *z*). Cum condito in hydropse ALEXANDER laudat *a*). Ex decocto Sambuci cum lacte Tithymali clysteres in *Ischiade* dantur *b*), malo sæpe effectu. Cortex interior succum habet alvum ducentem, si ad semuncem, aut ad integram unciam sumtus fuerit, bilemque pellentem *c*); num vero *d*) absque noxa Ventriculi eo officio fungatur, non dixerim. Certe Ebuli, adfinis plantæ, semen *κακοσομαχον* expertus sum. Turionum vis vehementior est, & emetica, & in conserva non absque periculo superest *e*). Lignum vetustæ Sambuci durius fit, & tornatoribus non dedignabile *f*).

671. SAMBUCUS herbacea floribus umbellatis.

Ebulus g) CAMERAR. *Epit.* p. 979. BLAKWELL. *t.* 488. *Esc.*

Sambucus cynis tripartitis, stipulis foliaceis, caule herbaceo LINN. *I.* p. 385.

β. Ebulus folio in acutos longos *h*), lobos diviso, fructu ovato majori.

Locis humidis & umbrosis, & in sylvis fossisque frequens: Bernæ intra mœnia, ad novum ambulacrum *vom Plaze zum Zeughaus*. In Valesia pharmacopolæ negant reperiri.

F f f f 2

Radix

f) WEDEL. *de Sambuco* p. 19.

g) De decocto FRITSCH. *seltsame bündel* p. 515.

h) GMELIN. *Comment. Petrop. V.* p. 389.

i) MESUE p. 187. PLATEARIUS in NICOLAUM p. 174. *b.*

k) WEDEL. p. 24.

l) RODDER apud ALBERTI *med. leg. obs.* 3. p. 762.

m) *Chirurg.* p. 29.

n) BISSET *Constitut. of Great Brit.* p. 322.

o) LOBEL. *exp.* 31.

p) BRADLEY *country lad. direct.* II. p. 7. TROWELL p. 212.

q) SHORT. *tea Esc.* p. 141.

r) IDEM.

s) BOCCONE *mus. di piant.* p. 53.

t) LINDER *Färgkonst* p. 63. 65. 73.

v) *Prix de Chirurg.* II. p. 272. 278.

x) CRANZ. *mat. med.* II. p. 73.

y) *Prix de Chirurg.* II. p. 57.

z) SHORT. p. 149.

a) L IX. p. 516.

b) COTUNN. *Ischiad. nerv.* p. 66.

c) MARCELL. p. 153. Exemplum est in *Comm. Lit. Nor.* ann. 1744. *beb.* 37.

d) IDEM *ibid.*

e) *Eph. Nat. Cur. Det.* II. *ann.* 7. *obs.* 170.

f) DU HAMEL *Ep.ois.* II. p. 540. *Arbr.* II. p. 255.

g) Ebulum nemo ignorat PLIN. L. XXV n. 71. Chamæacte multo humilior, magis herbacea, caule quadrangulo, geniculato; foliis amygdalæ, ex intervallo longioribus, geniculatim expansis, pinnatisque, graveolentibus, in ambitu serratis, muscario sambuci, tum flore & acino; radice longa, digitum crassa DIOSCORID. L. IV. c. 168. Sambuci genus alterum Helium (ελαιον) vel Chamæacte, multo brevius PLIN. L. XXIV. n. 35.

h) TARGIONI *Itin.* T. IV. p. 181. *Hort. flor. append.* p. 170.

Radix reptatrix, multiceps. Caulis herbaceus, fragilis, ramosus, cubitalis & bicubitalis. Folia Sambuci, sed longiora, plurimum parium, trium & quatuor, extremo impari: pinnæ etiam laciniatæ reperiuntur, & intercurreunt minores. Stipulæ magnæ, dentatæ. Flos similis, sed speciosior, segmentis lanceolatis, extus subrubellus, umbellatus; bacca macilentior, tuberculum pro tuba brevissime trifidum, quadrifidum.

Vis, quam Sambuci, major & ingrator. Roob perinde ex baccis paratur, nostratibus familiare, quo in omni chronico morbo utuntur, ut obstructa resolvant. Non purgat alvum, etsi bacca recentis dicuntur purgare, tum succi baccarum extractum *i*).

Eadem colore violaceo *k*) tingunt, & addito aceto, incoctum filum cæruleum *l*) fit. Coria etiam his baccis cæruleo *m*) tinguntur.

Semen potenter aquas ducit, tufum *n*), & ad drachmam exhibitum, etiam inclementius *o*). Mihi certe nauseosum visum & pene emeticum, cum ad urinam ciendam eo uteretur. Ex iisdem arillis in pulverem redactis, coctis, collecta spuma, in fimi calore innatans, in oleum fit, quod cochlearis dosi mire alvum ducit, & etiam inunctum dolores mitigat. Radicis succus urinas ducit, alvumque, & in hydropse utiliter adhibetur, neque stomachum lædere dicitur; ut tamen alii de hoc ipso vitio conquerantur. Decoctum radicis, ad duas drachmas, etiam alvum ducit. Cortex radicis recens in aqua communi coctus, alvum sursum movet, deorsumque, & in hydropse prodest. Folia in cataplasma tusa, ad oedemata hydropicorum valent: & tumorem scroti inflammatorium *p*), cum vino cocta dissipant. Ad contusa *q*) idem de ebulo cataplasma *r*) vehementer laudatur. Aquam florum stillatitiam alvum lego movere *s*).

672. SAMBUCUS arborea, floribus spicatis.

Sambucus montana CAMERAR. *Epit.* p. 976. cum caractere.

Sambucus cervina TABERNÆM. p. 1029.

Sambucus racemosa compositis, ovatis, caule arboreo LINN. I. p. 386.

Wilder Holunder CRAMER. t. 32. B.

In sylvis non rara: Bernæ in Bremgarten, zwischen der Langgasse & viam ducentem in villam Hafsli. Am Belpberg: um Burgdorf. In Albia & Saleva montibus. Circa Ferriere passim &c.

Arbuscula humilior, quam vera Sambucus, sed durior: vix sepedalis. Folia pinnata, terna, quina, septena, longiora, angustiora, firmiora. In summis ramis scapus aphyllus, racemosam spicam pro umbella gerit. Bacca rubra, trisperma: tria tubarum vestigia in tuberculo; flos ochroleucus.

CAPRIFOLIUM

CAPRIFOLIUM TOURNEFORT. t. 378.

& CHAMÆCERASUS TOURNEFORT. t. 379.

& XYLOSTEUM TOURNEFORT. t. 379.

& PERICLYMENUM *a*) TOURNEFORT. t. 378.

LONICERA LINN. n. 233.

Bonum nomen novare inutile videtur. Etsi flore ad alterum latus fissio, & segmentis revolutis, a congeneribus differt, plurimis tamen notis cum Coronatis cohæret, etiam flore, quem in aliis speciebus tubo præfert indiviso *b*).

Character

i) CONSTANT. *pharmac. helvetic.* p. 165.

k) LINN. *Oelandst. resa* p. 35.

l) LINDER. *Färgkonst* p. 62.

m) IDEM p. 65.

n) CHESNEAU p. 239. 407.

o) DODONÆI experimento.

p) BROKLESBY *obfl.* p. 277.

q) S. PAULI.

r) VERMALE *obfl.* p. 83.

s) BORRICH. *Hermes. Ægypt. sapient.* p. 340. ex LIBAVIO.

a) Periclymenum fructicat, ex intervallis habet duo folia subalba, mollia, hederacea. Inter folia furculi exeunt, in quibus bacca, hederæ similes, flos fabæ, candidus, aliquantum rotundus, & quasi in folium procumbens. Semen durum, quod difficulter evellatur. In sepibus se convolvit, DIOSCORID. L. IV. c. 13. PLINIUS L. XXVII. n. 94. Non videtur nostrum.

b) Periclymenum TOURNEFORT. & Xylosteum EJUSDEM.

Charaeter peculiaris. Baccæ gemellæ c), quarum altera etiam abortit d), sæpe connatæ, calyce e) quinqueidentato, & flore tubuloso f), sed fillo, ut segmentum superius revolutum quadrifidum g) sit, inferius simplex, ellipticum h). Stamina flore longiora, tria ex parte floris superiori, duo ex inferiori. Tuba simplex, apice rotundo. Semina sex, ad duodecim.

673. CAPRIFOLIUM capitulis ovatis imbricatis, terminalibus, foliis omnibus distinctis, LINN. I. p. 247.

Perichymenon FUCHS. p. 646. BLAKWELL. t. 25.

Caprifolium Germanicum Hort. Aichstett. vern. ord. 9. t. 4. f. 3. RIVIN. *monopet. irregul.* t. 122.

Multæ sunt varietates, foliis sinuatis, variis, floribus speciosis, serotinum MILLER t. 79. & plures aliæ in Londinensi arborum & fruticum catalogo T. VI.

In sepibus & sylvis Valesiæ circa *Gonthey*, *Fouly*. En *Chamblande* & in sylva *Sauvebelin* prope *Laufannam*. Bernæ rarior in sylva *Bremgarten*; & in ipsis urbis vallis. Circa *Genevam*, *Morgiam*. In montanis circa *Zweytschbinen*. *Basileæ* in *der Hardt*, um *Gundeldingen*, circa *Neuwylers*, *Alschwylers* &c.

Frutex scanfilis, sepedalis. Folia glauca, glabra, longe ovata, obtuse acuminata, omnia distincta: superni rami terminantur denso capitulo florum verticillatorum, verticillis sexfloris. Tuba longa, globulo terminata. Flos magnus, speciosus, flavus, extus ruber, grati odoris: prælongo tubo & gracili. In tubo floris imo succus melieus. Fructus reliquiis calycis, quasi diademate coronatus, ruber, dispermos.

Frutex topiarius elegans, forcicis patiens. In medicina vix notus est, etli lego aquam ophthalmicam esse; unguentum ad vulnera glutinanda ex *Caprifolio* parari i): idem diu & abunde sumtum sanguinem depurare k): flores urinam ciere, baccas dulces purgante vi valere l).

674. CAPRIFOLIUM foliis ovatis, bacca singulari, ovata, biflora. *Emend. I.* n. 136.

Perichymenon rectum fructu ceruleo CLUS *pannon.* p. 85. non bene. I. B. II. p. 108.

& *Perichymenon rectum III.* CLUS. *hist.* p. 58. melius.

Δισανθομονοκαρπον RICHER.

Lonicera pedunculis bifloris, baccis coadunato globosis, styli indivisis LINN. I. p. 249.

Rariter in alpinis & submontanis. Abundat in monte *Richard*, in monte *la Pierre Valesiæ*, & circa *Praborgne*. A *la Chaux du milieu* versus *la Brevine* GAGNEBIN.

Dans les marais de *Monible du petit Val*.

Frutex difformis, cortice flavo, tripedalis. Folia juniore ciliata, adultæ plantæ pallentia, firmula, ovata, obtusa, integerrima. Stipulæ ad petiolum duæ, lineares, subhirsutæ, gracillimæ. Petiolus floriger perbrevis: sub fructu duæ bractæ lanceolatae. Germen unicum, obscuro calyce coronatum. lidem germi flores bini insident, parvi, subhirsuti, breves, albi, ochroleuci, altero latere tubi floralis depresso, quasi calcar moliente. Floris segmenta multo minus difformia, quam reliquis, duo superiora, rectora, breviora, inferiora tria longiora, ovato lanceolata, magis distantia, staminum imum brevius. Tuba apice difformi, crasso, nodoso. Fructus unicus, crassus, globosus, ovatus, duobus circulis coronatus, cæruleus: pulpa purpurea tinctoria. Semina ovata, plana, ad duodecim.

675. CAPRIFOLIUM foliis ovato lanceolatis, bacca singulari, bicolli, biflora.

Chamaecerasus montana GESNERI post *CORD.* p. 213. b.

Perichymenon rectum III. CLUS. *hist.* p. 94. TABERNÆM. p. 900.

Perichymenon rectum IV. CLUS. *hist.* p. 59.

Xylosteum folio cerasi RIVIN. *irreg. monop.* t. 121.

Lonicera baccis bifloris, floribus bilabiatis MILLER t. 167.

Lonicera pedunculis bifloris, baccis cordatis, didymis LINN. I. p. 248.

Icon SCHMIEDEL. n. 43.

Hæc species frequentior est. In montanis, circa *Wallenburg m)*, & in monte *Wasserfall*. Ego in monte *la Dent de Vaulion*; in monte *Montendre*, in adscensu montis *Falconarii*,

c) Duæ baccæ obverse *Chamaecerasi* & *Xylostei* *TOURNÆF.*

d) Simplex bacca *Caprifolii* *TOURNÆF.* L. & *Perichymeni* Conf. LINN.

e) *TOURNÆF.* t. 378. L.C.D. t. 379. E.C.C.

f) *IDEM* t. 378. G. B. t. 379. supra E. & C.

g) *IDEM* t. 378. H. t. 379. C.

b) *IDEM* t. 378. I. t. 379. D.

i) *VIGIER. arman.* p. 88.

k) LINN. *obstacul. medic.* p. 6.

l) *FLOYER. pharmacob.* p. 264.

m) *Basl. Merkwird.* p. 1616.

Falconarii, in monte *Hengst* vallis *Ementhal*. In alpinis passim, monte *sur Champ*, *Luan*, *Ovannaz*, *Chapuisse*. In sylva *la Chenau* super *Aquilejam*, in ascensu *Gemmii*, a pago *Candersteg*, in *Salva* mont. & *Thuiri* I. B. *Glaronæ*, in *Albio* monte, & circa *Thermas fabarias* C. GESNER.

Frutex tripedalis. Folia in toto genere maxima, ovato lanceolata, subhirsuta, non ferrata. Petioli uniflori, longiores, ex foliorum alis. Cuique baccae duo flores infident. Duæ longæ, lineares, stipulæ subsunt. Flos sublaeteus, extus subruber, hirsutus. Stamina duo superiora potius minora. Calyx de germine obscure quinquefidus, duobus superioribus segmentis vix distinctis, parum discedentibus; tribus inferioribus majoribus, magis discedentibus, modice acuminatis. Segmenta quatuor superiora, unum inferius. Tubus floris deprimitur in calcar memorabile. Bacca rubra, ovata, ex vertice quasi bicollis, sulco divisa, coronata duobus circulis ficcis, duorum florum reliquis. In quavis semisse fructus, sulco divisi, nuclei. Si omnes maturefcerent duodecim *n*) fierent, fere tres autem perficiuntur. Tuba staminum longitudine, cernua, sine crasso.

A quinque ad octo grana datæ baccae vomitum movent o).

676. CAPRIFOLIUM foliis ovato lanceolatis, baccis gemellis, calyce quinquefido *Emend. I.* n. 135.

Chamaecerasus alpina fructu, nigro semine C. B.

Perichymenum rectum II. CLUS. *hispan.* p. 92. 93. foliis ferratis.

Icon 18. Fasciculi *historiae naturalis* GESNERI.

Lonicera pedunculis bifloris, baccis distinctis, foliis ellipticis, integerrimis LINN. I. p. 247.

Passim in subalpinis & montosis reperi. In monte *Dolaz*, in via *l'Echelette* inter lacum *Juranum* & *Valorbe*. GAGNEBIN circa ferrarias *Officinas* vallis *Erguel*, & *aux Convers*, & *aux Combes de Valanvron*. In subalpinis etiam legi *en Collatel*, sub *M. Javernaz*.

Frutex ramosus, frondosus, tripedalis, inelegans. Folia ex ovatis lanceolata, juniora hirsuta, per ætatem calvescunt, & una nervi eminent, albi, conspicui. Ora foliorum non ferrata quidem, sed plicata & undulata. Ad ramorum ortum stipulæ ovato lanceolatæ, una major & duæ breviores, ovatæ. Petioli floriferi ex alis foliorum, unciales, biflori: sub foliis duæ squamæ siccae exiguae, & tria ad quinque foliola, in transversum lata, basi connata p). Baccae gemellæ distinctæ, basibus oppositis vicinis connatæ. Flos superne quadridus, inferne simplex, tubulo suo breve calcar minatur; calyce manifeste quinquefido, segmentis latiusculis, purpureis. In quoque fructu suus flos singularis, campaniformis, brevis, bilabiatus, segmentis superioribus subrotundis, imo longiori, majori, paulo acutiori: cæterum purpurascunt. Stamina quinque inæqualia, de flore eminent. Tuba semicircularis, sine spongioso. Bacca ovata, nigra, cum sua sodali per ætatem conglutinata, ut matura duobus connascentibus fiat hemisphæriis. Semina quinque, sex, circumscriptione ovali, utcunque lenticulata.

677. CAPRIFOLIUM foliis ovatis acuminatis, subhirsutis, baccis gemellis.

Xylosteon DODON. *purg.* p. 265. RIVIN. *monopet. irregul.* t. 120.

Allobrogian Perichymenum, seu *Perichymenum rectum* LOBEL. p. 633.

Chamaecerasus duonetorum, fructu gemino rubro C. B. DU HAMEL *ic.* 59.

Caprifolium erectum minus, *Xylostei Dodonæi species* BARRELIER. *ic.* III.

Icon 47. SCHMIEDELI *ibid.*

Lonicera pedunculis bifloris, baccis distinctis, foliis ovatis integerrimis LINN. I. p. 248.

Walburgis-May CRAMER. t. 40.

Nihil vulgatius in sepibus & dumetis.

Frutex sepedalis, rectus. Cortex ramorum satore rubens, ut coram video, subhirsutus. Folia ovata, acuminata, sublanuginosa, mollia, oris integris. Ex foliorum alis petioli uniflori. Stipulæ sub flore duæ, lineares, deinde binæ, breves latæque. Flores bini, suæ baccae suus, albidus, lanuginosus, ficcus, segmentis quatuor supernis, uno inferiori, initio calcaris in imo tubo floris. Baccae binæ, basibus obversæ, vicinæ, per maturitatem rubræ, connatæ, calyce inæqualiter quinquefido. Semina tria in una bacca, sex in universum, compressa, rostrata, rubra.

Non novi ullo in usu esse.

R A P U N -

n) *Emend. III.* n. 210.

o) PREVOT. *medec. pauper.* p. 511.

p) SCHMIEDELIUS K.

RAPUNCULUS TOURNEFORT. T. 38.

PHYTEUMA *q*) LINN. n. 220.

& JASIONE LINN. n. 1005.

Rapunculus a Campanula non potest longe removeri, cum qua flore fructui innato, fructu triloculari, ipso lacte conveniat. Neque potest a Rapunculo TOURNEFORTII Jasionē separari, etsi illi quidem ipsa petala in cornu conveniunt, in Jasionē antheræ, & in Rapunculo petala immatura in cylindrum circa tubam coeunt, non ita in Jasionē; etsi antheræ magis connatæ sunt in Jasionē, in Rapunculo magis ungues staminum coalescunt: etsi denique in Jasionē, circa florale capitulum, numerosa folia in calycis communis speciem colliguntur, in Rapunculo aliquanto minus evidenter, nam & isti plerique folia ovato lanceolata sub spica florali habent.

Erit ergo Rapunculus fructu biloculari, vel triloculari *r*), polyspermo *s*), coronato calyce quinque folio *t*), & petalis quinque *v*), in origine sua coalescentibus: plerumque, dum flos immaturus est, in cylindrici incurvi tubuli speciem *x*) circa tubam conjunctis, ut tamen maturiora discedant, reflectantur *y*), & patula atque distincta videantur petala: In plerisque *z*) fructus trilocularis, polyspermos, & tuba apice trifido: in nonnullis & bilocularis fructus, & bifida *a*) tuba. Fructus plerumque, ut in Campanulis, tribus foraminibus aperitur *b*).

I. PETALIS LIBERIS.

678. RAPUNCULUS foliis linearibus subsperis, spica planiuscula, petalis liberis.

Scabiosa DODON. p. 122. foliis ferratis.*Rapuntium alterum leptophyllum capitatum* COLUMN. *Ephraf.* p. 226. 227. folio integro.*Jasione* LINN. II. p. 317. *montana* HILL. T. III. t. 111. foliis ferratis.

Ad vias siccas abunde. Prope Bernam, qua ascendentes a Ponte novo planitiem adtingunt, versus *Ortschwaben*. Inter stipulas passim.

Radix exigua: caules erecti, ramosi, pedales, cum foliis subsperis. Folia plurima, lingulata, elliptica, obtusa, vel acuta, undulata, etiam ferrata: nervo eminente. Ramos longe nudos capitula floralia planiuscula terminant. Sub capitulo aliquot series foliorum, levium, ovato lanceolatorum, exsectorum dente uno, pluribusve. Flores compositi, tamen petiolati. Fructus ovatus; calyx brevis quinquefidus, capillaris. Flos exiguus, pulchre cæruleus, petalis planis, linearibus, acutis, ad ungues cohærentibus. Fructus bilocularis *c*). Semina fusca, nitentia. Lactescit.

II. RAPUNCULI CORNICULATI.

679. RAPUNCULUS foliis linearibus, bracteis ovato lanceolatis.

Rapunculus sylvestris, umbellatus CAMERAR. ad THALIUM *ic.* VIII. n. 3.*Rapunculus umbellatus folio gramineo* C. B. SCHEUCHZER. *It. I.* p. 47. *It. IV.* p. 340. & omisso nomine *Umbellati* *It. II.* p. 140.*Phyteuma capitulo subrotundo, foliis linearibus, integerrimis* LINN. I. p. 241.β. Flore albo SCHEUCHZERI in summo *Speluga*.

In alpibus paulo editioribus non rarus; in ascensu a Ponte Diaboli, in *Furca monte*, *Grimfula*, *Joch*, in *Javernaz*, *Martinetz*, *Prapioz*, *Jeman*, *Fouly*, *Col de Ferry*, *Pemino*, *Speluga*, &c.

Radix magna, lignosa, multiceps. Folia ex radice numerosa, gracilia, cis apicem paulum dilatata, graminea, etiam ferrata, principiis foliorum, qua ex radice prodeunt, sericeis, nitentibus. Caulis trientalis, & paulo ultra, uniflorus & pene nudus, paucis, amplexicaulibus, longe caudatis foliis adspersus. Sub capitulo folia ovato lanceolata, magna, leviter subhirsuta, & similia inter flores. Capitulum hemisphæricam, ex floribus multis congestis, incurvis, compositum. Tuba trifida.

G g g g 2

*680. RAPUN-

q) Apud DIOSCORIDEM L. IV. c. 125. non potest adgnosci. *y*) TOURNEF. *ibid.* COLUMN. *ibid.**r*) TOURNEF. E.*s*) F.*t*) B.*v*) ad A.A.C.*x*) COLUMN.*z*) pro caractere LINNAEUS.*a*) *ibid.* C.*b*) COLUMN p. 225. & in figur.*c*) VAILLANT. FABRIC. p. 35.

*680. RAPUNCULUS foliis ovatis, obtuse dentatis, bracteis maximis, obtusis.

Rapunculus alpinus parvus, comosus I. B. II. p. 811.*Phyteuma capitulo subfolioso, foliis omnibus lanceolatis* LINN. I. p. 241.Raram plantam, si vere distincta est; legit ILL. vir J. GESNER in monte *Pündtnerberg*, per quem ex Rhætia Glaronam tendunt.**Habitus** similis; sed folia petiolata, ovata, etiam ferrata. Scapus uniflorus, trientalis, unico folio lingulato. Sub capitulo folia maxima, subhirsuta, cordata, obtusa, quibus a priori 679. distinguitur. Capitulum rarum, florum corniculorum, cæruleorum, quos numeravi: non superabant vicenos, satis cæterum magni, cornu quinquedentato. Tuba breviter bicornis.

681. RAPUNCULUS foliis imis longe cordatis, caulinis sessilibus, acutis, bracteis ovato lanceolatis.

Rapuntium αλτικκορατιοειδης RICHER.*Rapuntium montanum rarius corniculatum* COLUMN. p. 223. 224.*Rapunculus major cæruleus Italicus* BARRELIER. ic. 526. & minor EJUSDEM.*Rapunculus corniculatus* RIVIN. *monopet. irregul.* T. 109.*Phyteuma capitulo subrotundo, foliis ferratis, radicalibus cordatis* LINN. I. p. 242.

Varietatem multis spicis ad caulem hærentibus legit Gen. de SAUSSURE.

In subalpinis & montanis.

Radix conica. Caulis erectus, non ramosus, sed foliosus, pedalis, unica spica terminatus. Folia radicalia longe petiolata, cordata, sed longiora, obtusa, glabra, nervosa, subrotunde ferrata: ad caulem amplexicaulia, acutiora. Spicæ florali substernuntur folia ovato lanceolata; etiam longe caudata, hirsuta, & similia minora spicam distinguunt, floribus subjecta. Spica hemisphærica, deinde ovalis; flores fature cyanei, cum tuba trifida. Calyx brevis segmentis incurvis. Quinque petala paulum obliqua, ungue lato, longa ligula, matura expanduntur. Ungues staminum lati, in tubum connati: filamenta angusta. Fructus trilocularis, fulcatus, perforatus. Semina nitida, ex ovatis acuminata.682. RAPUNCULUS foliis imis longe petiolatis, caulinis linearibus, integris, bracteis linearibus duabus imis longissimis *Emend. III. n. 211.* †*Rapunculus alpinus petreus, cæruleus, foliis flori substratis longis, angustioribus* SCHEUCHZER. *It. VI. p. 460.*& *Rapunculus alpinus, corniculatus, foliis ab imo caule ad summum angustioribus* EJUSDEM *ibid. p. 461.* etsi distinguit.*Rapunculus alpinus cæruleus, angusto, raro, subinde dentato folio* MICHELI *Hort. Pisan. & Florent. p. 80.* & FERDINANDI BASSII *Comment. Bonon. T. IV. p. 289. t. I. f. 2.*In rupibus, ad *viam malam* SCHEUCHZERUS, & Cl. LA CHENAL & CHATELAIN: potto in monte *Speluga*, in monte *Cenero* inter *Bellitionem* & *Luganum*, & in rupibus circa eam civitatem & *Chiavennam*.**Totus** caulis glaber, tenuis & filiformis, pedalis, foliosus. Folia teneriora, radicalia cordata, petiolata, obiter ferrata: proxima ex ellipsi longe lanceolata, rariter dentata: denique caulina linearia, non dentata, sæpe superne majora. Sub spica duo folia non quidem adversa, patula, longa, alterum duplo longius. His foliis fere, uti in *Allio bicorni*, infidet capitulum florale, latum, breve, semicirculare, partim spicæ simile, partim umbellæ. Bractææ inter flores lineares. Calycis segmenta capillaria. Flos corniculatus, incurvus, cæruleus. Tuba trifida.

683. RAPUNCULUS foliis radicalibus cordiformibus, acute incis, tubis longissimis, hirsutis, emarginatis †.

Rapunculus spicatus, flore purpureo violaceo SCHEUCHZER. *It. VII. p. 518.*In pratis subalpinis passim: legi in valle *Grindelia*, *Ursaria*, *Hafelia* circa *den Boden*: circa *thermas Leucenses*. HUBERUS circa *thermas Piperinas*, & inter *Lenz* & *Brienz* Rhætiae. In iisdem montibus super *Falz* J. GESNER. In monte *Fouly*: circa *Anderam*, circa fontes *Rhodani*.**Caulis** cubitalis & bipedalis, non ramosus. Folia radicalia longe petiolata, cordata, acute incisa, quasi urticæ: caulina inferiora cordiformia, suprema graciliora, longe lanceolata. Spica crassa, ovalis, quam prioribus longior. Bractææ longæ, ex linearibus lanceolatæ, quarum sæpe duæ præmagnæ spicæ subjiciantur. Flos saturate violaceus, corniculis incurvis. Tuba purpurea, hirsuta, longissima, breviter bifida, & fructus bilocularis. Tubarum eminentium longitudo peculiarem spicæ habitum facit.

684. RAPUN-

684. RAPUNCULUS foliis radicalibus cordatis, tubis bicornibus, revolutis.

α. Vulgatio flore ochroleuco.

Rapunculum alopecuron flore candido DODON. p. 165. 166.

Rapunculus corniculatus, spica longiore RIVIN. *monopet. irregul. t. 109.*

Phyteuma spica oblonga, capsulis bilocularibus, foliis radicalibus cordatis LINN. I. p. 242.

Long headed Rampion HILL. VIII. t. 15.

β. Flore cæruleo, in valle de Frenieres abunde, a nobis & in valle Ormond, & circa Laufannam & Genevam lectus.

Rapuntium alopecuron, flore cæruleo DODON. p. 166.

Rapunculus spicatus cæruleus C. B. *Prodr. p. 32.*

Radix longa, cylindrica, edulis. Folia radicalia longe petiolata, cordata, margine obtuse ferrato: caulina perangusta, longe ex ellipticis lanceolata, sessilia. Bractæa floribus subtratæ lineares, angustæ. Spica longa, cylindrica, per maturitatem multo longior. Fructus bilocularis, rugosus, perforatus. Semina, ut in Campanulis, dilute spadicea, nitida. Flos corniculatus: tuba longa, cærulea, bicornis, corniculis revolutis, etiam tricornis, ut eo minus a fructu separet.

Ludit flore quadrifido, spica gemina, & foliis macula fusca notatis.

CAMPANULA a) TOURNEFORT. t. 37.

LINN. n. 219.

Fructus plerumque pyramidalis b), trilocularis c), per maturitatem, supra petiolum, tribus foraminibus d) aperitur, & semina profundit, revolutis particulis e) parietum triangularibus. Semina ovata, nitida f), ad tria receptacula g) congesta. Summus flos ex disco, quo coronatur, educit calycem quinquefidum h), & florem latum, ad Campanulæ i) modum, in fine divergentem, non perinde tamen profunde in omnibus speciebus quinquefidum k). Staminum unguis lati l): tuba trifida m). Partes divulsæ lactescunt, lacte subacri, ut tamen aliquæ edules sint.

I. FLORIBUS CONGLOMERATIS.

685. CAMPANULA caule simplici, aspero, foliis amplexicaulibus, floribus capitatis.

Trachelium αρωγοκορυμβοφυλλον RICHER.

Rapunculus sylvestris cæruleus, umbellatus THAL. ic. VIII. n. 2. BARRELIER ic. 523. n. 111.

Trachelium minus multis I. B. II. p. 800.

Campanula caule angulato simplici, floribus sessilibus, capitulo terminali LINN. I. p. 235. It.

Oeland. p. 196.

Tufty bellflower HILL. VIII. t. 6.

II. Flore albo TABERNEMONT. p. 561. BLAIR. Dec. p. 25. PLOT. *hist. of Oxfordsh. p. 152.*

III. Flore albo pleno WEINMANN.

β. Floribus per caulem sparsis C. B.

II. Albis I. R. H.

γ. *Trachelium oblongo folio alpinum* BOCCONE *mus. di piant. p. 70. t. 58.* quod lucidum facit.

Hoc in montanis Jure, supra Biennam.

Vulgo ad vias, & in collibus aridis.

Caulis simplex, etiam ramosus, erectus, subasper, pedalis. Folia radicalia longe petiolata, lingulata, ex linearibus lente lanceolata, ficca, margine minute ferrato: ad caulem lata basi sessilia, semiamplexicaulia; sub floribus in supremo caule cymbiformia, subhirsuta, subrotunda, lanceolata. Fasciculi florum duo, tres, in summis alis, & major ultimus caulem terminans. Flores sessiles. Calycis segmenta lanceolata. Flos cyaneus, non integre semiquinquefidus, subhirsutus, segmentis triangularibus, linea divisis. Ex caractere gentis fructus perforatus. Semina ovata, compressa, ex altero latere marginata.

Varietas γ. in alpebus rarior, floribus magis speciosis, majoribus.

Ad pabulum inutilem esse SCHREBER. III. *Saml. p. 20.*

686. CAM-

a) Medium folia habet iridis &c. DIOSCORID. L. IV. c. 18.

Non videtur huc facere.

b) TOURNEF. K.

c) L.H.O.

d) O.O.

e) ibid.

f) M.N.

g) L.

h) Variæ figuræ C.D.

i) A.B.

k) ibid.

l) LINNÆUS vocat nectaria.

m) Latis stigmatibus L.

H h h h

686. CAMPANULA caule simplici aspero, foliis lingulatis asperis, floribus capitatis.
Rapunculus sylvestris caeruleus, umbellatus, major THAL. ic. VIII. n. 1.
Campanula foliis Echii C. B. Prodr. p. 36. SCHEUCHZER. It. IV. p. 332.
Campanula hispida floribus sessilibus, capitulo terminali, foliis lanceolato linearibus, undulatis,
 LINN. I. p. 235. It. Oeland. p. 115.
Campanula cervicaria HILL. VIII. t. 7.
 In Helvetia rarior est. SCHEUCHZERUS ex quarto itinere retulit, locum non exprimit, neque ego unquam reperi, nisi in Germania, ubi in sylvis abundat.
 Caulis multo altior, tripedalis, non ramosus, asper. Folia ad terram petiolata, ovato lanceolata, ferrata, subtus albo tomento obducta, fere Balsamitæ, ad caulem asperima, lingulata, linearia. In summo caule, in una, aut duabus alis, certe paucis, florum fauciculi, insidentes foliis amplexicaulibus, mucronatis, venosis; eorum supremus multo major. Flores parvi & minores, quam paulo priori. Calyx ad duas tertias quinquedus. Flos tubo anguloso, hirsuto, ore quinquedus, segmentis lanceolatis, linea divisis. Ungues itaminum lati.
687. CAMPANULA caule simplici, aspero, foliis linearibus, floribus laxis, longissime spicatis.
Trachelium altissimum, foliis asperis, floribus parvis I. B. II. p. 801. bene.
Campanula hirsuto folio angusto, tenuiter serrato, floribus parvis, spicatis PLUKNET. p. 76. t. 153. f. 3.
Campanula alpina, altissima, hirsuta, parvo flore I. R. H. SEGUIER. Supplem. p. 102.
Campanula hispida, spica laxa, floribus alternis, foliis linearibus LINN. I. p. 234.
 Ego passim ex Valesia superiori retuli, circa Tavernetta, & ex inferiori, circa arcem Otdurensis, Lida, S. Pierre & Fouly. In Helvetia transalpina a Chiavenna ad Ripa. Ad lacum magnum & lacum Comensem, ad vineas.
 Plurima habet præcedentis similia, ut dubitaverim, num separari possit: puto tamen differre.
 Caulis asper, præaltus: folia ima petiolata, elliptica, ferrata consentiunt, tum caulina lingulata, subaspera, etiam superiora, quæ inter verticillos sunt florales. Flores non in aliquot & paucos verticillos; sed ab imis ad summa in omnibus alis pauci, unus, aut duo in quaque ala, folio cymbiformi excepti. Calyces & bractæ totæ hirsutæ albæ: supremus caulis angusto mucrone terminatur, non lata florum umbella.
688. CAMPANULA foliis lingulatis, asperis, floribus hirsutis, densissime spicatis.
Trachelium αλτικουραμειδοειδες RICHER. cum duabus iconibus.
Trachelium Thyrsoides CLUS. pannon. p. 688.
Cervicaria major tenuifolia THAL. p. 32. ic. IV.
Alopecurus alpinus quibusdam, Echium montanum DALECHAMP. I. B. II. p. 809.
Campanula Thyrsoides JACQUIN. obs. bot. t. 21. & vindob. n. 211. HILL. t. 7.
Campanula hispida, racemo ovato oblongo, terminali, caule simplicissimo, foliis lanceolato linearibus LINN. I. p. 235.
 In alpinis pratis lapidosis ubique: in montanis rarior, reperi tamen in monte Botrods, qua ad summum montem Dolaz ascenditur.
 Multo similior priorum, quam continuo videatur. Radix magna, lignosa; ad terram rosula sediformis foliorum asperorum, latorum, ovato lanceolatorum. Inde caulis dodrantalis, pedalis, non ramosus, totus foliis tectus floribusque: illa longe lingulata, quam prioribus longiora, toti cauli æqualia. Flores in spicam unicam terminatricem, sed longiorem, congesti, ovato cylindricam, densam, ima parte foliosam, superne nudam, florum hirsutorum, alborum, longorum, gracilium: tubæ cyanæ.

II. PETIOLIS PAUCIFLORIS & UNIFLORIS,
 EX ALIS FOLIORUM PRODEUNTIBUS.

- *689. CAMPANULA caule erecto, ramosissimo, foliis ovato lanceolatis, subtus tomentosis, petiolis multifloris, erectis. *Emend. IV. n. 36.*
Campanula seu Cervicaria Bononiensis flore parvo I. B. II. p. 806.
Campanula foliis lanceolatis, serratis, alternis, floris thyrsis spicato, & ad basin ramofo SEGUIER I. p. 176.
Campanula foliis ovato lanceolatis, subtus scabris, sessilibus, caule paniculato LINN. I. p. 234.
Campanula Bononiensis HILL. VIII. t. 4.

Unico

Unico loco, sed certo reperta, inter *Branson* & *Fouly*.

Radix magna, lignosa, napiformis. Caulis tripedalis & ultra, erectus, ramis plurimis ascendentibus, conjugatis, habitu *Verbasci nigri*. Folia sessilia, amplexicaulia, pene cordiformia, lanceolata, subtus albo tomento villosa, non aspera, modice peroram ferrata; similia sub floribus. Isti ad ramos pene nudos, summumque caulem, imi in petiolis erectis, brevibus, trifloris; superiores in alis sessiles, solitarii & bini, denique in spicam in superiori parte rami consentientes, numerosissimi, perexigui cæterum, colore violaceo. Calyx hirsutus, lanceolatis segmentis. Floris tubus angulosus, non integre semiquinquefidus: segmenta lanceolata, linea divisa. Ungues de more lati, filamenta hirsuta; sic tuba. Fructus fulcatus.

690. CAMPANULA foliis cordato lanceolatis, acute ferratis, hirsutis, petiolis ex alis paucifloris, calycibus hispidis.

Rapum sylvestre alterum, Cervicaria major DODON. coron. p. 31. 32.

Cervicaria major TABERNÆMONT. p. 412.

& *major II.* ibid. p. 413.

Campanula caule angulato, foliis petiolatis, calycibus ciliatis, pedunculis trifidis LINN. I. p. 235.

II. Flore pleno *Bresl. Saml. ann. 1722. m. Jul.*

β. Flore albo C. B. & c.

III. Eo pleno.

γ. Monstroso, floribus & calycibus imperfectis, foliis in capitulum congestis ROSEN. obs. p. 7.

Nihil vulgatius ad sylvarum margines & in sepibus. Flore albo in subalpinis, ut in valle *Uriensi, Haselia, Valesia superiori*.

Caulis hirtus, bipedalis & ultra, nutans. Folia hirta, petiolata, oblonge cordata, hilo tamen exiguo, acuta, *Urticæ* similia; etiam semibilobata, semitrilobata. Flores nutantes ex petiolis, de alis foliorum prodeuntibus, sæpe trifloris, etiam bifloris, quinquefloris. Calycis segmenta latissima, albis pilis hispida. Flos violaceus, tubo valde patulo, intus piloso: segmenta triangularia, linea divisa, hirsuta. Reliqua ex caractere gentis.

Non amari a pecore Cl. SCHREBER.

*691. CAMPANULA foliis ovato lanceolatis ferratis, petiolis unifloris, calycibus glabris.

Campanula maxima foliis latissimis C. B. GAGNEBIN. *Act. Helvet. IV.* p. 40.

Trachelium Anglicum candidum majus I. B. II. p. 807.

Campanula pulchra, a Tossano Carolo missa I. B. II. p. 807.

Trachelium majus Belgarum LOBEL. ic. II. p. 278.

Campanula foliis ovato lanceolatis, caule simplicissimo tereti, floribus solitariis, pedunculatis, fructibus cernuis LINN. I. p. 233. 234.

Campanula latifolia HILL. VIII. t. 4.

A la Combe de Valançon, & au Cul des Prés, alibique in sylvis obscuris Cl. GAGNEBIN.

Ad lacum *Rivarium* Cl. RAMSPEK.

Caulis non ramosus n), tripedalis & ultra, angulosus, glaber. Folia ovato lanceolata, acute ferrata, breviter petiolata, hirsuta. Flores ex alis foliorum tum majorum, tum minorum, longe lanceolatorum, in petiolis folio brevioribus, unifloris, bifloris. Calyx glaber, segmentis latis triangularibus. Flos maximus, cæruleus, segmentis triangularibus, linea divisis. Fructus pondere suo petiolum cogit nutare. Stamina unguis coalescentes bene exprimit OEDERUS t. 85.

692. CAMPANULA foliis cordato lanceolatis, hirsutis, petiolis unifloris.

Rapum sylvestre quartum DODON. pempt. p. 165.

Cervicaria major sylvestris Hort. Aichstett. ord. I. t. 6. f. 1.

Campanula repens, flore minore cæruleo I. B. II. p. 816.

Campanula foliis cordato lanceolatis, caule ramoso, floribus secundis sparsis LINN. I. p. 234.

Etiam aliæ Veterum plantæ huc pertinent.

C. B. in sepibus inter *Arlesheim* & *Münchenstein*. RAJUS in fegetibus circa *Genevati*. Ego circa *Roche* abunde, & imprimis *Agami*, ad *Oppidi* introitum. GAGNEBIN circa *S. Imier*.

H h h h 2

Multa

n) WILlich. obs. 47.

Multa habet similia Urticifoliae 690. folia ima longe petiolata, cordato lanceolata, ferrata; superna amplexicaulia: caulem nutantem simplicem o), aut superne tantum ramosum. Sed omnia molliora sunt. Caulis purpureus, levis, leviter subhirsutus, flores ex alis foliorum solitarii, longe petiolati, pro portione folii majores; In suprema parte caulis ab exigua folia quasi spicatus, floribus ad alterum latus converfis, in unum latus nutantibus. Fauces minus pilosae. Radix reptans, mireque serpens.

Varietatem reperit Gen. de SAUSSURE spicis foliosis.
Esculentam esse DODONÆUS. CLUS.

693. CAMPANULA caule levi, simplici, foliis glabris, ovato lanceolatis, ferratis, petiolis paucifloris. *It. II. n. 30.*

Campanula Draba minoris foliis C. B. *Prodr.* p. 36.

Campanula alpina, glabra, flore dilutissime caeruleo I. B. II. p. 806.

& *Rapunculi genus folio serrato rotundiore* C. B. II. p. 798. SCHEUCHZER. *It. I. p. 47.*

Campanula Κωνόκκαλος RICHER.

Rapunculus Teucris folio BARRELIER *ic.* 567.

Rapunculus alpinus Teucris folio, rhomboidalis BOCCONE *mus. di piant.* p. 75. t. 61.

Campanula hortensis, Rapunculi radice SCHEUCHZER. *It. VII. p. 510.* cum in alpinis supra Surenem legerit.

Campanula foliis rhomboidibus, ferratis, spica secunda LINN. I. p. 233.

Campanula rhomboidalis HILL. VIII. t. 3.

Oneside bellflower HILL. VIII. t. 4.

Flore albo circa *Geschinen*. In alpinis & submontanis pratis & sylvis perfrequens.

Radix reptans. Caulis rectus, vel nutans, levis, cubitalis, non ramosus. Folia rara, tenera, glabra, aut circumferrata, ex ovatis rhomboidea. Petioli ex foliorum alis pauciflori, aut uniflori, oblongi, aliquot unciarum, in spicam raram dispositi, ad unum latus converfi, cyanei, breviores, quam prioribus, & magis ventricoli. Calyx capillaris, qua nota facile distinguitur.

694. CAMPANULA caule simplici, foliis lingulatis, asperis, petiolis unifloris, floribus hirsutis.

Campanula foliis Anchusae, floribus oblongis C. B. SCHEUCHZER. *It. I. p. 32. It. II. p. 132. It. IV. p. 331.*

Αλτικωγλωσσοφυλλος RICHER.

Campanula foliis Echii, floribus villosis C. B. *Prodr.* p. 37. 38.

Campanula alpina asperior, foliis Echii, flore magno, villoso PLUKNET. p. 76. t. 153. f. 6. & in eadem tabula f. 4. & 5.

Campanula capsulis quinquelocularibus obtectis, caule simplicissimo unifolio, foliis lanceolatis, corollis barbatis LINN. I. p. 236. Describit JACQUIN. n. 12.

Hoary bearded bellflower HILL. t. 11.

Campanula barbata JACQUIN. *obsf.* T. II. p. 14. t. 37.

II. Flore albo SCHEUCHZER in valle *Medels* circa *Tavetsch*; ego in valle *Urfaria*, in *M. Darbon* & alibi.

Flore caeruleo in omnibus alpinis abundat, etiam humilioribus.

Radix alba, magna, lignosa. Folia ad terram multa, mediocriter scabra, lingulata, circumferrata: caulina pleraque exigua, lingulata, ovata, aspera. Caulis cubitalis, asper, non ramosus. Flores in parte superiori caulis ex longis pedunculis unifloris, etiam bifloris, aliquando longissime nutantes, in idem plerumque latus converfi. Calyx albis pilis hispida, segmentis in basi appendiculatis. Flos magnus, dilute caeruleus, faucibus villosis. Fructus quinquangularis, quinque obscuris fo-
veis inscriptus, & bis tot jugis, caeterum trilocularis, placentis bifidis.

β. Varietas uniflora.

Habet C. B. *Prodr.* p. 31. ALLIONE tab. 6. p. 36.

Ex alpinis J. GESNER. GAGNEBIN & ego in *Lioson*, in *Col de Ferry*, *Prapioz*.

Caulis vix quatuor unciarum, non ramosus. Flos unicus, grandis, calyce perinde appendiculato. Folia ad radicem latiora, ad caulem perexigua.

*695. CAMPANULA foliis ellipticis hirsutis, petiolis alaribus unifloris, floribus glabris. †

Trachelium alpinum CLUS. p. CLXXI.

Campanula caule simplici, pedunculis unifloris, axillaribus, diphyllis JACQUIN. *obsf.* 12.

A Cl.

*) WILlich. *obsf.* 47.

A Cl. viro accepi, & passim inter meas haberi, ex M. Scheidek aliisque alpinis. Valde præcedenti similis, foliis radicalibus ellipticis, obtusis, subhirsutis, caulinis ligulatis. Caulis vix dodrantalis, tamen multiflorus, alio habitu, ramoso & conferto, levis cæterum, qua nota a priori differt, ex singulis alis petiolum proferens, duobus angustis foliis adpersum, uniflorum. Flos nutans, brevior, quam Anchusifoliæ, amplius & undique glaber, dilute cæruleus. Calyx basi cyaneus, quinque calcaribus obscurioribus, cæterum perinde pilosus, segmentis triangularibus.

*696. CAMPANULA uniflora, foliis radicalibus ovatis, integerrimis ALLIONE *Specim.* p. 35 t. 5. f. 1. *Emend.* I. n. 161.

Campanula caule simplici, folioso, uniflora, foliis radicalibus rotundis, caulinis ellipticis, sessilibus.

Campanula caule uniflora LINN. *Flor. Lapon.* p. 81. t. 9. f. 5. 6. *Corolla calycem æquante Spec. I.* p. 231. GORTER. *Ingr.* p. 33.

Campanula Cenisia HILL. t. 13. & *uniflora* EJ.

Polygala ορειθαμαλος RICHER.

Annon ic. GESNERI en. 96?

Passim in alpium editioribus saxosis. Circa rupes glaciales *les Martinets, à la Varaz, Serin, Fouly.*

Folia rosulam ad terram faciunt, fere ut *Gentiana hippion β.* foliorum glabrorum, subrotundorum. Ejusdem rosulas eadem, & multiceps, radix multas generat. Caulis debilis, non ramosus, trientalis, foliosus, foliis lingulatis, subhirsutis, sessilibus. Calyx hirsutus, albis pilis notatus, ipse absque appendicibus, segmentis latis, triangularibus, plerumque cyaneis. Flos cæruleus.

III. FLORIBUS LONGE PETIOLATIS, IN RARISSIMAS SPICAS DIGESTIS.

697. CAMPANULA foliis radicalibus ovatis, caulinis linearibus, petiolis longissimis paucifloris.

Campanula media DODON. *cereal.* p. 37.

Rapunculus campanulatus neri folius III. THAL. & omnes reliqui.

Rapunculus nemorosus II. TABERNÆM. p. 411.

An *Rapunculus*, seu *Erinus magno flore* COLUMN. *Ephr.* II. p. 23. 24. videtur.

Campanula foliis radicalibus, obovatis, caulinis lanceolato linearibus, subserratis, sessilibus, remotis LINN. I. p. 232.

Flore albo Hort. Aichstett. Sc. p. 116. *im Falsstein.*

Linear bellflower HILL. VIII. t. 2.

Circa *Basileam, Aquilejam, Echarpigny*, & in agro *Aventico* ubique; tum circa *Genevam* & *Neocomum, Gorgier*, inter *Sonceboz* & *Biennam*, ad oras nemorum.

Radix Napi similis, edulis. Caulis rectissimus, cubitalis & altior, non ramosus, angulosus, cum tota planta glaber. Folia radicalia petiolata, ovata, ferrata, caulina sessilia, non decurrentia, angusta, longissima, obiter ferrata. Flores in spicam raram, ex petiolis longissimis, etiam semipedalibus, unifloris, aut bifloris, stipulatis. Magnus ille, brevis, late campaniformis, saturate cæruleus, segmentis brevibus, modice acuminatis. Calycis segmenta lanceolata, glabra. Antennæ tubæ prælongæ. Dentem viridem ad basin cujusque lacinie calycis LINNÆUS addit p).

*698. CAMPANULA caule brachiato, foliis lanceolato linearibus, glabris, petiolis paucifloris nudis *Emend.* I. n. 157.

Campanula esculentæ facie, ramis & floribus patulis DILLEN. *Hort. Elth.* p. 58. t. 58.

Campanula foliis striatis, radicalibus, lanceolato ovalibus, panicula patula LINN. I. p. 232.

Diffuse bellflower HILL. VIII. t. 1.

In descensu montis *Gottbard* versus *Pontem Diaboli* legi.

Folia radicalia petiolata, ovata, caulina prima sessilia, ovato lanceolata, sed pleraque longe lanceolata, fere ut in *Melampyro latifolio*. Ora paulum ferrata. Caulis asper, angulosus, cubitalis, ad magnos angulos ramosus, ramos edit paucifloros, foliis paucis & exiguis. Calyx segmentis triangulis, latiusculis, lanceolatis ab esculentæ differt: flores cyanei, majores quam esculentæ.

p) *Flor. Suec.* II, p. 66.

699. CAM-

699. CAMPANULA foliis ellipticis, ferratis, subhirsutis, caule aspero, floribus paniculatis.

Rapum sylvestre FUCHS. p. 214.

Campanula παρομοιωσις RICHER.

Erinus Nicandri COLUMN. *Ecphr.* p. 225.

Campanula foliis undulatis, radicalibus lanceolata ovalibus, panicula coarctata LINN. I. p. 232.

β. Flore albo COLUMN. &c.

Nobis ad vias, sepēs, sylvarum oras vulgo provenit, neque raro albo flore.

Radix alba, Napiformis, non magna, nostratibus primo vere magna copia inter olera in cibo est. Caulis cubitalis, etiam multo altior, asper, angulosus, brachiatus, superne pene absque foliis. Folia radicalia mollia, hirsuta, ora contracta & undulata, longe cæterum ex linearibus lanceolata, sed obtuse: ad caulem ferrata, pene glabra, acutiora. Flores in longis petiolis, unifloris, bifloris, trifloris, raras, aphyllas series potius, quam spicas efficiunt. Calycis segmenta perangusta, paulo flore breviora. Ille pene ad dimidias incisus, dilute purpureus, laciniis acutis.

Radix dicitur lac augere, quod non dissentit, cum farinosa sit, blandique saporis.

700. CAMPANULA caule simplici, foliis subhirsutis, linearibus, petiolis unifloris *It. Helvet. II. n. LXII.*

Campanula alpina linifolia, cærulea C. B. *Prodr.* p. 34. MAGNOL. *Botanic. Monspel.* p. 291. cum icone.

Campanula linifolia rara, cærulea L. B. II. p. 797.

Campanula alpina, minima, foliis Linariae. ad caulem stipatis BOCCONE t. 103.

Campanula montana minor angustifolia BARRELIER. ic. 457.

In valle Urfaria: in montibus Aquilejensibus.

Radix lignosa, multicaulis. Folia radicalia subrotunda, subaspera, ferrata: caules hirsuti, sic folia caulina, quorum prima ferrata sunt, pleraque Linum figura referunt. Flores in petiolis uncialibus, unifloris, hirsutis, calyce villosus, lanceolato, campanula ampla, brevi, cyanea. Etiam calvescit.

A sequente non maxime differt, ut LINNÆUS etiam conjunxerit, & dudum ANT. MAGNOL.

701. CAMPANULA foliis ferratis, radicalibus cordatis, caulinis lanceolatis.

Campanula minor alpina rotundioribus imis foliis DODON. p. 167.

Rapunculus sylvestris minor TABERNÆM. p. 409.

& *Rapunculus sylvestris flore ex purpureo candido* EJUSDEM p. 410.

Campanula minor rotundifolia vulgaris C. B.

Icon OEDERI t. 189.

Various bellflower HILL. VIII. t. 1.

Vulgo in muris & ad vias.

Folia radicalia petiolata, breviter cordata, aut reniformia, tenera, circumferrata. Caulis ex una radice multi, pedales, sed etiam alti, tripedales & ultra. Folia caulina linearia, absque dentibus. Flores in petiolis longis, unifloris, bifloris, trifloris, laxa quasi umbella aphylla, ramosum caulem terminant. Calycis segmenta perangusta, longe capillaria. Campanula brevis, cyanea. Tota planta cum foliis & flore nitida.

Dare pigmentum cæruleum LINN. *plant. tinctor.* p. 14.

702. CAMPANULA foliis radicalibus cordatis, ferratis, caulinis linearibus.

Campanula alpina rotundifolia minor C. B. *Prodr.* p. 34.

Campanula rotundifolia minima C. B. *Prodr.* SEGUIER. *Supplem.* p. 105. qui a minori distinguit.

Campanula alpina linifolia cærulea, flore unico pentagono grandi, in summo caulicido SCHEUCHZER. *It. VI.* p. 454. f. 4.

Campanula parva rotundifolia, flore cæruleo pentagono grandi EJUSDEM *It. II.* p. 131.

In alpiibus frequens: flore albo passim SCHEUCHZER: flore cæruleo in planitiem descendit, ut in Insulas Arolæ supra Bernam.

Pleraque habet prioris, differt tamen foliis firmioribus, nitidioribus, caulinis latioribus, ferratis, primis rhomboideis, reliquis ellipticis, acutis, radicalibus, etiam angustius dentatis.

LINNÆUS tres plantas ultimas conjungit cum nomine *Campanula foliis radicalibus, reniformibus, caulinis linearibus* I. p. 232. Ex notis vero, quas diximus, nostra facile distinguitur, & suas ferras alpina tenet, etiam quando in planitiem descendit.

IV. FLORIBUS PERBREVIBUS.

FRUCTU LONGIORI.

703. CAMPANULA caule procumbente, fructibus prismaticis, floribus rotatis, longissime petiolatis, foliariis.

CRAMER. *ic. lign.* 76.

Campanula arvensis minima DODON. *coron.* p. 38. *pent.* p. 168.

Campanula caule ramosissimo diffuso, foliis oblongis, subcrenatis, calycibus solitariis, corolla longioribus, capsulis prismaticis LINN. I. p. 238.

Venus bellflower HILL. VIII. t. 8.

Passim in fegetibus.

Ægre Campanulæ nomen tuetur. Caulis tener, quadrangularis, diffusus, ab imis ad maximos angulos ramosus. Folia sessilia, ovata, sine latiori, obtuso, ora undulata, obiter ferrata. Flores ex alis foliorum erecti, in petiolis unifloris, praelongis. Fructus, quam aliis campanulis longior, angustior, prismaticus, triquetrus. Calycis segmenta lanceolata, floris longitudine a). Flos omnino rotatus, patulus, purpureus, adeo profunde quinquefidus, ut segmenta vix cohæreant, segmentis ovatis. Ungues staminum non conjuncti in circulum tubæ circumdatum, filamentis brevissimis. Vere aliud a Campanula genus. Semine convenit ovato, nitido b).

704. CAMPANULA caule erecto, fructibus prismaticis, floribus rotatis, sessilibus, congestis.

Onobrychis altera Belgarum, & Dodonei LOBEL. p. 418.

Pentagonion, Viola pentagonia TABERNÆMONT. p. 316.

II. Varietas minor. *Campanula arvensis minima erecta* Hist. Oxon. II. p. 456.

Campanula caule basi subramoso, striato, foliis oblongis, crenatis, calycibus aggregatis, corollæ longioribus, capsulis prismaticis LINN. I. p. 239.

Bright eyed bellflower HILL. VIII. t. 8.

In sepibus, & inter fegetes, locis macilentis, nobis vulgatio.

Caulis utique erectus, aut simplex, aut ramos ad basin emittens, floribus sessilibus, ternis, quaternis, similibus, sed non raro abortantibus, ut femina quidem maturascant: flos tamen nullus adpareat, ut in portula. Calyx latus, pene ovato lanceolatus c).

PIMPINELLA TOURNEFORT.

SANGUISORBA LINN. n. 146.

& POTERIUM LINN. n. 1069.

Sexu distant, & staminibus, sed reliquis notis nimis consentiunt. Nomina TOURNEFORTII, etiam in officinis recepta, sollicitari non probo.

Calyx bifolius, trifolius, ficus, longitudine fructui æquali. Flos fructui impositus; profundissime divisus, in quatuor segmenta patula fissus. Fructus ex ovato quadratus, quatuor percursus alis eminentibus, inter eas asper, coronatus circulo, ex quo flos & stamina. Intus in duobus loculis d) totidem femina acuminata continet, hinc gibba, inde plana. Hæc in omnibus: sed in priori specie stamina quatuor; tuba unica, simplex, ornamento plumoso. In altera flores omnino trium sunt sexuum, mares, feminei, androgyni; stamina plurima e), ad quinquaginta; tubæ duæ; ornamento plumoso f).

705. PIMPINELLA tetrastemon, spica brevi.

Sanguisorba major FUCHS. p. 785.

Pimpinella seu Sanguisorba major MATTHIOL. p. 1033.

Pimpinella sylvestris seu Sanguisorba major DODON. p. 105.

Pimpinella spica brevi rubra MORIS *Umbell.* p. 57. qui suæ sedi restituit.

Icon OEDERI t. 97.

Sanguisorba spicis ovatis LINN. I. p. 169.

Varietates habet MICHELI *Hort. Florent.* p. 73.

iiii 2

In

a) Etiam SEQUIER. *Suppl.* p. 107.

b) HOOKE *microscop.* obs. 28.

c) Conf. ad hoc discrimen WILlich. *obs.* p. 50. SEQUIER *f)* IDEM B. MALPIGHI *ic.* 190. *Suppl.* p. 107.

d) TOURNEF. D. E.

e) IDEM A.

f) IDEM B. MALPIGHI *ic.* 190.

In pratis udis g) abunde.

Caulis, quam sequenti, altior, tripedalis, erectus, non valde ramosus. Folia petiolata, pinnata, parium ad sex, in univcrsum cordata, sed acute ferrata, firma & sicca. Florales spicæ ramos terminantes, breves, densissimæ. Calyx bifidus: petala juniora alba, linea spadicea distincta: adulta tota sanguinei coloris obscuri. Tuba unica, crassa, petala ovata, brevissime conjuncta.

706. PIMPINELLA polystemon.

Sanguisorba minor TABERNÆM. p. 110.

Pimpinella, seu *Sanguisorba minor* MATTHIOL. p. 1034.

Pimpinella BLAKWELL. t. 413.

Sideritis secunda Dioscoridis COLUMN. *Ephraf.* I. p. 124. sqq.

Pimpinella spica brevi, minor & hirsuta MORISON l. c.

Hæc in pratis ficcis & aggeribus.

Caulis humilior, pedalis & cubitalis. Folia prioris, pinnarum sedecim, nervo hirsuto, aliquando profundius divisa. Flores juniores virides, adulti purpurei, in eadem spica alii hermaphroditici; alii majores masculi cum fructus tantum initiis; alii feminini minores, fructu præditi, absque staminibus. Stamina ad quinquaginta; tubæ duæ.

Vires sunt leviter vulnerariæ, adstringentes h). Datur ad dysenteriam, hæmorrhagias, mictionem cruentam. In vernis infusis vinosis regnat, grato sapore. Ad morsum canis rabidi, extus post cucurbitam admotam adhibitum, vulnerique impositum, decocto per novem dies, ad uncias septem sumto, prodesse *Hermanno HEYDEN* i) crederem, nisi a PALMARIO haberet.

Princeps usus est ad fœni abundantiam præstandam, eo enim fine maxima copia in Anglia feritur k). Majorem speciem armentis non gratam esse lego; puto, quod durior sit l).

An hæc Pimpinella, cujus sal fixus sulfure inquinatur m).

SAMOLUS TOURNEFORT. t. 60.

LINN. n. 222.

Calyx campaniformis n), pene ad tertiam partem quinquefidus, segmentis lanceolatis. Flos ex brevi tubo o) in quinque ovata, plana, segmenta paulum emarginata p) filius. In intervallis segmentorum exeunt quinque laciniæ acutæ q), minimæ, stamine in imo tubo, antheris ad tubam conflexis. Tuba brevis, filiformis. Fructus in imo calyce, mobili hemisphærio r) coronatus, unilocularis, quinquevalvis s). Placenta tuberculosa, subrotunda: circa eam numerosa semina t).

707. SAMOLUS.

Sc. GESNERI lign. 116.

Anagallis aquatica tertia LOBEL. *sc.* p.

Anagallis aquatica altera LOBEL. LUGDUN. p. 1090.

Samolus LINN. I. p. 243.

Sc. OEDERI t. 198.

Longleaved Brookweed HILL. VIII. t. 18.

In fossis circa *Vervay* Gubernii Aquilejensis *Emend.* III. n. 213.

Radix fibrosa: caulis erectus foliosus, etiam ramosus, pedalis, cubitalis. Flores albi in spicam raram, quales est in Cruciferis. Folia petiolata, ovata, obtusa, glaberrima Beccabungæ. Calyx valde similis Areticæ 621. uti totus character ad Aretias accedit.

Glaux, ut marina planta, nondum in Helvetia reperta est.

ISOSTE

g) *Cur ficcioribus* LINNÆUS.

h) LOBEL. *advers.* p. 320.

i) *Discours* p. 70.

k) *Mus. rustic.* I. p. 231.

l) SCHREBER. III. *Saml.* p. 74. 75.

m) GMELIN. *Comm. Petrop.* V. p. 287.

n) TOURNEF. D.

o) B.

p) A. A. OEDER.

q) Habet etiam OEDER.

r) OEDER. anulum pingit.

s) TOURNEF. E. F.

t) G.

I S O S T E M O N U M O R D O V I I I .

S T E L L A T Æ B O E R H A A V I I p. 147.

L I N N Æ I n. XLVII. O E D E R I p. 289.

Semina duo conjuncta, quibus unicus flos insidet, monopetalos, plerumque quadrifidus; tamen etiam trifidus, quinquefidus, sexfidus, segmentis triangularibus, tubo variæ longitudinis. Stamina eodem numero, quo segmenta floris. Tuba unica a), profunde bifida. Intercedunt flores masculi. Omnibus etiam caulis est quadrangularis: folia radiorum specie ei circumnata, quaterna & plura.

Vires omnibus ficcæ & adstringentes: plerisque etiam radices rubro colore tingunt b).

R U B I A c) T O U R N E F O R T H I t. 38.

L I N N. n. 127.

Flos campanulatus d) Segmenta plerumque quina e) etiam sena, raro quaterna. Fructus major; unica f), aut duabus g) baccis fit; semine h) pulpa i) tecto.

708. RUBIA foliis ellipticis, asperis, quinis, senisque.

Rubia sylvestris aspera MORISON. III. p. 326. *Ravennas* ZANONI p. 145. 192.

Rubia foliis subsenis LINN. I. p. 158.

Wild Madder PETIVER. *herb. britan.* t. 30.

Icon ARDUINI t. 9.

Num eadem cum fativa sit tanto molliori, & annua, nunc non definivero. Minor tota est, etiam radice ARDUINI p. 53.

Sponte nascitur in Valelia circa *Leucam*, versus pontem Rhodani, circa *Sedunum*, *Gonthey*; à la *Porte du Sex*. In pago *Yvorne* prope pontem, paulo superius in lapidosis. Circa *Spiez*.

Radix magna, rubra, succulenta, enormiter reptans & multiceps. Caulis ramosissimus, etiam bicubitalis, angulosus, angulis ferratis. Folia quina k), etiam sena, superne quaterna, elliptica, nitentia, margine & nervo ferrato, aspero. Flores flavi, in ramis ramosis divaricatis, ex alis foliorum. Bacca nigra, ex duabus coalita.

Radix nostræ Rubiæ siccata pulcherrime tota & undique rubet, neque puncto nigro vitatur, quod in media fere medulla Rubiæ *Zeelandicæ* est, & colorem corrumpit. Quare nostra omnium ad opera tinctoria pulcherrima est, ut *Smyrneni* illi *Lizari* dictæ non cedat.

Vis in ea acida, adstringens, sed penetrabilis. Infusum aquosum nauseosum, subacidum l): extractum debili odore balsamico m), sapore falso, paulum adstringente. Tinctura, quæ spiritu vini paratur, rubra n) est; & extractum austerum o). In medio radix particulas resinosas habet p). Habetur, cum tota classe, pro planta vulneraria: quæ etiam menses cieat q) & lotium r). Ad splenis vitia olim laudabatur s), & in icterico decocto SYDENHAMI locum suum tenet. Videtur enim vi penetrabili excellere, quæ urinam rubro colore tingat t), etiam manu retenta v), & lac vaccarum x), quæ ejus foliis pastæ sunt, quas amant y).

Deinde per experimenta casu facta z), ossa animalium rubro colore imbuunt, quæ quidem pericula nuper a multis, etiam a me iterata sunt, & descripta a).

Quare

a) Ita LINNÆUS.

b) GUETTARD. *hist. de l'Acad.* ann. 1747. p. 57. Etiam species Galli est quadrifolia, qua præcipue ruber color in *Indostania* nititur L. POYRE *Lettres édifiantes & curieuses* Rec. XXVII. p. 416.

c) *Erythrodanum* Rubia, cujus radice tinguntur lanæ & pelles DIOSCORID. L. III. c. 143. PLIN. L. XXIV. p. 16. L. XIX. p. 161. Spinoso caule geniculato, apertine non dissimili, robustiori, quinis per intervalla circa articulos stellatim decussatis foliis, semine rotundo, vitidi, inde rubro, denique nigro; radice longa, rubra PLIN. L. XX. p. 161. DIOSCORID. ib. *Erythrodanum* folio *Hederæ* rotundiori, caule gramineo THEOPHRAST. L. IX. c. 14. Spontanea altera, alia feritur DIOSC.

d) TOURNEF. C.

e) A. D.

f) E.

g) F.

h) H. I.

i) MALPIGHI f. 282.

k) PLIN; SAUVAGRS.

l) STEINMEYER. *diff.*

m) CARTHEUSER. *mat. med. post.* p. 405.

n) *ibid.*

o) STEINMEYER. *amarum.*

p) WURBAIN. *de Rubia.*

q) PLIN. L. XXIV. l. c. THEOPHRAST. l. c. RHAZE ad MANSOR. III. c. 44.

r) PLIN. *ibid.* RHAZE.

s) MARCELLUS p. 165.

t) BOD. & STAFF. p. 1114. *Oecon. Nachr.* IV. p. 873.

v) CARDAN. *subtil.* p. 517. *exerc.* 18.

x) STEEV. *de vita plant.* YOUNG. *de lacte* p. 56. *Musf. rust.* I. p. 151. Non perinde lac canum YOUNG p. 53. Bucyrum inde flavum *Musf. rust.* l. c.

y) *Musf. rust.* l. c.

z) BELCHIER *Philos. Transact.* Conf. si placet, *Elem. Physiol.* L. XXIX. p. 327.

a) *Form. off.* P. I.

K k k k

Quare creditum est, ad ossium mala valere, ad quæ ejus vis adeo integra perveniat, folius inter omnes plantas *b*), quas tentavi. Ad rachitidem ergo laudatur, quando ossa emolliuntur, sive tincturam adhiberi placeat *c*), sive decoctum, etiam experimentis adductis, in quibus eminentiæ morbosæ ossium a rubiæ usu evanuerunt, quæ tangi poterant *d*).

Et tamen dubitant alii. Columbæ certe pilas Rubiæ sæpe vomitu rejiciunt *e*), & ex eo victu emaciantur, & omnia etiam animalia ex ejus usu contabescunt & intereunt, nisi victu mutato valetudo reddatur *f*).

Colorem præstat constantem; vulgaris quidem sativa obscuriorem; spontanea, & Indica etiam potissimum, vividiorem. Filum enim & gossypium a Turcis ipsa hac spontanea *g*) Rubia pulchro colore imbuuntur. Neque ad ea opera necesse est artificiose ficcare *h*), cum etiam virides radices pulchre tingant, quod quidem nostrorum artificum experimentis nunc plane confirmatum est. Cum alcali color *i*) elevatur, cum acore fit obscurior.

Inter omnes plantas, quas ager fert, nulla suam dominum magis ditat *k*). Quare ejus cultus, in Silesia hætenus conservatus *l*), in Insulis Seelandiæ frequentissimus, nunc maximis encomiis celebratur *m*), & universæ Europæ commendatur, in Anglia *n*) potissimum, & in Gallia *o*); sed neque nostratibus negligitur, imprimis a Cl. TSCHIFFELIO nuper susceptus *p*), optimo quidem cum successu. Plurimo equidem fimo indiget, & scarabæorum majalium vermibus obnoxia est. Maximum tamen etiam cum his incommodis foenus reddit.

Sativa plura folia habet, & molliora, vitamque biennem. Eam delineat MILLER l. c. Du HAMEL in proprio libello, BLAKWELL. t. 326. & olim DODONÆUS.

GALIUM LINN. n. 125.

& VALANTIA LINN. n. 1151.

GALLIUM TOURNEFORT t. 39.

& CRUCIATA TOURNEFORT. t. 39.

& APARINE TOURNEF. t. 39.

Nullos limites reperio, neque inter Cruciatam & Gallium; nam etiam in Umbelliferis plantis vulgo flores *q*) mares inter feminas admiscuntur; neque inter Aparinen & Galium, cum asperitatis in femine multi gradus sint, & sensim eadem exalvescant. Ergo character est in fructu sicco, & flore brevius campanulato *r*).

I. FLORE LUTEO.

709. GALIUM foliis quaternis hirsutis, petiolis octifloris.

Cruciata DODON. purg. p. 107. BLAKWELL. t. 76.

Broad leaved Crosswort HILL. VII. t. 24.

Valantia floribus masculis quadrifidis, pedunculis diphyllis LINN. II. p. 1491.

Nihil vulgatus ad vias.

Caulis ad terram reptans, inde erigitur, idemque cum tota planta hirsutus est, sed tener. Folia trinervia, ex ovatis obtuse lanceolata, quaterna. Petioli floriferi ramosi, octiflori, ex alis foliorum plurimi *s*), foliis breviores. Flores sæpe mares, androgyni *t*) se immiscunt, tum androgyni, sed quinquefidi. Capsula rugosa. Semen rotundum. Tuba unica, duobus globulis terminata.

Rubro colore tingit *v*).

Pro vulneraria habetur, quæ ad hernias etiam utilis fit, ob vim adstringentem.

710. GA-

b) Du HAMEL mem. de l'Acad. 1739. p. 17.*c*) RÖSNER. nouvell. circa last. efficac. p. 27.*d*) IDEM p. 28.*e*) STEINMEYER. de Rubia p. 18.*f*) LORSECKE obs. p. 45. 46.*g*) Lesgi Rubiam vendunt HANAWAY Itin. I. p. 276.*h*) Du HAMEL Agricult. II. p. 408. Mem. de la Société de Rouen ann. 1763.*i*) WURFRAIN.*k*) MILLER. in propr. lib.*l*) De Rubia Germanica conf. æcon. fama T. VIII. de Silesiaca Bresl. Saml. 1718. p. 932.*m*) Jam SCALIGER. exerc. 172.*n*) SWITZER. July p. 153. & BRADLEY anc. husbandry p. 226.*o*) Memoir. de Rouen. Du HAMEL in proprio libello.*p*) Cultus describitur in æcon. Nachr. IV. p. 870. STEINMEYER.*q*) Ex nimia copia florum BOEHMER. flor. p. 4.*r*) TOURNEF. A.A. Nullam LINN. sed in nonnullis tubus notabilis est.*s*) Abortivos vocat FABRICIUS p. 37.*t*) Quadrifidi LINN.*v*) STEINMEYER. p. 20. 21.

710. GALIUM x) foliis linearibus perangustis, octonis, racemis multifloris spicatis.

Gallium DODON. *purg.* p. 103. *pempt.* p. 355. BLAKWELL. t. 435.*Gallium* foliis octonis, linearibus, sulcatis, ramis floriferis brevibus LINN. I. p. 155.

Golden bedflower. HILL. VII. t. 21.

Gallium CAMERAR. *epit.* p. 868.*Gallium* luteum MILLER. t. 129.

β. Varietas monstrosa ROSEN. p. 4. 5.

γ. Simillima planta, sed hirsuto femine, foliis senis, ex Russia habetur *Enum. Hort. Götting.* p. 188.

In arvis ficcis & ad vias abunde.

Caulis erectus, quadrangulus, ramosus, pedalis & altior. Folia fere octona, fragilia, sicca, valde angusta, acuta, sæpe reflexa. Rami floriferi ex foliorum alis, spicati, erecti, multiflori, in summa planta in spicam continuantur. Flores exiles, rotati, lutei, etiam quinquefidi. Semen breviter reniforme, rugosum.

Suus quasi odor floris, neque ingratus est.

Admixtum lac separat y), caseumque dejicit, ut etiam ad optimos z) caseos Ibernici Gallio potissimum utantur. Ad ignem subito stillat a) liquorem acidum, etiam absque additamento: ficit, adstringit, vulnera sanat, & impetigines b), & ad Epilepsiam in Gallia & Catalaunia c) vulgo adhibetur. Coma florifera ad morbos hystericos d) commendatur.

Pecori gratum est e).

Radix rubro ut Rubia colore tingit, etiam ossa, & herba cum laneo filo & alumine macerata luteum dat colorem. Eo tingunt Islandi, luteo pariter colore.

II. FLORE ALBO AUT RUBELLO.

I. SEMINE LEVI.

711. GALIUM foliis octonis, ellipticis, caule anguloso

Spreading bedstraw. HILL. VII. t. 21.*Mollugo vulgaris herbariorum*, *Gallium album quorundam* LOBEL. ic. p. 802.*Gallium album latifolium* BLAKWELL. t. 168. quod ad iconem.*Gallium* foliis octonis, ovato linearibus, subserratis, patentissimis, mucronatis, caule flaccido, ramis patentibus LINN. p. 155.

Ad sepes & in pratis, quæ nonnunquam solum occupat; non ingratum pecori.

Caulis fragilis, tripedalis, quadrangularis, alis elevatis, sub foliis verticillis tumidus. Folia octona, elliptica, ortu angustiori; inde latiora, subito in mucronem contracta, superne acutiora, glabra. Ex alis foliorum rami floriferi ramosissimi, in summa planta spicati efficiunt paniculam: Albi cæterum sunt & parvi, tuba profunde divisa.

Rubro colore tingit f), etiam magis, quam Rubia; sed radices habet exiguas g).

Odoratum est.

In alpinis varietas hujus speciei sæpe humillima nascitur, vix quatuor, aut sex unciarum:

Ex paniculis tamen, & majoribus floribus adfinitatem agnosceas.

712. GALIUM caule terete, foliis octonis, ellipticis.

Mollugo DODON. *purg.* p. 161. CLUS. *pannon.* p. 685. quod ad iconem.*Rubia sylvatica levis* L. B. III. p. 716.*Gallium* foliis octonis levibus, subtus scabris, floralibus binis, pedunculis capillaribus, caule levi LINN. I. p. 155.β. Angustiori folio *Mendrisii*.Vulgo in nemoribus Helvetiæ. Bernæ am *Belpberg*, in sylva versus *Pontem novum*.

Caulis, ut tota planta, subglaucus, firmior, teres, brachiatus, ramosissimus; sub foliis etiam magis tumidus, quam paulo prior, levis tamen, oris & nervo utrinque subasperis. Folia octona, lata, elliptica, mucrone arguto, ad ramos superiores paulum

K k k k 2

lum

x) Galion ramulum foliumque habet aparinæ simillimum, caulem rectum, florem in cacumine luteum tenuem, densum, copiosum, odoratum.

b) GESNER. *epist.* p. 70.

c) CHOMEL.

d) LINN. *Cens. med. offic.* p. 20.e) SCHREBER. III. *Saml.* p. 33.

f) STEINMEYER.

y) THELKELD. Negat cogere FLOYER.

z) DIOSCORIDES.

a) FLOYER. *pharmacob.* p. 130. BORRICH. *Ad. Hafn.* l. p. 69.g) LINDER. *Färgkonst* p. 35.

lum binata: nervus & margo aliquando subhirsuti. Rami ramosi, diffusi, demum paniculas floriferas gerunt, ut semper duo folia divisioni subint. Flores albi, campaniformes, non perinde exigui, odorati. Semen rugosum rotundius, quam reniforme.

Pro *Asperula odorata* in officinis venditur *b)*, non bene. Radix pulcherrimum rubrum colorem dat *i)*.

713. GALIUM caule subaspero, foliis senis, elliptico lanceolatis, aristatis.

Gallium aquaticum flore albo BARRELIER. ic. 82.

In oris stagnorum, & pratis udis. Etiam in alpes adscendit, *Audon*, & *Ormont des-fus*. Basileæ passim, circa *Augst*, *Bottmingen*, *Friedlingen*, *Michelfelden*.

Caulis erectus & procumbens, pedalis, cubitalis, angulosus, ramosus, minus certis diaphragmatibus. Folia aristata, sena, septena, lanceolata, latiora, quam in *Gallio* minori. Petioli floriferi longi, capillares, ramosi, pauciflori, dispositi. Flos albus, roseo tinctus colore, tubo brevissimo, major quam 718. Dubium superest num vere differat.

*714. GALIUM caule recto, foliis octonis, subtus canaliculatis, petiolis multifloris, umbellatis. Addend. ad *Enum. Helvet.*

Rubia montana angustifolia C. B. Prodr. p. 145.

Gallium montanum altissimum, foliis angustis, albicantibus RUPP. p. 5.

Gallium foliis subquaternis linearibus levibus, caule debili, scabro, seminibus glabris LINN. I. p. 155. sed nomen a nostra longe recedit.

Passim nunc in Helvetia lecta, dudum ab optimo B. STÆHELINO ad summas rupes castelli *Istein*; deinde a nobis, & a Gen. de SAUSSURE circa Genevam, *au Creux de Genthoud, près de la maison* LULLIN.

Ex radice caulis erigitur, tripedalis, teres, multo quam prioribus firmior, hinc erectus, sub foliis intumescens, parum ramosus. Folia octona, sursum rigentia, angusta, subtus cava & glauca, arista brevi, superne acutiora, & sub floribus ovato lanceolata, arguta. Petioli floriferi ramosi, multiflori, terminantur in speciem convexæ umbellæ. Flos ex grandioribus hujus generis, albus, campaniformis, semiquadrifidus. Petiolus sub seminibus intumescit.

715. GALIUM caule anguloso, foliis senis, subasperis, aristatis. †

Gallium album minus VAILLANT.

Gallium album minimum *σπανιοσπερμον* BARRELIER. ic. 57.

Mollugo montana minor *Gallio albo similis* Hist. Oxon. III. p. 331. RAL.

β. Flore subrubello a me circa *Gestinen* lecta.

Rubeola saxatilis alpina, tenui folio, floribus incarnatis SCHEUCHZER. It. II. p. 140.

γ. *Rubeola saxatilis alpina* BOCCONE t. 101.

& *Rubeola alpina saxatilis tenuifolia* EJUSDEM p. 145. SCHEUCHZER. It. II. p. 140.

Gallium saxatile minimum supinum & *pumilum* JUSSIEU *Memoir. de l'Acad.* ann. 1714. p. 378. ut videtur.

δ. *Gallium album supinum, multicaule, angustifolium, polyspermum* RUPP. in *posth.* & in *nostra edit.* p. 4.

Nihil frequentius ad vias, in arvis, in lapidosis; adscendit in alpes, & tunc habitu humiliori repit.

Caules prostrati, diffusi, inferne hirti, in summa planta leviores, quadranguli, alis eminentibus, fragiles, vix sulcati. Folia a senis ad novem, angusta, linearia, ut paulum latefcant, & in aristam terminentur longiorem, quam in aliis adfinibus: inferiora subaspera, margine ciliato, superiora glabra, aliquando omnia hirsuta. Petioli ex alis foliorum parum foliosi, ramosi, teneri, bifidi & trifidi, efficiunt umbellas laxas, tum alares, tum caulem terminantes paniculas. Flores albi tubo brevissimo. Semina minuta, rotunda, fissa, tamquam hilo incisa. Tuba profundissime resecta.

716. GALIUM foliis octonis, obtusis, supremis lanceolatis, floribus in summa planta fasciculatis.

Gallium saxatile glauco folio BOCCONE *mus. di piant.* t. 116.

Gallium foliis verticillatis linearibus, pedunculis dichotomis, summo caule floriferis, caule levi, LINN. p. 156.

b) KORONZAJ *pharmac.*

i) ARDUINI *mem.* I. p. 55.

Circa

Circa Genevam Cl. LE CLERC.

Valde simile prioris, caule recto, foliis verticillatis, octonis, glaucis, crassioribus, brevius aristatis, supernis paucioribus, latis, ovato lanceolatis. Summus caulis & rami ramosi, fasciculos gerunt erectos, florum quadruplo majorum, quam in 715.

717. GALIUM folio decumbente ramosissimo, foliis quinis, subrotundis, lanceolatis, aristatis, petiolis ramosis.

Gallium album supinum multicaule DILLEN. ex fide exempli, ab ipso Cl. viro missi.

An *Aspergula obovata* RICHER.

In sylva Hercynia abundat, sed etiam circa Basileam, in agris, Cl. MIEG reperit. In M. Mürttschen.

Multicaule & ramosum, breve tamen, vix pedale, caule quadrangulato, foliis peculiaris figuræ, rotunda & argute lanceola terminatis; petiolis floriferis ex alis se efferentibus, unifloris, bifloris, fasciculos efficientibus quadrifloros, sexfloros, umbellatos. Semen supra plantæ parvitatem grande.

*718. GALIUM foliis senis, ellipticis, petiolis brevissimis, unifloris.

Gallium saxatile supinum molliore folio JUSSIEU *Mem. de l'Acad.* ann. 1714. t. 15. p. 382.

An sit *Gallium saxatile* LINNÆI n. 9? non dici potest; videtur potius hercynicum 717. intelligere, cum vocibus utatur *obovatis obtusis*. Non est *Gallium saxatile* HILLII t. 20.

In alpinis faxis ubique.

Differt a priori statura, etiam minori, vix sex unciarum: foliis potius senis, longioribus, cis originem latescens, absque spinulis, petiolis floriferis unifloris, brevissimis, vix de foliis eminentibus, etiam quando semen maturuit. Habitus valde foliosus; caulis angulosus; femina prægrandia, rugosa. Radix magna, euormitet multicaulis.

719. GALIUM caule radicato, diffuso, foliis ovatis, obtusis, quaternis.

Gallium palustre album C. B. *Bas.* p. 95.

Gallium foliis quaternis, obovatis, inequalibus, caulibus diffusis LINN. I. p. 153.

Gallium palustre HILL. VII. t. 18.

In aquosis circa *Mathod*, *Paterniacum* &c.

Caulis angulosus, aliquot pedum, asper, ramosus, & fragilis. Folia quaterna & quina, elliptica, ovata, obtusissima, nervo subaspero, margine rariter dentato, sæpe duo duobus majora. Petioli floriferi ramosi & divaricati, breves, ab octo ad duodecim flores albos habent. Petiolorum folia bina ^h), sic passim in ramis.

Hujus Gallii insignes dantur varietates. Habeo vix pedalem, foliis tamen quaternis, & floridam. Habeo magnam, foliis senis angustioribus; semper autem obtusa sunt, & plerumque inæqualia.

*720. GALIUM foliis quaternis, lanceolato ovatis, æqualibus, subtus scabris, caule erecto, fructibus glabris LINN. I. *Emend.* II. n. 206.

Valantia articulata HILL. VII. t. 25. Nostram magis refert, quam *Gallium rubroides* t. 18. cui habitus multo major, flores in summa planta spicati.

Pulchra planta provenit *Chiavenna*, *Mendrisii*, *Lugani*, in sepibus.

Caulis nostræ multo humilior, quam HILLII icon est, dodrantalis, erectus, angulosus, simplex. Folia quaterna, etiam quina & sena, ovata, nervosa, subtus subaspera. Petioli floriferi ex alis foliorum, his breviores, pauciflori, vix supra octo flores gerentes. Fructus levis, flores albi, de more lanceolatis segmentis quaternis.

*721. GALIUM caule erecto, ramosissimo, foliis linearibus, perangustis, petiolis ramosis, confertis.

Gallium nigro purpureum montanum, tenuifolium COLUMN. *Ecphraf.* I. p. 298.

Gallium foliis verticillatis, lineari setaceis, pedunculis capillaribus, folio longioribus LINN. I. p. 156.

In arenosis ad lacum *Luganensem* prope *Capo di Lago*, in rupibus prope *Ripa*, & inter *Ripa* & *Chiavenna*, iidem Cl. viri repperunt.

Caulis erectus, ramosus & foliosus, ut vix possis folia numerare. Linearia ea, glabra, plerumque octona, subtus carinata. Rami ascendentes, & ex alis innumeri petioli floriferi, super folia erecti, pauciflori. Flores & caules atro purpurei, & radix rubro colore tingens.

II. SEMI-

h) Conf. inter varietates *Hort. Florent.* p. 132.

II. SEMINIBUS HIRSUTIS.

A P A R I N E T O U R N E F O R T I I.

722. GALIUM foliis quaternis, lanceolatis, trinerviis, glabris, caule erecto, feminibus hispidis LINN. I. p. 156.

Rubia pratensis levis, acuto folio C. B. *prodr.* p. 145. I. B. III. p. 710.

Galium ἰσσωποφυλλοειδής RICHER.

Cruciata alpina, latifolia, levis I. R. H.

Rubia levis, linifolia, floribus albis montis Virginis SCHEUCHZERI *It. II.* p. 140. cum in Helvetia repererit, non autem synonyma.

Threeribd Clevers HILL. t. 23.

J. BAUHINUS Genevæ & in Rhætia legit: sic in *Rhætica* alpibus RAJUS & SCHEUCHZERUS. C. B. circa thermas *Leucenses*. In pratis circa *Vervai* prope *Roche* abunde. In pratis *Bemont* prope *la Brevine*, à *la Chaux*, &c.

Radix longa, atropurpurea. Caulis levis, rectus, angulosus, intumescens. Folia dura, elliptico lanceolata, nervo medio magno, duobus minoribus. Ex summa planta rami erecti, aphylli, præter stipulas conjugatas breves, ovato lanceolatas, toti ramosi, paniculam spicatum efficientes. Flos albus, tubo brevi, Semina hirsuta, non aspera. Tubæ duæ.

Radix tinctoria vi *Rubiam* æquat l), & pulchrum kermesinum colorem dat m), si abunde colligi possit. Eo scopo tamen a rusticis legitur.

A pecore desideratur n).

Colliguntur radices verno tempore, teruntur cum farina *maltacea*, & mistæ in cerevisia tenui, cum filo laneo maceratae, denique coquantur o), ita rubro tingunt: Addit GUNNERUS, lanam prius *betulae* foliis flavo tingi p. 49.

723. GALIUM caule ferrato, foliis senis, linearibus, lanceolatis, ferratis, petiolis unifloris.

Aparine p) DODON. *pirog.* p. 98. 99. *pempt.* p. 553. BLAKWELL. t. 39.

Varietates habet Hort. Flor.

Galium foliis octonis, lanceolatis, carinatis, scabris, retrorsum aculeatis, geniculis villosis, fructu hispido LINN. I. p. 157.

II. Flore purpureo in Rhætia lecta, & si istam vult vir Cl. GAGNEBIN au *haut de la Combe Grède*.

Magna copia in fegetibus & pratis: illas sæpe late occupat.

Caulis, folia & semina nigris villis hispida, quibus vestibus adhærent. Caulis ramossimus, ad quatuor & ultra pedes altus, fragilis, angulis eminentibus, ferratis.

Folia fere sena q), septena, octona, nervo conspicuo, ferrato, per oras ferrata, aristata. Rami florigeri ex foliorum alis, petiolis unifloris, per maturitatem reflexis.

Fructus globosus, duris pilis r), asper. Flos perexiguus s), ochroleucus. Tubæ duæ t).

Tota planta aquosa est, ut in destillatione in succum v) quasi abeat. Acidam aquam præbet. Externo usu ad scrophulas laudatur x). Anferes dicuntur ventriculum y) hac planta sibi abstergere, ut appetitum augeant.

Radices rubro tingunt z), etiam pasta a).

*724. GALIUM foliis ferratis, senatis, petiolis divaricatis, feminibus rugosis *Emend. VI. n. 54.*

Aparine vulgaris senine minori VAILLANT. t. 4. f. 3. et si semen hirsutum pingit.

Galium foliis senis lanceolatis, carinatis, scabris, retrorsum aculeatis, geniculis simplicibus, fructibus glabris LINN. I. p. 154.

Nos in agris circa *les Saugettes* prope *Noville* legimus, & circa *Chexbres*. Basileæ. GAGNEBIN au *Locle* & circa *Ferrieres*.

Similis foliis vulgari *Aparinæ*, debilis, & ramosa planta, petiolis divaricatis & bifidis. Semen rugosum, non aculeatum, & per maturitatem pene leve. Flores omnes androgyni.

*725. G A -

l) K. *swensk wetensk Acad.* 1746. p. 281. *Satacunda* *bivad.* p. 58.

m) CHYDENIUS *gamle Carleby* p. 42.

n) K. *swensk wetensk Acad. handl.* 1745. p. 244.

o) SCHREBER. *Saml.* III. p. 34.

p) *Philanthropos, Omphalocarpos, Aparine*, ramis multis, parvis, asperis, quadrangulis, hirsuta, foliis quinque, aut sex, circa ramos in orbiculum per intervalla: flos albus, semen rotundum, durum, concavum, asperitate vestium tenaci. In frumentis provenit PLIN. L. XXVII. n. 15. DIOSCOR. L. III. c. 88. *Philanthropos* hirsuta, vestibus adhærens,

PLIN. L. XXIV. n. 116. *Aparine* asperitate sua vestibus adhæret. Flos in se ipso coquitur & semen fert THEOPHRAST. L. VII. c. 14.

q) Etiam DODON. & BLAKWELL.

r) TOURNEFORT. B. C.

s) IDEM t. 39. A. A. A.

t) FABRIC. *butisbac.* p. 55.

v) GEOFROI III. p. 102. HILL. *mat. med.* p. 388.

x) GASPARI *obs.* p. XVIII.

y) BLAIR.

z) *Mem. de l'Acad.* ann. 1746. p. 104.

a) STEINMEYER. p. 20.

- *725. GALIUM foliis fenatis, ferratis, petiolis trifloris, incurvis *Emend. IV. n. 55.*
Aparine semine levi VAILLANT. p. 14. t. 4. f. 3.
Aparine semine leviori RAI *hist. p. 464. Synops. III. p. 225. ex fide plantæ, quam misit Cl.*
 HUDSON.
Valantia floribus masculis trifidis, pedicellatis, hemaphroditis, pedunculo insidentibus, LINN. II.
 p. 1491.

Haud longe Roche in fegetibus, circa Chambon & Efferts. Circa Moucharand, Chexbres.
 Caulis pedalis & cubitalis, parum ramosus, rector & firmior, asper; tum folia valde
 dentata, & adhærescentia. Rami floriferi triflori, ex ordine, quem nomen LIN-
 NÆI præfert; masculi trifidi & quadrifidi, omnes petiolati; androgynus petiolo
 curvo. Tubæ duæ. Semina multo minora, tantum rugosa, ex qua nota ad prio-
 rem Galliorum ordinem retinetur. Characterem flosculi fertilis quadrifidi inter duos
 masculos trifidos sedentis, dixeram in *Enum. plant. hort. Gotting. b.* Nam *Apa-*
rine semine Coriandri saccharati, hujus videtur varietas, semine paulo magis exasperato.
 Pro varietate Cl. DALIBARD p. 49. 305.

- *726. GALIUM panicula ramosissima, foliis asperis, fenatis, feminibus hirsutis *Emend. III.*
 n. 57.

Aparine minor palustris Parisiensis flore albo I. R. H. VAILLANT. p. 114.
Galium foliis verticillatis, linearibus, pedunculis bifidis, fructibus hispidis LINN. I. p. 157.
 An forte *Aparine minima annua* &c. *Hort. Flor. p. 113?*

Circa S. Roc, ad pedem montis Grisei, in rupibus, in udis etiam Rupe, minus ramosa.
 Valde ramosa & paniculata, caule tetragono, scabro, foliis fenis, septenis, retroversis,
 linearibus, acutis, in ora hirtis & dentatis, ad ramos vix conspicuis. Petioli flo-
 rigeri ramosi & divaricati, capillares. Flores perexigui albi: sic fructus, qui albis
 pilis hispidus.

727. GALIUM foliis quaternis, petiolis longissimis, brachiatis, feminibus hirsutis.

Rubia quadrifolia, semine duplici, hispido I. B. III. p. 718. bene.
Rubia quadrifolia, rotundifolia, levis C. B. *Prodr. p. 145.*
Cruciata minor, glabra, Molluginis folio BARRELIER. *ic. 324.*
 & *Cruciata major, villosa, flore Molluginis albo* EJUDEM *ic. 323.*
Rubia semine duplici, hispido, latis & hirsutis foliis BOCCONE *plant. Sicul. p. 13. t. 6. f. 1.*
Galium foliis quaternis, ovatis, aculeato ciliatis, feminibus hispidis LINN. I. p. 156.

In Helvetiæ sylvis abiegnis vulgare. Prope Bernam in sylvula, qua descenditur ad vil-
 lam Bodenaker; in sylvis montis Gurten: circa balnea Gurnigel & Weissenburg: &
 haud longe a Ferrieres GAGNEBIN. Circa Lauterbrunn, Interlaken, in agris Lu-
 cernensis sylvis &c.

Caulis debilis, dodrantalis, pedalis. Folia quaterna, ovata, acuminata, etiam per oras
 hirsuta, tamen & glabra. Rami floriferi ex alis foliorum prælongi, divaricati,
 bifidi, trifidi, petiolis capillaribus, trifloris, aut paucifloris. Flos albus, planus,
 rotatus. Tubæ duæ, capitatæ. Semina albis pilis hispida.

ASPERULA LINN. n. 121.

RUBEOLA TOURNEFORT. t. 50.

A Gallio differt flore longe tubuloso d), infundibuliformi.

728. ASPERULA caule erecto, foliis octonis, petiolis ramosis, erectis, feminibus hirsutis.

Asperula odorata HILL. t. 27. BLAKWELL. t. 60. *flore albo* DODON. *pempt. p. 355.*
Hepatica stellata TABERNEMONT. p. 816.
Asperula seu Rubeola montana odorata MILLER. t. 55.
Asperula foliis octonis lanceolatis, florum fasciculis pedunculatis LINN. I. p. 150.

II. *Angustifolia humilior* I. R. H. &c.

In sylvis non rara.

Caulis vix ramosus, erectus, pedalis. Folia verticillata, octona, superiora majora,
 nervo orisque subhirsutis, elliptica, ima obtusa, superiora acuminata. Ex supremo
 verticillo tres fere rami, nudi, brachiati, singulus fere quadriflorus: accedunt
 alias similes rami ex inferioribus verticillis. Flores albi, odorati. Semina rotunda,
 in capsula hispida.

L 111 2

Odorata

b) p. 188.

a) TOURNEF. B.

Odorata planta, abundat acido principio. Laudatur ad aperiendum, ad roborandum; ad icterum curandum; ad menses ciendos; ad vulnera cum inflammatione, parcus tamen a medicis adhibetur. Unguentum inter sarcotica e) eximium est. In sale fixo major, quam in ullo alio, vis est alcalina f).

*729. ASPERULA caule flaccido, foliis linearibus quaternis, umbellulis petiolatis.

Gallium album TABERNÆM. I. p. 151.

Gallium album tripetalon MORISON. Præud. p. 267.

Stragling woodruff HILL. t. 27.

Rubeola quadrifolia, caule ramoso, flaccido, floribus trifidis ad RUPP. p. 8.

Rubia Cynanchica LINN. It. Oeland. p. 168.

Asperula foliis linearibus quaternis, summis oppositis LINN. K. wetensk. Acad. bandl. 1742.

Asperula foliis linearibus, inferioribus senis, intermediis quaternis, caule flaccido, floribus plerisque trifidis LINN. I. p. 150.

In sylvis, circa *Montcharand* versus *la Douvière* legi: in Germania multis locis.

Caulis quadrangulus, ramosus, brachiatus, debilis, ut se male sustineat, lineatus, sub foliis tumens, tripedalis. Folia quaterna, etiam quina, suprema conjugata, ima etiam sena, linearia, longa, sine lanceolato, subtus cava, sæpe reflexa: sub floribus ovato lanceolata, fere serpylli. Petioli ex alis foliorum exiguas umbellulas efficiunt. Flos albus, trifidus. Semina levia. Tota planta viridis & glabra.

Lanam rubro colore tingit, cocta cum acidissimo aceto g).

730. ASPERULA caule firmo, ramoso, foliis linearibus quaternis, summis conjugatis.

Icon GESNERI lign. 157.

Gallium album minus TABERNÆMONT. p. 151.

Gallium τετραφυλλον montanum. cruciatum COLUMN. I. p. 297.

Asperula foliis quaternis, linearibus, superioribus oppositis, stipulatis, caule erecto, floribus quadrifidis LINN. I. p. 151.

Abunde ad oras viarum, etiam Bernæ, adque sepēs.

Dura planta caules habet numerosissimos, pedales, ramosos. Folia ima binata, subrotunda, lanceolata, deinde quaterna, ad originem vero ramorum florigerorum binata, longa, firma, lineata. Flores in ramis erectis, pene nudis, ex foliorum alis, longis, ramosis, umbellas efficiunt, raras, fastigiatas: carnei cæterum, venis picti purpureis.

Circa arcem *Martinach* nascitur flore trifido, cætera simillima, ut separare nequeas.

*731. ASPERULA foliis quaternis, lanceolato linearibus, caule erecto, floribus sæpius trifidis LINN. I. p. 151.

Rubia cynanchica saxatilis C. BAUHINI prodr. p. 146.

Misit Cel. vir D. *Achilles* MIEG plantam circa Basileam lectam, quam vix possis non habere pro pyrenaica LINNÆI, cum perfecte *Sberardia* habitum exprimat.

Caulis nempe maxime ramosus, ramis trientalibus, in umbellam dispositis. Folia argute ex ovatis lanceolata, quaterna & binata, & ejusmodi caules, rotundis foliis tecti, etiam flores proferunt: supersunt tamen vestigia caulium, in quibus folia sunt linearia. Flores in brevibus pedunculis rariores: addit LINNÆUS sæpius trifidos esse, nam in nostris non adgnosco. Varietas videtur varietatis Octodurensis, in qua folia inferiora subrotunda dominantur. Pyrenaicæ icon apud HILLIUM exhibita nostram non refert t. 27.

Vulgaris ossa animalium maculis rubris tinxit h).

732. ASPERULA foliis ovato lanceolatis quaternis, petiolis unifloris, erectis, foliis circumvallatis.

Rubia levis Taurinensium LOBEL. ic. p. 800.

Rubia quadrifolia vel Italica, hirsuta I. B. III. p. 717.

Cruciata alpina latifolia, levis SCHEUCHZER. It. II. p. 132. It. IV. p. 333.

Asperula Taurina HILL. t. 26.

Asperula foliis quaternis, ovato lanceolatis, floribus fasciculatis, terminalibus LINN. I. p. 150.

In subalpinis. Legi abunde circa *Interlaken* in sylva *der grosse Rugen*. Inter *Stein* & *Schweiz*, & versus *Art* in sepibus. Circa *Kertzen* Cl. RAMSPEK. SCHEUCHZER in adfensu

e) FALLOP. vulner. p. 306.

f) GMELIN. Comment. Acad. Petrop. T. V. p. 286.

g) LINN. Aët. Stokholm. l. c. & It. Gossland. p. 238. primo vere.

h) STEINMEYER. p. 22.

eadem, & filum nudum relinquunt. Calycem proprium alia habent, pleraque eo destituuntur. Habitus autem plerisque Umbelliferis communis est, ex ramo plantæ unico loco multos producere petiolos, quorum aliquando quisque suum gerit florem; plerumque vero singulus pedunculus in multos iterum ramos discedit, ut adeo petioli floriferi & umbellatim nascantur, & in umbellam dividantur. Sub primis nonnunquam petiolis aliqua folia sunt, alias sub secundis, nonnunquam sub utrisque, neque raro sub neutris. Præterea caules fere cavi sunt, folia integra, alterna: pinnæ constanter conjugatæ, inque feminibus vis aromatica, carminativa residet; dum radices sæpe acres, & resiniferæ sunt.

O R D O I

PLACENTA CARNOSA SEMINA RECIPIENTE.

Adfinitas hic adest cum Scabiosis.

ERYNGIUM c) TOURNEFORT. t. 173.

LINN. n. 324.

Huic femina peculiarem, præter communem, calycem habent, & folia, qualia plantæ toti communia sunt, sub capitulo florifero congeruntur. Sed etiam squamæ flosculos distinguunt. Eorum petala æqualia, integra, reflexa, lanceolata. Capitulum modo depressum, modo cylindricum.

735. ERYNGIUM foliis femipinnatis, pinnis pinnatis, pinnulis lobatis, spinosis.

Eryngium CAMERAR. Epit. p. 447.

Eryngium campestre DODON. p. 730. HILL. t. V. z. 48.

Eryngium foliis amplexicaulibus, pinnato laciniatis LINN. I. p. 337.

Passim ad lacum Lemanum in arenosis, sub Laufanna, cis Vevay, &c. Circa Basileam ad vias versus S. Louis, Mulhusii &c.

Radix prælonga, setis coronata. Folia ad terram plurima, prædura, nervis cartilagineis, semipinnata, nervo lato foliaceo, pinnis semipinnatis, pinnulis late cum nervo confluentibus, trilobis, margine acute & crasse spinoso. Caules humiles, brachiati, pene aphylli, plures umbellas gerunt. His longiora, quam umbella, folia, longa & dentata, subjiciuntur. Placenta & umbella depressa. Squamæ floribus interjectæ duræ, pungentes. Flores albi: petala subulata, replicata d). Calyx peculiaris aristatus e). Circa tubas circulus villosus. Fructus ovatus f), dispermus g). Semina ovata, sulco divisa. Squamæ inter flores ovato lanceolata.

Radix dulcis, grato sapore, signa dat acoris h); diureticas i) inter & aperientes censetur; junior præstantior k), lignosa inutilis futura. Creditur radix condita etiam ad venerem ciendam valere, ad ventriculum confirmandum l), tum ad calculum m), ad resolvenda coagula hypochondriaca, ad scorbutum, ad quartanam febrem n), ad menses pellendos o). Olim MESUE radicem Eryngii diafatyrio addidit p). In Seelandia radix pauperum cibus q) est; nisi AUCTOR de marino loquitur. Id enim & maximam radicem r) alit, & vires potius præstantiores r*) habet, & quæ de Eryngio dicuntur, huic soli ab aliis tribuuntur s).

736. ERYNGIUM foliis radicalibus petiolatis, cordatis, involucrio pinnato, ciliato.

Eryngium alpinum ceruleum Genevense LOBEL. ic. II. p. 23.

Eryngium alpinum latis foliis, magno capite, oblongo, ceruleo I. B. III. P. I. p. 88.

Eryngium alpinum, ceruleum, capitulo diplici C. B. I. R. H. MANGET. pharmac. I. p. 866.

Eryngium foliis radicalibus cordatis, oblongis, caulibus pinnatifidis, capitulis subcylindricis, LINN. I. p. 337.

e) Eryngo vel Eryngion ad toxica clara PLIN. L. XXII. c. 7.

f) Eryngium maximum Carduo sylvestri simile, flore galbino, radicibus longe penetrantibus VEGET. I. c. 17.

g) Iringi SERAPIO simpl. c. 96. qui distinguit a Secacul. Eryngium montanum in NICOLAUM p. 163.

d) TOURNEFORT. B.

e) E.F.G.

f) H.L.

g) K.K.

h) GEOPROI p. 441.

i) Noftrum imprimis in NICOLAUM p. 163.

k) LUDWIG. de bonit. radic. progr. II.

l) MESSER p. 122.

m) ARTIUS.

n) CRATO Epist. L. V. p. 471.

o) S. PAULL.

p) p. 94. b.

q) LEVIN. LEMN. herb. sacr. p. 106.

r) Magis roborare in NICOLAUM I. c.

r*) DRESSER. p. 61.

s) LEWIS. mat. med.

In

In monte *Niesen* ARETIUS inventor: in jugo montis *Thuri* I. B. in *Joch* & *Pilato* alii. Sed abundat in Gubernio Aquilejensi, in monte *la Varaz*, *Richard*, *Nombrieux*, *Chaulé*, *Naye*. Etiam in *Valesia* monte *Tannieres* &c.

Radix longa, teres, nigra, lignosa, fetis coronata. Folia ima *Cacaliæ*, longe petiolata, pene cordata, longiora, circumferrata, firma. Ad caulem cordata & trilobata, & magis laciniata sunt; ultima longa & angusta, semipinnata, pinnis subtiliter & capillariter multifidis. Caulis cubitalis, erectus, unico capite. Longum id, cylindricum, obtusum, gracilibus spinulis distinctum, foliorum longorum, ciliatorum, densissima corona cinctum. Hæc omnia, & caput, & folia, pulcherrime cærulea sunt, & glaberrima, atque nitidissima. Flores albi.

II. ABSQUE PLACENTA COMMUNI.

I. SEMINIBUS ACULEATIS.

SANICULA LINN. n. 326.

TOURNEFORT. tab. 173.

Umbellata quidem est, sed umbellis peculiaribus paucis, tribus, in globum compactis: involucrium universale fere quinque folium, trilobatum, aut certe dentatum; particulare fit quinque foliis lanceolatis. Semina hirta & aspera *t*), calyce proprio *v*) coronata. Petala æqualia, integra, replicata *x*), ut pars prima præter apicem cordata videatur, univsum petalum tridentatum *y*). CRANZIUS ob semina cum *Dauco* & *Caculide* conjunxit.

737. SANICULA foliis radicalibus trilobatis, lateralibus lobis bipartitis, umbellis globosis.

Sanicula RIVIN. *pentapet. irreg.* t. 30. BLAKWELL. t. 63. OEDER. t. 283.

Diapensia CAMERAR. *Epit.* p. 763.

Sideritis tertia Dioscoridis COLUMN. *phytobas.* p. 71. 72.

Sanicula foliis radicalibus simplicibus, flosculis omnibus sessilibus LINN. I. p. 339.

Sanicula Europea HILL. VI. t. 6.

In fylvis vulgaris.

Radix nigra, lignosa, teres. Folia nitida, duriuscula, radicalia longe petiolata, profunde trilobata, lobis lateralibus bipartitis, omnibus iterato tridentatis, circumferratis. Caules nudi, erecti, cubitales. Umbellæ diffusæ, in longis bacillis, sæpe quinis, quorum aliqui duas tresve umbellas gerunt. In quavis umbella flores mares circiter viginti, androgynus unus & alter, sessiles omnes. Tubæ longæ.

Dudum ob vim adstringentem & vulnerariam nota est; tum ob externum usum, tum ob internum, quando sanguinem effusum dissolvere oportet *z*). Sal fixus sulfure mixtus est *a*).

CAUCALIS *b*) TOURNEFORT. t. 172.

CAUCALIDIS LINN. spec. n. 331.

& TORDYLII LINN. spec. n. 330.

Involucria varia *c*). Semina aculeata, aculeis modo in proprias lineas dispositis *d*), modo per univsum semen sparsis. Flores plerumque duorum sexuum, alii mares, alii androgyni.

Nempe in quavis umbella flores exteriores androgyni majores, petalis plerumque inæqualibus, cordiformibus *e*), calyce peculiari *f*) feminis difformi, tubis persistentibus: alii interiores mares æquales, calyce non difformi, petalis pene æqualibus, absque femine & tubis. Cum *Tordyllo* conjungitur a nuperis, cui semen non aculeatum sit.

M m m m 2

*738. CAU-

t) TOURNEF. D.F.H.

v) ad D.

x) C.

y) OEDER.

z) *Journ. medec.* 1765. Aout.

a) GMELIN. *Comm. Acad. Petrop.* T. V. p. 290. 291.

b) *Caucalis*, aliis *sylvestris* *Daucus* cauliculo *dodranti*, aut majori, subhirsuto, foliis *Apio* similibus, flos-

niculi modo per extrema multifidis, hispidisque. Candida in cacumine umbella, suaviter olet *Dioscorid.* II. c. 133. add. *PLIN.* C. XXII n. 40.

e) Etiam CRANZ. *fasc.* 3.

f) TOURNEF. E.F.G.H.

g) ut A.

h) D.

- *338. CAUCALIS foliis asperis, pinnatis, pinnis ferratis, involucris ovato lanceolatis.
Caucalis arvensis, echinata, latifolia C. B. GARIDEL. p. 90. ic. 22.
Echinophora major platyphyllos purpurea COLUMN. *Ephraf.* p. 97. 98.
Lappula Canaria latifolia, seu Caulalis I. B. III. p. 80.
Tordylium umbellis confertis, nudiusculus, foliis pinnatis, foliolis lanceolatis, serratis LINN. I.
 p. 345.

In Helvetia rarior. In Valesia circa *Gonthey*.

Radix longa, conica. Caulis cubitalis, in nostris tamen constanter humilior, angulosus, brachiatus, subasper. Folia ex albescentibus vaginis pinnata, pinnis parium quatuor, cum nervo confluentibus, ellipticis, acute ferratis, pene semipinnatis, ficcis & hirsutis. Umbella parum ramosa, binis, ternis, aut quatuor bacillis. Involucrum utrumque coloratum, album, in medio viride, ovato lanceolatum: universale bifolium, etiam quadrifolium, peculiare quinquefolium. Umbellæ peculiare paucifloræ; flores androgyni magni, diffformes, albi, extus rubent; petalis cordatis, inæqualibus, extremo maximo, intimis minimis. Quatuor in umbella, aut quinque femina g), aculeis purpureis hirta, septem lineis ferratis & hispidis percursa, calyce suo coronata. Flores mares totidem, parvi, minus diffformes.

Si flosculi omnes fertiles characterem *Tordylii* constituunt, nostra erit ab eo genere separanda. Sed adnotatum est, etiam *Tordylium ficcis* locis meros flores mares gignere, in humidis androgynos b).

739. CAUCALIS foliis triplicato pinnatis, involucris ligulatis, universali unifolio.

Icon GESNERI vol. 128.

Echinophora tertia leptophyllon purpurea COLUMN. p. 96. 97.

Echinophora RIVIN. t. 24. bene.

Caucalis involucro universali nullo, umbella trifida, involucellis polyphyllis GERARD. p. 236. n. 3.

Caucalis umbellis trifidis, umbellatis, trispermis, involucris triphyllis LINN. I. p. 347.

Passim in fegetibus, circa *Basileam, Method, Montcharan, Gonthey*; inter *Douanne & Desb, &c.*

Caulis erectus, ramosus, brachiatus. Folia in petiolis hirsutis, firma, concinna, triplicato pinnata, tota fere nervi latitudine, lobulis ultimis obtusiuscule trifidis & bifidis. Umbellæ parvæ, raræ, albæ, bacilli robustissimi tres, quatuor, ad quinque.

Involucrum universale unifolium, bifolium, etiam nullum, sed meri pili; particulare trifolium, inæquale, ad quinque usque foliola habet. Flores albi, alii mares, hi frequentiores, alii androgyni: exteriores diffformes, extremis petalis majoribus, minus tamen, quam in sequente, interiores pene æquales. Semina alis spinosis percursa, quorum tria tantum, vel quatuor maturefcunt; aculei uncinati; calyx cum seminibus persistit, cuius tria majora sunt folia. Planta tota lactescit.

Hæ notæ nobis constantes fuerunt, neque ullum exemplum, nostras aut austriacum, umbella est bifida. Et tamen vel ex C. B. adparet, plantam nostram *Basileæ* nascentem esse Cl. viri *C. echinatham parvo flore & fructu*.

740. CAUCALIS umbellis planis, petalis extremis, & involucris, maximis.

Echinophora πικνοκαρπος an Dioscoridis Gingidium COLUMN. *Ephraf.* p. 91. 94.

Echinophora flore magno RIVIN. t. 25.

Caucalis involucris pentaphyllis, foliolo unico duplo majore LINN. I. p. 346.

Circa *Method, Yvonans, Goumoëns, Yvorné*; *Basileam, Genevam, Tigurum*; in *Valesia*.

Habitus brachiatus, diffusus, parum erectus. Folia subhirsuta, quadruplicato pinnata, lobulis nervo latioribus, lanceolatis, acutis, extremo trifido. Umbellæ latæ, planæ, albæ. Involucris utriusque folia lata, ovato lanceolata; universale bifolium, trifolium, quadrifolium, quinquefolium, inæquale. Peculiare quinquefolium, tria magna folia habet, duo parva: Bacilli tres, ad sex. Flores exteriores valde irregulares, & petalum extremum reliquis enormiter majus; interiores minus, ut parum diffformes sint. Aculei debiliores d).

741. CAUCALIS foliis duplicato pinnatis, nervo multoties latioribus.

Caucalis semine aspero, flosculis rubentibus C. B. *prodr.* p. 80.

Caucalis RIVIN. t. 31.

Tordylium umbellis confertis, foliolis ovato lanceolatis, pinnatifidis LINN. I. p. 346.

Nihil

g) MORISON. ic. 14. 14. & z. 1.

b) AË. Helvet. II. p. 15.

d) MORISON. 16. 16. v. 2.

Nihil frequentius ad fepes & in fylvis cæduis.

Caulis asper, erectus, durus, brachiatus, etiam ad quinque pedes adfurgit. Folia concinna, duplicato pinnata, multo, quam proxime prioribus, & quam proprii nervi, latiora, pinnis semipinnatis, incisionibus parallelis, lobis omnibus quasi lanceolatis, aristatis, simplicibus aut bidentatis. Umbellæ planæ, pleræque rubentes. Involucrum universale unifolium, bifolium, trifolium, variæ longitudinis: peculiaris folia latiuscula, lanceolata, quinque, ad octo. Extremorum florum petala exteriora majora, media inique cordata; interiorum vix difformia, & pauci mares intermixti, sæpe unicus. Semina ovata *k*), tribus alis spinosis percuria: parva eadem, & breves aculei. Petioli hirti. Lego me etiam flores feminas reperisse, absque staminibus.

*742. CAUCALIS foliis duplicato pinnatis, pinnulis longe confluentibus. †

Caucalis arvensis humilior, ramosior MORISON. III. p. 338.

Caucalis procumbens RIVIN. t. 33.

& *Caucalis humilis* EJUSDEM t. 32.

Inter stipulas reperi circa *Mathod*. Cl. LA CHENAL circa Basileam.

Habitus minus erectus, alias procumbens, alias tamen diffusus, multo, quam priori, humilior. Folia multo tenuius divisa, pinnis remotis, laciniis ultimis longe confluentibus. Umbellæ parvæ; bacilli quinque. Involucrum universale unifolium, vel nullum, peculiare tribus fit foliolis, ad quinque. Semina tota undique nigris villis asperis hirta. Flores constanter albi, mares pauci, petioli hirti.

743. CAUCALIS vaginis lanuginosis, foliis triplicato pinnatis, feminibus rostratis.

Myrrhis sylvestris nova æquicolorum COLUMN. *Ecphraf.* I. p. 110. 112.

Caucalis folio Cherophylli RIVIN. t. 34.

Scandix seminibus ovatis, hispida, corollis uniformibus, caule levi LINN.

Circa Genevam I. B. Basileæ LA CHENAL. In pago *S. Blaise* ad muros Cl. GAGNEBIN:

Sic ego in pago *Treicovagnes*. Prope *Neuweg* in ruderosis.

Concinna planta, dodrantalis, pedalis, cubitalis, debilis & tenera, caule brevi, ramofo, parum erecto, vaginis magnis, ciliatis; foliis subhirsutis, triplicato pinnatis, pinnulis pinnatis, nervo latiusculo, lobulis ultimis nervo latioribus, lanceolatis, simplicibus, aut breviter dentatis. Umbellæ raræ & exiguæ. Involucrum universale nullum, peculiare quatuor aut quinque foliolis lanceolatis, latiusculis. Flores totidem, omnes fertiles. Petala paulum difformia, alba, inflexa ut cordata videantur, extremo petalo maximo, mediis mediocribus, intimis minimis. Semina rostrata *l*), hirsutis aspera, superne glabra; tubis persistentibus, rectis, ad se invicem appressis.

LIBANOTIS *m*) RIVIN.

A *Caucalide* villo feminis molli; a *Dauco* involucro non laciniato differt. Cum *Selino* conjungere nullo modo videtur consultum, neque cum *Athamanta*.

744. LIBANOTIS foliis triplicato pinnatis, pinnulis primis decussatis, umbellis globosis.

Conf. *It. Helv.* II. n. 92.

Icon GESNERI æn. 127.

Apium petracum seu montanum, album I. B. III. p. 105.

Daucus montanus Pimpinellæ saxifragiæ minoris folio, Dubriensis PLUKNET. p. 129. t. 173. f. 1.

Hæc pro varietate minori.

Pro majori *Libanotis* RIVIN. t. 36.

& *Athamanta foliis pinnatis, pinnis pinnatifidis, radicalibus circa costam decussatis* GMELIN. *flor. Sibir.* p. 196. t. 40.

Athamanta foliis bipinnatis, planis, umbellis hemisphericis, seminibus hirsutis LINN. I. p. 351.

Conf. *Flor. Suec.* II. p. 87.

Duæ nobis varietates sunt; humilis, vix pedalis, a me lecta in *Creux du Vent*, in monte *Scheibensfluh*. Major plurimis locis, in scopulis sub pago *Rinkenbergr*, sub arce *Falkenstein*, versus *Mummelswyl*. In mont. *Crenzach*, *Wasserfall*. Ad supercilia lacus *Thuensis*, & *Badæ*.

Radix

k) MORISON. 18. 18.

l) MORISON. 39. 39.

m) *Libanotis thuris* odore, radice oleris atris PLIN. L. XIX. c. ult. Contra CÆLIUS, *Libanotis* est, quam nos *Rosmarinum* vocamus *tard. affict.* III. c. 9.

N n n n

Radix conica, magna, fetis coronata, acris, aromatica. Caulis alias vix pedalis, alias ad quatuor pedes ascendit, brachiatus, & ramosus. Folia in majori varietate amplissima, pedalia, cubitalia, triplicato pinnata, lobis ultimis nervo latioribus, acute tridentatis, bidentatis & lanceolatis. Pinnulæ primæ, proxime nervum folii principem positæ, sursum & deorsum divergunt, & quasi crucem efficiunt. Umbellæ maximæ, globosæ, quadraginta bacillorum. Involucrum utrumque septem ad novem fit foliis, latiusculis, lanceolatis. Petala alba, etiam extus subrubentia, inflexo cordata, in medio elevata, in exterioribus floribus paulum inæqualia. Siccum fermen calvescit, ut non aliud sit *Apium pyrenaicum thapsia folio* I. R. H.

Radix aromatica, acris, alpicolis in usu est, nobis ignota.

745. LIBANOTIS foliis hirsutis, triplicato pinnatis, lobulis profundissime bipartitis *It. Helvet. II. n. 40.*

Daucus Creticus n) CAMERAR. *Epit.* p. 536.

Daucus alpinus, multifido longoque folio, seu montanus, umbella candida C. B. SCHEUCHZER. *It. I. p. 34.*

Atbamanta foliolis linearibus planis, hirsutis, petalis bipartitis, seminibus oblongis, hirsutis, LINN. I. p. 352.

Describit Cl. JACQUIN. *Vindob. n. 21.*

Nihil frequentius in gramineis subalpinis & montanis, etiam in *Wasserfall, Salevaz, Suchet, Creux du Vent, Dent de Vaulion, &c.* In *Generoso monte* ANGUILLARA o).

Radix longissima, conica, multiceps. Folia circumscriptione longa, hirsuta, triplicato pinnata, pinnis non capillaribus quidem, sed perangustis, planis, ultimis pinnulis nervi latitudine, profundissime bipartitis & tripartitis. Caules firmi, dodrantales, pedales. Involucra maximis foliolis fiunt, ora albicante, in universali umbella quinis, in particularibus a quatuor ad septem. Petala cordiformia, paulum inæqualia, in extremis floribus magis. Semina longe elliptica p), pene cylindrica; tubæ persistentes, repandæ.

Odor & sapor acris, aromaticus: fermen oleosum, resinofum q); verus *Daucus* est, quem oportet in officinas recipi r), multo, quam vulgari *Dauco*, potentior: sed nondum satis medicis innotuit. Ad calculum frangendum veteres laudabant. Vires in tincturas spirituosas transeunt, aquosæ inutiles sunt s). Oleum essentielle maximi fit t), ob egregium odorem.

DAUCUS a) LINN. n. 333.

TOURNEFORT. t. 161.

Involucri peculiaris natura hic merito characterem ingreditur. Magna sunt, ut umbellam æquent, polyphylla, foliis cavis, pinnatis in universali involucro, in particulari lineari lanceolatis, albis oris. Per maturitatem tota umbella hemisphærii cavi figuram induit, cujus quasi paries est involucrum. Flores exteriores valde difformes b), petalo extremo cordiformi maximo c), duobus d) proximis inique cordatis e); interiores pene regulares, tamen difformes: tantum ut amet purpureus aliquis & grandior flos difformis & sterilis centrum umbellæ tenere. Semen asperius f) hirsutum, alis ferratis percursum.

746. DAUCUS involucris, cavis communibus pinnatis, peculiaribus lineari lanceolatis.

Pastinaca sylvestris CAMERAR. *Epit.* p. 508.

Pastinaca sylvestris tenuifolia MORISON. *umbellif.* p. 31. t. 2.

Daucus seminibus hispidis, petiolis subtus nervosis LINN. I. p. 348.

Staphylinus RIVIN. t. 27.

II. Um-

n) *Daucus* in Creta *Foeniculi* similis, foliis minoribus, tenuioribus, hirsutis, caule pedali, dodrantali vel pedali, recto, umbella *coriandri*, flore albo, semine acris, candido, hirsuto, suavissimi odoris, radice digitali, dodrantem longa *Dioscorid.* L. III. c. 69. deinde *Plin.* L. XXV. n. 14. qui loco feminis radici suavissimum saporem & odorem tribuit. Reliqui *Dauci* in collibus, radice *Coriandri*, caule cubitali *Idem.*

o) p. 214.

p) MORISON. 40. 40.

q) *CARTHUSER. mat. med. part. post.* p. 324.

r) *Creticum* adhiberi debere in *NICOLAUM* p. 163. b. Optimum in Creta nasci *PLINIUS.*

s) *CARTHUSER. l. c.* t) *DRIAN odors* p. 135.

a) *Daucus* in Achaja laudatissimus, radice nigra *THEOPHRAST.* L. IX. c. 22. Tertium genus *Dauci* *Pastinace* erraticæ simile *PLIN.* L. XXV. n. 64. *Pastinaca*, quam *Staphylen* vocat *CÆLIUS tard.* III. Videtur adeo veteribus *Daucus* alia planta fuisse, nosterque audivisse *Pastinaca.*

b) An aliam inde speciem facit *LINNÆUS*, qui habet *Daucum seminibus hispidis, flosculo centrali sterili carnosio, receptaculo communi hemisphærico* p. 348. n. 2. Sed nobis is flosculus pervulgaris est. ¶

c) Hos externos majores in umbelliferis flores jam *JUNGIUS* habet *phytol.*

d) *TOURNEF. A.B.*

e) *IDEM.* f) *E.F.G.*

II. Umbella tota atrorubente BREYNE *prodr. rar. II. p. 59.*

Ubique ad vias, in pratis etiam paludosis.

Radix, quam sativo Dauco durior, & gracilior, odore tamen eodem. Caulis erectus, in palustribus etiam sepedalis. Folia hirsuta, subsæpera, magna, numerosis pinnis, pinnatis, pinnulis profunde & acute semipinnatis. Flosculus in centro sanguineus, ei, qui proximi circumstant, purpuream tincturam admittunt. Bacilli, in principio præduri; tum involucrum universale.

Semen aroma habet, & inter carminativa & diuretica *g)* censetur. In cerevisia *h)* infusum, ut una ferveant, magnopere ad calculum pellendum laudatur, non sine experimentorum consensu, tum in theiformi infuso. Gratum cæterum & limonum saporem *i)* cerevisiæ præstat.

An differt a sativo *k)*, per omnia simillimo, radice majori, magis carnosa, nullo flore centrali sterili. Ejus radix ex blandissimis & maxime salubribus cibus, potissimum quæ aurantia est & dulcior. Phthificis *l)* id alimentum BENNETUS commendat, ad elephantiasin ARETÆUS *m)*. Ex radice dulcis syrupus *n)* parari potest, & spiritus ardens *o)*, & demum saccharum *p)*. Venereum esse Veteres, & ad dysenteriam valere *q)*. Nuper Cel. SULZERUS pistam radicem ad cancrofas mammas applicari, magno cum fructu, expertus est *r)*. Ad alendum pecus utiliter in Anglia feritur *s)*.

II. SEMINIBUS CONVEXIS ROSTRATIS.

CHÆREFOLIUM *a)*.

CHÆROPHYLLUM TOURNEFORT. t. 166.

SCANDICIS spec. LINN. n. 358.

Nobis simplicius videtur a femine hæc duo genera sibi valde vicina distinguere. Chærophyllo ergo femina rostrata, non sulcata *b)*.

*747. CHÆROPHYLLUM foliis glabris, triplicato pinnatis, lobulis obtusis.

Chærefolium DODON. p. 700. BLAKWELL. t. 236.

Cerefolium RIVIN. t. 42.

Scandix seminibus nitidis, ovato subulatis, umbellis sessilibus, lateralibus LINN. I. p. 368.

Exoticam puto esse, sponte tamen nascitur in Valesia v. c. à Gonthey.

Radix alba, conica, brevis, fibrosa. Caulis & totius plantæ tenera, glabra, natura; fistulosus ille, pedalis, bipedalis, sub origine ramorum pilosus, qua sede perpetuo duos ramos & folium unicum producit. Folia nitida, glabra, latiuscula, triplicato pinnata, laciniis profunde semipinnatis, lobulis lanceolatis, breviter bidentatis, tridentatis. Umbellæ rariores, in summis ramis sitæ, longe petiolatæ: involucrum universale nullum, peculiare uno, duobus rubris foliolis fit. Flores albi, exteriores diffformes *c)*; petalis emarginatis *d)*, extremo maximo, intimis duobus minimis. Interiorum florum vix ulla est *e)* difformitas. Mares intermiscuntur. Semina longa, rostrata, non striata *f)*, coronata tubis rectis.

Odore & sapore acri, *diuretico*; aquosâ *g)* planta, parte odorata & oleosa *h)* parca, in qua tamen vires plantæ latent, quæ cum aqua melius obtinentur, quam cum vini *i)* spiritu: oleum aliud narat, aliud subsidet *k)*. Partes gummosæ inutiles sunt. Quare aqua *l)* medicata est, quæ ad ignem stillat; deinde succus etiam, & infusa cum Chærefolio aqua. Semen Chærefolii inutile *m)* est, herba & folia utilia. In cibos, ut

N n n n 2

notum

g) ARETÆUS *cur. actus*. II. c. 6. Staphyline PLIN. LXX. c. 5. RUPP. *morb. vesic.* p. 6.

h) CHARLETON. *lithias.* p. 175. BRAKEN. ad HARTLEY. p. 33. BOYLE *util. philos. experient. Exerc. IV.* De femine DETHARDING. *Eph. Nat. Cur. Cent. I. append.* Etiam Hebræum Incolæ eo sopo Dauco utuntur, MARTIN. *West. Isl.* p. 40.

i) BOYLE *ort. mechan. form.* p. 122.

k) Differre BRUKMAN. *Cent. Epist. II. p. 1110.* Conjungit LINNÆUS I. p. 348.

l) *Theatr. tabid.* p. 147.

m) *Civ. diut.* II. c. ult.

n) *Mem. de l'Acad. de Berlin* ann. 1747. p. 89.

o) TRICHMEYER. *Inst. chem.* p. 78.

p) ZINK. *Saml. IV.* p. 706.

q) PLIN. L. XX. c. 5. ATHENÆUS *φ.* p. 184.

r) Conf. *Journ. de medec.* ann. 1766. m. Janv.

s) BILLING. in proprio libello.

a) *Cerefolium acerrimum ignis vim habet* PLINIVS L. XIX. c. 8. PLIN. VALER. L. IV. c. 37: *Saluberrimum tamen effectum laudat* PLIN. I. c.

b) TOURNEF.

c) TOURNEF. A.

d) *ibid.* B. C.

e) Nullum pingit BLAKWELL.

f) F. MORISON. n. 40.

g) FRISTL. *de vegetab. succ.*

h) NEUMAN. T. II. P. I. p. 529.

i) IDEM.

k) IDEM. LOESECKE *arzneym.* p. 252.

l) NEUMAN. p. 527.

m) IDEM p. 528.

notum est, recipitur: in medicando habetur pro medicamento diuretico *n*) blando, non irritante. Eo succo in cancrorum jus recepto, in viscerum obstructione solvenda, non inutiliter usus sum; ad glandulas mesenterii infartas alii *o*), tum in asthma, & lentis febribus *p*). Ad hydropem *q*) succi duas uncias adhibent, sed is quidem morbus his remediis vix cedit *r*), uti neque phthisis *s*). Hominem qui post lapsum sanguinem mingeret, sex succi unciis GARIDELLUS sanavit *t*). Herpetes manuum succo Chærefolii per mensem sumto N. ANDRY tollebat. Hæmorrhoides externas a fotu, cum infusione Chærephylli, mire levari *v*) lego. Ad urinam defidem *x*) ciendam cataplasma ex foliis frequenter imponitur.

748. CEREFOLIUM foliis acute dentatis, triplicato pinnatis, glabris, nervis hirsutis.

Cicutaria vulgaris I. B. III. p. 181.

Cerefolium sylvestre RIVIN. t. 43.

Chærephyllum caule striato, geniculis tumidiusculis LINN. I. p. 369.

Nihil frequentius primo vere in pratis.

Caulis crassus, hirsutus, magna fistula pertusus, sub ramis intumescens. Folia ampla, nam cubitalia vidi, triplicato pinnata, pinnulis ultimis latiusculis, semipinnatis, acutis dentibus incis, extremis confluentibus. Glabra esse solent, semper tamen hirsutis nervis: aliquando tota hirta. Umbellæ planæ, non densæ. Involucrum universale unifolium, aut nullum; peculiare fit quinque, ad septem, latiusculis foliis, ovato lanceolatis, subhirsutis, quorum exterius longe majus est, per ætatem reflexis. Petala leniter emarginata, alba, integra; in floribus exterioribus valde inæqualia, ut extimum maximum sit, emarginatum, intima minima: in umbellæ interioribus vix ulla est diversitas. Semina nitentia *y*), livida, tubis coronata *z*). Tubæ breves.

Subfætida planta est, dicitur deliria fecisse, non tamen funesta *a*). In *Kamtschatka* in cibos *b*) recipitur, si hæc ipsa species est; apud Batavos cataplasma ad gangrænas ingreditur *c*). Viridi colore, etiam flavo, lanas inficit *d*).

749. CEREFOLIUM foliis hirsutis, petalis cordatis, seminibus obscure striatis RUPP. t. V.

Myrrhis perennis alba minor, foliis hirsutis, semine striato aureo MORISON. *Hist. Oxon.* III. p. 301. *Umbellif.* p. 44. 45. 46. 66.

Myrrhis altera parva LOBEL. ic. p. 734.

Cherophyllum caule equali, foliolis incis, seminibus coloratis, striatis LINN. I. p. 370.

II. Varietates foliis hirsutioribus & hirsutissimis MORISON.

In Helvetia non rara, non solum in Juræ montis pratis & in subalpinis, ut in pratis circa *Jorogne*, sed in planitie circa *Mathod*, *Roche*, *Bernam*. Circa *Pümpliz* in pratis & ad sepes vulgatissima.

Radix lignosa, ramosa, depacta. Caulis angulosus, striatus, ima parte subhirsutus, longe maculatus, & purpura punctatus, firmus, trium pedum, ramosus, non tamen sparsus. Folia pallida, hirsuta, triangula, pinnata, pinnis pinnatis, pinnulis primis bilobis, reliquis simplicibus, acute semipinnatis, extremis semper longe confluentibus. In planitie nervi hirsuti sunt, in montanis folia tota. Umbellæ non magnæ, bacillis filiformibus; sub umbella universali foliolum unicum aut nullum; sub peculiaribus foliola ovato lanceolata quinque, sex, septem, hirsutula, oris albis, per ætatem reflexa. Flores albi, exteriores difformes, petalis cordatis & inflexis, extremo maximo, extus subrubris; interiores flores regulares & multi admitti mares. Semina flava, tubas conservant, non vere fulcata, sed tribus jugis eminentibus percurfa, & marginibus crassioribus, mediis valleculis paulo depresso-ribus *e*).

Odor in hac planta peculiaris subaromaticus.

MYRRHIS

n) GEOFFROI p. 291.

o) EHRHARD. *acon. plantar. hist.* T. V. p. 218. 219.

p) SUCCO LANGE *remed. domest.* p. 255.

q) WELSCH. *nüctominem.* p. 40.

r) LANGE p. 254.

s) IDEM *ibid.*

t) *Orthop.* l. c.

v) *Ecole du potager* I. p. 345.

z) *Orthopedie* p. 225.

y) Ad lentem vitream subhirsuta CRANZ.

z) MORISON. 41. 41.

a) I. B.

b) *Natur. hist.* p. 90.

c) BUCHWALD. p. 84.

d) K. *svensk. vetensk. handl.* 1747. p. 79.

e) MORISON. 35. 35. nimis parva. Conf. descriptionem Cl. GAGNERIN. *Ann. Hist.* T. III. p. 117.

MYRRHIS f) TOURNEFORTII t. 166.

LINNÆUS partim SCANDICI addixit n. 357. partim CHÆROPHYLLO.

A Chærophylo differt feminibus evidenter fulcatis.

750. MYRRHIS foliis hirsutis, laciniis obtusis, caule geniculato.

Cerofolium sylvestre, *Onoselinum* TABERNÆM. p. 94.*Myrrhis* RIVIN. t. 98.*Cherophyllum temulum* HILL. VI. t. 52.*Wild Chervil* PETIVER. t. 26. bene.*Cherophyllum caule scabro*, *geniculis tumidis* LINN. I. p. 370.In sepibus Helvetiæ non rarum, & in Germania; *Bienna*, *Delemontii*. Inter *Neuchâtel* & *S. Blaise*.

Caulis subhirsutus, sub geniculis tumens. Folia hirsuta, duplicato pinnata, laciniis denique obtuse terminatis, breviter lanceolatis, unò alterove dente parum profunde incis. Umbella sæpe ad alterum latus nutans. Calyx universalis incertus, aliquot fit exiguis ligulis; particularis monophyllos, sex, ad octo, segmentis ovato lanceolatis, aristatis, minoribus. Petala in exterioribus floribus inæqualia, cordiformia; extimum latissimum: in interioribus vix est diversitas; & mares admiscetur. Semina evidenter striata, & sulcata, minora g).

A n. 749. differt femine minori striato, & involucri communi, & foliis rotundioribus.

751. MYRRHIS radice prælonga, foliis triplicato pinnatis, acutis, feminibus cylindricis.

Cicutaria latifolia, *hirsuta* I. B. III. p. 182.& *Myrrhis Broccenbergensis*, *foliis myrrhidis Italica*, *flore albo*, *radice crassa*, *nigra* I. B. III. p. 78.*Myrrhis palustris* RIVIN. t. 50.*Cherophyllum caule æquali*, *foliis incis*, *acutis*, *feminibus sabulatis* LINN. I. p. 371.

Varietas β. foliis subhirsutis, minor.

Seseli montanum, *Cicutaria folio subhirsutum* C. B. Prodr. p. 85. *Basl. merkwürd.* p. 1886.Prior glabra major, ad rivos Helvetiæ vulgo nascitur, circa *Bernam* & *Burgdorf*: ascendit etiam in Alpium & Juræ valles.Altera montana, in *Wasserfall*, *Luan*, *Taveyanaz*; etiam in altioribus rupibus, *Pra-pioz*, *Neunenem*.

Radix longissima, aliquot cubitorum, per intervalia fibrillas emittit. Caulis in vulgari specie fistulosus, tripedalis, brachiatus; in alpina pedalis, cubitalis. Hirsute caulis valde hirtus; glabræ parum: petioli illi perhirsuti. Folia vulgari lata, duplicato pinnata, pinnis perpaucis; pinnulis primis semipinnatis, cæterum latis, acute circumferratis. In alpinis folia hirsuta sunt, ad nervos etiam potissimum. Umbellæ, pro portione plantæ, exiguæ: involucri universale unifolium: peculiare ex quinque latis foliolis inæqualibus, per ætatem reflexis, ora alba: in hirsuta magis octona. Petala alba, etiam rubra, cordata, inæqualia, paulo interiora minus difformia. Admiscetur flores masculi. Semina longa, cylindrica, tota sulcata, longas tubas retinent.

752. MYRRHIS radice bulbosa, caule inferius hirtus, superne levi, foliis triplicato pinnatis, acute incis.

Cicutaria odorata, *bulbosa* I. B. III. p. 183.*Myrrhis fatuus* RIVIN. t. 49.*Myrrhis caule inferius hirsutissimo*, *superne glabro* WILlich. *disf.* p. 7.*Cherophyllum caule levi*, *geniculis tumidis* LINN. I. p. 370.*Cherophyllum radice turbinata*, *carnosa* EJUDEM. *Cliff* GMELIN. *flor.* T. I. p. 211.Circa *Bernam* passim ad sepes, tum *Mülhusii* & *Basileæ*.

Radix verna tuber est, primo vere carnosum & edule b); inde lignescit & longa fit.

Caulis ad terram hirtus, superne glaber, fistulosus, sub ramis & foliis intumescens.

Folia tenuissime divisa, subhirsuta, acute incisa, triplicato pinnata, pinnis & pinnulis

f) Myrrhis simillima Cicutæ, caule, folio, minor tamen; radix oblonga, mollis, odorata, non insuavi cibo, Diosc. IV. c. III. PLIN. L. XXIV. n. 97.

g) MORISON. 37 37.

b) In Austria, & Pomerania circa Colbergam *ELSHOLZ. tischbuch.* p. 25. Hæc ergo videtur *Myrrhis* femine striato *Gryphirwaldie* edulis *HEDWIG de Chærophylo.*

nulis numerosis; ultimis laciniis trilobatis, lanceolatis. Sub umbella universali unicu-
m foliolam; sub particulari tria mucronata. Petala alba, ex flexu quasi cordata,
inæqualia. Semina striata, fulcis pigmento fusco obductis. Folia fatent.

Hæ quatuor plantæ varie confusæ, non sine labore discerni potuerunt.

*753. MYRRHIS foliis triplicato pinnatis, mollibus, feminibus fulcatis, maximis.

Myrrhis DODON. p. 701.

Odorata RIVIN. t. 56.

Scandix feminibus fulcatis, angulatis LINN. I. p. 370.

Passim in Helvetiæ alpinis, ut in monte *Nombrieux*, *Richard*; in Valesia versus *Valor-
sine*. Etiam prope *Yvorne supra la Maison blanche*, ad semitam, quæ ducit ad
Corbeirier. Cl. GAGNEBIN *au bec de Poiseau i*), à la *Joux du Plane*, sur l'*Anvers
de Renans*, & in pomariis circa *Ferrieres*, & prope la *Brevine*.

Odoratæ plantæ & anisatæ, radix longa, alba, mollis, dulcis, aromatica. Folia val-
de composita, subhirsuta, peculiariter mollia, albida, triplicato pinnata, nume-
rosis pinnis & pinnulis, laciniis ultimis circumscriptione ovatis, multis dentibus
acutis & parallelis incis. Umbellæ universalis involucrium unifolium: speciale fit
quinque albis magnisque foliolis. Flores albi: extimi androgyni, extremo petalo
maximo k), omnibus cordatis. Flores interni regulares, mares, etiam incis pet-
talis. Etiam alii flores androgyni regulares intercedunt. Semina maxima, nigra,
tribus costis valde eminentibus distincta, & tribus magnis fulcis l).

Folia in cibum recipiuntur, cæterum parum in medicina nota. Oleum inde post fermenta-
tionem cum sale obtinetur m).

754. MYRRHIS feminis cornu longissimo.

Scandix n) DODON. *purg.* p. 502. *pempt.* p. 701. RIVIN. t. 37.

Peſten Veneris L. B. III. p. 71.

Scandix feminibus levibus, rostro longissimo LINN. I. p. 368.

In agris Helvetiæ passim; in Valesia, Gubernio Aquilejensi *aux gauges* prope *Roche*. Ba-
fileæ versus *S. Margret*: versus *Muri Argovia* &c.

Caulis pedalis: folia longa, subhirsuta, tenuissime divisa, pinnis pinnatis, pinnulis pro-
fundissime bipartitis & tripartitis, lanceolatis, angustis. Umbellæ valde simplices,
bacillis fere binis, peculiare etiam paucifloræ. Involucrium universale nullum: pec-
uliare quinque, ad septem, lata foliola habet. Flores albi; exteriores valde dif-
formes o), extimo petalo maximo: intimorum petala pene æqualia, inprimis ma-
rium. Fructus basis cylindrica p), striata, sed prælongo cornu q) simplici.

Creticam a nostrate non differre GERARD r).

Consultius fuerit, omnibus pensatis, Myrrhidem cum Chærophylo conjungere: con-
fluunt enim per Chærefolium femine aureo 749.

III. SEMINE CONVEXO NON ROSTRATO.

Hæ plantæ majorem plebem Umbelliferarum efficiunt: pleræque femine striato sunt,
aliquæ profunde sulcato.

OENANTHE a) TOURNEFORT. t. 166.

LINN. I. n. 352.

Flores in ambitu mares, difformes b), uno petalo majori, apice introflexo c): inte-
riores androgyni, paulum inæquales. Semina bina pentagonia d), coronata ca-
lyce

f) GAGNEBIN *Act. Helvet. III.* p. 123.

g) TOURNEFORT. A.

l) IDEM t. 166. E. F. MORISON. t. *Sem.* n. 34. 34.

m) HELWIG *de Cherophyllo*.

n) Σκανδιή diuretica RUFUS *vesic.* p. 6. *Scandix olus
sylvestre* SUIDAS III. p. 325. *subacre amarum* Diosc.
L. II. c. 132.

o) TOURNEFORT. t. 173. A.

p) E. MORISON. 42.

q) TOURNEFORT. *ibid.* MORISON. 42.

r) p. 251.

*) Οινωθή perpetuo floret THEOPHRAST. L. I. *caus.* c. 15.
Nascitur in petris, foliis Pastinacæ, flore candido,
caule crasso, femine atriplicis, radice magna, in
multa rotunda capitula extuberante; provenit in
pratibus DIOSCOR. L. III. c. 118. PLIN. L. XXI. n. 95.
Sicca melius olet THEOPHRAST. *caus.* L. VI. c. 22.
Non videtur nostra. Inter adstringentia CÆLIUS
tard. II. c. 13.

b) TOURNEFORT. A.

c) B.C.

d) E.

lyce peculiari quinquefido e). Tubæ longæ, persistentes f). Umbellæ maturæ pene sphericæ. Involucrum universale nullum, vel paucifolium: peculiare multifolium.

755. OENANTHE foliis radicalibus rotunde lobatis, planis, caulinis fistulosis.

Oenanthe IIII. CAMERAR. epit. p. 611. fig. exterior.

Juncus odoratus DODON. cereal. p. 242.

Oenante RIVIN. t. 65.

Water dropwort PETIVER. & *Small dropwort* EJUSDEM t. 25.

Oenanthe aquatica, triflora, caulibus fistulosis Hist. Oxon. III. p. 269. s. 9. t. 7. f. 8.

Oenanthe stolonifera foliis caulinis pinnatis, filiformibus, fistulosis LINN. I. p. 365. Conf. *skonska resa* p. 243.

In fossis aquosis non rara, Bernæ, Paterniaci, &c.

In nostris radices longe per aquas & lutum diffusæ, subinde fibrarum fasciculos appetiosos habent, in hortis bulbillos. Supra aquam caulis erectus, debilis, tamen brachiatus, & foliis pene nudus, fistulosus. Folia ima penitus diversa, latiuscula, duplicato pinnata, pinnis trium quatuorve parium, lobulis quadrilobatis, trilobatis, obtusis. Folia caulina nervo fistuloso, pinnata, pinnulis sensim angustioribus, tamen aliquid de latitudine retinentibus. Umbella universalis plerumque paucas tantum, fere tres, peculiare umbellas edit. Involucrum universale unifolium, vel nullum: peculiare foliorum trium, ad decem, latiusculorum, alborum, unum latus umbellæ tenentium. Flores exteriores longe petiolati, mares, valde difformes: calycis tribus exterioribus segmentis longissimis, fructibus nullis aut minimis, abortivis. Flores interiores androgyni, calyce uniformi, petalis minus irregularibus, tubis longis persistentibus. Petala utrisque alba, extus subrubella, apice introrsum tracto, ut cordiformia videantur. Per maturitatem florum androgynorum semina aculeatas sphaeras referunt. Semina sunt fructus pentagoni, biloculares, dispermi, lineati, pyramidales, basi sursum versa, cornuta.

Sapor femini leviter aromaticus.

Radice intra triduum canem eneectum fuisse BIRCH g).

Hujus varietas est

Oenanthe IIII. CAMERAR. epit. p. 611. int.

In pratis, circa Basileam, Genevam.

Foliis etiam latis, obtusis; sed radicibus ex communi tubere divisis, latescentibus, bulbosis h).

*756. OENANTHE foliis radicalibus duplicato pinnatis, linearibus; recurvis *Emend. I. n. 33. IV. n. 42.*

Oenanthe aquatica, tenuifolia major, bulbis radicem longissimis MICHELI Hort. Flor. p. 68.

BLAKSTONE p. 61.

An *Oenanthe angustifolia* MORISON. *Umbellif. t. 6?*

Oenanthe Staphylini folio aliquatenus accedens I. B. III. P. II. p. 191. RAI ex fide plantæ a CL. HUDSONO missæ.

Narrow dropwort. PETIVER. t. 25.

Oenanthe aquatica Pimpinella saxifraga divisura nostras PLUKNET. *Almag.* p. 268. p. 49. f. 4 non bene.

Pro varietate *Oenanthes Apii folio* GERARD. p. 247.

Non est *Oenanthe V.* LINN. neque habet foliola cuneiformia.

Circa les Efferts abunde in pratis, prope Roche. Aux marais de Choulez & de Suinet Gen. de SAUSSURE.

Radix ex brevi collo multifida, fibris teretibus, crassescens, numerosis. Caulis durus, striatus, solidus, ramis neque inflatis, neque junceis. Folia diversissima, etiam radicalia, fere peucedani, nervo firmo, striato, pinnata; radicalia pinnis pinnatis, pinnulis longe trifidis & bifidis, acutis, incurvis: caulinarum pinnis longissime trifidis, angustis. Character satis prioris similis. Umbellæ peculiare plures; flores laterales pariter steriles, in longis petiolis, a reliquis fertilibus floribus remoti, in disco vero semina habent, stylo & calyce coronata. Petala inæqualia cordiformia. Involucrum universale unum, ad quinque, folia habet; peculiare polyphyllum est.

Hæ plantæ innoxie sunt i).

Oenanthe crocata in Helvetia non provenit.

O O O O 2

P H E L

e) ad D.

f) F. K.

g) *Hist. of the Roy Societ. V. p. 342.*

h) In hortos translata bulbos accipere CAMERARIUS l.c. Sed etiam sponte in pratis siccis bulbi subnascuntur, FABRICIUS *histib. p. 51.*

i) LINN. *skonska resa p. 349.*

PHELLANDRYUM *k*) TOURNEFORT. t. 161.

LINN. n. 353.

Umbella universalis nuda; particularis habet aliquot folia gracilia, ad septem. Petala cordiformia *l*): extremum majus: tuba brevis: calyx *m*) difformis, duobus foliis insigniter majoribus, tribus minoribus. In floribus interioribus discrimen minus, sed aliquod. Semen ex ovato conicum, obiter striatum, striis quasi pictum.

757. PHELLANDRYUM foliis refractis.

Phellandrium DODON. *cereal.* p. 243. 244. *penpt.* p. 591. RIVIN. t. 64.

Cicutaria palustris LOBEL. *ic.* p. 735. TABERNÆMONT. p. 783.

Phellandrium foliorum ramificationibus divaricatis LINN. *Spec.*

Passim in aquosis, *in See bey Moos-Seedorf Au Locle près le moulin du Cul de Roches.*

Caulis crassissimus, pollicaris, per intervalla fibrarum emittit fasciculos. Folia amplissima, triplicato pinnata, pinnis & pinnulis ad angulos cum progrediente nervo obtusos ramosis, pinnulis semipinnatis, ultimis lobulis paulo nervo latioribus, lanceolatis, obtusis. Calyx proprius exiguus. Tubæ longæ, persistentes.

Varietatem & *Michelfeldæ* reperi, & *Gottingæ*, non satis a me repetitam, ut pro vera planta tradere velim, foliis quadruplicato pinnatis, totis capillaribus, incredibili numero & subtilitate pinnularum. Caulis pariter præcrassus, & flores conveniunt. Est *Millefolium aquaticum umbellatum*, *Coriandri folio* C. B.

Phellandrium veneni suspectum redditum fuit, ut convulsiones lethiferæ ab ejus usu *n*) natæ sint. Venenum certe pro equis esse LINNÆUS fatetur *o*), eique plantæ morbum epidemicum equorum adtribuit. Et certum est, aquaticarum plantarum radices sæpissime acres esse & maleficas *p*). Vim tamen noxiam causamque morbi equini ipse LINNÆUS nuper in curculionem rejecit *q*), qui in Phellandryi caule habitat, & Phellandrium equis innoxium pabulum præstare fassus est *r*). Semen aliquid aromatici habet, cum acrimonia constantiori. Dat extractum resinofum *s*), & aliquid virium in spiritum vini tradit *t*), si alcali accesserit: oleum demum essentialia fundit *v*), & gummosum extractum balsamicum *x*). Ad ulcera difficilia, ad scirrhus olim laudatum est *y*).

Cataplasma ad gangrænam cum vino & panis mica RUYSCHIUS *z*) habet. Eodem femine intus sumto, cum *Consolida majori*, cancrum mammarum superatum esse testis existat *a*). Ad morbos pectoris merito *b*) laudatum est: Hæmoptysis & conjunctus phthiseos metus una feminis uncia superatus est *c*); HEISTERUS drachmæ dosin fecit. Spiritus sudorem movet, & febres dicitur tollere *d*).

LIGUSTICUM *e*) LINN. n. 346.

CICUTARIA TOURNEFORT. t. 171.

Utrumque involucrum fit latis & multis foliolis. Semen calyce proprio coronatum, profunde quinque lineis sulcatum *f*). Petala *g*) æqualia, integra, apice inflexo.

758. LIGUSTICUM foliis duplicato pinnatis, pinnulis acute dentatis, longe lanceolatis,

Emend. V. n. 34.

Seseli Peloponnesense MATTHIOL. p. 753. CAMERAR. *epit.* p. 514.

Cicutaria latifolia fetida MORISON. *Umbellifer.* t. 6.

Ligusticum foliis multiplicato pinnatis, foliolis pinnatim incis LINN. *I.* p. 360.

Ligusticum foliis triplicato pinnatis, pinnis pinnatifidis GMELIN. *Flor. I.* t. 45.

I. B. in

k) Phellandrium in palustribus, Apii folio PLIN. L. XXVII n. 101. Esse THEOPHRASTI Petroselinum, crasso caule, radicibus pullulantibus, in stellæ modum, SCALIGER. in *hist. plant.* p. 181.

l) TOURNEFORT. A. B.

m) C. D. E. F. G.

n) SAUVAGES *nosol.* II. p. 2.

o) *Wäsgöta resa* p. 47.

p) THOMSON *virt. of plants known by the Soil* p. 298.

q) *Nox insector.* p. 27.

r) *Skonska resa* p. 183.

s) ERNSTING. *de Phellandrio* p. 29.

t) p. 23.

v) p. 22.

x) IDEM.

y) BOERHAAVE *hist. plant.* p. 94. HEISTER. *Eph. Nat. Cur. Vol. V.* obs. 139. ERNSTING.

z) obs. 75.

a) CL. LANGE *Medic. Brunsv.* p. 230.

b) ERNSTING. p. 39.

c) LANGE.

d) ERNSTING. p. 36.

e) *Ligusticum nascens in Liguriæ montibus* PLIN. L. XIX p. 180. Inter obsonia, pro diuretico ARETÆUS *cur. diut.* I. c. 13.

f) X. X. MORISON. *Quinque juga*, CRANZII.

g) TOURNEFORT. A. B.

I. B. in montibus Rhæticiis circa *Pusellav.* C. GESNER, in montibus Rhæticiis. Nascitur in rupibus circa *Formazz* trans alpes Griseas. In valle *Tellina* ultra *Morbegno*, eundo versus montem *Trona*.

Omnium nostrarum Umbelliferarum splendidissima, radice amplissima, lignosa, spongiosa, alba, odorata; caule plus, quam pollicem, crasso, quadrupedali, sulcato, cavo; foliis pariter pedibus, & ultra, firmis, duplicato pinnatis, pinnulis profunde semipinnatis, dentibus acutis & divisis, parallelis. Umbella omnium amplissima, innumeris fere bacillis, hirsutis. Involucrum utrumque reflexum, foliorum octo, adusque 14. Petala integra, ovata, æqualia, curvula, acuminata *h*). Semina ovata, tribus adeo eminentibus jugis percursa, ut alæ dici mereantur, albo, semispongioso, tomento marginatis, fulcis etiam spongiosa molli materie hirsutis: convexis placentis coronata, tubisque curvis & persistentibus, tum foliis calycinis quinque acutis. Stamina violacea.

Odor peculiaris, non ideo fetidus *i*).

Ligusticum austriacum huic proximum est.

PODAGRARIA RIVIN.

AEGOPODIUM LINN. n. 368.

Neutrum involucrum habet. Semina crassa, semiovalia, sulcata. Petala profunde cordata, jugo medio elevato, in exterioribus floribus inæqualia, non ita in interioribus. Tubæ longæ.

759. PODAGRARIA RIVIN. t. 46.

Herba Gerardii DODON. p. 320.

Common Goutweed HILL. t. 62.

Aegopodium foliis caulinis, summis ternatis LINN. I. p. 379.

Ad sepes, in hortis, molesta reptatrix.

Gaulis brachiatus, angulosus, tripedalis. Folia lata, ima pinnata, pinnis quinque *k*), superne tres utrinque pinnæ, trifoliæ; pinnulæ pinnatæ, pinnis superne tribus, sæpe semitrilobis *l*), & fere semper a nervo *m*) inæqualiter divisis, ex qua nota facile agnoscitur. Vaginæ grandes. Umbellæ ex longis bacillis albæ, extus subrubentes.

Aliquid habet aromatici *n*): *Edulis est o*), & a pecore amatur *p*). Ad *Ligusticum* CRANZIUS.

FOENICULUM TOURNEFORT. t. 164.

LINN. n. 354.

Semen ovatum *q*), sulcatum: involucrum nullum: petala integra, æqualia *r*): tubæ longæ.

760. FOENICULUM *s*).

Foeniculum CAMERAR. epit. p. 534. BLAKWELL. t. 288. RIVIN. t. 60.

Foeniculum vulgare minus, acriori & nigriori femine I. B. III. p. 5.

Non habeo pro vera cive, etsi vulgo in vineis & ad viarum margines proveniat; circa *Mathod, Ripaz*. Dulce Italicum nuperi non separant, cum in nostrum degeneret *t*).

Radix alba, acris. Caulis & folia levissima, teres ille, brachiatus, levis, bicubitalis, grati saporis & odoris, cum tota plantæ parte, quæ supra terram est. Folia circumscriptione amplissima, repetito divisa, & subdivisa, teretia, capillaria. Umbellæ peramplæ, cavæ. Flos luteus. Semen suavis odoris & saporis.

Tota planta medicata est. Caules nunc maxime erumpentes in Italia amant, & *Finnocchi v*) vocant, etsi mali succi esse CELSUS ait *x*), severus censor: totam etiam plantam edunt, quæ in Sicilia dulcior provenit *xx*). Radix pro præcipuo aperiente medicamento

h) Vix tetraphyllum LINN.

i) MORISON. y. y.

k) TOURNEF. t. 167.

l) ibid.

m) ibid.

n) SCHREBER. III. *Saml.* p. 10.

o) GMELIN. & ego sæpe in cibum recepi.

p) K. *svensk. vetensk. Acad. handl.* 1763. n. 3.

q) TOURNEF. D.E.F. PARSONS. p. 72. MORISON. D. d.

r) TOURNEF. A.

s) *Foeniculum sylvestre*, alii *Hippomarathium*, foliis crassioribus, acriori gustu, procerius, bicubitale, radice candida, in saxosis PLIN. L. XX. c. 23.

t) Intra tertium quartumve annum REICHART *gartenschm.* IV. p. 39. GUI DE LA BROUSSE p. 132.

v) SWITZER. *agric.* p. 139.

x) L. II. c. 21.

xx) LABAT. *Voyag. d'Ital.* I. p. 162.

medicamento habetur, quod urinam *y*), menses, lochia, exanthemata expellat. Eius succo, ad uncias quatuor dato, ZACUTUS febres intermittentes sanabat, moto sudore, aut sreatu. Folia cum lacte imposita inflammationes *yy*) mammarum leniunt, & gonorrhoeas, dolores cum lacte cocta & injecta sedant; interno usu lactis copiam faciunt. In semine gratum est aroma, quod in infusum vinosum, & in extractum spirituosum transit; potissimum etiam in oleum æthereum, quod fragrantissimum, & dulce, in frigore *z*) cogitur, & datur ad dispellendos flatu. Aqua etiam ex hoc semine odorata, & alia vinosa paratur. Ut hæmorrhagiam narium diuturnam represserit, non facile dictu fuerit *zz*).

MEUM *a*) TOURNEFORT. T. 165.

ATHAMANTHÆ spec. LINN.

Involucrum universale vix conspicuum, factum uno longo foliolo, in apice etiam inciso *b*), aut nullo. Particulare involucrum evidentius, alteram tantum umbellæ partem tenet, etiam incisum. Petala florum exteriorum inæqualia sunt *c*), interiorum minime: integra sunt, cæterum apice inflexo, ut cordata videantur. Semina majora quam prioribus, semiovalia, profunde fulcata, pene *d*) alata, tribus alis eminentibus. Ad Ligusticum Cl. CRANZ.

*761. MEUM DODON. *purg.* p. 478. t. 62. RIVIN.

Athamanta foliis capillaribus, seminibus glabris, striatis LINN. I. p. 353.

Pastor C. GESNERO retulerat, in monte *Pilati* nasci, loco vix accesso. In Toggicis montibus MURALTUS. Reperi unico loco à la grand vi circa pastorias casas. Nascitur etiam à la grande Sagne, près de la Tourne, proche Ferriere, prope la ronde fontaine: à Roulier, près de la Brévine, & in monte Ballon, & circa Delf: tum in nonnullis convallibus circa Delfberg. Abunde olim legeram circa Andreasberg.

Radix crassa, perennis, multiceps, setis coronata. Folia non ita ampliter sparsa, ut Fœniculo, circumscriptione minus ampla, primis pinnis majoribus, & circa nervum decussatis, omnibus perangustis, nervi latitudine. Quadruplicato fere pinnata sunt. Pinnulæ tertiæ ex uno imprimis latere laciniæ capillares, oblongas, simplices, aut bifurcatas emittunt. Breves sunt, & in fasciculos circa nervum colliguntur *e*). Caulis pedalis, flos ex albo subviridis.

Sapor & odor feminum acris, fere Meliloti odoratæ. Laudatur a vi diuretica *f*). Drachma una radicis, cum vini spiritu, ad dolores hystericos sumitur, etiam sola radix *g*). Non improbabile est, vires habere emmenagogas *h*), & in frigidis morbis convenire. In Anglia infusum ad febres intermittentes vulgo adhibetur *i*). Decoctum Mei, Gentianæ purpureæ, & amaræ Polygalæ, pro galactophoro *k*) & prophylactico medicamento Vaccis in Moravia propinatur, & phthificis vaccis in Carinthia inferiori *l*). Etiam nostri Veterinarii frequentius hac radice utuntur, quam medici, neque optime, dedignantur.

SESELI *m*) BOERHAAVE.

LINN. n. 360.

Plurima Tragofelini, a quo differt involucro peculiari multifido *n*), femine ovali, manifesto fulcato.

762. SESELI foliis linearibus, triplicato pinnatis, caule vaginoso *Emend.* I. n. 114.

Daucus

y) Fœniculum promovet urinam I. c. RHAZE ad MANSOR. III. p. 48.

yy) Etiam inflammata lenire CELSUS II. c. 26.

z) CARTHEUSER *mat. med. part. post.* p. 300. 301.

zz) *Eph. Nat. Cur. Dec. III. ann. 6.* obl. 85.

a) Meum in Italia nonnisi apud Medicos nascitur. Athamanticum vocant, Anethi (Anisi PLINIUS) folio, & caule cubitali, radicibus multis, sed crassis, nigris, longe in obliquum rectumque sparsis, odoratis, calefacientibus PLIN. L. XX. c. 23. Quare de nostro non repugnat, verum esse Meum Veterum. Dubitat quidem MATTHIOLUS *epist.* p. 25. 76. Quam radicem pro Meo vendunt, eam FALLOPIUS ait, esse Daucum primum Dioscoridis L. I.

b) Uno, aut duobus HEISTER. *meth. Linn.*

c) TOURNEFORT. A.

d) MORISON. F. f. & 79. 80.

e) TOURNEF. H. G.

f) ARETEUS *Cur. acut. II. c. 7.*

g) LANGE *med. domestic. Brunsvic.* p. 77. 78.

h) C. HOFMAN. p. 435.

i) BLAIR. *Pharmac. Dec. VII. p. 318.*

k) SAGAR. p. 58. *apbtb. pecorum.*

l) KRAMEE. p. 20.

m) Sefeli Massiliense, lato semine & fructu. Eo vescuntur parituræ cervæ PLIN. L. XX. c. 5. L. XIII. c. 32. etiam a partu ibid.

n) Uno alterove LINN.

Daucus petræus, glauco folio, similis *Faniculo tortuoso* I. B. III. P. II. p. 58. qui circa montem *Beligardum* eodem loco a Cl. BERDOTO lectus sit, quo I. B. suum legerat.

μακροσσελινον πολυκαυλον RICHER.

Seseli montanum JACQUINI p. 379. Etiam annuum proximum est, sed nostrum ex fetis perenne videtur.

Seseli bienné CRANZ. fasc. III. p. 88.

Pimpinella tenuifolia RIVIN. t. 82. Legi enim in *der Weltnese*, ubi RUPPIUS legerat.

An *Seseli petiolis ramiferis*, membranaceis, oblongis, integris, foliolis singularibus binatisque, canaliculatis, petiolo longioribus LINN. p. 372?

Synonyma difficilis: planta ipsa circa *Aquilejam* abundat, in herbis prope *Verchier*, qua ab arce *Aquilejensi* ascenditur: in *Insula etiam Mondeni*, cum limites cum *Vallesia Legatis* componerem, copiose reperi. *Agauni*, versus *sedem Eremitæ*.

Stirps nitida, radice conica, depacta, fetarum penicillo coronata. Caulis rectus, plerumque parum ramosus, quasi nudus; sed ramosum tamen reperi, striatus, firmus, cubitalis. Folia sicca, firma, glauca, triplicato pinnata. Pinnarum paria quinque, pinnularum duo, tria: laciniarum duo cum impari. Ultimi lobuli latitudine petioli, constanter simplices, bifidi; ultimi trifidi, lineares, argute mucronati, linea eminente divisi. Vaginæ conspicuæ, duræ, virescentes, ora alba, tria folia producunt: ex eorum alis rami. Involucrum universale nullum: peculiare numerosa habet folia latiuscula, lanceolata, exteriora majora, interiora minora, ad decem usque, juniorum umbellam superantia. Umbellæ densæ, Semina ovata, jugis quinque percurfa. Flores exigui; extremi difformes, petalo extremo paulum majori; interiores vix irregulares. Petala integra, sed reflexa, ut cordata videantur, linea eminente divisa. Senescenti folia viridiora sunt & latiora.

Proxima *Hippomarathro* planta, & ejus cum nomine ab ILL. SCHMIEDELIO missa, differt involucro non coalescente.

763. SESELI foliis duplicato pinnatis, pinnulis semipinnatis, lobulis lanceolatis.

Mutzelina CAMERAR. epit. p. 8.

Daucus montanus CLUS. *pannon.* p. 700. absque icone.

Phellandrium caule subnudo, foliis bipinnatis LINN. p. 366.

Describit Cl. JACQUIN. *Vindob.* n. 24.

In omnibus alpibus abundat, & ex ejus frequentia fere pascuorum bonitas æstimatur.

Etiam in montanis, in *Mittlerberg Biennensium*.

Radix crassa, ramosa, multiceps, capitibus fetis coronatis. Caules pene nudi, pedales, etiam humiliores. Folia duriuscula, late viridia, longa magis, quam lata, duplicato pinnata, pinnulis semipinnatis, laciniis ultimis planis, peracutis, simplicibus, bilobatis & trilobatis. Umbellæ universales nudæ; peculiare subjecta habent folia pluscula, longe lanceolata o). Semen quasi circulo coronatum, semiovale, magnum, jugis ita eminentibus percursum, ut fere alatum sit. Petala fere purpurea, inflexo cordata, inæqualia; extremum majus p). Semen alis majoribus membranaceis, crassis.

Ligustico accenset CRANZIUS.

Plurimum aroma spirat.

CORIANDRUM q) TOURNEFORT. tab. 168.

LINN. n. 356.

Fructus globosus r) essentiam characteris constituit. Flores præterea calyces suos proprios habent s): petala in exterioribus inæqualia: æqualia t) in umbellæ interioribus v): involucrum universale nullum, aut unifolium x): particulare triphyllum.

*764. CORIANDRUM fructibus globosis LINN. I. p. 367.

Coriandrum CAMERAR. epit. p. 523. BLAKWELL. t. 176. majus RIVIN. t. 70.

Circa *Tramlingen* *Deffia* regionis GAGNEBIN legit.

P p p p a

Folia

a) Septem JACQUIN.

p) Æqualia CRANZ.

q) Κοριανδρον difficulter provenit, nisi aqua maceretur, crusta enim tegitur dura THEOPHAST. *caus.* L. III. c. 3. Κοριον inter venena NICAND. *alexipharm.* p. 151

r) TOURNEF. E. I. I.

s) D.

t) A.

v) C.

x) HENRIER. *de method.* Linn.

Folia radicalia ampliora, duplicato pinnata, pinnulis latis, undique incis & circumferratis, etiam femibilibis: superiora tenuissime divisa, etiam duplicato pinnata, sed pinnulis in lineares, graciles, duas tresve, laciniis profunde divisis. Caulis pedalis & ultra, cum tota planta glaber: sub umbella universali unicum foliolum, aut nullum: sub umbella particulari tria exigua, filiformia. Flores in ambitu umbellæ androgyni. Petala exteriora magna, cum eminentia, quæ cum sui similibus stellulam in flore facit. Unum maximum cordatum est: duo mediocria cordata, sed inæqualibus partibus, duo minima cordata: exteriora etiam duo: calycis segmenta multo majora. Interiores flores regulares, sæpe mares, petalis cordatis. Capsula spherica femina duo similia y) continet.

Planta virens odiofo rancore se ipsam repudiat: sola femina ficcata gratum aroma adquirent, & in usus culinarios recipiuntur, ab Ægyptiis z) etiam frigida in usum trahuntur. Succum in hæmoptoe ad femicyathum ARÉTÆUS z z) imperat, ut videatur narcotici quid habere, quale in Cicuta, satis adfina, reperitur.

AETHUSA LINN. n. 355.

CYNAPIUM RIVIN.

CICUTÆ spec. TOURNEFORT.

Involucrum universale nullum; peculiare trifolium, reflexum, in una parte umbellæ positum, dum reliqua nuda est. Flores in umbella extremi diffformes, petalis in duas inæquales partes divisis: interiores vix inæquales. Semine, quod pene globosum est, a Coriandro differt, quod quatuor fulcis percurritur, jugisque tribus crassis, præter oras a) dividitur, neque calycem peculiarem habet.

765. AETHUSA LINN. p. 367.

Cicutaria fatua LOBEL. ic. II. p. 280.

Cicutaria Apii folio L. B. III. p. 179.

Cynapium RIVIN. t. 75.

Cicuta terrestris minor. *Comm. Lit. Nor.* 1740. hebd. 49.

Ubique in hortis & ad muros.

Caulis fulcatus, brachiatus, cum tota planta glaber. Folia nitent, triplicato pinnata, ultimis laciniis acute bifidis, trifidisve, profunde divisis. Flos albus.

Tota planta trita odore virulento Allii est, & sæpe potuit pauperculis hominibus nocuisse, cum & in hortis proveniat, & haud mediocriter Petroselinum referat. Quam adeo cicutam medici cum Petroselino b) comparaverunt, eam pro nostra c) habeo. Multa exempla d) reperio anxietatis e), singultus f), etiam trimestrium deliriorum g), soporis h), stuporis, inpotentiæ i), vomitus k), faucium constrictarum, spasmodorum ventriculi l), convulsionum m), mortisque n), quæ omnia mala Aethusæ tribuuntur: ut tamen fatear, in tam vario nominis Cicutæ sensu, potuisse *terrestrem* forte aliquando se admiscuisse. Nostram innocenter ab integra familia comestam lego o), minori forte copia; hæc enim venena non occidunt, nisi uberius fumantur. Mihi certe accidit, ut cum uberius de Petroselino cum aqua cocto cœnassem, ea nox mihi per nauseas & diarrhœam valde incommoda fuerit; salus, ut ubique, est in vomitu p).

CICUTA

y) REICHAERT. *Gartenschaz* IV. p. 101.

z) P. ALPIN. L. I. p. 146.

z z) *Acut. curat.* L. II.

a) MORISON. y. y. & n. 89. 90.

b) MOIS a Cicuta præ Petroselino apposita MARTIUS in *præf.* ad J. GREVINI *de venenis*. Varia symptomata, a Cicuta aquatica sumta, acciderunt AMPL. SINNROCONSULI SULZER. *morb. Helvet. endem.* nostram vero fuisse persuadeor, cum aquatica Bernæ nulla nascatur. Huc etiam EHRHARDI exemplum refero.

c) Etiam TREW. l. c. hebd. 49.

d) DALCHAMPIUS in PLIN. BLAIR. *Pharmacob.* Dec. V.

p. 212. *Miscellan.* p. 80. *Comm. Lit. Nor.* ann. 1731 n. 27. ann. 1740. n. 48. BOERHAAVE in *Prælect.*

e) TIMÆUS L. VII. *cas.* 4.

f) IDEM *ibid.*

g) HELWIG. MARTIUS *Epb. Nat. Cur.* Vol. I. *obf.* 52.

h) SCHREBER. *Saml.* II. p. 273.

i) *ibid.* *obf.* 200.

k) *Hist. de la Société de Montpel.* p. 170. 171.

l) *ibid.* *obf.* 121.

m) BUCHNER. *miscellan.* ann. 1729. p. 724.

n) *ibid.* & MARTIUS & *Hist. de la Société de Montpel.*

o) *Epb. Nat. Cur.* Dec. II. ann. 4. *obf.* 50.

p) SCHREBER.

CICUTA RIVIN.

CICUTÆ a) spec. TOURNEFORT.

CONIUM b) LINN. n. 336.

Calyx universæ c) umbellæ sit tribus, quatuor, quinque foliis latiusculis, reflexis: peculiaris uno trifido, aut tribus foliolis latis, ovato lanceolatis, unum latus umbellæ tenentibus. Petala emarginata, apice inflexo, in extremis floribus difformia, regularia in intimis. Semen pene globosum, quinque sulcis inscriptum, jugisque eleganter crenatis.

766. CICUTA DODON. *purg.* p. 375. *pempt.* p. 461. RIVIN. t. 74. TABERNÆMONT. p. 782.

BLAKWELL. 451. STÖRK, qui semen bene expressit d).

Cicuta domestica MORISON. *umbellifer.* p. 18. c. 6.

Cicuta vulgaris major QUER. *Flor.* IV. t. 40.

Conium seminibus striatis LINN. I. p. 349.

Conium maculatum HILL. t. 21.

β. An varietas? *Cicuta mitis*, non fetida, *Madridensis* QUER. t. 41. Sed femina depingit granulata, & eam dat notam, qua suam a vulgari femine levi separet. Videtur ergo nostram velle p. 281. Habet etiam EHRMANNUS *Cicutam non maculatam femine boni odoris*.

Ad maceries, in cœmeteriis, ad vias in pagis nobis abundat; copiosissima in cœmeterio pagi *Olon*.

Caulis crassus, maculis purpureis varius, fistulosus, nodosus, brachiatus, foliosus, tripedalis & ultra. Folia nigra, nitida, firmula, triplicato pinnata, pinnulis ultimis subobtusè dentatis. Umbellæ plurimæ, flores albi. Petala eminente jugo divisa: tubæ brevissimæ.

Sapor radicis *Cicutæ recentis non acris est e)*, & dulcis potius cum aliqua gratia f), odor tamen totius plantæ gravis & ingratus. In nonnullis radicibus lac repertum est, Esulæ acrimonia, quod in extractum resinofum abiret g): nam in aliis, & in nostris equidem autumnò erutis, hoc lac nullum fuit h). Succus tamen vires plantæ habet i). In annosis stirpibus radicem duos digitos crassam fuisse, plenam succo acutissimo & graveolenti, sapore pene, qui *Ari*, & rubro colore chartam cæruleam tinxisse k) lego, non absque suspitione, ex hac ipsa radicis crassitie subnascente, de aquatica sermone esse. Ipsum extractum ex succo exhalante paratum, odore est penetrante, ingrato, & sapore, quo castoreum l), sed fere acriori. Porro alcalini quid in aqua destillata est m), & *Cicuta igne torta n)* multum dat salis volatilis. In extracto nitrosi quid subest o). Est in ea spiritus p) volatilis virosus q), qui exhalat, dum extractum paratur, & vertiginem & vomitum facit. Quare *Cicutam oblatam & cuniculi Brasiliæ norunt respuere r)*, & vaccæ s).

Intus sumta facit anxietates t), cardialgias v), vomitus x), appetitum prostratum y), singultus, vertigines z), stupores a), aphonias, deliria b) & dementiam, etiam diurnam c), convulsiones d), cæcitatem e), sopores f).

Incisa

a) *Cicuta caule levi est*, geniculato ut fœniculi, nigricante, sæpe duobus cubitis altiori, in cacumine ramofo, foliis ferulæ angustioribus DIOSC. L. IV. c. 74. (*Coriandri tenerioribus* PLIN.) gravi odore. Umbellæ in summo, flores albicantes. Semen Anisi crassius, (DIOSCOR. candidius) radix inutilis, concava PLIN. L. XXV. n. 95. Ex hac nota possis veterum *Cicutam* ad aquaticam referre.

b) Κωνίου ΣΥΝΔΑΣ II. p. 364.

c) Conf. characterem Cl. SCHINZII ad libellum STÖRKII.

d) Omnino ergo vulgaris est, qua STÖRKIIUS utitur *Phil. Transf.* L. II. P. I. p. 89.

e) HIRSCHL. *vom sublimat.* p. 34.

f) EHRHART.

g) HIRSCHL. p. 15. Lac habet STÖRK. *cicut.* p. 9.

h) *Phil. Transf.* L. II. P. I. p. 89. EHRHART.

i) EHRHART. *de cicut.*

k) LANGE *Dub. de cicut. nov.*

l) IDEM p. 8.

m) EHRHART.

n) IDEM. Fere similia QUARIN. *de cicut.*

o) *ibid.*

p) LOCNER. *obsf.* p. 81.

q) HIRSCHL. p. 35.

r) WEPFER. *cicut.* p. 334.

s) HASSEQUIST. *par. Succ.* p. 8.

t) *Eph. Nat. Cur.* Vol. X. *obsf.* 87.

u) *ibid.*

v) HARDER. *obsf.* 25.

y) LANGE p. 11. &c.

z) FLOYER. *pharmac.* p. 113.

a) MAEQUET. *obsf.* 25. *Prix de Chirurg.* II. p. 208.

b) SMETIUS. WOLF. *obsf.* 34. HAGEDORN. in tota familia p. 79. 80. FRITSCH. *seltame bündel* II. n. 8. MATTHIOLUS p. 14. 15. 16. multiplici experimento, BOCCONE *mus. di fisica* p. 148. BUCHNER. *miscellan.* ann. 1727. p. 58.

c) Totius vitæ AMMAN. ad CÆL. *acut.* L. I.

d) WATSON. *Phil. Transf.* n. 473. MARQUET. *Eph.* II. n. 3. *obsf.* 115. MARTINE *Western Islands* p. 193.

e) MARTINE *ibid.*

f) AMATUS *Cur.* 98. Cent. V. HARDER. *obsf.* 24. 25. WATSON. FLOYER. FONTANUS. *Consil. resf.* p. 162.

Incisa animalia ostenderunt intestina inflammata *g*) & ventriculum *h*).

Homines occidit, hos quidem facilius quam bestias, qui teneri sint, in exemplis innumeris; POMPONATI præceptorem *i*); Batavos milites *k*); pueros Dresdenses *l*); alios *m*); & plures passim mortales *n*). Qui Cicutam infeliciter in cibum sumserunt, fere pro Pastinaca *o*), aut Dauco habuerunt. Aliquando etiam subito, & intra *p*) quartam horæ partem enecuit. Effectus, ut experimenta ostendunt, sunt fere qui Opii *q*), etiam fortiores *r*).

Sed etiam animalia, homine plerumque vivaciora, tamen superat. Porcos rabidos facit, occiditque *s*); anferes *t*) necat.

Quare perantiqua fuit in Græcia consuetudo, Cicutæ sive succo, sive condito *x*) aliquo cum Cicutæ pharmaco, eos cives enecare, quos, ne viverent, videbatur esse e re publica. Chii utebantur Cicutæ trita, & detracto tegmine pistam subinde in mortario tundebant, & pertenui cribro transmissam, in aqua spissam bibebant; ita celeriter, & absque dolore interibant. THRASYAS Mantineensis *y*) remedium a se inventum fuisse gloriabatur, quod absque dolore vitam abrumperet, ex Cicutæ & Papaveris succo mistum: id drachmæ pondere sumtum omnem medicinam *z*) ajebat spernere. Athenis Cicutæ publicum erat supplicium. Eadem PHOCION *a*) interemptus est & prior SOCRATES. Nostra enim Cicutæ in Græcia *b*) provenit, etsi DIOSCORIDES *c*) potius de aquatica scribere videatur. Caulem edulem fuisse PLINIUS *d*) auctor est, semen nocuisse.

Male ergo semen Cicutæ pro Harmalæ semine in officinas irrepsit, etiam MATTHÆI SYLVATICI & AUCTORIS LUMINARIJ culpa. Inde, cum in pilulas ingrederetur, æger morti proximus *e*): male etiam pro Hyperici semine *f*) receptum est.

Externo quidem usu, sine leniendi *g*), & dolorum sopiendorum, non sine fructu Cicutæ admota fuit, ad calidas podagras *h*), ad mammas cancroas, ad scrophulas, tumores duros, chronicos, musculos ex labore nimio læsos, genitales partes a nimia venere dolentes *i*), ad Priapismum jam veteres adhibuerunt *k*).

Sed etiam nuper externo usu ad scirrhus recentes valere comperta est *l*): & ad dentium dolores *m*): ad tumorem hypogastrii *n*) & inguinis a puerperio superstitem *o*), & eademque glandulas mammæ coactas dissipavit *p*): solus etiam vapor tumorem axillæ *q*) dispulit.

Incrementa in mammarum & testium cohibere ANAXILAUS *r*) & DIOSCORIDES, & vulgo veteres Cicutæ veneream cupidinem reprimi putarunt.

Porro neque interni usus tantum esse periculum paulatim apparuit. Olim SEXTUS EMPIRICUS exemplum feminæ narravit, quæ drachmam unam succi Cicutæ absque noxa caperet *s*). Deinde radices & folia a pueris absque malo eventu comesta fuisse FALLOPIUS testis *t*) est. Suibus non nocere AELIANUS, etsi homini sanguinem congelat *v*), & agnos Cicutæ vesci *x*). In morbo equorum farcin utiliter adhiberi *y*), aves semen amare, & quemdam HENLY uncias tres & quatuor Cicutæ absque malo devorasse JACOBUS PETIVER *z*).

Inde ad experimenta ventum est. Succo intruso cuniculus Brasilianus celeriter periit *a*); & canis

g) HARDER. *apiar.* obf. 25. WEPFER. *cicut.* p. 334.

h) HARDER *ibid.* & obf. 24.

i) Apud SCALIGERUM. *Subtil. Exerc.* 152.

k) WATSON. *Phil. Transf.* n. 493.

l) HEINS *pharm. rat.* p. 370. *Add. Saml. zur Geschichte von Ober-Sachf.* III. p. 221.

m) AMAT. l. c.

n) FRITSCH. l. c. WOLF. l. c. BRASSAVOLA l. c. CARDANUS.

o) *Comm. Lit. Nor.* ann. 1740. *bebd.* 49. WOLF.

p) WEPFER. *cicut.* p. 71. 312.

q) WATSON. *Phil. Transf.* n. 473.

r) HIRSCHL. p. 28.

s) L'ISLE *husbandry II.* p. 333. BRASSAVOLA.

t) BRASSAVOLA p. 335.

x) Cum integra libra Veteres indiguerint, quæ drachmis duodecim venierit PETIT. *miscellan.* I. c. 17.

y) THOPHRAST. L. IX. c. 17.

z) IDEM *ibid.*

a) PLUTARCHUS in vit.

b) ANGUILLARA p. 273.

c) TREW. *Commerc. Lit. Nor.* ann. 1740. *bebd.* 49.

d) L. XXV. n. 95.

e) RONDELET. *pond.* p. 82. AMATUS p. 311. MARANTA p. 57.

f) BRASSAVOLA *Exam. simplic.* p. 222.

g) Mollire semen CELS. L. V. c. 5.

h) IDEM L. V. c. 18.

i) HENB. ab HERES. p. 85.

k) ARETÆUS *cur. acut.* II. c. XI.

l) HIRSCHL. p. 28.

m) HERKERÆUS *haubofokn.* p. 63.

n) STÖRK. *contin.* p. 238.

o) IDEM p. 240.

p) DIONIS *accouchement* p. 361. in urina cocta. Cataplasma cum decocto Solani vulgaris, *Journ. de medec.* 1766. Jul.

q) STÖRK. *ibid.* p. 241.

r) PLIN. L. XXV. n. 95.

s) *Hypothef.* L. I.

t) *De ulcer.* p. 45.

v) AELIAN. *avim.* L. IV. c. 22.

x) LÖBEL. *advers.* p. 395.

y) *Pharmacobaf.*

z) *Lowthorp abridgm.* II. p. 640. 641.

a) WEPFER. p. 334. *Eph.* II. n. 3. obf. 115.

& canis durum demum animal, cum fucci fescuncem adsumsisset *b*), & cum tres fucci unciae, in venas injectae fuissent *c*). Canes HARDERIANI *d*) fucci uncias tres toleraverunt; sex vel octo uncias vulpis *e*). In experimento CL. COURTEN *f*) fucci Cicutae duae unciae cani non nocuerunt, neque unciae *g*) tres. Cani *h*) fermentans Cicutae intrusa, & contusa radix nihil nocuit. Lupa ab unciis sex temulenta & vomituriens, cum vomeret facile servata est *i*). Mulus uncias duas tresve tulit, ut alvus inde turbaretur, sudorve moveretur, durum equidem animal & veratri patiens *k*).

Deinde etsi symptomata aliqua ore fumata, aut intrusa excitavit, facile cedunt ea vel solo lacti *l*); & in universum vomitu excitato omnia componuntur in homine *m*), sive, in cane, lupa *n*), aut certe radicibus per alvum educis *o*), & ob eandem causam lenia suppositoria profunt *p*).

Narcotica equidem vis Cicutae fecit, ut post ejus usum ad vomitum ciendum grana tartari emetici viginti dare oportuerit *q*). Quae ab infusae cum aqua Cicutae usu incommoda sequuntur, stupor, visus obscuratus, theriaca sola superata sunt *r*).

Primus ab hominum memoria PAULUS RENEALME *s*) grana 40. & denum drachmas duas radicis ficutae adversus scirrhus viscerum dare ausus est, neque sequacem invenit: donec nuper satis vir ILL. ANTONIUS STÖRK *t*), per experimenta in proprio corpore facta animosior, succum spissatum radicis dare aggressus est, felicesque successus in quatuor libris descripsit. Intelligitur, partem magnam venenati vaporis dissipari *v*), & mitius medicamentum fieri *x*), cujus 120 *y*) & 240 *z*), & 360 *a*) grana in diem fumere liceat; postquam lento usu natura ei adfuevit *b*). Dedit quidem etiam theiforme infusum, sed melius reperit extractum, quod parva copia & ex planta tenera, inque umbrosis nata *c*) pararetur *d*). Eo medicamento, sed diuturno usu, plurimos & gravissimos morbos Vir Cl. superavit.

Varia omnino generis mala fuerunt, quae Vir ILL. suo remedio vicit: dolores primo, quod a narcotico medicamento expectares. Dolores ergo rheumaticos *e*) arthritidem *f*), podagram *g*), a lue venerea superstites *h*), dolorem capitis pertinacem *i*), eo remedio levare comperit.

Sic alios nimios naturae motus, ut vomitum chronicum *k*), vomitum cruentum *l*). Eo & malum hystericum fanatum *m*) referas, & epilepsiam *n*).

Porro ulcera maligna *o*) pedis *p*), manus *q*), parotidum *r*), oris & veli palati *s*): ulcera colli sinuosa *t*); ulcera venerea *v*); ulcus thoracis & abdominis *x*); & ulcus fistulosum ad ossa decurrens *y*); fistulam faciei *z*); cariem metatarsi *a*); spinam ventosam *b*); ulcus spinæ dorsii sordidum *c*); ulcus fistulosum femoris *d*); omniumque viscerum gravissimum empyema *e*); & phtisis *f*); ulcera arthritica *g*); & ulcus saniosum

Q q q q 2

b) HARDER. *apiar.* obs. 24. 25. IDEM. *Eph. Nat. Cur.* Dec. II. ann. 3. obs. 115.
c) *ibid.*
d) *ibid.*
e) IDEM apud WEPFER. l. c. p. 335. Vomuit equidem.
f) *Phil. Transf.* n. 335.
g) FLOYSEI cani omnino non nocuit p. 23.
h) ROSSI *plant. venen.* p. 23.
i) WEPFER. p. 157. 158.
k) *Demonstrat. de botanic.* II. p. 235.
l) *Eph. Nat. Cur.* Vol. X. obs. 87.
m) MARQUET. obs. 25. WEPFER. *cicut.* p. 322. TREW. *Comm. Lit.* ann. 1740. hebdom. 50. MARTIN. *Wejl.* Islands p. 193.
n) WEPFER. p. 159.
o) MARTINE *ibid.*
p) WEPFER. p. 325.
q) MARQUET.
r) *Prix de Chirurgie* T. II. p. 208.
s) *Curat.* obs. 3. & 4.
t) *De Cicutae* L. I. & II. & *supplemento*, & *continuacione* experientiarum.
v) Succus recens fortior extracto conf. p. 231.
x) Pueris extractum dandum *Journ. de medec.* ann. 1760. m. Sept.
y) RAZOUX *Journ. de medec.* ann. 1765. m. Mars.
z) *De Colchico* p. 15.
a) II. p. 217.
b) *De Cicutae* p. 11. &c.
c) *Contin. exper.* p. 231.

d) *Contin. exper.* p. 235. add. SCHINZ. *praef.* p. LIX.
e) *Continuat. experiment.* p. 50. *cicut.* p. 6. II. p. 231.
f) *Fomento de cicut.* p. 6. pilulis *ibid.* II. p. 75. 231.
g) L. II. p. 160. cum nodis & calce p. 158.
h) II. p. 213.
i) *Contin. Experiment.* p. 167.
k) Add. *Contin. exp.* p. 250. *de cicut.* II. p. 152. 198. *Supplem.* p. 14. 25.
l) *Contin. exp.* p. 239.
m) *Contin. exp.* p. 266.
n) *ibid.* p. 91.
o) Conf. exp. p. 271. 272. II. p. 220.
p) *Cicut.* II. p. 31. 87. *contin. experim.* p. 268.
q) *Contin. exper.* p. 42.
r) *Contin. exper.* p. 170.
s) *Contin.* p. 19.
t) *Cicut.* p. 50.
v) *Cicut.* II. p. 171.
x) II. p. 33.
y) *Contin. experim.* p. 269. interno & externo usu.
z) *Supplem.* p. 12. 18.
a) p. 277. pedis. p. 33. add. p. 15. addito unguento Aegyptio aut Myrrha.
b) p. 30. *contin. experim. de cicut.* II. p. 81. *Supplem.* p. 22. 30.
c) *Contin. exper.* p. 243. add. *de cicut.* II. p. 26.
d) *Contin.* p. 215.
e) *Contin. exp.* p. 185. 186. 187.
f) *Contin. exp.* p. 32. 241. add. p. 217. *cicut.* II. p. 277.
g) *ann.* II. p. 118. infuso.

- niosum thoracis *b*); viarumque urinæ *i*); & alia cancrofa ulcera *k*); bubonemque venereum *l*); reliquias caruncularum *m*); fluoremque album *n*); stranguriam *o*); & gonorrhœam *p*); scrophularem phthisin *q*); vitia cutanea varia; lichenes *r*); serpiginem *s*); pustulas acres *t*); scabiem *v*); lepræ similem morbum *x*); tineam *y*).
- Ad tumores resolvendos *z*) & scirrhus; etiam præcipua vis est Cicutæ, vaporis *a*), extracti, & fôtus *b*).
- Ita glandulæ scirrhosæ *c*); parotis indurata *d*); ventriculi scirrhus *e*); & abdominis *f*); & alius ad costas spurias *g*), & in axillis *h*), & hypochondriis *i*), & scirrhii cum ulcere conjuncti *k*); testiculorum *l*); deinde mammarum *m*) Cicutæ cesserunt. Sic strumas *n*); scrophulas *o*); tumores lymphaticos *p*) devictas legas.
- Sed etiam cum pungentes in mamma dolores jam adessent *q*); & cum duritie ulcus fætidum ichore manans conjungeretur *r*); cumque venis varicosis *s*); mammæque ulcera varia *t*); tuberculum mammæ cancrum minitans *v*) scirrhique cancrum minantes *x*) præstassent, Cicutæ salutis fuit. Denique vere cancrofa *y*) mamma, amputationi destinata, fomento cum cerussa conjuncto, usuque Cicutæ interno *z*), restituta est; & ulcus cancrosum mammæ *a*).
- Simile exemplum *Aletophili Viennenses* suo testimonio confirmaverunt *b*), & BAADERUS *c*), aliique *d*).
- Sed etiam exulceratum testis cancrum decocta cum Cicutæ aqua, ejusque extracto superatum *e*); & iisdem remediis cancrum manus curatum, durabili cum levamine *f*); & cancrum faciei fætidum *g*), & labii *h*); & linguæ cancrum *i*); & cancrofas colli glandulas *k*); & dirissimum denique malorum cancrofa *l*) uteri ulcera hoc ipso remedio a VIRO ILL. sanata legas; ut etiam aliquando cancer facile tollatur *m*).
- Ad scirrhus superatos referas cachexiæ *n*); tympanitidis *o*); anasarçæ *p*); hydropis *q*); rachitidis *r*); furditatis *s*) sanationem.
- Id minus expectatum, etiam oculorum *t*) vitia, uveæ tunicæ maculam *v*), pupillam dilatam *x*), convulsionem oculi *y*), pene cæcitatem *z*), & amaurosin *a*), & cataractam *b*); vitia porro humorum, ut scorbutum *c*) Cicutæ cessasse. Denique morbos, in quibus vires naturæ oporteret augere; variolas subsidentes *d*); retrocedentem materiam arthriticam *e*).

ILL. Viri

b) Continuat. exper. p. 271.*i*) II. p. 258.*k*) contin. exper. p. 116.*l*) II. p. 144.*m*) Supplem. p. 44. 46.*n*) contin. exper. p. 196. cicut. II. p. 98. 107. 116. Vapor p. 243. de Colchic. p. 87.*o*) Supplem. p. 12.*p*) contin. exp. p. 213. 214. II. p. 252.*q*) II. p. 182.*r*) contin. exper. p. 176. 178. 189. decocto & fôtu.*s*) contin. exper. p. 175. Supplem. p. 13.*t*) Supplem. p. 24.*v*) contin. exper. p. 62. decocto.*x*) cicut. II. p. 91.*y*) II. p. 173.*z*) contin. exper. p. 36. 238. 240. 241.*a*) contin. exper. p. 237.*b*) contin. exper. p. 260. de cicut. p. 18. 63. II. p. 4. 231. 235. Supplem. p. 21.*c*) contin. exper. p. 23. 28. 210.*d*) de cicut. p. 14.*e*) contin. exper. p. 192. 208. cicut. II. p. 178.*f*) contin. exper. p. 212.*g*) contin. exper. p. 37. add. II. p. 207.*h*) contin. exper. p. 23. 172.*i*) Post febres, contin. exper. p. 38. cicut. p. 91. II. p. 121. 130. Supplem. p. 24.*k*) contin. exper. p. 29.*l*) p. 44. add. p. 108.*m*) contin. exper. p. 23. de cicut. p. 6. 29. 31. 36. 81. II. p. 25. 255.*n*) contin. exper. p. 181. 183. 198. cum suffocatione, sic cicut. p. 94. add. cicut. p. 6. II. p. 133. 261. Supplem. p. 17.*o*) II. p. 233.*p*) II. p. 239. 247.*q*) Contin. exper. p. 13. de cicut. p. 44. 46. II. p. 11. 36. 165. 246. 263. 273. tum Supplem. p. 13.*r*) contin. exper. p. 53. cicut. II. p. 116. 140.*s*) contin. exper. p. 18. Supplem. p. 16. add. de cicut. p. 70.*t*) contin. exper. p. 217.*v*) contin. exper. fumo & extracto p. 202.*x*) contin. exper. p. 205.*y*) In cancri felix cicut. p. 7.*z*) contin. exper. p. 242.*a*) p. 60.*b*) ad HÆSN p. 59.*c*) apud STÖRK. II. p. 192.*d*) ibid. p. 197. add. p. 204. 206. 235. 242. 245. 259. Supplem. p. 31.*e*) contin. exper. p. 175.*f*) ibid. p. 178.*g*) ibid. p. 15. add. II. p. 249. 256.*h*) cicut. II. p. 214. 221.*i*) de cicut. II. p. 61.*k*) contin. exper. p. 58.*l*) cicut. II. p. 190. 259. Supplem. p. 26.*m*) contin. exper. p. 89.*n*) contin. exper. p. 44. Supplem. p. 28.*o*) contin. exper. p. 192. 194.*p*) contin. exper. p. 217. cicut. II. p. 169.*q*) contin. exper. p. 195.*r*) contin. exper. p. 31. de cicut. II. p. 150. 152. Supplem. p. 25.*s*) contin. exper. p. 267. II. p. 231.*t*) contin. exper. de Colchic. p. 76.*v*) contin. exper. p. 272.*x*) contin. exper. p. 27.*y*) ibid.*z*) contin. exper. p. 183.*a*) contin. exper. p. 169. ad grana 40. extracti II. p. 248.*b*) cicut. p. 93. II. p. 155. 216. 248.*c*) II. p. 208.*d*) contin. exper. p. 220.*e*) cicut. II. p. 164.

ILL. Viri felicitatem imitaturi per universam Europam Cl. Medici exstiterunt, qui ejus experimenta imitarentur, extracto potissimum Cicutæ usi.

Felix fuit eventus, potissimum in glandularum morbis, scirrhis *f*), etiam hepatis *g*), scrophulis *h*), glandulis cancerosis *i*), ad reliquias tumorum extirpatorum *k*); ad inflammationes oculi *l*), ad scrophulas *m*), etiam in cancro incipiente *n*); in suspecto tumore labii superioris *o*); denique in cancri exulceratis mammæ *p*), etiam pectoris *q*); in cancro narium, cum tuberculis pulmonis suppurantibus, pariter *r*) efficac fuit, aut certe fuit levamini *s*).

Ita alia ulcera eo remedio sanata legas, etiam quæ post morbum venereum reliqua facta erant *t*); & strumam exulceratam *v*), aliaque maligna ulcera *x*); sic in vetusto cum carie ulcere *y*); in uteri ulcere *z*); in maligno ulcere partium genitalium masculinarum *a*); in phthisi ulcerosa *b*); & fistula ani *c*) Cicutæ virtutem confirmatam videas. In gonorrhœa, stranguria, fluore albo prodesse etiam Cl. Vir expertus est, qui contra Cicutam scripsit *d*); in hydropis initiis *e*) alius. Paralyfin *f*) partium sub umbilico positarum, cum convulsionibus, idem remedium superavit: & superstitem post apoplexiam paralyfin *g*). Cataracta ab ejus usu soluta *h*).

Ad scirrhos refero sublatum vomitum *i*), cum alvo deside, & induratione ventriculi *k*), & auxilium a Cicutâ in colica pictonum *l*) præstitum.

Ita in morbis cutaneis profuit, inque pessima scabie & tinea *m*).

Nihil tamen undique beatum. Exstiterunt, neque pauci Cl. Viri, qui vires Cicutæ inutiliter, aliqui etiam qui noxias experti sunt.

Huc refero ANTONIUM DE HAEN *n*), JOH. ANDREË *o*), CL. LANGIUM *p*), alios *q*). In glandularum ergo tumore *r*); in scirrhis *s*); in mammæ scirrho *t*); in cancro *v*); etiam occulto *x*); & scrophulis *y*); in scorbuto *z*); in malis venereis *a*); in tinea *b*); & ulceribus cutaneis; in spina ventosa *c*); in cæcitate ex puerperio *d*) inutiliter extractum Cicutæ datum fuisse testati sunt.

Ex Silesia 69. historias *e*) plerasque inutiliter adhibitæ Cicutæ, se habuisse HAENIUS, & si qui boni successus aliquando potuerint in tabulas referri, eos naturæ acceptos refert, quæ etiam sola cancrum sanaverit: sæpe etiam alios morbos pro scirrhis esse *f*) habitos monet. Neminem denique absque malo Cicutâ usum esse *g*), quæ appetitum prosteruat *h*), ut R. WHYTTIUS vertiginem, tremorem oculorum, totius corporis debilitatem ex hujus veneni usu perceperit *i*); quod etiam externo usu delirium *k*) faciat,

- f) LUDWIG. *Comment. med.* XI. P. III. p. 240. HEURMAN. *Unterfuch.* p. 240. 241. additis remediis lixiviosis. *Phil. Transf. Vol. III. Zurch. Abb. II.* p. 434. 451. EHRHART. QUARIN. LOCHER. *obs. præst.* In scirrho post febrem EHRHART.
g) *Journ. de medec.* ann. 1766. m. Mars.
h) *Journ. de medec.* ann. 1761. m. Fevr. Decembr. 1764. m. Juin. ann. 1765. m. Mars. LUDWIG. EHRHART. PALLAS. QUARIN. *Chir.* p. 78. *Zurch. Abhandl. II.* p. 422.
i) LUDWIG. *Journ. de medec.* XVII. p. 346. 347. ann. 1761. m. Janv.
k) In lingua *Journ. de medec.* ann. 1763. m. Maj.
l) *Zurch. Abhandl. II.* p. 429.
m) PALLAS. *add. Zurch. Abb.* p. 494. EHRHART.
n) *Journ. de med.* ann. 1761. m. Juin.
o) *Journ. de med.* ann. 1761. m. Avril.
p) *Journ. de med.* ann. 1762. m. Janv. EHRHART. LOCHER. De lapsus cancer, sed mors ex hemorrhagia PALLUCCI *polyp. nar.* p. 81. sq. & fere similis eventus *Journ. de medec.* ann. 1762. m. Dec.
q) *Journ. de medec.* ib. Maj.
r) *Journ. de medec.* ann. 1764. m. Juin.
s) LE CAT apud RICHARD. dato extracto ad 48. grana.
t) LANGE *dub. vexat.* p. 12. post remedia generalia LOCHER.
v) *Zurch. Abb. II.* p. 429.
x) *ibid.* p. 494.
y) EHRHART.
z) *ibid.* & LOCHER.
a) *ibid.*
b) QUARIN.
c) *idem.*
d) LANGE p. 32.

- e) EHRHART.
f) *Journ. de medec.* ann. 1763. m. Fevr.
g) EHRHART.
h) *Journ. de medec.* ann. 1766. m. Avril.
i) EHRHART.
k) *ibid.*
l) *ibid.*
m) QUARIN.
n) *Passim in rat. medend. & in Epist. de Cicut. & in med. mus. III.* n. 5.
o) *Obst on the virtues of hemlock* ann. 1761.
p) l. c.
q) GATAKER. *introduc.* ANDRY.
r) LANGE p. 70.
s) ANDRY in thesibus *E. cancer induratus Cicutam studit.* LANGE p. 26. TRALLÈS *de insit. variol.* p. 234. 235. RAULIN. *fièvre blanc.* II. p. 595. in tumoribus duris abdominis ANDREË.
t) ORTESCHI *diar. I.* p. 21.
v) LANGE p. 29. 30. ROSSI *plant. venen.* ANDREË. QUER. *flor. Espann. IV.* p. 293. RAULIN. l. c. ut ichorem tamen emendaverit.
x) HENKEL. *Anhang von äusserl. Arzneymitt.* p. 107.
y) HENKEL. *ibid.*
z) LANGE p. 22.
a) *idem* p. 15.
b) *idem* p. 20.
c) *idem* p. 14.
d) *idem* p. 24. 25.
e) *Epist. de Cicut.*
f) Etiam ANDREË.
g) ANDREË Infantibus nocere LANGE p. 29.
h) LANGE p. 9. 25. ANDREË.
i) *Nervous disord.* p. 22.
k) ANDRY.

faciat, & vertiginem *l*), tremorem *m*); paralyfin *n*); mensesque supprimat *o*): esse enim in Cicutâ vim narcoticam *p*).

Hæc tamen manifesto nimia sunt.

Facile intelligo, non omnes ægros sanari, qui Cicutam sumserunt, fatetur passim STÖRKIUS *q*).

Potuit extractum ex Chærophyllo *r*) sylvestri, ex Myrrhîde tuberosa *s*), ex Cicutâ aquatica paratum fuisse, quod pro vero Cicutâ extracto venit.

Potuit autumnali tempore succus Cicutæ spissatus esse, quando plantæ vires suas in semine *t*) effuderunt. In aëre calido minus juvare ILL. AUCTOR *v*) fatetur; Parili- nam Cicutam deterioris notæ esse alii *x*).

Nunquam certe nocuit *y*), & ipse cum adversus latentem mammæ cancrum generosæ matronæ Cicutam copiose præscriberem, cancrum quidem non vidi superatum fuisse, nihil tamen inde mali natum.

Denique, quod testimonium omnium est potissimum, ipse ANTONIUS DE HAEN, nihil adversarii daturus, tamen in tumore colli, abdominis, & testium, inque vomica pulmonali utiliter adhibitam fuisse fatetur *z*).

Neque enim hic repeto, quæ ALETHOPHILI in candore HAENII desideraverint; neque urgeo, quam parum possit iratis auctoribus tribui.

BUPLEURUM *a*) TOURNEFORT. t. 163.

LINN. n. 328.

Folia in omnibus speciebus integra & indivisa. Involucrum universale alias nullum, alias aliquot foliorum. Involucrum peculiare amplissimum, foliis latissimis, umbellam comprehendentibus. Flores æqualia habent & integra petala. Semen profunde sulcatum, pene alatum.

767. BUPLEURUM caule brachiato, ramosissimo, foliis ovato lanceolatis, amplexicaulibus. *Perfoliata* CAMERAR. *Epit.* p. 888. RIVIN. t. 45. BLAKWELL. t. 95. MORISON. t. 8. & Semen 7. 7.

Perfoliata II. TABERNÆMONT. p. 759.

Bupleurum involucris universalibus nullis, foliis perfoliatis LINN. I. p. 340.

II. *Crispa seu muscosa* CAMERAR. *hort. ic.* XXXVII.

III. *Perfoliata humilis alpina* BOCCONE t. 63.

In Helvetia passim. Basileæ in agris; Genevæ; circa *Bevieux & Bex*; in *Valesia*; etiam *Rupe* in meis agris *aux Efferts*.

Caulis valde brachiatus & diffusus, ramosissimus. Folia glauca & glaberrima, cauli circumnata, hinc breviora, inde in acumen educta, ovato lanceolata: Involucrum universale nullum *b*): peculiare profundissime trifidum & quinquefidum, segmentis inæqualibus, aliis semibifidis, aliis simplicibus, aristatis. Petala *c*) flava, revoluta: tubæ breves.

Vulneraria est, emplastra ad hernias ingreditur, & adstringentia cataplasmata. Parcus tamen ejus usus est.

768. BUPLEURUM foliis imis petiolatis, ovatis, superioribus amplexicaulibus, ovato lanceolatis.

Perfoliata montana CAMERAR. *hort.* p. 120. *ic.* XXXVIII.

Perfoliata alpina magna, longifolia L. B. III. p. 198.

Bupleurum longifolium HILL. t. 17.

Bupleurum involucellis pentaphyllis, ovatis, universali subpentaphyllo, foliis amplexicaulibus, LINN. I. p. 341.

In Jura monte SHERARD, ego in monte *Creux du Vent*. In monte *Legerberg* Cl. SCHINZ & *ibid.* prope *Badam am Legerberg* GAGNEBIN. Circa Genevam *Rev. de Coppet*; montana adeo planta, in alpinis nondum lecta; Gottingæ frequens.

Caulis

l) IDEM ANDRÉE.

m) ANDRÉE.

n) *ibid.*

o) *ibid.*

p) *ibid.*

q) *Continuat. experiment.* p. 79. 206.

r) CRANZ. *mat. med.* III. p. 45.

s) IDEM *fasc.* III. p. 69.

t) IN ANDRÉE experimentis.

v) *Contin. exper.* p. 233.

x) *Journ. de med.* ann. 1764. m. Juin.

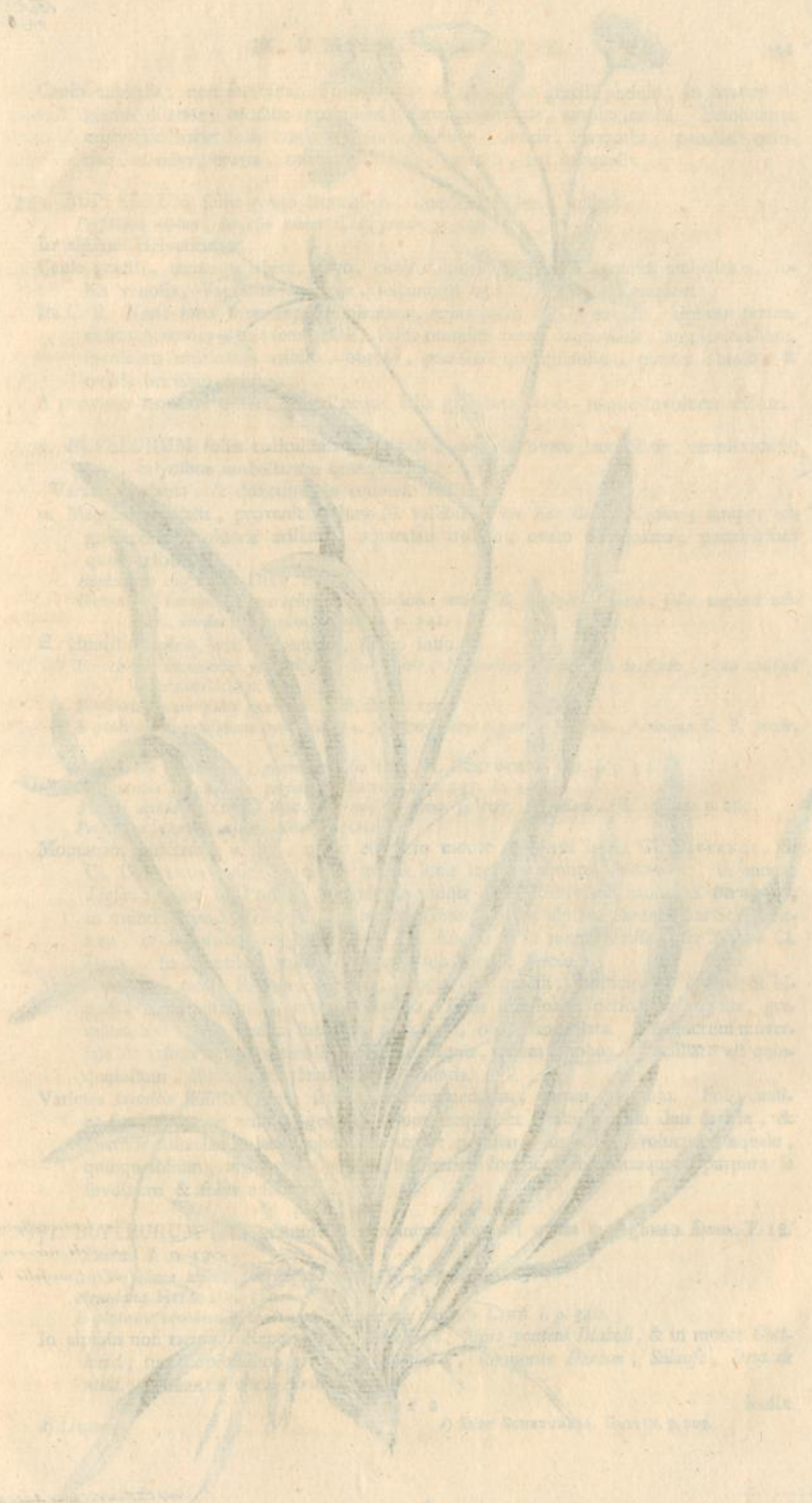
y) STÖRK. *contin. exper.* p. 236.

z) *Epist. de Cicut.*

a) Bupleurum caule cubitali, foliis multis, longis, capite Anethi PLIN. L. XXII. c. 35.

b) HEISTEE. *meth. Linn.* p. 43.

c) Semen MORISON. 7. 7. 94. 94.

Bupleurum alpinum
anguste nervoso folio
calyce unifloro leviter
incafo.

C. P. Rellman. Sculpsit. G. D. V. delin.

Sculp. C. F. Frisch. C. P. Rellman. Sculpsit. G. D. V. delin.

- Caulis cubitalis, non ramosus. Folia longa; inferiora ex gracili petiolo, in ovatam figuram dilatata, modice acuminata; superiora ovata, amplexicaulia. Involucrum universale habet folia tria, quatuor, quinque, obtusa, inæqualia; peculiare quinque, ad octo, brevia, ovato lanceolata, æqualia, aut inæqualia.
769. BUPLEURUM foliis ovato lanceolatis, amplexicaulibus, aristatis.
Perfoliata alpina, latifolia minor C. B. *prodr.* p. 129.
 In alpebus Helvetiorum.
 Caule gracili, terete, glabro, cavo, cubito altiori, distributo in ramos umbellatos, foliis venosis, Vaccariæ similibus, fescuncem latis, basi caulem amplexa.
 Ita C. B. Nunc inter meas reperio plantam, cujus locus natalis excidit, alpinam tamen, radice perenni, caule semipedali, foliis omnibus ovato lanceolatis, amplexicaulibus, involucro universali trifolio, obtuso; peculiari quinquefolio, pariter obtuso, & ovatis brevibus foliis.
 A proximo sequente differt, quod neque folia graminea habet, neque involucra aristata.
770. BUPLEURUM foliis radicalibus gramineis, caulinis ovato lanceolatis, amplexicaulibus, calycibus umbellarum quinquefoliis.
 Variabilis planta, & difficulter in ordinem reditura.
 α. Magna, cubitalis, provenit in Juræ M. vallibus, *au Roc des Corbeaux*; semper agnoscenda involucris aristatis; universali trifolio, ovato lanceolato; peculiaribus quinquefoliis.
Bupleurium angulosum HILL. t. 16.
Bupleurium involuclis pentaphyllis, orbiculatis, universali triphylo, ovato, foliis amplexicaulibus, cordato lanceolatis LINN. I. p. 341.
 β. Humilis alpina, vix dodrantalis, unico folio.
Bupleurium involuclis pentaphyllis, lanceolatis, longioribus; universali triphylo, foliis caulinis lanceolatis LINN. I. p. 342.
Perfoliata minor foliis gramineis I. B. III. p. 199.
Bupleurium angustifolium pyrenaicum, seu Perfoliata alpina angustifolia, minima C. B. *prodr.* p. 130.
Bupleurium montanum, gramineo folio I. R. H. SCHEUCHZER. It. I. p. 31.
Ranunculus gramineus, perfoliatus PARKINS. p. 335. ic. 338.
Pianta alpina di Corsica BOCCONE *nusf. di piant.* p. 107. *Perfoliata, &c. Osserv.* p. 287.
Perfoliata αλπινομικροσθηλωνος RICHER.
 Montanam varietatem α. dixi, quam etiam in monte *Chasseral* habet Cl. DIVERNOI, & Cl. GESNERUS misit. Alpinam multis locis legi in monte *Rothenhorn*, in monte *Lioson*; etiam in *Prapioz*, *Naye*; in monte *de la Pierre* sub monte *S. Bernardi*, in monte *Ober-Staffelberg*. In monte *Generoso*. In alpebus *Surenensibus* SCHEUCHZER, in *Abbatiscellanis* J. GESNER. In *Rhatia* & in monte *Früla vallis Tellina* Cl. DICK. In montibus vallis *Ternanza* sub monte *Sylvio*.
 Major varietas a radice lignosa, perenni, longa, sed gracili, multicipite, cubitali & bipedali caule ascendit, erecto, ramoso: Folia ima longe petiolata, angusta, graminea d). Folia caulina superiora perfoliata, ovato lanceolata. Involucrum universale fit tribus ovato lanceolatis foliis, magnis, etiam duobus. Peculiare est quinquefolium, foliis ovato lanceolatis, aristatis.
 Varietas *humilis* similia habet, sed caulem semipedalem, parum ramosum. Folia caulina similia, & sub umbella generali unum frequenter, tamen etiam duo & tria, & quatuor folia lanceolata, obtusa & acuta: peculiaris umbellæ involucrum æquale, quinquefolium, aristatum, petiolis florigeris, longius. Nonnunquam purpura se involucro & foliis admiscet e).
- *771. BUPLEURUM foliis gramineis, involucro peculiari octies emarginato. *Enum. T.* 18.
Emend. I. n. 120.
 An *Perfoliata alpina, angustifolia media* C. B. *prodr.* p. 29.
Agrostiana HILL. V. t. 119.
Bupleurium involuclis coadunatis, universali triphylo LINN. I. p. 340.
 In alpebus non rarum. Reperi in *der Schöllinen*, supra *pontem Diaboli*, & in monte *Gottbard*; tum copiosissime in monte *Fouilloux*, in monte *Darbon*, *Salanfe*, *Dent de midi*. HUBERUS circa *Airolo*.

R r r r 2

Radix

d) LINNÆUS.

e) Etiam SCHEUCHZER. GMELIN. p. 209.

Radix lignosa, perennis, maxima, & longissima, multiceps. Caulis pedalis, cubitalis: ad radicem folia longissima, pedalia, lentissime lateſcentia, lente decreſcentia, ſine modo obtuſo, modo lanceolato: ad caulem vix ulla, niſi unum ſub ramo ſellile, ſemiamplexicaule. Involucrum univerſale fit uno, duobus, tribusve foliis ovato lanceolatis obtuſis. Peculiare unifolium eſt, modice emarginatum, ſegmentis octo & novem f) latis, obiter ariſtatis. In matura planta nonnunquam hoc involucrum ad baſin uſque finditur g).

772. BUPLEURUM caule brachiato, involucris utriſque pentaphyllis, ariſtatis, petioloſis excedentibus.

Perfoliatum anguſtifolium montanum COLUMN. p. 247. & p. 84.

Bupleurium minimum, anguſtifolium I. R. H. SCHEUCHZER. *It. I.* p. 32.

Bupleurium involucellis pentaphyllis, acutis, univerſali triphylo, ſtoſculo centrali altiori, ramis divaricatis LINN. *I.* p. 342.

Non certa civis.

Si vere eam SCHEUCHZERUS legit, cauliculo eſt palmari, foliis omnibus gramineis, aut certe petiolatis, lanceolatis, anguſtis. Umbellæ generalis calyx quadrifolius & quinquefolius, adeo amplius, ut peculiareſ umbellas abſcondat, cæterum ovato lanceolatus, argute ariſtatus. Calyx peculiaris omnino ſimilis, uterque durus & fuſum rigens. Flores in peculiari umbella etiam quinque.

In collibus *Campoclareſibus* cum proveniat, vix poterit in alpiſ *Valeſiacis* proveniſſe.

? 773. BUPLEURUM

Sedum petraeum, Bupleuri folio PONA Bald. *Ital.* p. 246.

Bupleurium involucellis coadunatis, involucro univerſali pentaphyllo LINN. *I.* p. 340. GERARD. p. 232.

MURALTUS in alpiſ. J. GESNERUS in *Abbatiscellanorum* alpiſ. SCHEUCHZERUS etiam iconem paraverat.

Radix lignea, craſſa & tuberoſa, numeroſiſſimis foliis radicalibus, gramineis comata. Caulis fere nudus: involucrum univerſale quinquefolium: peculiare ſtellatum, acute ſemifexfidum & ſemifeptemfidum h), ſemiquinquefidum. Umbellarum peculiarium petioli longiſſimi.

? BUPLEURUM alpinum anguſtifolium minus I. R. H.

Perfoliata alpina anguſtifolia minor C. B. *prodr.* p. 129. FLUKNET. p. 287. t. 50. f. 5.

C. B. in alpiſ *Valeſiorum*.

Folia ad radicem graminea, ſemipalmaria. Caulis pedalis: folia pauca, acuminata, baſi latiori caulem ambeunt. Umbella vulgaris perfoliatæ. Quid ſit ignoro. In notas retuli, non eſſe 771.

774. BUPLEURUM caule ramoſiſſimo, umbellis alaribus, paucifloris, involucris pentaphyllis, lanceolatis, petioliſ longioribus.

Bupleurium tertium minimum COLUMN. p. 85. 247.

Auricula leporis minima I. B. III. p. 201.

Bupleurium umbellis ſimplicibus alternis, pentaphyllis, ſubtrifloris LINN. *I.* p. 343.

RYHNER apud I. B. inter ſylvam, quæ *Auguſtam* ducit & *Birſam* torrentem. Nuperorum nemo repetiit.

Pedalis planta, caule a ſummo ad imum ramoſo, ramis longis, multifloris. Folia rigida, longa, peranguſta, graminea, acuta; etiam in caule ſimilia. Univerſale involucrum nullum, cum vix poſſit, dici umbellam veram compositam aſſe, & meræ eaque exiguæ, & paucifloræ umbellæ peculiareſ adpareant. Earum involucra quinquefolia ſunt, gracilia, ariſtata, floribus longiora, quos paucos, duos treſve continent.

Huic proximum eſt *Bupleurium*, involucris & involucellis pentaphyllis, foliolis lineari ſubulatis GERARD. p. 235. quod tamen umbellas habet, cum ſit *Bupleurium* decumbens HILL. t. 17.

775. BUPLEURUM caule ramoſiſſimo, umbellis petiolatis, involucris pentaphyllis, petiolo brevioribus Conf. *Emend. I.* n. 122.

Bupleurium anguſtifolium C. B. *Baſil.* p. 81. MORISON. 7 a. 7 b.

Bupleurium annuum anguſtifolium MAGNOL. *Bot. Monſpel.* p. 42. SCHEUCHZER. *It. VII.* p. 509.

f) LINNÆUS quinque.

g) Ita vidit Cl. SEGUIER. *Suppl.* p. 221.

h) PONA.

Bupleurium

Bupleurum tenuissimum HILL. t. 18.

Bupleurum caule erecto paniculato, foliis linearibus, involucris triphyllis, involucellis pentaphyllis LINN. I. p. 343.

SCHEUCHZER in *Valesia prope Sedunum*. Basileæ C. B. Vix a nuperioribus tamen reperta planta.

Vera species est. A priori 774. differt involucris peculiaribus brevibus: a sequente 776. quod veras umbellas non producat.

Caulis ramosus, brachiatus, ut in 776. bipedalis & bicubitalis. Folia de more graminea. Umbella vix ulla; sed exigui, longe tamen petiolati, fasciculi florum paucorum, duorum, trium ad sex, quos quinque fere folia, sed dimidio quam petioli florigeri breviora, suscipiunt, ita longe petiolata, ut prioris 774. umbellulæ comparatæ sessiles videantur.

776. BUPLEURUM foliis radicalibus petiolatis, elliptico lanceolatis, caulinis falcatis, caule flexuoso.

Herba vulneraria TRAG. 451.

Bupleurum latiore folio & angustiore folio TABERNEMONT. p. 372.

Bupleurum RIVIN. t. 24.

Bupleurum involucellis pentaphyllis, acutis, universali subpentaphyllo, foliis lanceolatis, caule flexuoso LINN. I. p. 341.

Vulgo Basileæ & in toto pago Aventico, ad sepēs & in aridis.

Caulis erectus, ramosus, brachiatus, alterne flexuosus. Folia radicalia longe petiolata, nervo folioso, ipsa late elliptica, lanceolata, sæpe curva, falcata. Caulina angusta, pene linearia, incurva. Flores umbellati, umbellis veris. Calyx universalis unifolius, bifolius, inæqualis: peculiaris fit quinque foliolis, argute quasi aristatis i).

Inter vulnerarias censetur; & decoctum radices pro antifebrili medicamento.

Bupleurum ostendit, ab involucris characterem sumi non posse. Modo utrumque involucri genus habet, modo unicum: eaque integra, divisa, lata, acuta, omni modo diversa.

SIUM a) TOURNEFORT. T. 162.

SI I spec. LINN. n. 348.

SISON LINN. I. c.

Involucrum universale faciunt folia lata, lanceolata, ad septem, per ætatem reflexa, sæpe incisa, alias vix ulla, alias angusta: particulare fere simile est. Petala æqualia cordata b), media eminente linea divisa. Semen dimidii ovi simile, striatum, calyce minimo coronatum c). Tubæ breves.

777. SIUM foliis pinnatis, argute dentatis, umbellis erectis.

Sium DODON. *Cereal.* p. 240. *pent.* p. 589. RIVIN. T. 77.

Sium medium I. B. III. p. 173.

& *Sium maximum latifolium* EJUDEM p. 175. I. p. 174.

Ic. OEDER. t. 246.

Sium foliis pinnatis, umbellis terminalibus LINN. I. p. 361.

In fossis aquosis circa *Roche, Mathod, Payerne* &c.

Erectum, tripedale. Folia mollia, pinnata, pinnarum circumscriptione elliptica, iisdem acute circumferratis. Involucrum universalis umbellæ deest; non ita peculiare, cui folia sæpe dentata d). Umbellæ summum caulem ramosque terminant. Petala cordata e). Fructus breviter ovatus, utrinque compressus, in convexo dorso alis fatis eminentibus percursus.

Venenatum esse, delirium facere, ut vaccæ, aut vituli, Sio pasti, caput collidendo sibi comminuant f).

778. SIUM

f) Semen MORTSON. 6. 6.

a) *Sium* & *Prionitis* inter lithontriptica ARRETÆUS *cur.* II. c. 8. *Sium*, Apio latius, in aquis nascens, fructice pinguiori, recto, foliis latis, oleri atro similibus, sed minoribus & odoratis DIOSCOR. II. c. 119. sapore Nasturtii, semine copioso PLIN. L. XXII. n. 41.

b) Lanceolata TOURNEFORT. A.

c) IDEM ad D.

d) RAMSPEK 2. spec. p. 8.

e) IDEM.

f) K. svenska vetensk Acad. handl. 1750. n. 3.

778. SIUM foliis radicalibus ovatis, pinnatis, dentatis, caulinis appendiculatis, umbellis alaribus.

Sium aquaticum, procumbens ad alas floridum MORISON. III. p. 283. t. 5. f. 3.

Sium erectum, umbella brevi, seu Pastinaca aquatica RAI. hist. p. 444.

Sium minus RIVIN. t. 78.

Sium nodiflorum HILL. t. 31.

Sium foliis pinnatis, umbellis axillaribus, sessilibus LINN. I. p. 361.

OEDER. t. 247.

Hoc Bernæ in rivulis & fossis frequentius.

Duo genera foliorum habet: alia ex aquis emergunt, erecta, pinnata, pinnis plerumque simplicibus, tamen etiam auriculatis. Caulis ramosi, brachiati, diffusi; folia caulina ad utrumvis latus appendicem habent, etiam ad utrumque, & præterea multo, quam prioris Sii, folia acutius dentata sunt. Umbellæ aliæ summos ramos terminant: aliæ in brevibus petiolis, ex alis foliorum prodeunt. Utrumque involucrium magnum, latifolium, tridentatum. Petala alba, æqualia, exceptis extimis floribus, in quibus exterius petalum majus est. Semen, paulo immaturius, subrotundum, compressum, fulcis levibus sculptum. Apiis CRANZIUS accenset.

- *779. SIUM (Sifon) foliis pinnatis, umbellis cernuis LINN. I. p. 362.

Selinum Sii foliis GERARD. Emacul. p. 1018.

Sium terrestre umbellis varioribus MORISON. hist. III. p. 283. t. 9. t. 5. f. 6.

Dwoping Honywort. HILL. t. 9.

- Cl. GAGNEBIN ex pratis vallis Erguel folia misit, utique hæcenus diversa a prioribus, quod plurimum parium sint g), duodecim & ultra. Eadem inferius aut sursum, aut utrinque appendiculata sunt, acute circumferrata, dentibus aristatis. Superiora minima, pinnata tamen, multorum parium. Caulis erectus, glaucus, brachiatus. Umbellæ paucifloræ, tribus, quatuor bacillis, inæqualiter sæpe crescunt, ut duæ minimæ, una majuscula sit, & spicatæ videantur. Involucrium universale fere trifolium, latiusculum: particulare quinquifolium, gracile, inæquale. Petala alba æqualia, integra, apice revoluto. Calyx peculiaris minimus.

Nondum satis certa civis, cum solum folium, neque id optime conservatum viderim.

- *780. SIUM foliis radicalibus capillaribus, multifidis, caulinis pinnatis, ultima pinna trilobata.

Sium minimum, umbellatum, folio varians PLUKNET. t. 61. f. 3.

Sium minimum foliis imis ferulaceis MORISON. hist. III. p. 233. t. 9. f. 5.

Sifon reptans umbellis bifidis LINN. I. p. 363. Conf. Skonska resa p. 397. ROSEN. obff. II.

IC. OEDERI t. 69. umbellæ tamen nostro petiolatæ.

Least water parsnep. PETIVER. t. 26.

Reperi unicam plantulam in fossis, paulo ultra Noville, eundo versus Rhodanum, qua troctarum captura est.

Humile utique & exiguum. Radix intra aquam longissima, foliis capillaribus & multifidis capillata. Folia exigua, unico fere, aut duobus pinnarum paribus h), medio majori semitrilobato, omnibus acute ferratis. Ex vagina folium caulinum superius sessile, trilobatum. Umbellæ minimæ, ex alis foliorum, in longiusculis bacillis i). Involucrium universale & peculiare viride, latifolium, reflexum. Umbellæ octifloræ, albæ.

781. SIUM foliis duplicato pinnatis, pinnulis trifidis & simplicibus, acute ferratis.

Cicuta aquatica GESNER. hort. p. 253. b. WEPFER. in libello de Cicut. aquat. T. I. p. 4.

Conn. Lit. Nor. ann. 1740. p. 378.

Sium alterum DODON. p. 589.

Sium aquaticum foliis rugosis, trifidis, dentatis MORISON. Umbellif. p. 63. t. 5.

Cicutaria RIVIN. t. 76.

Icon Cl. SCHWENKII in proprio libello t. 3. 4.

Icon OEDERI I. 203. Phil. Transf. n. 480. Denique GUNNERI flor. Norweg. I. t. 2.

Cicuta umbellis oppositifoliis, petiolis marginatis obtusis LINN. p. 366.

Abunde circa Roche, ultra Noville, cum Sio minimo: inde per Valesiam circa Tourte Magne. Basileæ in stagnis versus Friedlingen, & inter Huningen & Otmarsheim. J. GESNER circa lacum Felinum, Circa Zurzach.

Radix

g) HILL.

h) Plura PLUKNET. Nobiscum OEDER.

i) MORISON. PLUKNET.

Radix maxima, divisa diaphragmatibus, & cavis cellulis plena, edit fibrarum l) fasciculos, naturalem quamdam massam referentes, succoque manat flavo m), in quo venenum est. Caulis brachiatus, procerus, aliquot pedum. Folia amplissima, duplicato pinnata, pinnarum paribus ad septem, pinnulis quinquefidis, trifidis; bifidis, simplicibus, semper circumscriptione ellipticis, argute circumferratis, dentibus distantibus. Umbellæ universalis involucrium paucis fit foliis, etiam unico, aut sæpius nullo: peculiare plures habet angustiores ligulas. Petala alba, inflexo cordata n), pene æqualia, intima perfecte. Semina ovata, subhirsuta, albis marginibus, alis tribus eminentibus percurfa.

Calida o), subacris, graveolens p) nihil valde venenati promittit, ut eo facilius miseros invitet, malum enim est in parte vaporosa tenui q). Mortes quidem equorum & boum inde deducit LINNÆUS r), & lues epidemica. GMELINUS tamen bobus s) noxiam esse, non equis, monet; nos de ejus noxiis viribus nihil rescivimus. Pro bobus, aut vaccis, valde noxia habet LEOPOLD t). GUNNERUS vero a capris & a suis depasci auctor est. In Nilo a bubalis non tangitur v). Cuniculo succus absque noxa datus est, & ad unciam unam cani: vomuit animal, tremuit, neque ultra mali quid passum est x). Sed etiam in WEPFERI experimentis, neque quatuor Cicutæ uncia canem necarunt y), neque duæ succi libræ z), etsi utique animal ægrum inde fuit & adtonitum a). Et aquila ægrotavit equidem & stupuit, cum uncias duas invita devorasset, ceterum non periit b). Neque semen cum lacte propinatum feli nocuit c). Aut majori ergo doli tribui debet, aut animalis debilitati, si apud WEPFERUM animalia aliqua ex esu hujus herbæ perierunt: uti & anseres ipsi d) intereunt.

Alius canis WEPFERIANUS, ab uncia una radicis convulsus est, a secunda disperiit e), elapso triduo. Lupo etiam uncia duæ vehementes convulsiones moverunt, quem quidem Vir ILL. incidit, cum perægrum videret f). Lupa convulsa a Cicutâ, cum ægerrime sibi haberet, ab ipso Summo viro incisa fuit g). Denique a Cicutâ devorata canis brevissimo tempore in convulsiones incidit, & intra novem horæ minuta periit h).

Videtur autem & acrimoniam habere, quæ intestina inflammet i), & vim narcoticam, a qua stupor.

Homini k), multo, quam canis, teneriori, facilius nocet, & multa funesta exempla passim reperias l), in quibus anxietates fecit, nauseas, deliria, mortem ipsam.

In exemplo Cl. SCHWENKE, de quatuor pueris, tres convulsi perierunt, inflammato ventriculo, tunica intima paulum remota, vasis cerebri plenissimis.

Vomitus certum remedium est, sive arte motus m), sive a natura excitatus n) fuerit, eoque auxilio BOERHAAVIUS puerum sanavit, qui id toxicum sumserat o).

Neque hoc tamen venenum medicina dedignata est. Adversus lumbaginem in Kamtschatka p) datur, & sudanti ægro dorsum Cicutâ aquatica defricatur. Cataplasma ad abscessus ex morbo Varen, aut vaga arthritide nato q), affatæ radices cum melle intritæ in usu fuerunt. Neque tamen debet loco terrestris Cicutæ in pharmacopœiam recipi r).

782. SIUM foliis firmis, ferratis, pinnatis, nervo folioso, latescente.

Icon GESNER. lign. 161.

Eryngium quartum DODON. p. 732.

Annii perenne MORISON. Umbellif. p. 22. ic. Semin. 2. 2.

S s s s 2

Falcaria

l) OEDER. l. c. etiam WEPFER. oppositis foliis, petiolis marginatis, obtusis LINN. p. 366. Cum massa KNOEFFELIUS comparavit analecti. ad Eph. Nat. Cur. Dec. I. ann. IV. V. p. 301.

m) NEUMAN. T. II. P. I. p. 151.

n) OEDER. Dulcem esse SCHWENKE p. 37.

o) WEPFER. de Cicut. p. 22.

p) Gratum olere Comm. Lit.

q) NEUMAN. p. 152.

r) Wästgöta resa p. 99. Fior. Suec. II. p. 92.

s) p. 203. Fior. Sibir.

t) Landwirthsch. f. 243.

v) HASSELQUIST. p. 461.

w) SPRENGEL. p. 16.

x) p. 140.

y) p. 141.

z) IDEM.

a) WEPFER. p. 170.

c) p. 139.

d) WEPFER. cicut. aquat. p. 165.

e) IDEM p. 134. 135. 136.

f) p. 154. 155.

g) p. 159. 160. 161.

h) NEUMAN. l. c. p. 145.

i) Ventriculorum p. 136. 159. intestina p. 145.

k) SCHREBER. III. p. 21.

l) WEPFER. GORIZ. Bresl. Saml. 1722. m. Mart. & Maj. Eph. Nat. Cur. Cent. X. obs. 58. Comm. Lit. Nor. ann. 1740 hebd. 45.

m) ALBERTI. med. legal. T. III. c. 112. 113. NEUMAN. p. 156.

n) WEPFER. p. 136.

o) apud HAYMAN. Comment. T. IV. p. 170.

p) Natural. Hist. p. 92.

q) WIER. obs. L. II. p. 963. SMETIUS miscell. L. IV.

r) BUCHNER. mater. med. p. 339.

Falcaria RIVIN. t. 47.

Sickle leaved water Parsnip. HILL. t. 32.

Sium foliis linearibus, decurrentibus, comatis LINN. I. p. 362.

Non facile reperi, nisi circa Basileam, ad domum Scopetariorum & extra portam D. Johannis, ad sepas, quæ in Germania vulgaris sit.

Caulis brachiatus, ramosus, cubitalis, etiam altior. Folia dura, glauca, pinnata, fere priori Sio 781. similia, nervo latefcente, ultimis pinnis trifidis, omnibus elliptico lanceolatis, acute ferratis. Involucrum universale & particulare fit multis gracilissimis foliolis: vidi tamen universale unico factum, etiam nullo. Petala alba, cordata, æqualia. Semen oblongum s), utrinque depressum.

BULBOCASTANUM t) TOURNEFORT. t. 161.

BUNIUM LINN. II. 335.

Involucrum utrumque multifolium, foliis latiusculis, lanceolatis. Petala æqualia, apice reflexo, cordata v). Fructus ovalis, longior, per ficitatem evidentius striatus x). Ad Ligusticum CRANZIUS.

*783. BULBOCASTANUM I. B. III. p. 30. OEDER. t. 220. DODON. p. 433.

Multis locis inter segetes: circa Moncharan & Olon abunde; in segetibus vallis S. Imier.

Radix bulbosa, rotunda, nigra x*). Caulis erectus, parum ramosus, cubitalis. Folia ima longa, petiolata, triplicato pinnata, laciniis mollibus, planis, angustis, nervi latitudine, cis finem paulo latioribus, demum lanceolatis. Umbellæ ampliæ, albæ. Semen aromaticum.

Radice multum nutrire lego, & ad semen generandum valere. In Hibernia y) puerorum cibus est; etiam in montanis Helvetiæ y*); in Scotia z) & Anglia etiam cum jure carniū mensis infertur z*); nostris negligitur. Pro alimento phtisicorum commendat BENNET.

APIUM a) TOURNEFORT. t. 160.

LINN. II. 367.

Umbella generalis folia plantæ foliis similia, laciniata, subjecta habet: peculiare involucrum aut nullum, aut minimum, paucifolium b): petala æqualia & integra, inflexa c). Semina pauca, profunde fulcata d), inter sulcos foraminulenta.

784. APIUM foliis pinnatis, pinnis trilobatis.

Apium BLAKWELL. t. 443.

Apium palustre CAMERAR. Epit. p. 527.

Apium foliis caulinis cordiformibus, umbellis sessilibus LINN. I. p. 379.

Apium graveolens HILL. t. 4.

Non satis certa civis, etsi in ruderosis & fossis provenit, ut ad *Balneum suburbanum Bernensè* exterius. A St. Blaise.

Radix crassa, carnosâ, ramosa, odore penetrabili, succo flavescente. Folia solidiuscula, nitentia, pinnata, acuta, ferrata, pinnis latis, semibilobatis; ultima semitrilobata. Caulis crassus, fungosus, brachiatus. Umbellæ paucifloræ; aliæ petiolatæ; aliæ ex alis pene sessiles. Petala alba, exterius subviridia.

Radix & folia acria, cum non ingrato amarore. Radix, in hortis equidem perfecta e), in cibum recipitur cum nomine *Celeri*, stomachica, incidens. Partibus volatilibus f) destituitur. Infusum aquosum nauseosè dulce est, extractum dulce debiliter balsamicum, spirituosum extractum subdulce, subbalsamicum g): Juscula tamen bo-

na

s) MORISON. 2. 2.

t) Esse *Holocostidem* vett. WEDEL. de *Holocostis*.

v) TOURNEFORT. A. B.

x) MORISON. H. h. TOURNEFORT. D. E. F.

x*) TOURNEFORT. G. H.

y) THELKEID.

y*) Circa *Dachsfelden* GAGNESIN.

z) SLOAN. Nov. I. p. XXI.

*a) MOUFFET. *herb. improv.* p. 219.

z) Apium sponte in humidis natum dicitur *Petroselinum*,

non hirsutum PLIN. L. XIX. c. 8. *Σελινου* radix dulcis, non ita folia THEOPHRAST. *caus.* L. VI. c. 16.

b) Unicum folium HEISTER. *metb. Linn.*

c) TOURNEFORT. A. B.

d) IDEM E. F. G. PARSONS p. 59. 60. GRIENDEL. f. 67.

e) RAI. GEOPROL. SWITZER. *method. of rising brocoli*, p. 8 *Celeri* neglecta in palustre Apium degenerat RAI.

f) NEUMAN. T. II. P. I. p. 146.

g) CARTHEUSER *mat. med.* II. p. 429.

na *b*) sunt: & ex foliis tamen aliquid olei essentialis *i*) obtinetur. Semen & expressum oleum parcius equidem fundit *k*), & non minimam olei essentialis portionem, in quo odor & vis plantæ *l*). Vires sunt in resinosis tincturis; aquea inutilia *m*). Radix pro diuretica habetur: externo usu lac coactum discutit: succus valide calculum solvit *n*). Folia similes vires habent, in unguentum intrita *o*). Succus ad sex uncias sumtus habetur pro febrifugo *p*). Semen ex calidis minoribus est, & inter carminativa habetur *q*). Veteribus urinam ciet & menses *r*). Oculis nocere, etiam ROBERTUS BOYLE *s*). Epilepsiam facere BUCHWALD *t*); sed is Vir. Cl. inter plantas ficcas *Thysselinum* pro Apio reposuerat. Reprimere Apium CELSUS *v*). Sicca planta mitescit, neque eam animalia respuunt, præter equos *x*). Nostrium Celeri Apium Veterum *y*) est, & a Græcis etiamnum cum nomine Selino colitur *z*).

TRAGOSELINUM TOURNEFORT. t. 165.

PIMPINELLA LINN. n. 366.

Nullum involucrem. Petala cordata videntur, integra tamen & reflexa, extrema in extremis umbellæ finibus evidenter majora *a*), media mediocria, infima minima. Interiores flores regulares: petala tamen introtracta, quasi incisa. Semina convexa, tribus lineis *b*) eminentibus distincta, inter eas lineas rugosa, mucrone angustiori. Tubæ longæ. Ad Apium CRANZIUS.

785. TRAGOSELINUM foliis pinnatis, pinnis lanceolatis, ferratis, extremis trilobatis.

Pimpinella RIVIN. t. 79.

Pimpinella saxifraga CAMERAR. epit. p. 775. HILL. t. 60.

Saxifraga magna DODON. purg. p. 494. pempt. p. 315.

Tragoelinum majus, *Pimpinella major* TABERNÆMONT. p. 88.

Pimpinella saxifraga major, *umbella candida* C. B. MORISON. *umbellifer*. p. 13. cum bono folio *z*, *z*.

β. Varietas alpina, umbella rubente.

GESNER. *lact.* p. 49. b.

Pimpinella flore rubro RIVIN. t. 60.

γ. Varietas fabulosæ Germaniæ, nobis ignota, radicis succo cæruleo.

Daucus Cyanopus CORD. *hist.* L. II. c. 122. p. 155.

Varietas *α*. in pratis & sylvis, in his sæpe præalta. Varietas *β*. in subalpinis & submontanis.

Radix alba, acris, conica, longa. Caulis bipedalis & ultra, firmus, sæpe hirsutus. Folia nitida, acute ferrata, pinnata, pinnis ovato lanceolatis, acute ferratis, etiam appendiculatis, extremis trilobatis: superna folia angustiora, acute incisa sunt. Hirsutie ludunt. Umbellæ rariores.

Folia sapore acri non ingrato sunt, & quasi pomi odore. Radix acerrima, aromatica, apud STAHLIANOS *c*) celebris; cujus tinctura stomachica, vulneraria, antifebrilis, catarrhalis, in Germania celebretur. Vis omnino est in partibus resinosis *d*); & aquosum extractum nullius est momenti *e*); essentia vero *f*) & infusum *g*) vim plantæ conservant. Habet & aliquantum olei essentialis *h*), & oleum expressum *i*) ingratum. Aqua faris odora stillat *k*). Lac coagulare GESNER.

Olim radices ad menses & lochia *l*) pellenda Noribergæ celebres fuerunt. Inter meliora est armentorum pabula *m*); & lac nutricibus augere dicitur, etiam extus admotum *n*). Potentissime resolvere, ad asthma & hydropem *o*). Vulnerarium esse, ut 15000. Hungari post pugnam ejus usu convaluerint *p*).

Pimpinella

b) BOEHMER. p. 212.

i) p. 144. 145.

k) p. 146. Ad drachmam in libra CARTHEUSER.

l) p. 146.

m) CARTHEUSER. *mat. med.* I. *post.* p. 323.

n) LOBB. *exp.* 72. 73.

o) CHOMEL. *Suppl.* p. 68.

p) GEDFROL.

q) In NICOLAUM p. 164. b.

r) PLIN. L. XX. n. 44. Inter rodentia CELSUS L. VI. c. 6.

s) *De Utilit. philosoph. experient.* V. n. 6.

t) p. 28.

v) L. II. c. 33.

x) SCHREBER III. p. 17.

y) P. ALPIN. *Piont. Egypt.* I. p. 152.

z) BELLON. p. 126. 465.

a) TOURNEF. A.

b) ad E.F.G.

c) GROTIAN. *Sommerbehufig.* II. p. 318. 319.

d) NEUMAN. T. II. P. III. p. 509.

e) IDEM *ibid.* p. 511.

f) IDEM p. 511.

g) CARTHEUSER. *mat. med.* p. 406.

h) IDEM. NEUMAN. p. 509.

i) *ibid.* NEUMAN.

k) NEUMAN. p. 510.

l) C. HOFMAN. *med. offic.* p. 533. nuper BUCHWALD. p. 203

m) SCHREBER. III. p. 67.

n) C. AVANTIUS in *FERRÆ Canam.*

o) BOERHAAVE.

p) CAMERAR. *memor.* II. n. 37.

T t t t

Pimpinella cærulea plus olei habet *q*), & spiritum constante & per alembicum transituro colore cæruleo tinctum fundit *r*). Etiam oleum essentielle cæruleum est *s*). Dat aquam carminativam plantæ odore, perinde cæruleam *t*). Spiritum vini thermometris destinatum cæruleo colore tingit *v*), ut tamen cum tempore is color evanescat *x*). Laudatur ad ulcæra ex erysipelate male sanato *y*) nata; ad hydropem *z*). Varietas est, & *a*) terra natali mutata eadem planta decolor nascitur.

Ad radices Pimpinellæ albæ infectum *b*) de Kermes genere gallam cæruleam adponit, celebrem olim, cum nondum Coccinella *c*) adveheretur, neque nunc penitus neglectam.

786. TRAGOSELINUM foliis pinnatis, pinnis ovatis.

Pimpinella saxifraga minor CAMERAR. *epit.* p. 775. MORISON. *umbellifer.* t. 5.

Tragoselinum minus, Pimpinella minor TABERNÆMONT. p. 88.

In pratis locisque aridis; Bernæ; circa Roche &c.

Habitus minor, minus ramosus; pinnæ simplices, ovatæ, solo in ulteriori ambitu ferratæ, non lobatæ, excepta ultima, quæ trilobata, obtusa; superiora acuta & angusta.

TRAGION COLUMN. femine hirsuto differt.

787. TRAGOSELINUM foliis duplicato pinnatis, pinnulis profundissime lobatis.

Saxifraga parva DODON. *purg.* p. 445. *pempt.* p. 315.

Pimpinella saxifraga minor crispata MORISON. *umbellifer.* p. 17. t. 5. *petraea* TABERNÆM. p. 89.

Pimpinella media RIVIN. t. 81.

Pimpinella saxifraga BLAKWELL. t. 472.

Cut saxifrage PETIVER. t. 26.

In aridioribus collibus, & vallo caulis.

Omnia primi 785; folia etiam inferiora satis similia, magis tamen trilobata; sed ad caulem pinnæ pinnatæ sunt, pinnulæ & ipsæ profunde sectæ, non ferratæ, sed ampliter incisæ, paucis dentibus & pene semipinnatæ.

Vires eadem.

Has tres plantas ILL. LINNÆUS conjungit, cui est *Pimpinella foliis pinnatis, foliolis radicalibus subrotundis, juncis linearibus* p. 378. Cultæ tamen discrimina sua tenent *d*).

788. TRAGOSELINUM caule crasso, fulcato, divaricato, foliis multifidis, capillaribus,

Emend. I. n. 133. It. Helvet. II. n. 17.

Icon GESNER. *en.* 129.

Seseli Massiliense, Feniculi folio, quod Dioscoridis censetur C. B. *Bas.* p. 49. neque enim alia similis planta in Helvetia provenit.

Oenanthe striata, rigida GMELIN. p. 206.

Daucus montanus multifido brevique folio C. B. ex fide horti sicci.

In turba synonymorum dubiorum non audeo plura addere.

Posset esse *Seseli petiolis ramiferis, membranaceis, oblongis, integris, foliolis linearibus, fulcatis, petioli longitudine* GERARD. p. 253.

In Helvetia non rara: in monte *Wasserfall e*), *Dolaz*. Sed descendit in planitiem, circa *Roche & Aquilejam*; & *Biennam* frequens.

Radix percrassa, dodrantalis, pedalis, conica, fetis coronata. Quando in montibus altis nascitur, humili est caule, ne dodrantali quidem, foliis radicalibus cincto. Ea ex longis vaginis proveniunt, firma, viridia, angusta, ubique ejusdem latitudinis, ultimis laciniis longis, subulatis, cæterum triplicato pinnata, pinnulis ultimis simplicibus, bifidis, trifidisque. Vaginæ magnæ, incisæ. Umbellæ densissimæ, parvæ, incredibili copia, paucis & exiguis foliis mistæ, nudæ, nisi quod universalis umbella folium nonnunquam incisum sibi subjectum habeat. Petioli sub umbella latefcunt. Petala alba, extus rubra, æqualia, integra. Semen cum sodali perfectum ovum efficit, subrotundum, quinque jugis, nempe tribus mediis & tumentibus oris, & quatuor fulcis distinctum. Sapor ei acris & amarus. Tubæ persistentes. Maturior planta caulem habet præcrassum, durum, alterne ad angulos obtusos flexum, profunde fulcatum, rigidum.

CARUM

q) NEUMAN. T. II. P. IV. p. 3.

r) IDEM p. 7.

s) IDEM p. 6.

t) BURGHART. *Destillierkunst* p. 217. 218. NEUMAN. p. 3.

v) *Satyr. Silf. VII. mantis. n. 1.*

x) NEUMAN. p. 8.

y) *Seleß. Francofurt.* T. IV. Vol. 5.

z) *ibid.* II. p. 308.

a) LUDWIG. *bonit. radic.* p. 15.

b) SPIGEL. c. 7.

c) CARDAN. *subtil.* L. IX.

d) *Phil. Transf.* Vol. XLIX. P. II. p. 324.

e) *Basl. merkwürd.* p. 1801.

CARUM RIVIN.

LINN. n. 365.

CARVI TOURNEFORT. t. 160.

Multa habet cum Tragofelino communia, & cum Sefeli, cum quo etiam habitu convenit: differt utraque umbella nuda *f*), petalis evidenter incisis *g*). Semina femiovalia, profunde fulcata *b*).

789. CARUM CAMERAR. *Epit.* p. 516. RIVIN. t. 54. LINN. p. 378.*Carum seu Carvi* MORISON. *umbellifer.* p. 24. t. 8. bene.

In pratis ubique, imprimis subudis: etiam in alpes adscendit.

Radix conica, depacta, magna & longa. Folia etiam longa & parum lata, duplicato pinnata, pinnis primis longioribus, circa nervum decussatis, pinnularum laciniis rectis, tridentatis & bidentatis. Caulis pedalis: flores albi, subinde rubri.

Planta aroma habet, & optimum pabulum *i*) armentis præstat. Semen inter calida *k*) maiora est; dudum habitum pro stomachico medicamento, quod ciborum coctionem adjuvet, & flatu dispellat *l*), quo sine Sennæ additur. Et tamen ipsum multum generat aeris *m*). Infusum *n*), addito melle, pulmonibus muco infartis prodest. Semen vapore calidæ humectatum, bonum oleum pressum fundit *n**).Hortense perenne, ab isto annuo diversum esse Cl. REICHART, etiam crassa radice *o*).

IV. SEMINE ALATO.

I. ALIS QUINQUE.

ASTRANTIA TOURNEFORTII T. 166.

LINN. n. 327.

SLEVOGT. de *Astrantia*.

Umbella huic simplex, sed radii tota umbella majores, vigeni, lati, lanceolati *a*), venosi, conniventes; etiam bidentati & tridentati. Flores petiolati, alii androgyni *b*), feminibus ellipticis, convexis, quinque alis crispis *c*) & plicatis percursis, coronatis calyce pentaphyllo *d*), petalis integris, acutis, complicatis *e*). Alii mares *f*) tubis destituti & feminibus, calyce tamen præditi.

790. ASTRANTIA foliis quinquelobis, trifidis *Enum. Helv.* LINN. I. p. 339.*Veratrum nigrum* Dioscorid. DODON. *prat.* p. 194. *pempt.* p. 387.*Astrantia* RIVIN. t. 67. *nigra* BLAKWELL. t. 470. HILL. V. t. 18.*Helleborus niger Ranunculi folio globoso major* GARIDEL. ic. 46. cum TROLLII synonymis.β. *Astrantia nigra minor* MORISON. *umbellifer.* p. 11. *Histor.* III. p. 279. s. 9. t. 4.*Astrantia alpina* MUNTING. *Phytograph.* t. III.*Astrantia minor* SCHEUCHZER. *It.* IV. p. 331.

In alpinis & montanis vulgaris; etiam in planitiem descendit, & abundat circa Ripaz, super Glerolle.

Radix lignosa, scabra, ramosa. Caulis cubitalis, parum ramosus. Folia nitida, petiolata, profundissime quinquefida, lobis denuo trifidis & acute ferratis, etiam septifida. Radii subpurpurei, etiam albi.

Radix acris est, odore & sapore fere *Contrayerva* *g*), & alvum ducit *h*), mitior *Helleboro*; sed etiam extractum purgat *i*). Aquam non debilem, & oleum inde PENOTUS *k*) parabat, qui in Helvetia aliquamdiu vixit, ibique diem obiit.

791. ASTRANTIA foliis septenis, digitatis, ferratis (LINN. p. 340.)

Helleborus niger Saniculae facie, minor C. B. *prodr.* p. 97.*Helleborus minimus, alpinus, Astrantia folio* BOCCONE *plant. rar.* T. 5. f. 3.

T t t t 2

*Astrantia**f*) Aliquando unifolium HEISTER. *meth. Linn.* etiam

multifolium Scep p. 33.

g) TOURNEV. A. B. aut certe inciso cordatis.*h*) PARSONS. *theat.* t. I. f. 9.*i*) SCHREBER. III. *Saml.* p. 19.*k*) C. de HONESTIS in MESUEN. p. 133.*l*) In NICOLAUM p. 163. b.*m*) MACBRIDE *Essays* p. 45.*n*) BLAIR. *Pharmac.* Dec. V. p. 195.*n**) DEIRAN. *odours* p. 380.*o*) *Gartenschaz* IV. p. 50. GADD. *plantag.* T. IV.*a*) TOURNEV. L. MORISON. *umbellifer.* t. 4.*b*) TOURNEV. A.*c*) E. MORISON. R. r. 85.*d*) Sic etiam SCEPIN. p. 31.*e*) TOURNEV. C.*f*) D. Habet etiam SLEVOGT.*g*) CONSTANT. *med. Helvet.* p. 164.*h*) C. GESNER. *Epist.* p. 786.*i*) CONSTANT. *k*) apud HILDANUM, *Epist.* 9.

Astrantia alpina minima SCHEUCHZER. *It. VI.* p. 453.

Astrantia minor HILL. *T. V.* t. 18.

Hæc alpina, Juram montesque fugit, in alpinas tamen valles descendit, *Hasli*, *Chapuisse*, *Ursariam*. In omnibus alpibus Aquilejensibus & Valesianis reperi; alii Cl. Viri in Ræticiis & Glaronensibus. In monte *Generoso* Insubriæ.

A priori abunde differt. Humilior est, foliis non confluentibus, sed distinctis, fenis, novenis, in unum petiolum convenientibus, longis, angustis, acutius circumferratis, non trilobatis: prima quina sunt, nonnunquam & latiora, semper simplicia, neque confluentia. Umbella multo minor, perpetuo alba; radiis involucri integris, neque tridentatis. Radix nigra, plurimis fibris capillata.

II. ALIS IN QUOQUE SEMINE QUATUOR.

LASERPITIUM TOURNEFORT. t. 172.

LINN. n. 344.

Semen characterem generis habet *l)*: petala integra, inflexo cordata *m)*. Calyx propius exiguus *n)*. Involucrum in aliis aliter se habet, neque potest characterem ingredi.

792. LASERPITIUM foliis cordatis, inciso ferratis LINN. I. p. 356.

Sejeli Æthiopicum herba DODON. *purg.* p. 482. *pempt.* p. 312.

Laserpitium RIVIN. t. 21.

Semine plano MORISON. 8. 8. 9. 9.

β. Varietas major, magis ferrata, alis crispis *o)*.

Libanotis Theophrasti major LOBEL. *ic.* p. 704.

Libanotis latifolia, semine crispo, foliis minus rotundis *Hist. Oxon. III.* p. 320. Huc *Umbellif. tab. sem. 10. 10.*

γ. Varietas maxima foliis semibilobis, alis crispis.

Libanotis alpina latifolia, semine crispo BOCCONE *mus. di plant.* p. 24. t. 3.

Plures alias omittimus.

Alpina & montana planta: in monte *Muteto* supra *Dornach*, in monte *Suchet* & *Neirivaux* maxima copia. In pratis montanis *Jorogne* & alibi supra *Aquilejam*; à *la Combe de Valanvron* GAGNEBIN.

Radix crassa, teres, coronata fetis, resinosa, odorata, multiceps, quando vetula. Caulis brachiatus, pedalis & cubitalis. Vaginæ foliorum peramplæ; sic folia, ex amplissimis totius classis *p)*, duplicato pinnata, paribus pinnarum fere quatuor, pinnulis quinis & ternis: omnibus firmis, glaucis, glabris, oblique cordatis, circumferratis, semibilobatis, dentibus aristatis. Umbellæ amplissimæ. Involucri universalis folia lata, longe lanceolata, octona: in peculiari angustiora, pauciora. Seminibus alæ modo crispæ, modo planæ. Petala exteriora alba, inflexo cordata, leviter inæqualia; interiora æqualia. Tubæ longæ repandæ.

Radix rusticorum medicinam ingreditur. Inter radices *Turbith* se hujus *Laserpitii* radices *q)* vidisse HILLIUS.

*793. LASERPITIUM foliis imis rotunde lobatis, vaginalibus linearibus, trifidis.

Libanotis latifolia, Aquilegia folio C. B. *prodr.* p. 83.

Ligusticum Rauwolfii, foliis Aquilegiae I. B. III. p. 148. PLUKNET. t. 223. f. 1.

Laserpitium foliolis trilobis, incis LINN. I. p. 357.

In *Generoso* monte Insubriæ Helveticæ *r)*.

Multa habet prioris plantæ similia: ut folia caulina ima, quæ tamen frequentius aut profunde, aut certe leviter trilobata sunt. Quæ vero folia ex vaginis nascuntur, ea penitus differunt, acute enim trifida, *Laserpitio Sileri* dicto accedunt, cum in priori specie eadem pariter cordata sint; sic etiam prima folia & radicalia, rotunde lobata, accurate *Aquilegiam* referunt; a prioris speciei foliis diversa. Umbella etiam universalis pauciores habet in involucrio radios, & perbreves, etiam nullos: sic particularis. Semina *Sileris cretici*, alis aliis magis elevatis, intermediis minoribus.

Radix

l) TOURNEF. G.L.H.I.

m) A. B.

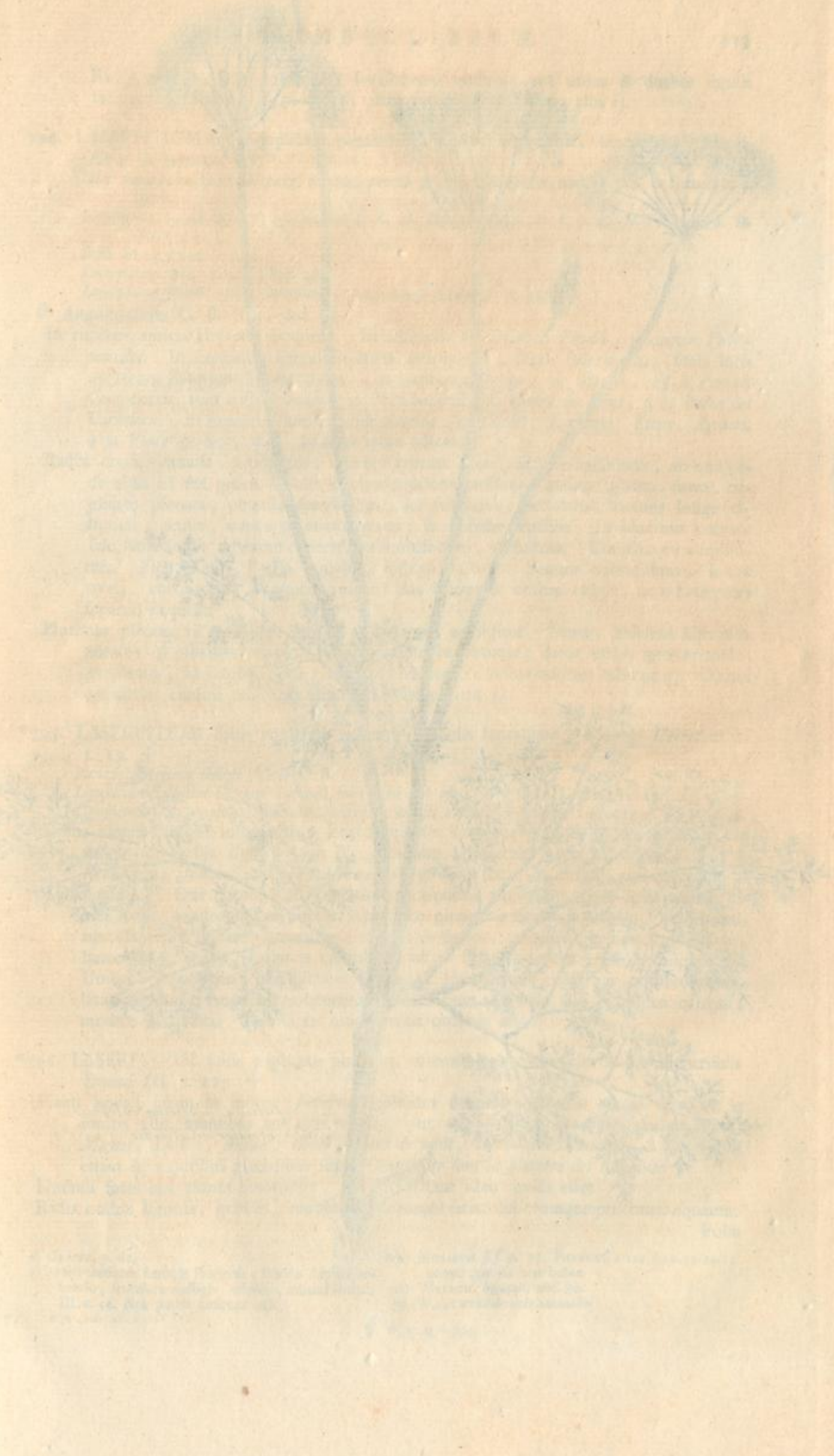
n) C.

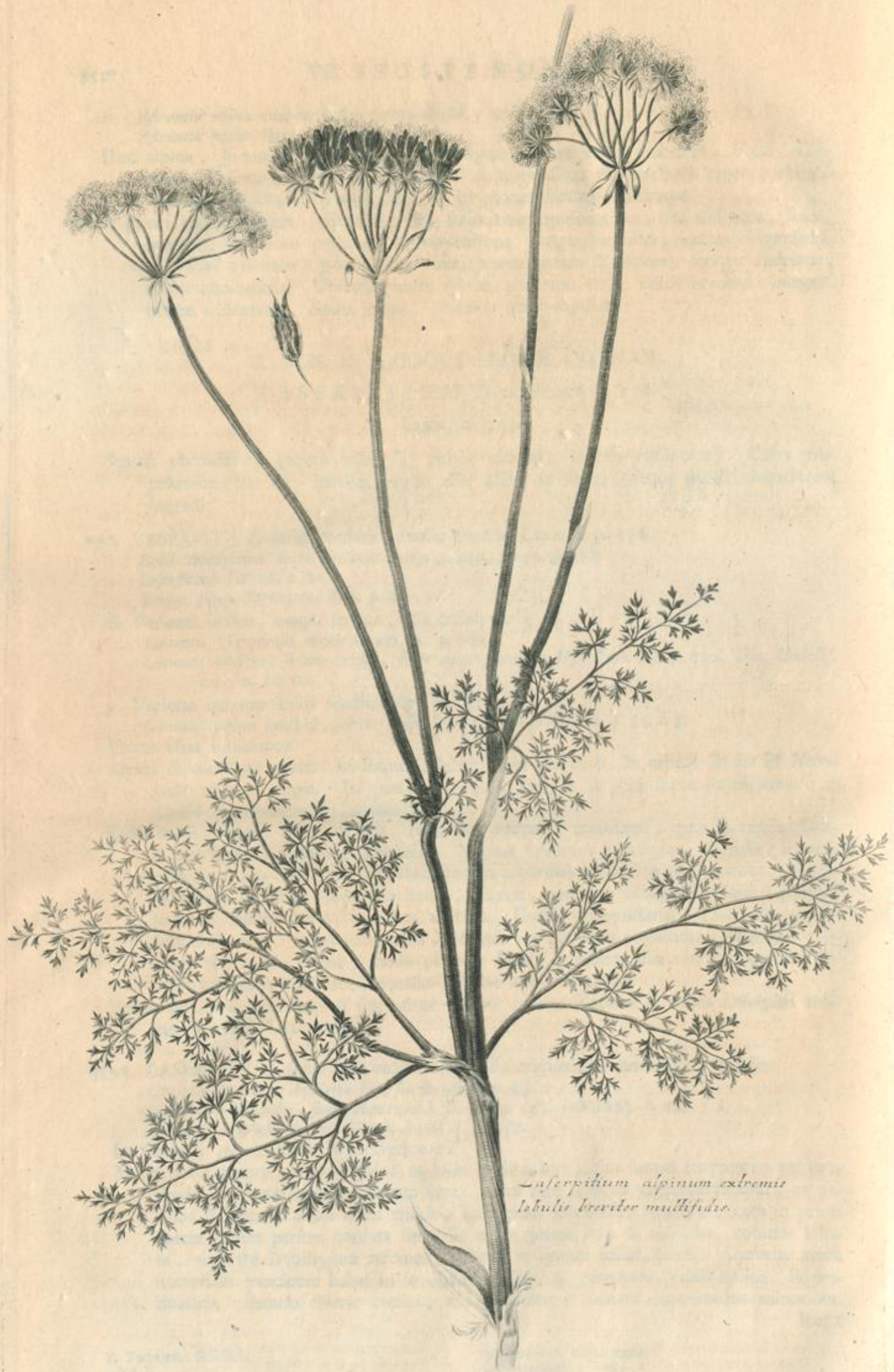
o) N. MORISON. 10. 10.

p) LUDWIG. *bonif. radic.*

q) *mat. med.* p. 556.

r) *Emend.* III. n. 204.

Laserpitium alpinum extremum
lobulis breviter multifidis.

C. J. Walpurg. Tab. XIX. 353.

J. G. F. Schumacher del. J. G. F. Schumacher sculp.

Radix magna, fetis coronata. Involucrum nullum, aut unica & duabus ligulis factum, peculiare 5. 6. 7. ligulis, etiam nulla: petala parva alba s).

794. LASERPITIUM foliis duplicato pinnatis, pinnulis integerrimis, lanceolatis, simplicibus & ternatis.
Siler montanum DODON. *purg.* p. 484. *pentt.* p. 310. MORISON. *umbellif.* p. 8. & Semen 80 a. 80 b.
Ligusticum, quod *Seseli* t) officinarum I. R. H. SCHEUCHZER. *It. I.* p. 42. *It. VI.* p. 459. *It. VII.* p. 514.
Seseli BLAKWELL. t. 426.
Laserpitium Siler HILL. *VI.* t. 28.
Laserpitium foliolis ovato lanceolatis, integerrimis LINN. *I.* p. 357.

β. Angustifolium C. B. RAI, &c.

In rupibus apricis Helvetiæ frequens. In adscensu ad *Dolaz*, *Thuri*, montem *Falconarium*. In supercilio scopuloso lacus *Brienzensis*, supra *Interlachen*: simili loco ad lacum *Rivarium* SCHEUCHZER. In rupibus *d'Orvin*, *de Moron*, & à *Pertuis* GAGNEBIN, tum à *Rochebulon*, in *M. Chasseral*, *au Creux du Vent*, à *la Roche des Corbeaux*. In *Aquilejensium* rupibus abunde, *en Chalet*, *Fontanai*, *Luan*, *Agauni*, à *la Porte du Sex*, &c. In alpes etiam adscendit.

Radix crassa, ramosa, aromatica, fetarum corona lecta. Caulis brachiatus, ab uno pede altus ad sex pedes. Folia circumscriptione latissima, glauca, glabra, firma, triplicato pinnata, pinnulis simplicibus, aut tripartitis, petiolatis, laciniis longe ellipticis, acutis, tamen ut etiam ovatas, & obtusas reperias. Involucrum universale latifolium, reflexum: peculiare multifolium, angustum. Umbellæ ex amplissimis. Flos albus. Petala æqualia, inflexo cordata. Semina odoratissima, longe ovata, coronata v), omnino quatuor alas breves & crispas exigit, ut a *Laserpitiis* separari nequeat.

Plurimas plantas vi aromatica superat, & tamen negligitur. Semen *Seseleos* *Cretensis* nomine in officinas recipitur; radice alpicolæ utuntur; datur etiam pro apoplegmatis, in odontalgia. Gummi ex radice seu resina odorata habetur x). Oleum cæruleum cumini odore ex femine *Lipliæ* paratur y).

- *795. LASERPITIUM foliis triplicato pinnatis, lobulis lanceolatis, *Enumer. Helvet. n. 2.* t. 19. †

Panax Asclepinum femine folioso C. B.

Ligusticum alpinum perenne *Feniculi* folio, floribus albis SEGUIER. *II.* p. 41. t. 13.

Ligusticum foliis triplicato pinnatis, extremis lobulis breviter multifidis GMELIN. *I.* p. 199. t. 46.

Alpina planta, neque infrequens. Legi supra *die Teufelsbrücke*, in monte *Scheidek*, in pratis udis vallis *Ursaria*; in *M. Javernaz*. Nascitur etiam in monte *Fouly*, *S. Bernhard*, *Jeman*, *Salanfe*, *Isenau*, supra *Sas*, &c. In montes non descendit.

Radix maxima, fetis coronata. Folia circumscriptione amplissima; etsi ipsa minute divisa sunt, quadruplicato pinnata: pinnulæ pinnatæ, nervo latiusculo, laciniis quinque, septenis, lineari lanceolatis, argutis & firmis, brevibus, trifidis, quadrifidis, lanceolatis, acutis, hæctenus curvulis, ut in siccando totum folium crispum fiat. Umbella amplissima, densissima. Utrumque involucrum radiorum numerosorum, latiusculorum, longe lanceolatorum, albicantium. Petala alba, inflexo cordata, modice inæqualia. Semina ex more gentis quatuor alis.

- *796. LASERPITIUM foliis triplicato pinnatis, pinnulis lanceolatis, involucris femitrifidis *Emend. III.* n. 229. †

Planta nova, quam in monte *Javernaz* primum detexi, & quam ab eo tempore in multis aliis montibus aut ego reperi, aut alii, ut in *Enzeindaz*, *Grandvire*, *Mayen*, *Lioson*, *Audon*, *Fouly*, *Dent de midi*, *Herbagere*, *Salanfe*, *S. Bernhard*; etiam in montibus glacialibus supra *Chamouny sous la glacière des Pèlerins*.

Dudum forte hæc planta innotuisset, nisi *Muttellinæ* adeo similis esset.

Radix nostræ lignosa, grandis, multiceps, coronata fetis, foliorumque præscorum squamis.

Folia

1) CRANZ. p. 62.

2) *Seseli* creticum herbula fruticosa, femine duplici rotundo, scutulorum effigie, odorato, subacri *Diosc.* *III.* c. 54. Non potest nostrum esse.

v) MORISON. *f. f.* 81. 82. *PHENONS.* t. III. f. 12. 13. 14. 15. utique quatuor alas habet.

x) WELSCH. *hecatost.* obf. 80.

y) WALTHER. *de oleis animalib.*

Folia firma, glabra, nitida, triplicato pinnata; ultimæ pinnæ argute lanceolatæ, dimidiam fere lineam latæ, longiusculæ, simplices, bifidæ, & trifidæ: tota vero amant se in alterum latus conjicere. Ad caulem folia similia, pauca, simpliciora. Caulis rectus, fulcatus, semper humilis, semipedalis. Umbella densissima, globosa, convexa. Folia involucri universalis fere septem, octo, decem, pleraque petiolata, semitrida, umbella paulo breviora. Peculiare involucrium fit etiam foliis partim lanceolatis, integris, partim trifidis. Flos sæpe purpureus, petalis paulum inæqualibus, inflexo cordatis. Semen quatuor alis percursum, grande, ovatum, sæpe cum tubis purpureum, pene ærum.

PEUCEDANUM a) LINN. p. 339.

& TOURNEFORTII t. 169.

Semen nucleum habet profunde fulcatum b), tribus lineis elevatis percursum c), utrumque ad marginem explanatum, ut semen alatum vocari possit; idem calyce proprio d) coronatum. Petala apice inflexo e), ut cordata videantur. Involucrium utrumque exiguum.

797. PEUCEDANUM foliis triplicato pinnatis, pinnulis nervo distinctis, lanceolatis, imparibus trilobatis.

Siler f) alterum pratense DODON. p. 310.

Seseli I. pratense MORISON. *Umbellif.* p. 17.

Seseli pratense RIVIN. t. 57.

Saxifraga anglicana, facie Seseli pratensis Mospeliensium LOBEL. ic. p. 784.

Peucedanum foliis pinnatifidis, laciniis oppositis, involucrio universali diphylo LINN. I. p. 354.

Seseli pratense fasc. III. t. 6. f. 1. CRANZII, neque enim Selino accenseri potest, quod absque vera feminis ala sit.

In humidis vulgaris, circa tres lacus vicinos, Neocomensem & reliquos. Bernæ inter *Seelhofen* & *Belp*, in *der Eymatte*, &c.

Radix unica, crassa, vaginis & villis coronata. Caulis rectus, brachiatus, cubitalis, fulcatus, fulcis superius evidentioribus. Folia ex atro virent, nervo lato, distincto, circumscriptione ampla, triplicato pinnata, laciniis elliptico lanceolatis, integris, ultimis tribus confluentibus. Universale involucrium nullum g), aut unifolium, denique bifolium: pro particulari multa, ad decem, folia lanceolata, angusta. Petala æqualia, viridia ex luteo, cordata. Semina tribus jugis eminentibus in dorso percurfa, cæterum utrinque complanata, ovata, odorata.

Diureticum semen esse, & ad calculum valere lego; sed in officinis vix notum est, ut neque radix. A pecore non amari h).

Peucedanum Germanicum dicitur ex fissuris rupium circa Aquilejam provenire i). Verum *Thysselinum* ab eo viro credo intelligi, neque enim Peucedanum unquam aut mihi occurrit, aut aliis.

III. ALIS DUABUS.

SELINUM.

SELINUM LINN. n. 337.

& ATHAMANTA LINN.

THYSSELINUM T.

& OREOSELINUM TOURNEFORT. t. 169.

Priori proximum, feminis nucleo tribus fulcis percurso, alis membranaceis a): involucrium utrumque

a) Peucedanum inter acria numerat CELSUS VI. c. 10. AURELIANUS I. c. 17. Peucedano caulis tenuis, longus, similis Fœniculi, coma ad terram copiosa, flore luteo, radice nigra, crassa, succosa, odore gravi, in montibus opacis. Succus ex radice (PLIN.) caule inciso manat DIOSCOR. L. III. c. 76. PLIN. L. XXV. n. 70. Videtur Germanicum esse. Peucedani radix calefaciens, succus inutilis & semen THROPHRAST. L. IX. c. 22. Ad arthritidem in magmate CELSUS L. V. c. 18.

b) TOURNEF. F.

c) MORISON. *Umbellifer.* U. u.

d) TOURNEF. C.

e) A.

f) Silaus in glareosis & perennibus rivis, cubitalis, Apii similitudine PLIN. L. XXVI. n. 56.

g) Etiam GMELIN.

h) SCHREBER. III. p. 79.

i) CONSTANT. *Essay* p. 154.

κ) TOURNEF. E.

utrumque, in aliis minime. Petala integra *b*), æqualia. Calyx proprius. Non video ut differat a Peucedano, nisi calycis proprii defectu.

*798. SELINUM foliis quadruplicato pinnatis, nervis canaliculatis *It. Helv. II. n. 94. CRANZ. fasc. III. p. 17. 18.*

Daucus Alsaticus C. B. prodr. p. 77.

Umbellifera alsatica magna, umbella parva, sublutea I. B. III. p. 106.

Peucedanum foliolis pinnatifidis, laciniis trifidis, obtusifusculis LINN. I. p. 354.

Circa Mülhufiam. Ego legi inter rudera arcis *Oppenheim c*).

Radix unica, defixa, villis coronata, subacris. Caulis humana altitudine, fulcatus, ramosus, latis vaginis abundans. Folia radicalia cubitalia, firma, glabra, aromatica, petiolis canaliculatis, pene lignosis; eadem quadruplicato pinnata: ultimæ laciniæ trilobatæ, lateralibus tridentatis, quadridentatis, media quinquedentata. Umbellæ raræ: foliola universalis umbellæ aliquot, ad fena, lanceolata, non reflexa: sic peculiaris. Semina striata, in margine alata. Petala ex viridi luteola, etiam alba, æqualia & integra.

799. SELINUM sublactescens, leve, foliis quadruplicato pinnatis, linearibus.

Innumerabiles hujus plantæ varietates, & synonymias reperio.

Seseli palustre lactescens, acris, foliis ferulaceis, sapore fervido I. B. III. p. 188.

Thysselinum d) angustifolium R. VIN. t. 13.

Seseli sublactescens radice ionica LINN. I. p. 350.

Icon OEDERI t. 257.

Selinum palustre CRANZ. fasc. III. p. 89. t. 7. f. 1.

Vulgo in Helvetiæ udis. Inter *Roche & Chessel* abunde. Bernæ circa *Gimligen*, circa *Seedorf*; in torfaceis *les petits Pontins*, à *Chatagne*, &c. Ascendit autem in alpes, & supra *Morce*, inque monte *Fouly* provenit; & ex rupibus etiam marmoreis erumpit cis *la Marbrière*.

Mæ plantæ habent tuber unicum, ex quo sæpe magnæ aliquot radices descendunt *e*). Omnibus etiam planta odorata est, odore quodam Anisi, tamen subgravi, & omnibus rupta quæque pars plantæ lac parcum dat, etiam sæpe omnino nullum. Caulis præaltus, trium & quatuor pedum, crassus, angulis elevatis imprimis inferius percursus, superne teretior, ramosus. Folia *f*) semper ex nervo, quo loculi dividuntur, & ex nigricantibus venis adgnoscas, quæ rete in foliis efficiunt. Cæterum circumscriptione sunt amplissimi, pedali & ultra, quadruplicato pinnata, pinnis semper nervi latitudine, planis, ex ellipsi longe lanceolatis, laciniis ultimis simplicibus & trifidis. Nervus ejusdem cum lobulis latitudinis est. Umbellarum utrumque involucrum maximum, ciliatum, reflexum, multifolium, ad octo folia habet. Umbella densa: petala alba, inflexo cordata, paulum inæqualia, ut extimum longius sit. Semen emarginatum, pene planum, ovatum, nucleo parum gibbo, tribus jugis percursu, parum eminentibus, non sine calycis vestigiis, margine rigido vix membranaceo, in alpina magis, ut etiam alas moliantur. Hæc semina in alpinis duplo majora sunt, & sulcis insculpuntur profundioribus.

Russi radice pro Zingibere utuntur *g*).

800. SELINUM lactescens, caule aspero, foliis triplicato pinnatis, lobulis ovato lanceolatis.

Apium sylvestre, seu Thysselinum DODON. p. 599.

Thysselinum Plinii LOBEL. p. 710.

Thysselinum RIVIN.

Seseli palustre lactescens C. B. prodr. p. 80. MORISON. Umbellifer. 33. 33.

Apium sylvestre Dodonæi, Thysselinum quorundam, planta lacteo succo turgens, locis humidis proveniens I. B. III. p. 1188.

Circa *Vervai* ad lacum. Circa *Eschede* Cellensium.

Credo omnino a priori distingui posse. Caulis enim totus duris pilis hispidus, in petiolos, in foliorum inferiorum pedunculos, & in nervos, & in oras foliorum continuatis. Folia radicalia, etiam acuta, triplicato pinnata. Pinnulæ secundæ petiolum habent multo, quam folium ipsum, angustiore. Ipsa pinnula semipinnata, sed inæqualiter, ut hinc duas lanceolatas laciniâs habeat, inde unam: involucrum utrum-

V v v v 2

que,

b) A. B.

c) *It. Helv.* p. 318.

d) Thysselinum Apii non dissimile, radix manducata pituitas capitis purgat *PLIN. L. XXV. n. 90.*

e) Sic *CRANZ.*

f) radicalia ovata *CRANZ.*

g) *K. svenska vetenska handl. 1747. D. 3. GADD. sättes omnda bkrad. p. 53.*

que, multo minus, quam in priori. Latitudo pinnarum ad duas lineas; superiora etiam folia in planta juniore hirsuta sunt. Radix cæterum simplex, conica, vel ramosa, bicurvis.

Lac abunde præbet.

Discrimen a radice sumere non licet, ex synonymis tamen hanc speciem habeas pro *Silino radice fusiformi*, *multiplíce* LINN. I. p. 350. & pro *Olsenichio* CORDI L. II. c. 98. cum in Germania proveniat.

*301. An SELINUM foliis circa costam decussatis. †

Olim a me prope *Nods* lecta in prato humido, nuper a Cl. GAGNEBIN circa *Goudeba*. Radix lignosa, conica, fetis coronata. Folia Carvi, aut Carvifoliæ Cl. CRANZII, longa, parum lata, pinnata, pinnis pinnatis, pinnulis iterum pinnatis, ultimis lanceolatis. Sed primæ pinnulæ inferne longæ, superne breves, circa caulem decussari videntur. Paria pinnarum fere ad decem, paria priora tria longiora. Caulis fistulosus, brachiatus. Vagina magna, ventricosa. Umbellæ generales nudæ, circa decem habent bacillos. Umbellæ peculiare multifloræ, involucrium habent foliorum lanceolatorum ad octo, bacillis breviorum. Flores petalis albis, inæxis, ut cordata videantur. Semina ovata, tribus magnis fulcis, placentis convexis, tubis persistentibus, capitatis.

Non est Selinum Carvifolium ILL. CRANZII ob fetas, & folia caulina perinde divisa, non simplicia. A Caro involucri differt. Semen non satis maturum vidi: ut interim locum huic plantæ invenirem, post *Thysselina* posui.

302. SELINUM foliis triplicato pinnatis, pinnulis latiusculis, simplicibus & trifidis t. 20.

Carvifolia I. B. III. p. 171. VAILLANT. t. 5. f. 2.

Angelica tenuifolia RIVIN. t. 18.

Selinum caule alato, foliis bifidis & trifidis ZINN. Enum. plant. Hort. Gotting. p. 221.

Selinum caule sulcato, acutangulo, involucrio universalis caduco, pistillis fructus reflexis LINN. I. p. 350.

Non videtur *Carvifolia* Cl. CRANZII, cui folia circa costas decussata sint.

Passim nunc in Helvetia legi. Prope Ebrodunum olim in pratis ad viam versus *Grandson*. Deinde circa Bernam supra prædium *das Infelin*, inter arundines, & in prædio *Bodenaker*. Cl. LA CHENAL *Michelfeldæ*; circa montem *Beligardum* Cl. BERDOT, ut plantam *BAUHINORUM* agnoscas.

Radix b) lignosa, crassa, multis teretibus radicibus, ex unico tubere prodeuntibus, ut olim suspicatus sim, hanc fuisse causam supponendi *Thysselini radice fusiformi* i). Caulis rectus, angulosus, sulcatus, quasi alatus, cubitalis, bicubitalis. Folia triplicato pinnata, plana, pinnulis ultimæ divisionis primis & ultimis trifidis, mediis simplicibus, laciniis ultimis latiusculis, & obtuse ex ellipsi mucronatis. Folia caulina ex gracili vagina nata. Umbella densa: involucrium universale in immatura & adhuc viridi umbella unicum habet folium latiusculum subjectum; in maturatione nullum k). Peculiare fit decem foliolis sæpe purpureis, gracilibus, ut exteriora tamen latiora sint. Petala alba l), extus purpurea, inflexa, ut cordata videantur; extrinsecum majus. Tubæ breves. Semen cum nucleo convexo habet duas alas laterales m) latas & grandes, tria juga nuclei n) minora, & calycis vestigiam.

303. SELINUM foliis triplicato pinnatis, angulis divisionum obtusis.

Oreoselinum CLUS. pannon. p. 694. 695. RIVIN. t. 8.

Oreoselinum majus MORISON. umbellifer. p. 41. folia tum t. 10.

Oreoselinum o) *Apii folio* L. R. H. SCHEUCHZER. It. II. p. 138.

Athamantha foliolis divaricatis LINN. I. p. 352.

In Helvetia non rarum, ex rupibus prodit, uti prope *Roche à la Marbriere*, & *aux Gauges*; in *Jorogne*; circa *Bex*, & passim in *Aquilejensi* dominio: *Biennæ auf der Passgartflub*. In *M. Chasseralle*. In *Valesia Agami*, & inter *S. Leonhard* & *Siders*. C. GESNER p) in monte *Legerberg* & *Bada*. C. B. in monte *Muteto*, in *Crenzach* & *Mi-*

b) Emend. I. n. 116.

i) BOEHMER. p. 197. ZINN.

k) Nullum FABRIC. p. 58. *butisb.* REYER Gedan. p. 61. qui plantam describit.

l) f. 2. a.

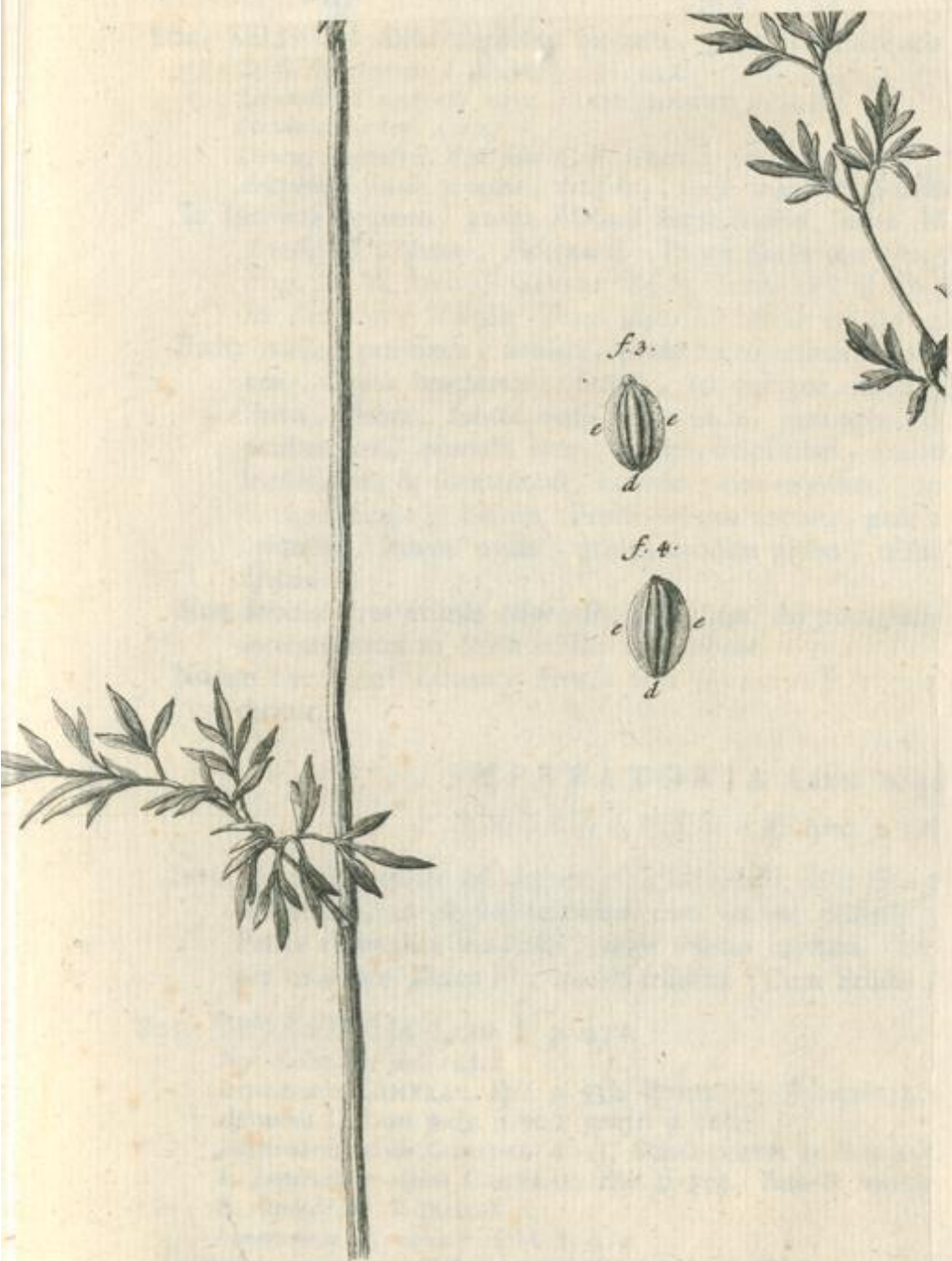
m) f. 3. a. e. e.

n) desuper f. 3. d. inferne f. 4. d.

o) *Oreoselinum palmam altum* (dodrantele Diosc.), radice tenui, ramis, & capitulis cicutæ, multo tenuioribus, semine Cumini simili, oblongo, acro, odorato, tenui DIOSCORID. L. III. c. 64. Eo feminae expurgantur PLIN. L. XX. n. 46.

Oreoselinum Cicutæ folio, radice tenui, semine Anethi minoris IDEM L. XIX.

p) *Epist.* p. 107. b.

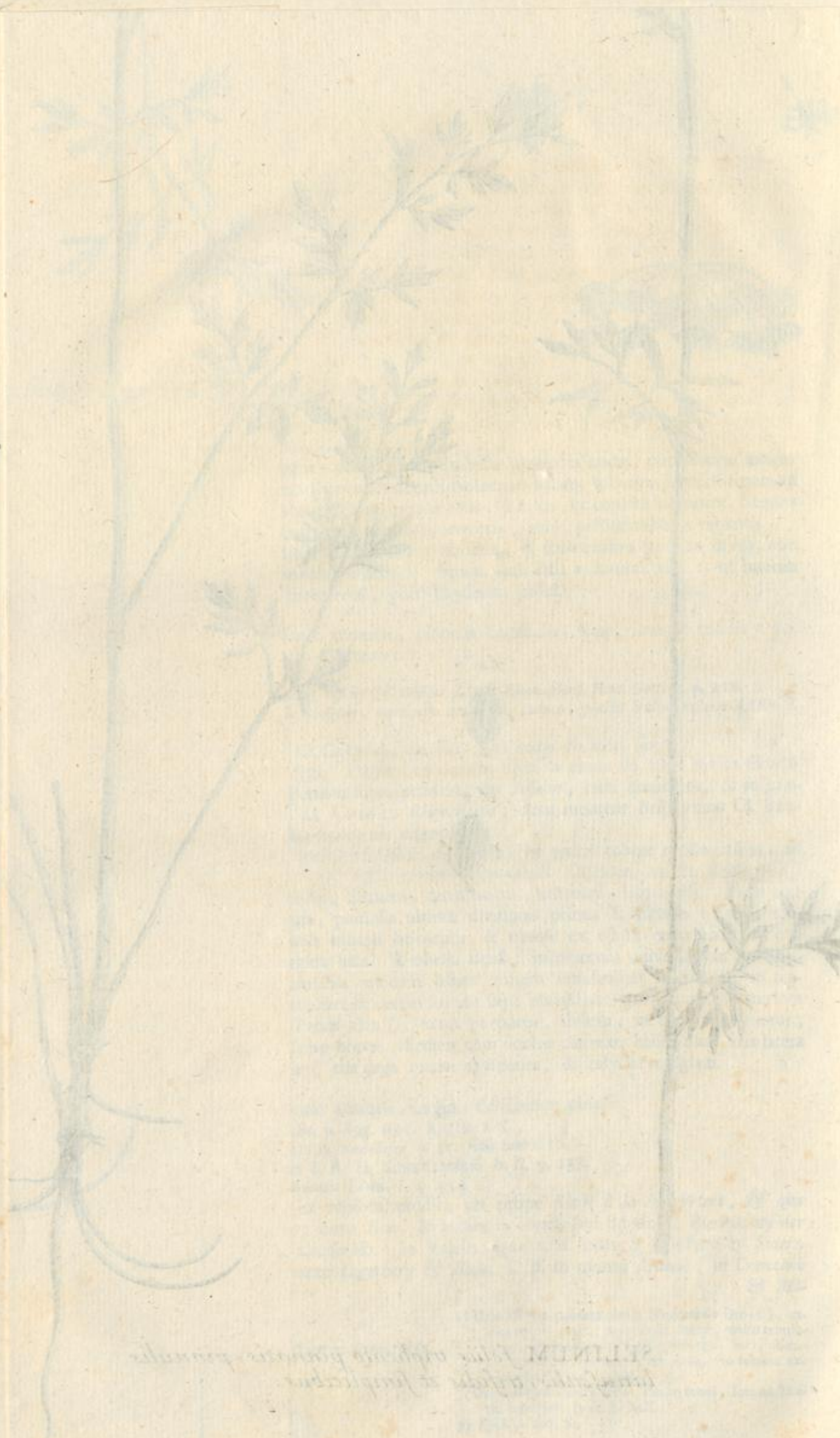
SELINUM *foliis triplicato pinn
latiusculis, trifidis et simplicibus*

SELINUM foliis triplicato pinnatis, pinnulis
latiusculis, trifidis et simplicibus.

19

STERNEN UND SONNEN
Licht und Wärme

STILNEM. Folia opposita pinnatis compoundis
lineatis, trifida et quadrifida

803. *Michelfeldæ*. I. B. in Rhætia prope *Curiam*, & in monte *Tbuiri*. Genevæ RAI, in monte *Maloja* SCHEUCHZER.

Radix crassa, aromatica, resina turgens, fetis coronata. Folia firma, glabra, subtus venosa, perampla, triplicato pinnata, ad angulos rectos & rectis majores divisa, qui in plerisque umbelliferis acuti sunt. Lacinia semper latiusculæ, non dentatæ, sed bilobatæ, trilobatæ, lobis latiusculis, ovato lanceolatis, aristatis. Caulis firmus, ramosus, brachiatus, bipedalis & ultra. Utrumque involucrium multis latisque foliis spadiceis; illud a sex ad usque vigena; hoc ad fedecim. Petala inflexo cordata, alba, subrosea, æqualia q). Calyx peculiaris in summo semine brevis. Id tribus jugis percursum, cum alis membranaceis r).

Vires gratæ aromaticæ sunt. Aqua totius plantæ fatis s) hætenus odorata, volatilis. Semen oleum valde volatile fundit. Infusum herbæ gratum t) odorem retinet, diureticum idem & sudorem movens v). Non satis nota medicis planta.

804. SELINUM foliis duplicato pinnatis, pinnulis semibilobis, circumferratis.

Seseli Panmonicum I. CLUS. p. 691. 692.

Libanotis Theophrasti nigra TABERNEMONT. p. 108.

Cervaria RIVIN. t. 12.

Daucus campestris Apii folio C. B. prodr. p. 77.

Asbamanta foliolis pinnatis, decussatis, inciso angulatis, seminibus nudis LINN.

In Helvetia frequens, prope *Mathod* supra vineas, inter *Mathod* & *Champvent*, in ascensu M. *Muteti*, *Falconarii*. Prope *Roche aux Gauges* &c. *Bada* in M. *Ligerberg*. In M. *Albio* C. GESNER. In M. *Crenzuch* I. B. In *Saleva* & circa *Genevam* RAI. In *Leiterberg Valesiæ*. Trans alpes ab *Airola* ad *Cornum* ubique.

Radix crassa, prælonga, anulata, plena succo resinoso, odorata, coronata corona setacea. Caulis brachiatus, firmus, ad quinque usque pedes surgit. Folia glauca, firma, glabra, subtus venis nigris picta, perampla, duplicato pinnata, pinnarum paribus sex, pinnulis latis, partim simplicibus, subovatis, acute ferratis, partim semibilobis, & semitribilobis, extrema pinna trilobata. Involucrium utrumque circiter decem reflexis fit foliolis. Petala inflexo cordata, pene æqualia, alba, extus purpurascencia, semine ovato, nucleo modice gibbo, trifulco, ala membranacea conspicua x).

Non debiles vires eximio odore suo promittet. Ad podagram aliqui y) laudant. Ad febres intermittentes in *Stiria* rustici z) adhibent.

Nonne hæc fuerit *Libanotis Ferula folio* MURALTII p. 537. quæ in monte *Ueiliberg* nasci dicitur.

IMPERATORIA LINN. n. 369.

IMPERATORIÆ spec. t. 168.

Involucrium universale aut nullum est, aut unico folio fit: particulare exiguis & paucis fit foliolis, ut ob similitudinem cum bacillis umbellæ nonnunquam obscurum fit. Petala a) modice inæqualia, apice inflexo cordato. Semen ovatum, emarginatum, per oras late alatum b), nucleo trifulco. Cum *Selinis* CRANZIUS conjungit.

805. IMPERATORIA LINN. I. p. 371.

Icon GESNERI an. 143.

Imperatoria CAMERAR. Epit. p. 532. RIVIN. t. 7. BLAKWELL. t. 279.

Astrantia DODON. purg. p. 500. pempt. p. 320.

Imperatoria major GARIDEL. ic. 55. SCHEUCHZER. It. II. p. 156.

& *Imperatoria alpina* CAMERAR. Epit. p. 353. PUTO & maxima MORISON.

& *rotundifolia* MORISON.

Imperatoria Ostruthium HILL. t. 44.

In alpinis non rara, sed unice alpina. In valle *Chapuisse*, *Lauterbrunn*, *Schöllinen*, *Ursaria*. In M. *Maloja*, *Speluga*, *Wängialp*, *Aix*, *Isenau*, *Jeman*, *Salanse*, *Combe de Martigny* Valesianorum. In *Glaronensium* alpinibus.

Radix

q) Fere æqualia SCOPOLI.

r) MORISON. 31. 31. CRANZ.

s) TROELSCH. SCHMIDEL. p. 34. 35.

t) ibid.

v) GUMPRECHT. ad LORSHECKE p. 187.

x) MORISON. arat. 33 a. 33 b.

y) Morb. Uratistol. 1702. p. 57.

z) KRAMER.

a) TOURNEF. A.B.

b) E. MORISON. 83. 84.

X x x x

Radix valens, aromatica, tuberculosa, intus levis, teres, quasi articulis distincta. Caulis crassus, cubitalis, teres, ramosus. Folia & circumscriptione ampla, & lata, pinnata, pinnis quinque; primis semitribus, proximis simplicibus, impare trilobata, omnibus acute circumferratis. Umbellæ maximæ & copiosissimæ. Flos albus. Semen odoris grate aromatici.

Vires radice sunt in aqua destillata c), & in oleo d), tum in resinosis partibus e), & in essentia f), denique in infuso vinoso g). Resinam ex radice sponte stillat & fudat h). Quare radix acris, alexipharmaca, coagula resolvit, sudorem movet & urinam, & majori copia sumpta etiam alvum: oportet autem hieme effodere. Ita utilis censetur in morbis pectoris, mucosis, lentis, in morbis frigidis i), & hydropse; tum ad colicam dissipandam, ventriculum debilem. Infusum k) unius uncie urinam ciet. Ad quartanam valuit, etiam quando cortex peruvianus officio defuit l). Manducata potenter salivam movet. In ipsa peripneumonia BAGLIVUS cum melle adhibebat. Clyster ex Imperatoria partum adjuvat m), etiam planta n) propinata. Ad vermes o) vulgari experimento valet. Amuletum ad epilepsiam omitto p). In casei rasulis Glaronensium fabricam recipitur q). Sternutamentum ex Astrutio & Cyclamine CÆLIUS habet r).

ANGELICA LINN. n. 347.

IMPERATORIÆ spec. TOURNEFORT.

Involucrum universale nullum, aut unifolium a): peculiare decem fere b) foliola habet. Floris petala æqualia, apice introflexo. Seminis nucleus de more tribus fulcis exaratus: alæ latæ c).

806. ANGELICA foliis duplicato pinnatis, ovatis, ferratis.

Angelica sylvestris TRAG. p. 422. DODON. p. 318. MORISON.

Angelica palustris RIVIN. t. 17.

Angelica foliis æqualibus, ovato lanceolatis, ferratis LINN. I. p. 361.

Angelica αλπικαθολικος RICHER. varietas acutifolia.

In aquosis frequentissima & in sylvis.

Radix crassissima, brachiata, resinoso acri & flavo d) succo turgida. Caulis crassus, pollicaris, ad sex usque pedes elevatur: vaginæ ventricosæ, maximæ. Folia perampla, duplicato pinnata, pinnis quinquefoliis, & trifoliis, pinnulis plerumque pene ovatis, circumferratis, impare majori. Dantur tamen & rhomboideæ, & oblongæ, acutæ e), & varie diffformes. Umbella amplissima & densissima, involucrio universali nullo. Petala integra, lanceolata, media linea divisa, inflexo cordata, levissime inæqualia, plerumque rubella, etiam tota rubra f). Nucleus seminis striatus, vix gibbus.

Morbum ab interno tumore in equis ortum hac planta I. B. fanari vidit. Ingratum foenum dare g).

*807. ANGELICA foliis duplicato pinnatis, ovato lanceolatis, ferratis.

Angelica major DODON. purg. pempt. p. 318.

Angelica RIVIN. t. 15. BLAKWELL. t. 318.

Smyrnum Cordi LOBEL. p. 699.

Icon OEDERI t. 206.

Angelica foliorum impare lobato LINN. I. p. 360.

In valle Tellina Cl. DICK detexit inter *Pocco d'Adda* & *Morbegno*.

Radix maxima, fusca, annulata, conica. Folia amplissima, duplicato pinnata, pinnulis primis semitribus, lobo medio maximo, inferioribus ad pediculum accessoriiis exiguis, reliquis aliquando semibilobatis, plerumque ovato lanceolatis, circumferratis,

c) NEUMAN. T. II. P. III. p. 171.

d) p. 170.

e) ibid.

f) p. 171.

g) ibid.

h) WELSCH. *becatost.* I. obs. 82.

i) C. HOFMAN. *medic. offic.* p. 334.

k) CHOMEL.

l) LANGE *remed. Brunsvic.* p. 141.

m) BLAIR.

n) BRASSAVOLA p. 560. BUCHWALD. p. 152.

o) BOCCONE *mus. di fisic.* p. 137.

p) *Eph. Nat. Cur.* Dec. I. ann. IV. obs. 42.

q) GESNER. *oper. lucif.* p. 179. b.

r) *Chron.* II. c. 1.

s) LINNÆUS *tria ad 5. folia.*

t) IDEM octo.

u) MORISON. N. n.

v) Etiam GLEDITSCH. *meth. plant.* p. 20.

w) HÆC ICON HILL. II. t. 11.

x) GLEDITSCH. p. 197?

y) SCHREBER. III. p. 11.

tis, sic impare, alias tamen trilobata, quando duæ proximæ pinnae cum ea connascuntur. Involucris particularis folia ovato lanceolata. Caulis vaginosus, cubitalis & ultra. Umbella amplissima, copiosissima, globosa. Petala extima, in floribus extimis, paulo majora: in floribus interioribus parum est discriminis: color subviridis: tubæ perbreves. Seminis juga humillima CRANZ. n. 5.

Odorata planta & aromatica, etiam nostra, etsi non recusem, efficacior esse b), quæ in Lapponia provenit, inve Norvegia d).

Recens spiritum ad ignem stillat, moschi odore, inebriantem k). Extractum aquosum subdulce, neque spirituosum efficax est. Oleum essenziale dat ad drachmam ex libra l). Hujus radices vires non satis notæ sunt, etsi jam COSTÆUS Colto suaserit substituere m). Sudorem in acutis morbis n) provocat, etsi eo fine dari vix suadeas. Lapones pro summo medicamento adhibent, in catarrhis, ad educendam pituitam o). Idem caulem, & totam plantam pro aromate & obsonio in cibum revocant p); etiam in Insulis Færoe q). In Germania saccharo radices condiuntur, suntque egregii saporis r). In panem Norvegi radicem admittunt s).

Ursum radicem vorare, ut alvum residem ad officium revocet, nescio an certum sit t).

V. SEMINIBUS PLANIS.

PASTINACA TOURNEFORT. t. 170.

LINN. n. 362.

Neutrum involucrum habet, aut pauca sub umbella generali a) foliola. Petala æqualia b) integra, acuminata, apice revoluta c). Semen planum, margine foliaceo d) cinctum.

808. PASTINACA foliis pinnatis.

Pastinaca latifolia sylvestris DODON. p. 680.

Elaphoboscium erraticum TABERNEMONT. p. 77.

Pastinaca RIVIN. t. 6.

Pastinaca foliis simpliciter pinnatis LINN. I. p. 376.

Wild Parsnip PETIVER. I. p. 24.

Sativam RIVINUS & LINNÆUS non separant, cui radix grandior, dulcis & edulis, folia magis composita.

In ruderosis, ad vias vineasque.

Radix in sylvestri dura, anulosa, brachiata, sed gracilis. Caulis rectus, sepedalis. Folia nitentia, glabra, pinnata, circumferrata, pinnis femitribolis, circumferratis: superioribus lanceolatis, nervis latis, foliaceis. Petala lutea, æqualia, media parte retracta & elevata. Semen odoratum, & tota planta dulce quid aromaticum olet, neque tamen gratum.

Semine cum succo Glycyrrhizæ in pilulas intrito BÖERHAAVIUS e) ad ulcera vesicæ, & calculum, & dolores urinarie viæ multum utebatur. Non tamen repugno, quin Pastinaca spontanea acrior sit, quæ etiam menses f) & urinam g) pellere credatur. Pro antifebrili dabit GARNIER h). Radicem conditam, pro stomachica MESUE i). Annosas pastinacas venenatas vires contrahere, antiqua querela est k): Vertigines inde & animi alienatio l). Ex Pastinacæ radice alioquin saccharum parari potest m). Balsamum inde vulnerarium n). A pecore non attingitur, ut neque pleræque aliæ ruderales o).

Quid est *Panax Pastinacæ folio*, an *Syriactm Theophrasti* C. B. quod circa *Disentis Rhæticiæ* Cl. BURSERUS legit?

X x x x 2

SPHONDY.

b) LINN. *Stationes plant.* p. 7.

f) PONTOPPIDAN, *nat. hist.* p. 185. BUCHWALD. p. 25.

k) SENKENBERG. *il. Com.*

l) CARTHEUSER, *mat. med.* II. p. 65.

m) ad MESUEN. p. 105. b.

n) BUCHWALD.

o) HARMENS, *medic. Lapon.* n. 9.

p) IDEM.

q) DEBES, p. 120. *Aff. basn.* I. p. 49.

r) HOPPE von *Erdäpfeln* p. 27.

s) GUNNER, *Flor. Norweg.* p. 47.

t) BUCHNER, *miscellan.* ann. 1729. p. 123.

a) HEISTER, *meth. Linn.*

b) TOURNEF. A.

c) *ibid.*

d) *ibid.*

e) Etiam PARSONS p. 98.

f) BUCHWALD. p. 195.

g) Olim CELSUS L. II. c. 31.

h) *Suite de GÉOFRUI* I. p. 341.

i) p. 122. b.

k) CONSTANT. *obf.* 51. *Comm. Hist. Noric.* ann. 1740. *hist.* 49.

l) *Eph. Nat. Cur.* Vol. VI. *obf.* 128. *add. Dec.* III. n. 2. *obf.* 205.

m) MARGGRAF. *Mém. de l'Acad. de Berlin* ann. 1747. p. 89.

n) BOCCONI *Journ. des Savans* ann. 1676. n. 1.

o) SCHREBER. III. p. 63.

SPHONDYLIUM a) TOURNEFORT. t. 100.

HERACLEUM LINN. n. 345.

Involucris universalis folia unum vel duo b), etiam nullum c); peculiaris plura, ad sex, inæqualia, capillaria. Petala excisa, plus quam cordata d), in floribus umbellarum extremis valde inæqualia, ut extremum maximum sit: interiores flores fere æqualia habent e). Semen pene planum, emarginatum, striatum, latis alis f).

809. SPHONDYLIUM foliis hirsutis, pinnatis, pinnis quinquelobis.

Sphondylium DODON. p. 307. RIVIN. t. 4.*Sphondylium* I. MORISON. *umbellif.* p. 38. t. 9.*Heracleum foliolis pinnatifidis* LINN. I. p. 359.II. Flore purpureo BREYNE *prodr.* II. p. 98.III. Foliis angustioribus, vera varietas & diversa ab ea, quam descripsi in *Enum. Hort. Gotting.* p. 180. Nostræ enim flores perinde difformes sunt.

IV. Folio crispo PLUKNET g).

In pratis vulgatissima: angustifolia circa *les Plans* & in *Creux du Vent*.

Caulis crassus, sulcatus, fistulosus, aliquando quadrupedalis. Folia perampla, hirsuta, pinnata, pinnis semiquinquelobis, semiseptilobis. Umbellæ maximæ; peculiarium involucrum foliola habet tria, ad sex. Petala alba, aut rubentia, cordiformia, exteriora quadruplo majora; interiores vero flores pene regulares sunt. Tubæ brevissimæ. Vidi octo petalis lussisse & tribus placentis.

Inter emollientia memoratur, eique vires fere tribuuntur, quas Veteres Acantho adscriperunt. Acris tamen videtur, & negat emollientem esse LINNÆUS h). In Polonia decocta cum Sphondylis i) aqua habetur pro crapulæ remedio k), & plicæ. Spiritum vini viridi colore tingit l).

A pecore non amatur m).

Ex nostra specie n) spiritum inebriantem Russi parant. Caules in acervos congesti farinoso o) saccharo efflorescunt caustico tamen, quod colligitur: ex eo fermentato spiritus inebrians paratur p), qui exigua copia caput turbat q) & gravia somnia facit, alteroque die superstitis terrores. Idem sanguinem adfusis nigro colore tingit.

Sphondylium hirsutum folio angustiori in horto habui, radiis sub universali umbella octonis, petalis omnibus æqualibus, viridibus, inflexo cordatis, odore virulento Orchidis; sed alpinæ nostræ nihil simile habent.

810. SPHONDYLIUM foliis subrotundis, glabris, obtuse semitribilobis.

Sphondylium alpinum glabrum C. B. *prodr.* p. 83.*Sphondylium montanum, glabrum, albo flore* BARRELIER. ic. 55.*Heracleum foliis simplicibus, floribus radiatis* LINN. I. p. 359.

Montana planta, non alpina, Legi ad rupes sylvæ *der Geiten*, quæ præcipitio imminet; au *Bec de Poiseau: aux Combes Grède & Bioffe, au Creux du Vent, sur La Motte de Boinod*.

Penitus diversa planta, humilior, durior, foliis circumscriptione rotundis, obiter trilobatis, quinquelobatis, septilobatis. Umbella minus ampla, florum eadem natura: involucrum peculiare multifolium, setaceum: universale nullum, aut uno alterove folio factum. Flores semper albi.

TORDYLIUM

a) Sphondylis folia quasi platani, caules fœniculacei, cubitales, altiores, in cacumine semen duplex, Selsii simile, latius, candidius, magis paleaceum, gravis odor: flores albi, aut pallentes, radix raphani candida DIOSCOR. III. c. 74. Non convenit.

Sphondylium medicinae utile PLIN. L. XII. c. 26.

Sphondylium oleum ad caput nephriticorum ARRT. *cor. acut.* II. c. 1.b) HEISTER. *meth. Linn.* p. 45.c) WILlich. *diff.*

d) TOURNEF. A. B.

e) C.

f) MORISON. 25. 25. TOURNEF. E. F. CRANZ. n. 2.

g) Conf. varietate CRANZII *fasc.* III. p. 12. sqq.h) *Obstacul. medicin.* p. 8.

i) Et cum pane filigineo fermentato

k) SINAP. P. II. p. 35. PONTANUS *Eph. Nat. Cur. Dec. II. ann. VI. obs. 60 ann. V. obs. 87.*

l) ROHR.

m) SCHREBER. *Saml.* III. p. 17.n) Aliam esse speciem *Philos. Transf.* T. 48. p. 150. Sed GMELINUS nostram esse testatur.o) GMELIN. *flor.* p. 215. *Natural. hist. of Kamtschatka,* p. 85.

p) GMELIN. p. 216.

q) *Natural. hist. of Kamtschatka* p. 87.

IX. UMBELLIFERÆ.

261

TORDYLIUM TOURNEFORT. t. 170.

TORDYLIUM spec. LINN. n. 330.

Semen planum, rotundum, margine alias granulato *a)*, alias levi: calyx peculiaris *b)*; petala cordata, inæqualia *c)*.

811. TORDYLIUM foliis pinnatis, pinnis semipinnatis, feminis limbo levi.

Tordylium Helveticum elatius flore albo MORISON. III. p. 516. missum a Cl. ZOLLIKOPER. *Caucalis major, semine minus pulchro, hirsuto* I. B. III. p. 85. qui in Sabaudia nasci ait, haud longe Geneva.

Nuper non reperta planta dicitur caule esse sepedali, umbellis majoribus, floribus lacteis, quorum exteriores majores sint, feminibus paulo majoribus, limbis tumetibus planis.

Videtur esse omnino *Tordylium majus, limbo feminis minus granulato.*

Tordylium RIVIN. T. I.

Tordylium umbellis confertis, radiatis, foliis lanceolatis, inciso serratis LINN. I. p. 345.

Huic folia pinnata, pinnis in univsum ovatis, extrema mucronata, sed præterea profunde incisus, pene semipinnatis, margine obtuse circumferrato. Folia superiora Caulicidem floribus rubentibus referunt, pinnis subrotundis, longe confluentibus, lente acuminatis. Umbellæ exiguæ, paucifloræ, involucrum utrumque sex septemve foliorum habent. Petalum extremum profundissime incisum, intima pariter, sed æqualiter bipartita, media in partem magnam & parvam. Hæc in floribus extimis, interiores minus inæquales sunt. Semina lineata *d)* quasi & hirta, limbo albo, plano: calyce inæquali coronata. Caulis sulcatus & asper.

HYDROCOTYLE TOURNEFORT. t. 173.

LINN. n. 325.

Umbella potius exigua spica est, & fit floribus ex uno pediculo binatim fenis, octonis *e)*, congestis, aut in fasciculos separatis. Sub singulo pare involucrum peculiare quadrifolium. Petala ovato lanceolata *f)*, integra. Fructus circulo latior, planus, in quo tamen tres illi fulci supersunt.

812. HYDROCOTYLE foliis rotundis, emarginatis, petiolis centralibus, umbellis fastigiatis.

Cotyledon palustris DODON. pempt. p. 133.

Hydrocotyle LINDER. hort. t. 12. cum duobus fasciulis florum distantibus, *vulgaris* HILL. V. t. 9.

Icon OEDERI t. 90.

Hydrocotyle foliis sulcatis, umbellis quinquefloris LINN. I. p. 338.

Passim in Helvetia provenit. In aggeribus fossarum, circa *Noville & les Grangettes*: & secundum fluvium *Brojam* circa *Sogy*, inter duos lacus. Sic ad rivum *Urtinen* inter utrumque lacum *Seedorfensem* abunde. Circa *Cressier & Thiele* pontem; *aux allées de Colombier*. I. B. ad lacum Felinum.

Radix longe repens edit subinde folia longe petiolata, petiolo hirsuto, in folium pene medium inmisso, foliis ipsius ambitu pene ovali, sed octies leviter emarginato, uti octo nervis dividitur. Alii breviores ex radice petioli florum sustinent umbellas, multo isti breviores.

CLASSIS X.

CORONATÆ FLORE POLYPETALO.

Circæa cum Corno hastenus cohæret, fructu dispermo, cui flos innascitur. Cæterum Ribes ex adfinitate artificiali adjungitur, tubis etiam similis.

I. DIPETALÆ.

a) TOURNEF. F.F.G.G.

b) E.

c) A.B.

d) MORISON. 27. 27.

e) Quinque HILL. LINN.

f) TOURNEFORT. A. B.

Y y y y

I. DIPETALÆ.

CIRCÆA a) TOURNEFORTII T. 155.

LINN. n. 24.

Fructus piriformis, hispidulus, dicoccus, ut tamen alterum semen non raro abortiat. Ex summo fructu calyx bifolius, per ætatem reflexus, caducus: & duo petala inæqualiter cordiformia. Stamina duo; tuba simplex.

813. CIRCÆA foliis subcordatis, subserratis.

Alfina *εὐδοκίανος* RICHER.*Herba Divi Stephani* TABERNÆM. p. 730.*Circæa Hort. Aichstett. æstiv. ord. 3. t. 7. f. 1.*

Icon OEDERI t. 210.

Circæa caule erecto, racemis pluribus LINN. I. p. 12.

Canadensem huc revocat LINNÆUS & GRONOVIVS.

In sylvis umbrosis frequens. Bernæ *jenseits der Halle*. In meis fagetis circa *Goumoens*.

Radix dentata. Caulis erectus, cubitalis, ramosus. Folia conjugata, longe petiolata, tenera, pene cordata, sed absque hilo, margine modo integro, modo undulato, modo ferrato, & ciliato. Flores in summo caule, longa serie, ex prælongis, subhirsutis, patulis & unifloris petiolicis, per ætatem reflexis. Flos albus vel carneus. Calyx ex viridi rufus, non floralis.

Ignota officinis. Cataplasma tamen ad hæmorrhoides habet Cl. CHOMEL.

814. CIRCÆA foliis cordatis, acute dentatis.

Circæa Lutetiana vera minor Danica LOBEL. *stirp. ill.* p. 89.*Circæa minima* COLUMN. *Ephraf. II.* p. 80. SCHEUCHZER. *It. I.* p. 34.*Circæa Solanifolia minor, coliculis rubris, succulentis, fragilibus* MENZEL. *pugill.**Circæa caule ascendente, racemo unico* LINN. I. p. 12.Describit *Wästgöta resa* p. 213.

Icon OEDERI t. 256.

Passim ad arbores putridas, inque rupibus, subalpinis & montosis: in montis *Nessi* ascensu: versus *Candersteg*, circa *Felsenburg* &c. In valle *Goufin*, sylvæ *Planard*, monte *Enzeinda*. J. GESNER in monte *Schweizerbacken*. Circa thermas *Fabarias*. Inter *Schams* & *Tufis*. Porro in monte *Chasseralle*, *Wasserfall*: *auf Geiten*; *au Combes de Valanvron*, *au Cernil Morin* GAGNEBIN.

Totus habitus tener est: folia levia, profundius per oram excisa, evidentius cordata, & emarginata: caulis glaber, & petioli glabri. Calyx magis b) coloratus, ruber. Habitus perinde rectus, sed trientalis, ad sex usque uncias. Racemi potius plures, quam priori, ut coram video. Caulis & petioli glabri c).

In horto culta non transiit in majorem d) speciem. neque varietas est e).

H. FLORE TETRAPETALO.

CORNUS f) TOURNEFORT. t. 410.

LINN. n. 149.

Bacca subrotunda g), farta officulo biloculari h), coronata calyce parvo, quadrifido i), & petalis quatuor lanceolatis k), & quatuor staminibus. Tuba simplex, apice crassiori l): folia conjugata.

815. CORNUS arborea, umbellis involuærum æquantibus LINN. I. p. 171.

Cornus mas pumilio CLUS. *hist.* p. 13.*Cornus* DU HAMEL *Arbr. I.* p. 185. LOBEL. *ic. II.* p. 169.*Cornus mas* BLAKWELL. t. 121.

Frequens

a) *Circæa* foliis *Strychno hortensi* similis, adunatis, crebris, flore nigro, pusillo, parvo femine ut *Milii*, nascente in quibusdam corniculis, radice semipedali, fere triplici, aut quadruplici, alba, odorata, calefaciente, in apricis faxis *Dioscor. III. c. 117.* *PLIN. L. XXVII. n. 38.* Non est nostra.

b) *WILLICH. disp.* p. 9. Viridem *OEDERUS*.c) *Cl. LA CHENAL disp.* p. 4.d) *WILLICH*.e) *HILL. brit. herb.* p. 164.

f) *Cornus dura* arbor, baccas fert olivæ, modo oblongas, que per maturitatem rubescunt, aut ceræ colorem representant *Dioscor. L. I. c. 135.* *Cornus* primo favonio floret, *PLIN. L. XVI. c. 25.* Fructus primo candidus, deinde sanguineus, *IDEM ibid. c. 26.* *Cornus* tota ossea *PLIN. L. XVI. c. 38.*

g) *TOURNEFORT. F.G.*h) *H.*i) *E.*k) *A.B. J) E.*

Frequens in rupibus *agri Peragrivi*, etiam proxime *Roche* trans torrentem, fructu perinde eduli, ut *fativa*, paulo asperiori.

Frutex est, qui sponte nascitur, in hortis & pomariis in arborem convalescit.

Dura *m*) materies, fulva *n*). Folia conjugata, ovato lanceolata, subhirsuta. Flores primo vere erumpunt. Sub umbella calyx universalis, factus quatuor foliolis, ovato lanceolatis, sæpe reflexis. Petioli umbellæ uniflori, duodecim, quindecim. Germen coronatur calyce brevissimo quadrifolio, foliolis triangularibus. Petala quatuor, ex elliptico lanceolata, lutea, per ætatem reflexa. Stamina ex summo fructu. Is coronatur luteo obtuse quadrangulo disco: & educit tubam unam, apice crasso. Fructus olivæ forma, ruber, dulcis, paulum acerbus

Fructus in dulciaria recipitur, saccharo conditus.

§ 16. CORNUS arborea umbellis (cymis) nudis LINN. I. p. 131.

Cornus o) femina LOBEL. II. p. 169. TABERNÆMONT. p. 1046.

Foliis ternis, variis, &c.

Ad sepes vulgo.

Frutex decempedalis. Rami longi, recti, per ætatem saturati coloris. Folia conjugata, ovato lanceolata, subhirsuta, margine integro. Ex alis foliorum petiolus aphyllus florum umbellam gerit. Nullum involucrum universale. Calyx minimus, quatuor, etiam quinque denticulis. Petala alba, crassula, lanceolata. Circulus glandulosus circa tubæ basin, intra calycem. Tuba clavata. Bacca rotunda, nigra, parva, coronata.

Fructus amarissimus & stypticus, nullius usus. Ex eo tamen Tridentini oleum parant, ad alendas lampades *p*) utile.

III. FLORE PENTAPETALO.

RIBES *a*) LINN. n. 281.

GROSSULARIA TOURNEFORT. t. 409.

GROSSULARIA DILLEN. *hort. Elth.* t. 139.

& RIBES EJUSDEM *ibid.*

Bacca polyspermos, sphaerica *b*), septo quasi divisa *c*), coronata *d*) calyce quinquefido *e*) petalis quinque *f*), in plerisque speciebus perexiguis, ex calyce natis, staminibus quinque. Tuba longius breviusve bicornis.

§ 17. RIBES inerme, floribus planis, bracteis florum longitudine.

Ribes vulgare, fructu dulci CLUS. *pannon.* p. 119.

Ribes alpinum dulcis I. B. II. p. 98.

Ribes montana altera C. B. *prodr.* p. 160.

Ribes inerme, racemis pendulis, bracteis flore longioribus LINN. I. p. 291.

In subalpinis & submontanis. Supra thermas Leucenses: in Gubernio Aquilejensi pene ad ædes pagi *Roche*, aux *rochers de la Praisse*.

In montanis *l'Echelette* supra *Valorbe*. Supra *Riegolswyl*, in itinere ad montem *Wasserfall*; à la *Combe de Valanvron* GAGNEBIN & circa *Ferriere*. In monte *Saleva* & *Thuri* I. B. & RAI.

Fruticulus humilis, albo cortice; foliis pallidis, trilobatis, semitrifidis, laciniis modice acutis, & varie circumferratis: superne hirsutis, inferne glabris, dentibus majoribus & minoribus. Flores ex uno petiolo conferti, in racemis erectis, aut cernuis: adeo vero multi fructus abortant, ut petioli folis bracteis tegi videantur. Bractææ magnæ, floris longitudine. Calyx patens, segmentis ovato lanceolatis, non reflexis, viridis, oris rubentibus. Petala minima, paulo quam rubro majora, rubella,

Y y y 2

ex

22) PLIN. L. XVI. c. 26.

23) IDEM *ibid.* c. 34.

24) Mitis est & deterior fit *καταιδου* fructus THEOPHRAST *caus.* L. III. c. 1.

25) MATTHIOL. *PORTA Mag. natur.* L. IV. c. 29. ARDUINI p. 101.

26) Non est Ribes Arabum, quæ propria planta fit P. HÆSSUS *probl.* p. 57. contra MATTHIOLUM p. 166.

Ribes enim Arabum de *Lapathi* est genere. Ribes folia habet magna rotunda, grana dulcia, cum acetositate, & in montibus nivosis provenit SERAPIS *simplic.* c. 231.

27) TOURNEF. F.G.

28) G.

29) F.

30) D. & A. B.

31) ad A. & B.

ex intervallis segmentorum floris. Tuba non profunde bicornis. Bacca ex albo rubens, aut rubra, non ingrante dulcis. Habitus absque spinis.
Tussi mederi C. GESNER. Imo vomitum movere REV. de COPPET.

818. RIBES inerme, floribus planiusculis, stipulis minimis. BLAKWELL. t. 285.

Ribes vulgare, flore rubro CLUS. pannon. p. 119. hist. p. 119.

Ribes montana, *Oxyacanthæ* sapore C. B. prodr. p. 160.

Ribes flore rubente L. B. II. p. 98.

a) Varietas alba *white currant* LANGLEY t. 56. f. 7.

Ribes inerme, racemis glabris, pendulis, floribus planiusculis LINN. I. p. 290.

Icon CRAMER. forstwejen t. 38.

In subalpinis & submontanis. In Aquilejensi Gubernio circa *Arveja* ad *molendinum*, in sepibus, & abunde in monte *Fouilloux*. Prope Bernam reperi in sylva *Bremgarten*. In Juræ montis vallibus *Combe de Valantron*, au *haut des convers*, au *roc Mildenx*, à la *Métairie du Creux* Cl. GAGNEBIN.

Frutex decempedalis, in spontaneis etiam humilior, quatuor pedum. Folia trilobata, quam priori acutiora, medio segmento minus longo, semper acutius ferrato, intermiscuntur etiam ovato lanceolata. Racemus semper pendulus. Stipulæ brevissimæ. Calyx campaniformis, cavus, virens, etiam ruber, segmentis repandis: petala parva, rubra, cunei figura. Tuba profunde semibifida, hirsuta: bacca rubra, non ingrante acida, polypyrena.

In hortum g) translatus *Ribes* equidem mitescit, sed tamen etiam sylvatica specie, cum saccharo cocta, in placentis usus sum. Gelatina h) cum aqua subacta in morbis acutis egregium medicamentum est, BOERHAAVIO laudatum, cujus laudes ad propria experimenta confirmo. Ad anginam catarrhalem, in febrim putridam erumpentem profuit i). Ex eodem fructu vinum k) paratur, Lusitanici simile, & acetum l).

819. RIBES inerme, olidum, calyce oblongo, petalis ovatis.

Ribes nigra TABERNÆMON. p. 1083.

Ribes nigrum vulgo dictum, folio olente I. B. II.

Icon MERIANÆ n. XXXVII.

Ribes inerme racemis pilosis, floribus oblongis LINN. I. p. 291.

Huc LINNÆUS revocat *Ribes nigrum Pennsylvanicum folio olente* DILLEN. t. 145.

Ad ripas rivorum & stagnorum, circa Bernam, versus *Buren*, circa *Wengi* in paludosis. C. GESNER circa *Tigurum*.

Frutex decempedalis, sed etiam humilior. Folia semitrilobata, medio triangulo acuto, lateralibus semiquadratis. Racemi penduli, rariores. Stipulæ parvæ; petioli subhirsuti. Fructus, quam prioribus major, niger, calyce campaniformi, subrubente, petalis erectis, speciosis, ovatis, ex albo rubentibus. Tuba levissime bifida. Spinæ nullæ. Sed in tota planta odor urinæ m) felinæ.

Fructum valde urinam ciere olim FORESTUS. Ex eo optimum vinum fieri, non deterius vinis verioribus viteis, quando annum est n). Cum spiritu sacchari fit in *Ratafia*, ad hydropem & calculum laudatum. Folia recentia spiritum frumenti ita tingunt, ut a spiritu vini vix distingui possint. Eadem ad morsum viperæ laudantur o). Cortex interior cum nomine *Cassis* p) in aqua infusus, aut folia, pro diuretico, etiam pro aphrodisiaco medicamento in Gallia habentur, ut tamen usus ejus obsoleat q). Per vulnus r) trajectus cortex animal ab epidemico morbo servare creditur, etiam certis testibus s). Lignum in aqua coctum ad hydropem datur.

820. RIBES ramis aculeatis, foliis rotunde lobatis.

Uva spina MATTHIOL. p. 167.

Uva crispata FUCHS. p. 187. DODON. pempt. p. 748.

Grossularia BLAKWELL. t. 277. cum caractere.

Icon MERIANÆ XII. & XXXI.

Ribes

g) Id Rob jam apud RHAZE exstat III. c. 8.

h) PAPIN. p. 80. *Phil. Transf.* n. 124. BRADLEY *lad. direct.* p. 102. cum saccharo HORLEMAN. *iter.* LINN. *skouska resa* p. 4. GUNNER. *Flor. Norveg.* p. 46.

i) *Phil. Transf.* n. 459.

k) HJAERN. II. p. 190. BRAUNER. *svenska vin.* p. 3. tum ex alba varietate p. 4.

l) GUNNER.

m) Etiam in Pennsylvania JOSSELYN. p. 72.

n) BRAUNER. p. 7. add. SMITH. *natural History of Cork* p. 359.

o) PEYROUX *obsf.* p. 66.

p) Vide CAMERAR. *Eph. Nat. Cur. Cent. VIII.* *obsf.* 16.

q) DU HAMEL T. I. p. 281.

r) LEMERY *aliments* t. I. c. 8. SAUVAGES *mém. sur la maladie des bœufs* II. p. 25. 26. *Journal de Verdun*, ann. 1746. m. Mars.

s) LEMERY *ibid.* SAUVAGES.

Ribes ramis aculeatis, baccis glabris, pedicellis bractea monophylla LINN. I. p. 292.
Icon SCHMIEDELI n. 1.

Varietates habet LANGLEY pomon. t. 56. f. 2. 4. 8. &c.

Frequens ad sepes vivas.

Frutex sepederalis. Gemmæ trifoliatæ, bifloræ, cum subiecta spina acuta, etiam duabus, tribus. Petiolus pendulus, biflorus, etiam uniflorus. Stipulæ in petiolo exiguæ, & una major petiolum succingens. Fructus subhirsutus. Calyx campanula brevior est, segmentis per ætatem reflexis, viridibus. Petala alba aut rubella t), obtuse pentagona, majora, quam Ribis. Tubæ duæ, basi barbatae v). Bacca sphaerica, sublutea, pellucida, succulenta, polysperma x). Folia semitri lobata, lobis lateralibus, semibifidis, dentibus rotundis.

Fructu dulces, subacidi, ad intrita adhibentur, & in re culinaria. Maturæ baccae copiosius comestæ alvum ducunt y); hominibus siccis non inutiles. Ex iisdem pressis, cum saccharo & admisto Ribe nigro, vinum fit, Mosellano simile yy); etiam absque Ribe nigro z). Immaturæ pro Omphacio adhibentur, tamen duriores, zz).

RIBES ramis subaculeatis, reclinatæ, pedunculi bractea triphylla LINNÆUS I. habet spec. p. 291. In nostrate planta petioli biflori: in medio petiolo unum foliolum latiusculum, & aliud minus, hoc non perpetuum. Fructus hirsutus, petala alba, acuta, calyx subruber. An Vir ILL. nostram velit? an aliam?

ORDO XI.

I S O S T E M O N E S.

II. POLYPETALÆ.

II. PERICARPIÆ.

I. FRUCTU MOLLI.

RHAMNUS LINN. n. 265.

RHAMNUS TOURNEFORT. tab. 366.

& FRANGULA TOURNEFORTII t. 383.

Essentia characteris est in calyce campaniformi, qui exigua petala producit, fere ut Ribes, a quo situ floris differt. Frangulæ quidem adfinitas maxima est, sed discrimine aliquo erecti b) calycis campaniformis a), femiquinquefidi; petalorum c) rhomboideorum minimorum, ex intervallis segmentorum calycis nascentium; tubæ simplicis & emarginatæ, sexuum in eodem flore conjunctorum: baccae dipyræ d).

Rhamnus aliquantum dissentit calyce e) quadrifido, totidem petalis, staminibus, tubæ corniculis, & seminibus f).

821. RHAMNUS inermis, foliis ovato lanceolatis, integris, floribus quinquefidis, androgynis.

Frangula CAMERAR. epit. p. 978. BLAKWELL. t. 172.

Icon OEDERI t. 278. ARDUINI memor. t. 15. CRAMERI T. 43.

Rhamnus inermis, floribus monogynis, hermaphroditis, foliis integerrimis.

In sepibus & in paludosis.

Frutex decempedralis; folia ovato lanceolata, integerrima, etiam rotundiora. Flores in petiolis unifloris ex alis foliorum, quam ista brevioribus. Flos albus virens. Petala similia, unguibus rhomboideis, subrotundis: fructus diu ruber, per maturitatem niger, duobus nucleis, utcumque cordiformibus, obtusis, compressis, linea divisis. Baccae dulces sunt g).

Cortex medius ad flagitium usque purgat, sursum & deorsum, ad drachmam unam & duas

f) SCHMIEDEL. f. 3. 4. 13.

g) f. 6.

h) GEW. t. 69. SCHMIEDEL. f. 13.

i) M. LYSBE. obs. 12.

yy) BRAUNER. p. 2.

zz) BRADLEY count. lad. direct. p. 100.

22) DU HAMEL l. c.

a) TOURNEF. A.C.D.

b) ibid.

c) Vocat squamulas LINNÆUS; petala DILLENIUS.

d) G. LINNÆUS facit tetrapyrenum.

e) TOURNEF. A.A.

f) Conf. F.

g) Edules esse ROHR. bûsche p. 159.

Z z z z

duas *b*) datus, etsi neget Cl. HORNUNG *i*); nam magnus est de ea vi consensus. Semen oleosum *k*), diureticum *l*), non drasticum est, & ad calculum valde laudatur. Cortex lanam flavo *m*) rubro, non alto tamen colore tingit, fere ut Rubia *n*). Baccæ & folia contusa, cocta, cum lana, colorem ei viridem impertiunt, cum lixivio saturatum, sine eo dilutum *o*). Folia non mala, lac *q*) plurimum præbere putantur. Rob ad scabiem ovium, drachmarum quatuor & sex pondere perutile *r*). Decorticata carbones dat, ad pulverem pyrium eximios *s*).

822. RHAMNUS spinosus, foliis ovato lanceolatis, ferratis, glabris, floribus androgynis, baccis tetrapyrenis *Emend. VI.*

Spina infectoria altera CLUS. *pannon.* p. 106. 107.

Rhamnus foliatus Pannonicus alter I. B. II. p. 57.

& EJUSDEM *Rhamnus Batavicus* *ibid.*

& *Lycium LUGD.* p. 151. *Italicum* p. 59.

Rhamnus spinis terminalibus, floribus quadrifidis dioicis, corollarum laciniis longitudine tubi, GERARD. p. 462.

Icon ARDUINI t. 14.

Rhamnus spinis terminalibus, floribus quadrifidis, hermaphroditis JACQUIN. *obs.* 14. LINN. II. p. 1671. Pro varietate GOUAN. *flor.* p. 423.

Inter Chur & Embs Cl. DICK: iisdem locis C. GESNER *t*) repererat.

Vulgari cathartico humilior, cortice nigro, foliis longioribus, glabris, ellipticis, lanceolatis, ferratis, spinis in ramis senescentibus, floribus in petiolis brevissimis, unifloris, inter folia positis. Flos, quam cathartico minor. Stamina exserta, & fructus subrotundus, cum tuba floris tubum non superante. Bacca nigra, bicollis, tricollis, deberet quadricollis esse, feminibus tribus (quatuorve).

Hujus speciei fructus minus succulenti dicuntur *Graines d'Avignon v*), & rhamni catartici baccis præferuntur, coloremque flavum pulchrum præstant, ad tingendum sericum, sed inconstante *x*) colore, ut creditur. Nam noster KULENKAMPIUS grana in aqua cocta, cum vini tartaro & stanno in aqua regia soluto, deinde cum albis lanis cocta reperit constantem colorem dare. Coria maroquins baccis hujus plantæ flavo tinguntur *y*).

823. RHAMNUS inermis, foliis ovatis, crenulatis *Comm. Soc. R. Gott. II. t. 16.*

Alnus nigra baccifera rugosiore folio sive major I. B. I. p. 562.

Frangula altera polycarpus C. B. *prodr.* p. 160.

Rhamnus inermis, floribus dioicis, foliis duplicato crenatis LINN. I. p. 280.

In Helvetia subalpina & montana minime rarus. Versus *Eremitæ Agatunensis Cellam* in dumetis, & passim circa *les Plans*, & in *Valesia*. In *Jura* frequens, supra *Dornach*; infra *Vallorbe*; circa *Ferriere*, &c. In *Wasserfall*, *Grandvi* &c.

Neglectus nuperis frutex, decempedalis, frondosus. Lignum durum, flavescens: liber aurantius. Folia glaberrima, ora subtiliter crenata, ex ovatis lanceolata. Flores in perbrevis, unifloris, pedunculis conferti; in aliis arboribus mares foli, femine in aliis. Calyx feminino flori campaniformis, quatuor segmentis triangularibus, viridibus. Petala minima, quatuor, subulata. Tuba trifida & quadrifida. Bacca nigra, bicollis, tricollis, quadricollis, majuscula. Semina ad quatuor, trihedra, una facie convexa, duabus planis. Marium plantarum calyx amplius, clausus, pariter quadrifidus, segmentis triangulis; petala minima, rubra, cordata; stamina quatuor, in sinu horum petalorum; tuba brevis globulo terminata, in fundo floris.

824. RHAMNUS *a*) foliis spinosis, ovato lanceolatis, ferratis.

Spina infectoria CAMERAR. *Epit.* p. 82. cum suo discrimine & caractere.

Rhamnus catharticus C. B. BLAKWELL. *t.* 135. a TREWIO emendata *t.* 135. cum caractere ARDUINI *t.* 13.

Rhamnus

b) PREVOT. *medic. paup.* p. 481. LINN. *purg. indig.* drachmis duabus decocti, ad quatuor MATTHIOL. p. 1272. Cortice *Frangulæ Poloni* se purgant ORASCYNSKI p. 190.

i) *Cist. medic.* p. 434. non est ad manus.

k) ARDUINI.

l) MULLER. *Russ. Gesch. VII. Saml.* p. 97.

m) Cum alumine ARDUIN. Vere in tenui cerevisia per triduum repositus K. *wet. Acad. handl.* 1745. p. 250.

n) K. *svenska wetenska handl.* 1761. T. IV.

o) K. *wetensk handl.* 1745. I. c. p. 248. LINN. *skonsk ref.* p. 30. postquam cum betula cocta fuit:

q) BUCHOZ. II. p. 32.

r) SAGAR. *morb. epidem.* p. 56. *Comm. Gotting II. t. 16.*

s) LINN. *Oeland. ref.* p. 319. Du HAMEL I. p. 246.

t) *Epist.* ad I. B. p. 136.

v) Du HAMEL.

x) HELLOT. p. 612.

y) *Art du Maroquinier.*

a) Ex DIOSCORIDE I. c. 102. nihil adgnoscat, nisi *Rhamnum tertium* Paliurum esse.

Rhamnus spinis terminalibus, floribus quadrifidis; dioicis, foliis ovatis LINN. I. p. 281.
& *Rhamnus spinis terminalibus, floribus quadrifidis dioicis, corollæ laciniis longitudine tubi,*
GERARD. p. 462.
Crüzdorn CRAMER. t. 35.

Minime rara ad sepēs. Majusculæ arbores inter utrumque lacum *Seedorfensem*.
Frondosus & ramosus frutex, ramis senescentibus in spinas terminatis. Folia ovato lanceolata, nervis convergentibus, subtiliter crenata. Flores conferti, in petiolis unifloris, calyce quadrifido, petalis lanceolatis, fuscis; tuba quadricorni, frequenter tricorni, fructu tetraspermo, nigro: nempe mares alii majores, alii feminæ minores b). In maribus abortivus fructus c).
Baccæ vi sua purgante nomen huic fructui impertierunt. Syrupus inde paratus, *solutivus* dicitur d), lenior, qui ad duas demum uncias datus officio fungatur e), sitimque faciat f). Aliquando tamen hydropem sanavit g), etiam quando consummatum malum erat h): alias nocuit. Sicci fructus drachmæ duæ in decocto purgant: fucus a tribus drachmis ad sex i). Cortex etiam vomitum ciet k).
Viridem colorem baccæ dant, quarum succus cum soluti aluminis pauxillo, in vesica, de camino suspenditur: tunc materies gummosa, cum facibus mista, in aqua diluitur, per linteum agitur, & exhalationi permittitur l). Pulchriorem dant colorem, viridem, si succus in vitro clauso servatus fuerit m), flavum si immaturæ legantur, siccantur & tundantur, & addatur alumen n).
Baccæ eadem lanam fusco colore tingunt o), & ad nigrum colorem adhibentur p). In aceto tritæ baccæ, coctæ q) & expressæ, cum alumine viridem dant colorem. Denique coria flavo tingunt r). Maturissimæ baccæ spadiceum colorem dant. Cortex viridis etiam flavo tingit.

VITIS TOURNEFORT. t. 384.

LINN. n. 284.

Calyx minimus, quinquedentatus. Floris petala a) quinque; etiam sex, clausa: inde a calyce solvuntur, & inversa, ad inpositæ campanulæ modum, stamina tegunt b); quoad ab iisdem nunc elasticis & expansis decutiantur. Tuba c) unica, brevissima; bacca globosa tetrapyrenos d). Inter apetalas plantas alii Cl Viri reposuerunt, & ego olim. Circulus coloratus germen ambit, quem alii in quinque glandulas dividunt.
825. VITIS foliis semitrilobatis, hirsutis, dentatis.
Vitis vinifera, sylvestris, seu lambrusca I. B. II. p. 96.
Vitis foliis lobatis sinuatis mediis LINN. I. p. 293.
Magnam partem Orbis terrarum tenet, & etiam nobis ad sepēs frequens provenit, & in sylvis.
Radix reptatrix. Frutex lignosus, sed debilis, se convolvens, & capreolis adhærescens. Folia in hac specie hirsuta, trilobata, lobis profunde divisis, singulis ferratis & incisis. Flores racemosi, ex petiolis ramosis; sic baccæ, quas nigras fert & austeras: Americanæ nigre, sed dulciores f), bonum vinum præstant g). Quare non necesse videtur, etsi minime id est impossibile, ex cultis factas esse sylvestres h).
Labrusca, ampelos agria, Oenanthe, foliis spissis, candicantibus, cæterum geniculata, cortice rimoso, uvis rubentibus b*). Alterius uva non maturefcit, quæ Oenanthen florentem producit, altera ad frugem pervenit, parvis acinus, nigra, austera b**).

Z z z z z

HEDERA

b) DILLEN. nov. gener. t. VIII.

c) FABRICIUS butisbac. p. 44.

d) I. B. font. boll. p. 147.

e) Unam LINN. pterg. indig.

f) SYDENHAM.

g) CHOMEL.

h) LOSS. L. III. ovf. 40.

i) EHRMAN. Alfat.

j) HORNUNG. epist. p. 451.

k) PREVOT. med. paup. p. 485.

l) DU HAMEL II. p. 215. HIRE accid. de la vie p. 678.

m) ARDUIN. p. 16.

n) LINDER. p. 81.

o) K. svenska wetenska handl. 1711. trint. IV.

p) Art de teinture en soye p. 63.

q) LINDER. färgkonst p. 98.

r) Mem. de la Societ. de Rouen p. 280.

a) TOURNEF. A. D. Clausa SCHMIEDEL. T. VII. f. 3. VALISNER. Gal. min. T. V. p. 242. sex numerat stamina.

b) D. Conf. SCHMIEDEL. T. VII. n. 8. NAST. p. 216. 218. t. I. f. 1. 6. LEDERMULLER Frühling-Ergeutungen; BLAKWELL. t. 153.

c) TOURNEF. B.

d) Pentapyrena LINN. J. SCHMIEDEL. f. 25.

e) SCHMIEDEL. f. 14. 21. &c.

f) BOLZIUS griff. akterwerk p. 56. Diar. n. 16. p. 485. & n. I. p. 181. Du MONT.

g) Voyag. au Missif. p. 366. Phil. Transf. n. 125. de Virginia. DONK. nietcx Nederland. p. 19. 199.

h) TARGIONI viagg III. p. 151.

b*) PLIN. L. XXIII. c. 14.

b**) DICSCOZ. L. V. c. 2.

HEDERA *i*) TOURNEFORT. t. 384.

LINN. n. 283.

Calyx quinquangularis, brevissimus. Petala quinque *k*), rudia, crassa, ovato lanceolata, linea eminente divisa, ad cuius latus duo sunt sulci. Tuba brevis & recta. Fructus succulentus, angulosus, conicus, & femina quinque *l*). Staminum filamenta brevia.

826. HEDERA foliis sterilibus trilobatis, fructiferis ovato lanceolatis *m*).

a. Junior, aut sterilis, in regione frigidiori, provoluta, foliis angulosis.

Hedera, Helix MATTHIOL. p. 627.

β. Adulta, & in regione mitiori, florifera & fructifera, foliis cordato lanceolatis.

Hedera TRAG. p. 802. BLAKWELL. t. 188.

Sterilis in sylvis arbores terramque investit. Fecunda in tota Helvetia calidiori, in pago Aventico. Circa *Interlachen* &c.

Frutex radiculis reptans, quas in foveas murorum, arborum, & rupium inmittit, pernitiosa, sed ornamento futura parieti, quem eleganter ad tapeti modum convestit. Folia firma, pergamena, nervosa. Flores in umbellam densam. Semina sæpe aliqua abortiunt.

Est uti in arborem convalescit sine fulcro *n*). Lignum spongiosum est, & calyces vinum transmittunt *o*).

Sapor amarus, nauseosus. Baccas lego sudorem *p*) movere: vix autem solent adhiberi.

Folia ad atrophiam puerilem commendantur *q*); & partibus imponuntur, quas cauteria læserunt, & ulceribus; demum in cataplasmate mammas confirmant *r*), & lac dispellunt. In erysipelate cum vino austero cocta CELSUS laudat *s*). Ex foliis coctis mucilago habetur, ad fonticulos utilis, si cum emplastro diapalma cocta fuerit *t*). Resina non in sola Persia *v*), sed omnino etiam Genevæ *x*) de Hedera stillat, non ingrato sapore, fragilis, & detergens, quam negari non oporteat, nisi forte frigus regionis moræ fuerit *y*). Eam in dentes cavas mittere MARCELLUS jubet *z*). Ejus vis balsamica & resinosa in tincturam transit, quæ cum spiritu vini paratur *a*). Esu baccarum, ad drachmam per octiduum sumtarum, venereos stimulos sedari PREVOT *b*). Fumum ad dolorem postici capitis THEODORUS a MAYERNE admovebat, per novem vel decem dies. Cur potam mentis errorem inducere CÆLIUS *c*). Aves baccis illiciuntur *d*).

PLINIUS *e*) & AVICENNA, alique, infinitis locis *κισσος* Hedera, cum *κισσῶ* confuderunt, planta coronaria *f*). Inde Hedera purpureo flore PLINII *g*).

RHUS LINN. n. 369.

RHUS TOURNEFORT. t. 381.

& COTINUS T. 380.

Calyx quinquefidus, exiguus *i*). Petala quinque perexigua, lanceolata *k*). Fructus subrotundus *l*). Tubæ tres, brevissimæ. Bacca subrotunda. Semen unicum, subrotundum, osseum.

*827. RHUS racemis plumosis, foliis ovatis.

Coccygia CLUS. *pannon.* p. 98.

Cotinus coriaria DODON. *pempt.* p. 780.

Rhus foliis simplicibus obovatis LINN. I. p. 383.

i) Hedera Helix fructum non gignit, sed teneros habet viticulos, folia parva, angulosa, rubra. Candida fructum fert candidum: nigra nigrum aut croceum, DIOSCOR. L. II. c. 175. PLINIUS Ederam ubique scribit L. XVI.

k) TOURNEF. A.

l) E. F.

m) Conf. LINN. p. 292.

n) LOBEL. *advers.* p. 269. In Anglia diametro 2 palmarum intra 12 annos attingit ZANON. *letter.* V. p. 339.

o) WORM. *Epist.* p. 177.

p) BOYLE *utilit. philosoph. experiment. Exerc. V.* p. 224.

q) *Eph. Nat. Cur. Vol. V.* obl. 520.

r) DOLZUS.

s) L. V. c. 28.

t) FLOYER. *pharmacol.* p. 135.

v) HILL. *mat. med.* p. 739.

x) Conf. I. B. LISTER. in *Phil. Transf. abr.* p. 702.

y) I. G. a BERGEN *lap. hyd. mat. med.* p. 36. Rejicebat NEUMAN ad ZIMM. p. 857.

z) p. 94. Davi, sed aliud ab officinarum gummi BRASSAVOLA Exam. p. 674.

a) CARTHEUSER. *mater. med. post.* p. 257.

b) PLEMP. *valet. togat.* p. 334.

c) *Act.* L. I. c. 16.

d) LONGUS III. p. 95.

e) Viginti genera demonstrari L. XXIV. n. 47. 48.

f) L. II. T. II. c. 172. &c.

g) L. XVI. c. 34. Defendit HARDOUINUS.

i) TOURNEF. C.

k) A. B.

l) G.G.G.

Supra

Supra *Leucam* in rupibus ad Rhodanum.

Frutex nobis sepedalis, & humilior, cortice fature purpureo, interius flavo, albarno albo, ligno flavo, medulla obscurius flava. Folia solidiora, longe petiolata, conjugata, ovata, integerrima & obtusissima, nervos rubros habere solent & adfufum colorem rubrum. Racemi in juniore planta ramosi, fetis parvis linearibus, in secunda & matura ramofissimi, ad magnos angulos diramati, misti filis plumosis, ramosis, cincinnatis. Flos subviridis: calyx paulo petalis brevior, fructus difformiter ovatus.

Vís acida & adstringens, totaque planta ad coriacea opera utilis. Lignum *Fustet* ad flavos colores adhibetur: & cum indico ligno *Brasillet* colores dat castaneos *m*). Haberi in Servia pro succedaneo Peruviani corticis *CRAMER n*).

BERBERIS TOURNEFORT. t. 385.

LINN. n. 442.

Calyx coloratus fit foliis senis, duorum ordinum, interioribus subrotundis, majoribus; exterioribus acutis *o*). Petala sex subrotunda *p*): in eorum quolibet duos tumores *q*) flavi, qui versus petiolum convergunt, & canalem quasi intercipiunt *r*). Tubæ loco discus planus, orbiculatus *t*). Fructus ovatus *v*), cylindricus, dispersos *x*), etiam tetrapyrenos. Semina longe cylindrica *y*).

828. BERBERIS racemifera, foliis ciliatis.

Berberis MILLER. t. 63. BLAKWELL. t. 165. cum caractere.

Oxyacantha Galeni TABERNÆMONT. p. 1035.

II. Absque arillis K. *svenska handl.* 1749. P. I. BRADL. *improv.* p. 230.

III. Spinis simplicibus in Syria RAUWOLF. *flor.* p. 23.

I. III. *Berberis pedunculis racemosis* LINN. I. p. 471.

In sepibus & dumetis abunde.

Frutex sepedalis, rectus, ligno fragili. Sub ortu ramorum spinæ ternatæ. Folia alterna, petiolata, superne congesta, elliptica, ciliata, vel argutissime ferrata. In summis ramis racemi ramosi, penduli. Flores flavi; baccae rubentes, acidæ. Stamina antheris distinctis.

Radix flava, amara: cortex ad icterum celebratur, & in cerevisia maceratus purgat *a*). Folia, & potissimum baccae, intense acidæ *b*), & succus expressus, & syrupus, & gelatina, & condita quæque alimentum suppeditant, potumque in acutis *c*) morbis gratissimum & perutilem, etiam meo experimento; in fervida Ægypto celebratum *d*), quo ipse P. ALPINUS servatus est, cum febre pestifera & diarrhoea laboraret, tum S. PAULI. Idem remedium ad dysenterias æstivas I. BAUHINUS laudaverat. Sitim imprimis aufert. Trochiscos *e*), qui succum recipiunt, jam AVICENNA commendat *f*). Folia vi aultera ad gingivas confirmandas valent, si cum aqua decocta fuerint. In sale arte GARAYANA parato rubor & vis refrigerans superest. Cortex flavus, amarus, alvum ducit, & ad album fluorem laudatur *g*).

Cortice radice coria *Safian* flavo colore tinguntur *h*). Idem cum aqua coctus, laneum filum per horam in ea aqua relictum, flavo tingit *i*). Ex baccis contusis expressus succus cum alumine pulchrum colorem rubrum dat, ad atramenta *k*) tingenda.

Berberum femina pro pluvia Siliginis in:posuerunt *l*).

II. FRUCTU

m) *Art de teindre en Soye* p. 57.

n) *Comm. Lit. Nor.* 1738. *bebd.* 36.

o) TOURNEF. A.

p) *ibid.*

q) ad B.

r) *Elastra esse, quæ irritata stamina cogant dissilire, & polinem fundere* LINN.

s) BRASSAVOLA p. 374.

t) TOURNEF. C.

v) D.

x) E.

y) E.

a) FLOYER. I. c. p. 160.

b) GEFROI III. p. 173.

c) BOERHAAVE & C.

d) *Plant. Ægypt.* p. 117. b.

e) RHazes ad MANSOR. L. III. c. 28.

f) L. V. S. I. tr. IX.

g) LINN. *purg. indig.*

h) LINN. *plant. tinctor.* p. 15.

i) K. *svenska vetenska handl.* 1745. p. 251.

k) LINDER. *Färgkonst* p. 53.

l) *Eph. Nat. Cur.* II. n. 10. obs. 61.

À a a a a

II. FRUCTU SICCO.

EUONYMUS a) TOURNEFORT. t. 388.

LINN. n. 271.

Calycis folia quatuor b), per ætatem reflexa. Petala quatuor c), ovato lanceolata, sursum cava. Stamina in quadratam figuram disposita d). Tuba simplex. Fructus quatuor partibus e) cavis coaptatus, ut quadrilocularis f) fit, & tetracoccus; cæterum coloratus, & succulentus, aliquid de bacca habet. Idem operculo quasi fungoso quadrato tegitur, ex quo & stamina se erigunt, & petala. Antheræ gemellæ. Admiscet se numerus quinaris in calyce, petalis, staminibus, loculis, feminibus g).

Euonymus Europæus 829. EUONYMUS foliis ovato lanceolatis, ferratis, ramis tetragonis.

Euonymus CAMERAR. *Epit.* p. 102. DODON. *pempt.* p. 783.

Carpinus Theophrasti TRAG. p. 983.

Euonymus ορειανθοειδης ΦΥΛΛΟΣ RICHER.

Euonymus multis, aliis tetragonia I. B. III. P. II. p. 202.

Euonymus floribus plerisque quadrifidis LINN. I. p. 287.

Spindelbaum CRAMER. t. 37.

Minime rarus ad sepes & in dumetis.

Frutex decempedalis, ligno fragili, cortice quatuor alis elevato, ut rami quadrangulares videantur. Folia conjugata, elliptica, lanceolata, minute circumferrata, licet ora replicata non raro denticulos abscondat b). Petioli florigeri conjugati, brachiati & multiflori. Petala viridia, sublutea, fætida: fructus roseo & purpureo colore; pulpa intus miniata, in qua femina ovata, subpurpurea.

Ingrato odore & sapore planta, nauseosa; dicitur sursum & deorsum alvum movere i).

Colorantem & tinctoriam pulpam semen ambeuntem in usus trahi posse I. B. Ex bacillis carbones fiunt, pro usu delineatorum k). Lignum fabris tornariis utile est; sed vomitum movere ajunt, dum elaborant l). Negat tamen FLOYER m) decem femina, aut foliorum decoctum, cani propinata alvum movisse.

Euonymus latifolius L. 830. EUONYMUS pedunculis lateralibus patulis, foliis subrotundis, fructibus alatis, SCOPOLI p. 315.

Euonymus latifolius CLUS. *pannon.* p. 94. 95. *hist.* L. VI. SCHEUCHZER. *It.* VI. p. 455.

Euonymus latifolia I. B. II. p. 202.

Pro varietate habet LINNÆUS.

SCHEUCHZERUS circa thermas Fabarias. Aliam a vulgari *Euonymum* circa Genevam nasci ajebat Cl. GESNER.

Nuper cum multum in hoc frutice inveniendo laborassem, non potui in Helvetia detegere. Sed Chiavenna retulerunt Cl. LA CHENAL & CHATELAIN.

CLUSIUS folia Citri foliis æqualia, ovato lanceolata dicit, sed talia etiam vulgaris habet. Dubitat, num varietas sit Cl. JACQUIN: separat Cl. SCOPOLI pedunculis quadrifidis, sexfloris, calyce plerumque quinquefolio, petalis ex rubro viridibus, apice reflexo, capsularum angulis acutis, alatis.

STAPHYLÆA LINN. n. 374.

STAPHYLODENDRON n) TOURNEFORT. t. 386.

Calycis folia ovata, colorata o), quinque. Petala quinque angustiora & minora p), elliptica, conniventia. Stamina quinque. Hæc ex circulo balsamico q), terminante petiolum, in cujus centro, sed vallecule interposita distans, fructus est bilocularis r) & tri-

a) *Euonymus* inter *Punicam* & *Laurum* figura & mollitie *punicæ*, flore candidiore, filiquis *sesamaceis*, intus granum quadrangulare, lethale PLIN. L. XIII. c. 22.

b) TOURNEF. F.F.F.

c) A.B.C.

d) B.

e) K.

f) H.

g) In iconibus TOURNEFORTII plerisque. *Primarium* florem *Euonymi* quinquepartitum esse, REYGER. *flor. Gedan.* p. 76.

b) In iconibus DODONÆI & TRAGI.

i) TOURNEF.

k) DU HAMEL.

l) *K. svenska wetensk. handl.* 1764. *Trim.* III.

m) l. c. p. 124.

n) *Trans alpes arbor* est alba materie, *Staphylodendron*, fert filiquas, in iis nuclei avellanæ sapore PLIN. L. XVI. c. 16. *Nostra*.

o) TOURNEF. 6.7.8.9.10.

p) *ibid.* 1.2.3.4.5.

q) SCEPIN. p. 33. *Nectario* LINN.

r) TOURNEF. F.G.G.

& trilocularis s), loculis membranaceis & inflatis, dicoccis t). Semina sferotunda, dura v). Tuba duplex aut triplex.

831. STAPHYLÆA foliis pinnatis LINN. I. p. 386.

Nux vesicaria DODON. *pempt.* p. 818.

Staphyloendron Hort. Aichstett. vern. ord. frut. t. 8. f. 1. I. B. I. P. I. p. 274.

Staphyloendron sive Pistacia agrestis CAMERAR. *Epit.* p. 171.

Exoticam plantam esse persuadeor. Passim tamen ad sepes reperitur. Beræ in *Altenberge*. Inter *Solothurn* & *Wallenburg*. I. B. proxime ipsam urbem Basileam, extra portas *Rhenanam* & *Albanam*. In monte *Muteto* & dumetis trans *Bisam*. Vitoduri, in *Bruderholz*. Scaphusiæ in *Mühlenthal* MEYER. In agro *Avetico*, ubi vocant *nés coupés*. Aquilejæ.

Arbuscula etiam 15. & 20. pedum, Fraxini similis. Rami rectissimi. Foliaquina, septena, margine cartilagineo, subtiliter serrato. Sub ramis stipulæ magnæ, oloratæ, ovato lanceolatæ & subulatæ; sub primis pinnis minimæ duæ stipulæ; subloribus coloratæ, subulatæ. Flores in racemum pendulum; eorum multi abortat; albi vero sunt cum rubore extus adperso.

Pueri femina edunt.

Tamariscum cum diplostemonibus relinquo, noster enim decaSTEMON est.

PARNASSIA a) TOURNEFORTII t. 127.

LINN. n. 384.

Calyx b) quinquefolius, flore brevior, ovato lanceolatus. Petala quinque, ex ovatis acuminata c), venosa, expansa. Quinque ungues roridi, ex cordiformi d) scutulo educunt in ambitum filamenta erecta fere quindecim, quodque suo connatum globulo e); medium longissimum, inde ex ordine humiliora. Stamina quinque. Fructus ex conico quadrilaterus f), deinde ovatus, valvis quatuor, quator femiseptis g), totidem receptaculis, semina recipientibus numerosissima h), a) nullo. Tubæ quatuor, breves, ovato lanceolatæ, aut stigma i) quadrifidum, & fructus suo apice hiare videtur.

832. PARNASSIA LINN.

Icon GESNER. *lign.* 145. & t. IV. *fasc.* 2.

Hepatica alba CORD. p. 153.

Gramen Parnassi LOBEL. *ic.* p. 603.

β. Flore pleno JUNG. LOBEL.

In aquosis minime rara.

Caulis simplex, uniflorus, pedalis; in eo caule folium unicum, cordatum, amplexicaule, ad radicem multa petiolata. Flos albus, globuli lutei. Stamina juniora ad fructum adpressæ k), matura expanduntur.

ROSELLA RUPP.

ROS SOLIS TOURNEFORT. t. 127.

DROSERA LINN. n. 391.

Calyx tubulosus, semiquinquefidus l), parum flore minor. Petala quinque, lanceolata m), suis basibus vicina, inde repanda, ex angusto ungue latefcunt, sine subrotundo. Stamina quinque: fructus ex ovato conicus n), unilocularis, quinquevalvis polyspermus. Tubæ quinque.

A a a a a 2

83. R O-

f) LINN.

g) G.

v) H.

a) Quod gramen in Parnasso M. gignitur, densius fruticans flore odorato, candido, semine parvo, radicibus quinque aut senis, digitali crassitie, candidis, mollibus admodum, dulcibus DIOSCORID. L. IV. c. 28. PLIN. L. XXIV n. 118. Pretiosum gramen ex Parnasso PAUL. AEGINETA *simpl.* l. 6.

b) TOURNEF. D.

e) A. B.

d) C.

e) 14. 16. *Basl. merkwürd.* T. V. p. 548. T:decim LINN.

f) E.

g) H. H.

h) I.

i) Quatuor stigmata obtusa & foramen protylo LINNÆUS

k) Ut se ovario adplicant WAHLBOM *sponyl. plant.* p. 46.

l) TOURNEF. C.

m) A.

n) G.

833. ROELLA foliis ellipticis, caule nudo, paucifloro.

Rosfolis DODON. p. 474. fig. exterior.

Salsifera seu sponsa folis, aut Ros folis, vel Rorella THAL. p. 116. ic. IX. n. 2.

Ros folis major, seu longifolius BARRELIER. ic. 251. n. II.

Drosera scapis radicatis, foliis oblongis LINN. I. p. 403.

Hæc in paludibus vulgatio, circa Moosseedorf, Vervay, &c. Aux Marais des Rochers, de l'Eschette, à l'anvers de Sonvilliers GAGNEBIN.

Radicula nigra, depacta. Folia in rosulam sparsa, longe petiolata, ambitu elliptico, obtuso, inc glabra, inde plenissima pilis globuligeris purpureis. Caulis nudus, non ramus, spicam fert paucifloram, florum alborum, fere unilateralem.

834. ROPELL/ caule nudo, paucifloro, foliis petiolatis, subrotundis.

Salsifera u Ros folis THAL. ic. IX. n. I.

Rorida seu Ros folis major LOBEL. ic. p. 811.

Ros folis minor, seu rotundifolius BARRELIER. ic. 251. n. I.

Ros folis BLAKWELL. t. 432.

Drosera capis radicatis, foliis orbiculatis LINN. I. p. 402.

In paludibus den Neubausweyer. In Torfeto Löhr. Circa Kilchblindach. Aux Marais des ruats, & de l'Eschette, &c. GAGNEBIN.

Omnia similia, sed folia orbiculata, paulum etiam circulo breviora o).

Acris est itaque, ut cutem ulceret & dentibus noceat, taboque oves inficiat. Cum vini firitu tincturam amaram dat. Oleum volatile habere LEIGH p). Tincturam sudorem movere, & plicæ q) vi specifica mederi Cl. BONFIGLI. Ad catarrhos laudat SIEESBECKIUS: ad pulmonum morbos herbam r) CHOMELIUS. Diureticam esse NICLAUS. Ad lac coagulandum (Tättmiölk) s), utuntur Rorella, super quam lac calidum caprillum effundunt t). Medicis ignota.

Conjungeat utramque LINNÆUS & BOEHMERUS. Nunc ille separat v).

Nunquam into species in se invicem commutari.

STATICE LINN. n. 388.

STATICE TOURNEFORT. t. 177.

& LIMONIUM ibid.

Et si hæc species habitu ad Globulariam accedit, adque flores compositos, nimis tamen longæ aliæ species distant, ut a congregatione florum characterem classicum sumi non debet hoc exemplo adpareat. Calyx x) nostræ infundibuliformis, inverse conicus, ora cca & nitente finitur, & adpiculum habet calycem exteriorem, non vere distinctam y). Petala quinque, in speciem infundibuli dilatata, ex petiolo in ovalem ambitum terminata. Ex iis stamina quinque. Semen unicum, rotundum, quinque tubi coronatum z).

*835. STAICE scapo simplici, capitato, foliis linearibus LINN. I. p. 394.

I. Minor alpina.

Caryophyllus montanus minor C. B. prodr.

Gram, etsi non placet statura, polyanthemum minus DODON. pempt. ad p. 564.

Static montana minor L. R. H. & minima ibid.

II. Major, fabuletorum marinorum, etiam Germanicorum, circa Goslar, Regenstein &c.

Gram polyanthemum majus DODON. pempt. p. cit.

a. ß. Stati HILL. V. t. 3.

Static caule simplici, capitato, foliis linearibus LINN. I. p. 394.

In fumis alpebus Griseis.

Ex radice lignosa, depacta, plurima folia, & multi caules: graminea illa, glabra & firma. Cates semipedales, nudi, uniflori. Floridum nempe capitulum ex multis floribus congregatur, convexum, pene globosum. Squama grandis, ovata, quemque florem fuscipit. Calycis oræ nitentes eminent. Petala violacea. Toti capitulo vagina subjicitur, quæ per maturitatem reflexa, & lacera, caulem summum continet.

LINUM

o) FLOYER. pytoch. p. 175.

p) Natur. bij. of Lancashire p. 95.

q) Negat SIEESBEK.

r) p. 181. b.

s) Satyr. Siles VII. n. 1. Mantiff. NEUMAN. Ex edit. ZIMMERMAN p. 42. FLOYER. p. 175. Aß. hafn. IV. obf. 58.

t) K. svenska wetensk Acad. 1749. n. 1.

v) Flor. Lips. p. 153.

x) TOURNEF. D. D.

y) IDEM.

z) IDEM.

LINUM TOURNEFORT. t. 176.

LINN. n. 389.

Calyx quinquefolius: petala quinque, basi sua a) vicina, sensim repanda & lateſcentia. Fructus rotundus b), conicus c), decemlocularis; tubæ quinque. In unica d) ſpecie quaternarius numerus ſuccedit in jura quinarii. Rudimenta quinque aliorum ſtaminum addit LINNÆUS.

336. LINUM.

Linum ſylveſtre MATTHIOL. p. 416. *ſativum plauæ referens* I. B. III. p. 492. lege 452.

Linum arvenſe C. B. Baſ. p. 62.

Flore albo, roſeo, BOEHMER. flor. p. 153.

Linum calycibus capsulisque mucronatis, petalis crenatis, foliis lanceolatis, alternis, caule ſubſolitario LINN. I. p. 397.

In agris & vervactis circa Baſileam, Bernam, & in univerſa Helvetia. Non puto a *ſativo* differre.

Caulis annuus, pedalis; folia inordinata, glauca, levia, graminea, acuta. Flores per ſuperiorem partem caulis, in petiolis unifloris, carulei, petalis quaſi adroſis & ferratis. Calycis foliola mucronata, oris albis. Semina plana e), glabra, utrinque ex ovatis acuta.

Sativum Linum plurimi facio, cujus beneficam vim ſæpe in aliis ſim expertus, non raro in me ipſo. Putes levitatem ſuperficalem feminis indicare mitem & innoxiam naturam farinæ, quæ eſt in femine. Ex eo butyrum parari poteſt f), & oleum vulgo paratur, minori, quam ex papavere, ubertate g). Cum aqua infuſum, emolliente & mitigante vi pleraſque alias plantas ſuperat, ad faucium inflammationes, injectum, vel gargarismi in modum adhibitum. In cataplaſmate ad inflammatos tumores, etiam criticos leniendos, & dolorem auferendum nihil mitius. In clyſteribus & cataplaſmatibus adverſus phrenitidem ſemen CÆLIUS adhibebat h). Oleum ad hæmorrhoides i), ad ambuſta, & in clyſteribus k), etiam ad volvulum beneficum. Placenta ab expreſſo oleo ſuperſtes, cum lacte, ad hernias incarceratas l) valet.

Interno uſu infuſum theiforme feminis tuſſes m), dolores nephriticos, & a tranſitu calculi ſubnatos, ſolatur, quo uti mallem, quam oleo, jam multo facilius in rancidam acrimoniam degeneraturo. In pleuritide n), nephritide o), dyſenteria p), in hæmoptoe q), empyemate r), ad ſanguinem effuſum ſolvendum s) idem utile eſt. Neque valde id oleum ad cibum t) commendaverim, quo tamen aliæ gentes v) utuntur. In colores hoc oleum recipi notum eſt, eoque artificio diuturnitatem, mitemque colorum confluxum, a nuperis pictoribus antiquorum inventis additum fuiſſe.

Oeconomicos uſus ad telas, ad lintea omitto.

337. LINUM foliis linearibus, lanceolatis, ariſtatis, calycibus ovato lanceolatis, ſemi-membranaceis.

Linum montanum, foliis tenuibus, erectis, flore amplo, ceruleo ZANON. p. 137. 146.

An *Linum ſylveſtre, anguſtiſolium, ceruleum, amplo flore* MAGNOL. bot. p. 161?

An *Linum ſylveſtre ceruleum perenne erectius, flore & capitulo majore* RAI Syn. III. p. 361. cujus iconem MILLERUS dedit 166? Videtur ex ſpecimine a Cel. HUDSON miſſo.

Linum ſylveſtre ceruleum, folio acuto SCHEUCHZER. It. VII. p. 515.

Linum calycibus acuminatis, foliis lanceolatis, ſparſis, ſtriſtis, ſcabris, acuminatis, caule tereti, baſi ramoſo LINN. I. p. 398.

Linum calycibus rotundatis, infirmis, reflexis, caulibus declinatis JACQUIN. vindob. n. 24.

Linum alpinum EJUSD.

Difficilis ſynonymia in planta facili, in montofis Juræ & in alpiſibus frequentiffima. Maxima

a) TOURNEF. C.

b) MALPIGHI ic. 235. 260.

c) E.

d) MALPIGHI ic. 204.

e) GRIENDEL. obf. 7. f. 4.

f) GERW. phytol. hiſt. p. 19.

g) SPIELMAN. Inſt. Chem. p. 75.

h) l. c. 10.

i) SYLV. ad MESUEN.

k) ROGER. lavemens antiſpener.

l) PARSONS. ſteair. p. 300.

m) Pro certo remedio *Satyv. Sileſ. IV. n. 4.*

n) *Eph. Nat. Cur. I. ann. 3. obf. 218. HILDAN. ined. SYLVATICUS in MESUEN. p. 185.*

o) *Eph. Nat. Cur. l. c.*

p) *LANGE Remed. domeſtic. Brunſvit. p. 283.*

q) *Eph. Not. 6. 7. obf. 209. Journ. de med. ann. 1762 m. Juillet. ubi rancidum requiritur.*

r) *M. HOFMAN. Eph. Nat. Cur. Cent. X. app. obf. 33.*

s) *LANGE ibid.*

t) *Gratum, ſi abſque calore extractum fuerit HILL. mas. med. p. 528.*

v) *Hungari Eph. Nat. Cur. Dec. I. ann. 6. 7. obf. 209.*

B b b b b

xima copia legi in monte *Montendre* vallis *du Lac de Joux*: tum in monte *Dolaz*, *Thuiri*: in alpibus *Aquilejensibus* ubique; in *Luan*, *sur Champ*, *Ovamaaz*, *Enzeinda*, *Prapioz*, & in *Valesia* monte *Fouly*, *Val de Lie*, &c.

Planta *Anglica* altior est, *Siberica* etiam procerior.

Nostræ radix multiceps, lignosa, perennis. Caulis foliosus, quando femina maturavit, etiam in alpibus pedalis, cubitalis. Folia glauca, variæ latitudinis, semper tamen latiora, quam in sequente, duriora, quam in priori. Calycis folia duorum ordinum. Tria exteriora lanceolata, aristata, viridiora: duo interiora latiora, ovata, magis albis oris, arista aut molli, aut nulla x). Flos cæruleus; apprime deciduus, ungue late albo: idem amplior est, pro plantæ portione, quam fativi.

338. LINUM foliis linearibus, calycibus longe aristatis.

Plerumque fere carneo flore reperitur.

Lini sylvestris angustifolii III. varietas CLUS. *Pannon.* p. 305.

Deinde flore albo, puro, aut purpureis lineis striato.

Linum sylvestre angustifolium, flore albo IIII. CLUS. *pannon.* p. 303. 304.

Linum oxyphyllum multicaule BOCCONE p. 166. t. 125.

Linum calycibus acuminatis, foliis sparsis, lineari setaceis, retrorsum scabris LINN. I. p. 398.

Hæc species *Lini* non adscendit in alpes, & ne in montes quidem, sed ad vias in toto agro *Aventico*, circa *Roche*, *Fontaine*, au *Tombey*, circa *Mathod*, *Moncharans*, *Biel*, supra *Cheire*, in *Valesia*, ubique frequens est. I. B. in monte *Crenzach* & prope *Lerach*.

Radix etiam lignosa; caules plurimi, duri, erecti, brachiati, quasi fruticosi; in summitate ramos longos, pene nudos, alternos emittunt, non vere dichotomi. Folia dura, angustissima, acuta, fulcata; in imis caulibus densissime congesta, ut totos obducant: superne etiam frequentia. Flores perinde, ut in prioribus, in petiolis unifloris, perinde caduci. Calycis folia longe aristata. Petala plerumque dilutissime carnea y), lineis picta purpureis. Stamina filamenta basi lata, triangulari.

Odor gratus, sapor acer & aromaticus.

339. LINUM foliis conjugatis, ovatis, calycibus aristatis, patulis, lanceolatis.

Icon GESNERI en. 94.

Alfne verna, glabra, flosculis albis, vel potius Linum minimum I. B. III. p. 455.

Chamelinum subrotundo folio BARRELIER. ic. 1165. n. 1.

Αλπικολαπτοκαυλελαος RICHER.

Linum catharticum BLAKWELL. t. 368.

Linum foliis oppositis, ovato lanceolatis, caule dichotomo, corollis acutis LINN. I. p. 399.

Nihil frequentius in pratis, etiam udis, & locis gramineis.

Cauliculi erecti, dodrantes, brachiati, non dichotomi. Folia conjugata, glauca, elliptica; ima obtusa; superiora lanceolata. Petala, quæ prioribus rotunde terminantur, hic lanceolata, alba, ungue luteo. Stamina unguibus suis pene connata.

Amarissima planta, alvum absque incommodo movet, sive siccatæ drachmam sumferis, sive manipulum in fero lactis, vel in aqua per noctem infuderis, maneque biberis z).

*340. LINUM tetrapetalon, caule ramosissimo, dichotomo BLAIR. p. 180.

Radiola vulgaris, serpyllifolia RAI *Syn.* III. p. 345. t. 15. f. 3.

Herniaria PRESTON ad RAI *meth. plant.*

Linokarpium serpylli folio, multicaule & multiflorum MICHELI *nov. gen.* p. 23. t. 21.

Chamelinum vulgare VAILLANT. *botan. Paris.* p. 33. t. 4. f. 6.

Radiola DILLEN. *nov. gener.* p. 127. t. 7. *Eph. Nat. Cur. Cent. V. VI. append. t. 9.*

Icon OEDERI t. 178.

Linum foliis oppositis, caule dichotomo, floribus tetrandris, tetragynis LINN. I. p. 402.

Mülhufiæ CL. HOFER hanc civem nostris addidit. CHERLERUS Basileæ in arenosis ad *Wiesam* in M. S. Ego abunde ultra *Cellam* in sabuletis.

Ex gracili radice cauliculus dichotomus, ramosus, divisus & subdivisus adscendit, & denique umbellam facit ramorum fere sibi æqualium. Folia ex rotundis lanceolata. Flores in summis ramis fasciculati, petiolis filiformibus erectis. Calyx quadrifolius, lanceolatus. Petala quatuor, ovata, emarginata. Stamina quatuor & tubæ totidem. Fructus octilocularis, octo contindt femina.

TELE-

x) Juniore calyci folia alterne acuta esse & ovata SCRPIN. p. 34.

y) Alba circa *Löbrach* KORNIG.

z) MORISON. LINN. *abstacul. medicin.* p. 11.

TELEPHIUM TOURNEFORT. t. 128.

LINN. n. 377.

Calyx a) petali longitudine, foliis quinque cavis. Petala quinque ovata b). Fructus triquetrus c), trivalvis, unilocularis d). Tuba simplex, brevis & crassa. Stigmata tria acuta. Semina subrotunda, plurima ad unum receptaculum e).

*841. TELEPHIUM foliis alternis LINN. I. p. 388.

Telephium legitimum IMPERAT. VII. CLUS. p. LXVII.

In Valesia circa *Sedunum*, *Gonthey*. *Aux Platrieres de Sierre*.

Caules procumbentes, toti foliosi, foliis glaucis, ovato lanceolatis, imis rotundioribus. Flores albi, in summa planta umbellati, ex brevibus petiolis, unifloris.

CORRIGIOLA LINN. n. 378.

POLYGONIFOLIA DILLEN. nov. gener. t. 3. p. 95.

Eph. Nat. Cur. Cent. V. VI. app. t. 9. f. 20.

Calycis folia quinque acuta. Petala quinque, exigua, subrotunda. Stamina quinque. Semen unicum, nudum, triquetrum. Tubæ tres.

842. CORRIGIOLA LINN. I. p. 388.

Halimus ορεανθολευκορρησς RICHER.

Polygoni vel Linifolia per terram sparsa, flore Scorpioidis I. B. III. p. 379.

Polygonum littoreum minus, flosculis spadiceo albicantibus C. B. prodr. p. 131. BIRR. spec. inaug. p. 8. cum caractere.

Polygonifolia per terram sparsa, folio Scorpioidis RAI. TOURNEF. plant. autour de Paris p. 127. cum descriptione.

Alfne palustris minor, folio oblongo repens, floribus parvis, racemi modo junctis, albis, roseis LINDERN TOURNEFORT. *Alfat.* p. 115. t. 2. C.

Basileæ ad *Wiesam*. Etiam *Vivisci* similibus locis GAGNEBIN, & abunde ultra *Cellam*. *Mülhusiæ* ad torrentem *Dollern* vulgarissima.

Caules prostrati, ramosi; folia glauca, angusta, progrediendo paulum latefcentia. Stipulae binatae, acutae, argenteae. Flores racemosi, in ultimis ramis congesti, ad petiolos multifloros sessiles. Calyx campaniformis, connivens, segmentis ala membranacea alba, & sæpe fusca, auctis, unde ille habitus ex spadiceo albicans. Petala ovalia, albissima.

POTAMOGETON a) TOURNEFORT. t. 103.

LINN. n. 170.

Folia fere ad ramorum ortum conjugata, cæterum alterna. Petala quatuor ovata, nuda, petiolata, lanceolata b), duabus foveis, duabus antheris apta. Stamina vel quatuor c), vel octo. Etsi enim in nonnullis quatuor filamenta gemellas antheras gerunt, & stamina vere quaterna sunt, dantur tamen & aliæ species d), in quibus octo antheræ gemellæ reperiuntur. Semina nuda quatuor, ex ovatis acuminata e); tubis incurvis, brevissimis, transversim impositis, etiam rectis.

843. POTAMOGETON foliis firmis, petiolatis, ovatis, natantibus LINN. I. p. 182.

Potamogeton FUCHS. p. 651.

In stagnis & in fluviis tranquillioribus ubique. Bernæ in brachiis *Arolæ*.

Folia tota aquæ innatant, ad *Nymphææ* modum, firma perinde, nervis ellipticis, ipsa ovato lanceolata, longe petiolata. Spica floralis ex foliorum alis erigitur, longa, densa, gracilis. Vaginæ maximæ.

B b b b b 2

844. POTA-

a) TOURNEFORT. ad A.

b) A. B.

c) E.

d) F. G.

e) G. H.

a) *Potamogeton* foliis betæ minoribus, tamen & hirsutioribus, paulum superveniens extra aquam DIOSCOR.

L. IV. c. 96. PLIN. L. XXVI. n. 33. CASTOR aliter noverat, folio tenui veluti equinis fetis, thyrso longo, levi, in aquam natantem PLIN. ib.

b) TOURNEF. A. B.

c) LINN.

d) ORDER. t. 222.

e) D. E.

844. POTAMOGETON.

Potamogeton rotundifolium alterum LOESEL. p. 206. ic. 65. RAI Syn. III. p. 149.

Nunquam reperi, sed habeo ex horto sicco HAGENBACHII, Bernæ lectum.

Folia orbiculata, dura, ut in priori: caulis fluitans, & ex intervallis radículas edens. A sequente vere differt, etsi florem non vidi.

845. POTAMOGETON foliis tenuibus, cordatis, amplexicaulibus LINN. I. p. 182.

Potamogeton tertia DODON. p. 582. folio angustiori.

Icon OEDERI t. 196.

Icon GESNERI vol. II. n. 145.

In lacubus & stagnis Helvetiæ vulgo.

Folia tenuia, viridissima, pellucida, ut charta est oleo intincta, cæterum cordiformia, caulem hamis rotundis amplexa, alterna, ad flores conjugata, nervosa, undulata. Spica brevis, & crassa, in valido obliquo pedunculo, ex ala folii. Vaginæ nullæ, aut perbreves.

846. POTAMOGETON foliis tenuibus, ellipticis, nervis convergentibus.

Icon GESNERI VIII. & IX. lign.

Potamogeton altera DODON. p. 582.

Lapathum fluitans, folio longo, serrato I. B. II. p. 988.

Long pondweed PETIVER. herbal. t. 5.

Icon OEDERI t. 195.

Potamogeton foliis lanceolatis, oppositis, subundulatis LINN. I. p. 183.

In lacubus Helvetiæ, longissima, decem & viginti Orgyarum planta, integras mediis in aquis sylvulas efficit; sed etiam in fossas subit, circa *Gampelen*, &c.

Folia longa, ovata, acuminata, nitidissima, nervis ellipticis, sed per transversos ramos conjunctis f), ora plicata, ut ferrata videri possit, etsi non est. Pediculi crassissimi, curvi; spicæ densæ, cylindricæ. Vaginæ maximæ & latissimæ.

847. POTAMOGETON foliis tenuibus, longissime lanceolatis.

Fontinalis major lucens I. B. III. p. 777.

Potamogeton foliis lanceolatis, planis, in petiolo definentibus LINN. I. p. 183.

Minime rara in lacubus & fluviis, fossisque paludosis.

Dubitabam, num separari oporteret, nunc separo. Habitus natatilis: folia prælonga, multo minus lata, lanceolata, & per oram undulata, longitudine latitudinem multoties superante. Vaginæ magnæ, virides: spicæ minus densæ, in petiolis prælongis, multo, quam in priori, longioribus.

848. POTAMOGETON foliis lanceolatis, alternis, undulatis, ferratis LINN. I. p. 183.

Pusillum fontilapathum LOBEL. ic. p. 286.

Tribulus aquaticus minor CLUS. pannon. p. 715.

In rivulis, quorum fluentum inclinatis caulibus sequitur.

Folia alterna, nervis tribus parallelis, per ramos rectangulos cum medio nervo conjunctis; ora undulata, contracta, emittente spinulas, denticulosve, lanceolata cæterum, oris longe parallelis. In summa parte plantæ ex alis petioli triunciales: spica pauciflora, ad octo flores. Vaginæ albæ & breves.

849. POTAMOGETON caule dichotomo, foliis conjugatis, ellipticis, complicatis, imbricatis.

Fontalis media lucens I. B. III. p. 777.

Tribulus aquaticus minor CLUS. pannon. p. 714.

Potamogeton foliis ovatis, acuminatis, oppositis, confertis, caulibus dichotomis, spica quadriflora LINN. I. p. 108.

Vulgo in rivis.

Folia conjugata, latiuscula, juxta nervum plicata, ut angustiora videantur, lanceolata, acuta, in summa planta congesta, imbricata, non ferrata. Petiolus floriger brevis, reflexus: spica exigua, pauciflora, rotunda, in qua vix supra quatuor femina maturescant. Caulis dichotomus.

850. POTAMOGETON foliis gramineis, petiolis erectis, vaginis laxis, numerosissimis.
 An Icon GESNERI 148?
Potamogeton gramineum, latiusculum, foliis & ramificationibus densissime stipatis RAI Syn. III.
 p. 149. t. 4. f. 3.
Potamogeton foliis lineari lanceolatis, alternis, sessilibus, stipula brevioribus LINN. I. p. 184.
 OEDER. t. 222.
 Graminis alicujus simile, caule longo, plano, foliis lineatis, lineis parallelis, cæterum
 longe linearibus, lente decrescentibus, neque ferratis, neque undulatis, ad ortum
 ramorum conjugatis. Vaginæ copiosissimæ & maximæ, ex quo habitu adgnoscas.
 Petioli breves, recti. Semina pauca, sed maxima. Vaginæ florales petioli longi-
 tudine. Locus excidit.

851. POTAMOGETON caulibus compressis, foliis gramineis, lanceolatis, spicis pau-
 cifloris.
Potamogeton ramosum, caule compresso, folio Graminis canini DILLEN. Catalog. Gieß. p.
 122. &c.
Potamogeton gramineum, latifolium LOESEL. p. 206. n. 66.
 Icon OEDERI t. 203. optime.
Potamogeton foliis linearibus, obtusis, caule compresso LINN. I. p. 183.
 Annon Broad pondweed PETIVER. t. 5.
 In paludosis circa Gümligen & Muri. Basileæ, in fonte Palatii Durlacensis. *Fridelinge*
 STÆHELINUS.
 Habitus fluitans & obsequiosus prioris. Folia graminea, plerumque dum siccantur un-
 dulata, tamen & plana, acute lanceolata & aristata. Caulis pallens, compressus,
 non teres. Stipulæ albæ, brevissimæ. Vaginæ albæ, unciales. Spicæ paucifloræ.
 Seminum crassiorum.

852. POTAMOGETON caule terete, foliis perangustis, spicis paucifloris, minimis.
Potamogeton gramineum, ramosum C. B. prodr. 101. I. B. III. p. 778.
 Icon GESNERI 147.
Potamogeton gramineum, tenuifolium LOESEL. p. 206. ic. 67.
 Narrow pondweed PETIVER. t. 5. OEDER. t. 186.
Potamogeton pusillum, folio gramineo breviori VAILLANT. t. 32. f. 4.
Potamogeton foliis linearibus, oppositis, alternisque, distinctis, basi patentibus, caule tereti,
 LINN. I. p. 184.
 In paludosis Gürbenmoos, in Reusa flumine, &c.
 Habitus idem, sed tenerior & gracilior: folia multa, conjugata, perangusta & debilia,
 uncialia & ultra. Vagina ramorum longa, duplo folio latior, appressa, breviter
 eminens; floralis, lata, elliptico lanceolata. Spicæ plurimæ in petiolis uncialibus
 & biuncialibus, teneris, floribus minimis, & paucis, circa quatuor, & sex. Cau-
 les teretes.

853. POTAMOGETON caule terete, foliis linearibus, planis, spica multiflora, senescente
 longissima & interrupta.
Potamogeton pusillum BOCCONE plant. rar. Sicil. p. 42. t. 20. f. 5.
Myriophyllum Maratriphyllum, palustre alterum LOBEL. p. 792.
 Icon GESNERI 146.
Potamogeton ingens, gramineo folio, longiori VAILLANT. t. 32. f. 3. junior planta.
Potamogeton maritimum, ramosissimum, grandiusculis capitulis, capillaceo folio PLUKNET.
 t. 216. f. 5.
 Fine grass pondweed PETIVER. t. 5.
Potamogeton foliis linearibus, alternis, distinctis, inferne vaginantibus LINN. I. p. 184.

Passim Tiguri, Basileæ, Gottingæ, circa Seelhofen.
 Caulium habitus similis: folia plana, perangusta, etiam longiora, biuncialia. Spicæ
 florum primum congestorum, multorum, ad viginti & ultra, deinde longis & nu-
 dis intervallis distinctorum, ut petiolos etiam pedales viderim. Vaginæ strictæ, bre-
 viter bifidæ, in ortu albescentes. Stipulæ sine capillaceo. Semina grandia.
 Has tres species ex minoribus Potamogetonibus solas profero, neque sustineo plures di-
 stinguere, etsi ultima planta nostra a VAILLANTII planta spica brevi, & folio
 latiori, a marina spica prælonga, & folio angustiori forte separari possit.

XII. CALYCIFLORÆ.

SALICARIA TOURNEFORT. t. 129.

LYTHRUM LINN. n. 604.

Calyx cylindricus, sex majoribus erectis *f*) denticulis incisus, & in majori specie sex aliis introrsum converfis. Ex summa calycis ora petala sex *g*), patentia, elliptica: sed ex basi calycis stamina duodecim, in majori specie, quorum sena de calyce eminent, sena eodem teguntur. In altera specie stamina tantum sena. In fundo calycis ovarium biloculare *h*). Tuba calyce brevior, apice globoso *i*). Semina numerosa *k*).

854. SALICARIA foliis lanceolatis, subhirsutis, floribus spicatis.

Lyfimachia altera CAMERAR. *Epit.* p. 687.*Lyfimachia purpurea* TABERNÆMONT. p. 854.*Lythrum foliis oppositis, cordato lanceolatis, floribus spicatis, dodecandris* LINN. I. p. 640.Varietas trifolia BOCCONE *mus. di piant.* p. 167. SPIGEL. L. I. c. 10.*Quadrifolia* C. B. BOCCONE.*Foliis angustissimis* AMMAN. *plant. ruthen.* p. 69. ab HUBERO circa *Commun* lecta.

Nihil vulgatius ad fossas & ripas.

Caulis angulosus, erectus, in summa parte ramosus, tetragonus. Folia conjugata, ovato lanceolata. In summis ramis spicæ longæ, florales, densæ, ex congestis semiverticillis trifloris, exiguis foliis intermissis. Petala flaccida, purpurea.

In medicina vix nota est; ad dysenteriam *l*) tamen cum aliqui laudassent, Cl. HAENIUS *m*) pulverem ad drachmam, & quatuor ad scrupulos sumtum, in diarrhoea utilem reperit, cui sua adstrictoria vi, post præmissas purgationes, medetur. In laxitate a diarrhoea & dysenteria superstite ejusdem plantæ utilitatem IDEM confirmat *n*). Adstringere, neque debiliter, certum est, cum decocto ejus plantæ subacta pellis ovina in bonum, molle, & albidissimum corium transferit *o*), & in pelle capreoli *p*) eadem utilitas conspicua fuerit.

Bonum pabulum eadem præstat *q*).

855. SALICARIA foliis linearibus, floribus per alas sessilibus, ad RUPP. t. 6. p. 147.

Hyssopifolia aquatica I. B. III. p. 792.*Hyssopifolia* C. B. *prodr.* p. 108.*Lythrum foliis alternis linearibus, floribus hexandris* LINN. I. p. 142.Non est *Lyfimachia minor, rubro flore* CLUS. *Pannon.* p. 477-478 *r*).

In Helvetia rara. Basileæ C. B. & STÆHELINUS, nuper etiam Cl. LA CHENAL. Mülhufiæ Cl. HOFER in sylvis udis.

Caules erecti, plerumque parum ramosi, nisi ex radice, dodrantaes & humiliores. Folia glauca, linearia, glabra, fere bina, inordinata. Flores in alis foliorum solitarii & bini. Calyx Salicariæ tubulosus, quinque vel sex segmentis latis, triangulis, rectis, sex aliis gracilibus reflexis. Petala quinque vel sex, ex summo calyce, rosea, ovato lanceolata, linea divisa. Stamina totidem, ex imo calyce, deficientibus supernis. Fructus intra calycem cylindricus, bilocularis, polyspermos. Tuba simplex, globulo terminata.

PEPLIS LINN. n. 446.

PORTULA DILLEN. *nov. gener.* p. 133. t. 7.

GLAUCOIDES MICHELI t. 18.

Calyx in sex segmenta erecta, & sex alia introrsum recurva, acute fectus, amplissimus, campaniformis *s*), pene globosus. Ex calyce etiam prodeunt petala sex, elliptica, acuta *t*), quæ persæpe deficiunt, & in omnibus, quæ legimus, exemplis, Gottin-gæ & circa Cellam nulla fuerunt. Stamina ex calyce sex *v*). Tuba apice globosa *x*). Fructus

f) TOURNEF. C.C.*g*) A. M. C. C.*h*) F.*i*) D.D.*k*) H.*l*) BOCCONE *offerv.* p. 215.*m*) *Rat. medend.* III. p. 214. sqq.*n*) IV. p. 232.*o*) GLERDITSCH.*p*) p. 35.*q*) SCHREBER, III. *Saml.**r*) CONF. JACQUIN.*s*) DILLEN. B. E. MICHELI C. C. OEDER. VAILLANT.*t*) DILLEN. F. MICHELI D. D. OVATA OEDER.*v*) OEDER. VAILLANT.*x*) MICHELI G. OEDER.

Fructus tener y), subrotundus, conicus yy), bilocularis z); in eo femina multa zz), hinc convexa, inde plana.

856. PEPLIS petalis fenis, sæpissime apetala.

Alfne fluviatilis TABERNÆM. p. 713.

Anagallis Serpyllifolia aquatica I. B. III. p. 372.

Alfne palustris minor, *Serpylli folia* C. B. *Prodr.* p. 118. *Bas.* p. 74.

Glaux aquatica, folio subrotundo LOESEL. p. 106. ic. 20.

Glaux altera, subrotundo folio BOCCONE t. 84. VAILLANT. p. 80. cum descript. f. 5. t. 15.

Glaux palustris, flore striato, clauso, folio *Portulacæ* PETIT. *lettres* p. 45. cum icone.

Glaucoides palustre Portulacæ folio, purpureo flore MICHELI p. 21. t. 18.

Icon OEDERI t. 64.

Peplis floribus apetalis LINN. p. 474.

In udi: circa *Telonium Wiese* C. B. In alnetis ad *Wiesam Basl. merkwürd.* p. 711. *Mul-*
hustæ in sylvis udis. Rara in Helvetia planta, frequentior in Saxoniam inferiori.

Caules angulosi, serpentes, subinde radículas demittunt, dodrantaes, pedales. Folia
conjugata, glabra, longe petiolata, subrotunda. Flores in alis foliorum sessiles.

Petala purpurea, elliptica, fugacia.

Summa similitudo calycis, floris, fructus, cum *Peplide*, *Hysopifoliam* in hac classe
retinet, cum ista *Salicariam*.

y) OEDER. DILLEN. ut femina pelluceant.

yy) MICHELI G.

z) IDEM H.

zz) I. OEDER.

Ccccc 2

I. PLANTÆ